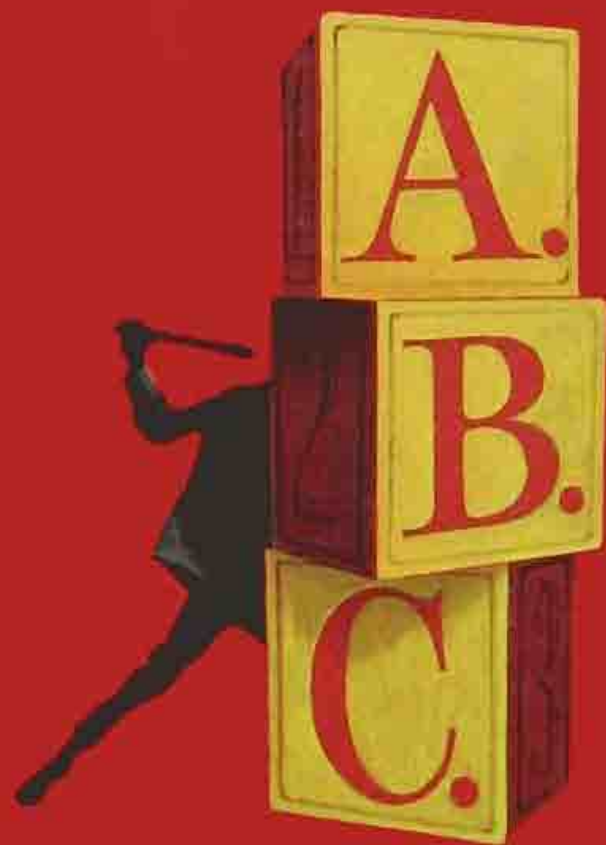

آگاتا کریستی

الفبا و جنایت

جنایت های ای.بی.سی.

ترجمه محمد قصاب

الفبا و جنایت

آگاتا کریستی

ترجمه محمد قصاب

چاپ دوم

نشر مهر

تهران، ۱۳۷۴

این کتاب ترجمه ای است از

THE A.B.C MURDERS
by
Agatha Christie
New York, Pocket Books
1986

چاپ اول: ۱۳۷۲
چاپ دوم: ۱۳۷۴
شماره نسخه های این چاپ: ۴۰۰۰
لیتوگرافی: لیتوگرافی بهار
چاپ: چاپخانه آسمان
حق چاپ برای نشر مهر محفوظ است.
تلفن: ۸۹۵۶۲۵

فهرست

- مقدمه سروان هستینگز ۱
۱. نامه ۳
۲. (از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است) ۱۱
۳. اندوور ۱۳
۴. خانم آشر ۲۱
۵. مری دروور ۲۹
۶. صحنه جنایت ۳۷
۷. آقای پاتریج و آقای ریدل ۴۹
۸. نامه دوم ۵۵
۹. جنایت در شهر ساحلی بکس هیل ۶۵
۱۰. خانواده بارنارد ۷۷
۱۱. مگان بارنارد ۸۵
۱۲. دونالد فریزر ۹۳
۱۳. کنفرانس ۹۷
۱۴. نامه سوم ۱۰۷
۱۵. سرکار مایکل کلارک ۱۱۵

۱۶. (از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است) ۱۲۵
۱۷. زمان ۱۲۹
۱۸. پوارو سخنرانی می‌کند ۱۳۷
۱۹. از راه سوئد ۱۵۱
۲۰. خانم کلارک ۱۵۷
۲۱. توصیف یک قاتل ۱۶۹
۲۲. (از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است) ۱۷۷
۲۳. یازدهم سپتامبر دونکاستر ۱۸۵
۲۴. (از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است) ۱۹۵
۲۵. (از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است) ۱۹۹
۲۶. (از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است) ۲۰۳
۲۷. جنایت دونکاستر ۲۰۷
۲۸. (از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است) ۲۱۵
۲۹. در اسکاتلند یارد ۲۲۵
۳۰. (از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است) ۲۲۹
۳۱. هرکول پوارو سؤال می‌کند ۲۳۱
۳۲. و گرفتن روباه ۲۳۹
۳۳. الکساندر بناپارت کاست ۲۴۷
۳۴. پوارو توضیح می‌دهد ۲۵۵
۳۵. _____ ۲۷۵

مقدمهٔ سروان آرتور هستینگز^۱

در این نوشتار من از عادت همیشگی ام، یعنی نوشتن وقایع و صحنه‌هایی که شخصاً در آنها حضور داشته‌ام، عدول کرده‌ام. در نتیجه بعضی فصلها به صورت سوم شخص نوشته شده است.

مایلم به خواننده‌هایم دربارهٔ درستی این فصول اطمینان خاطر دهم. اگر در تشریح و بیان احساسات و افکار بعضی افراد از شیوه‌های هنری و ادبی بهره برده‌ام، به این دلیل بوده است که معتقدم این کار را با دقت و صحت کامل انجام داده‌ام. باید اضافه کنم که دوست عزیزم «هرکول پوارو»^۲ شخصاً درستی این مطالب را تأیید کرده است.

در انتها باید بگویم که اگر در تشریح روابط شخصی ناشی از این رشته جنایتهای عجیب راه افراط پیموده‌ام به این دلیل بوده است که هرگز نباید آثار شخصی و روانی انسانها را ندیده گرفت. یک بار هرکول پوارو به شیوهٔ جالب توجهی به من آموخت که جنایت می‌تواند خالق عشق و عاشقی باشد.

اما در مورد حل راز ای. بی. سی. فقط می‌توانم بگویم که به نظر من شیوهٔ برخورد و حل این مشکل که با بقیه داستانهای پوارو متفاوت بود، از نبوغ سرشار او حکایت می‌کند.

۱

نامه

ژوئن سال ۱۹۵۳ بود که برای اقامتی شش ماهه از دامداریم در امریکای جنوبی به خانه برگشتم. ما هم مثل بقیه درگیر بحران اقتصادی جهانی بودیم. احساس می‌کردم که برای انجام دادن کارهای مختلفی که در انگلستان داشتم حضور خودم ضروری است، اما همسرم برای اداره امور دامداری در آنجا ماند.

لزومی ندارد بگویم که یکی از نخستین کارهایم به محض رسیدن به انگلستان یافتن دوست قدیمیم هرکول پوارو بود.

او در یکی از جدیدترین آپارتمانهای مدرن لندن زندگی می‌کرد. وی را متهم کردم - و او نیز پذیرفت - که آن آپارتمان را صرفاً به دلیل ظاهر و تناسب هندسایش انتخاب کرده است.

- البته دوست من. این ساختمان دارای تقارن هندسی دلپذیری است، مگر نه؟

گفتم به نظر من بنایش از اندازه مکعب‌گونه ساخته شده است و شوخیی قدیمی را به آن افزودم و پرسیدم آیا توانسته‌اند در چنین بنای بسیار پیشرفته‌ای مرغهایی خلق کنند که تخم چهارگوش بگذارند؟

یوارو از ته قلب خندید و گفت: «آه، این را هم به یاد داری؟ متأسفانه خیر! علم هنوز نتوانسته است مرغهایی با سلیقه مردم امروز خلق کند. آنها هنوز تخم مرغهایی با اندازه‌ها و رنگهای گوناگون می‌گذارند.»

با محبت دوست قدیمم را ورنده‌ها را دیدم. او بسیار سرحال و سرزنده به نظر می‌رسید؛ گویی از آخرین باری که او را دیده بودم یک روز هم پیرتر نشده است.

به او گفتم: «یواروی عزیز، خیلی سرحال و شاداب به نظر می‌رسی. اصلاً پیر نشده‌ای. اگر امکانپذیر بود می‌توانستم ادعا کنم که موهای سفیدت حتی کمتر هم شده است.»

یوارو نگاه تندی به من کرد و گفت: «چرا چنین چیزی امکانپذیر نباشد؟ حدس تو کاملاً درست است.»

— منظورت این است که موهای تو به جای تغییر از سیاه به سفید، از سفید به سیاه تبدیل می‌شود؟

— دقیقاً.

— اما چنین چیزی بی‌شک از دیدگاه علم غیر ممکن است.

— اصلاً این طور نیست.

— اما این غیرعادی و خلاف طبیعت است!

— هستینگز، تو مثل همیشه ذهنی زیبا و غیر شکاک داری. گذر سالها این خصلت تو را تغییر نداده است! تو حقیقتی را مشاهده می‌کنی و در همان حال به راه حل آن نیز اشاره می‌کنی، بدون آنکه خودت بفهمی!

با حیرت به او زل زدم. وی بدون گفتن کلمه‌ای به اتاق خوابش رفت و بلافاصله با بطری کوچکی برگشت و آن را به دست من داد. با سردرگمی آن را گرفتم.

این عبارت روی آن نوشته شده بود:

دوباره ساز. برای برگرداندن حالت طبیعی موها. دوباره ساز، رنگ موئیست با پنج درجه رنگ: خاکستری، سیاه، قهوه‌ای، بلوطی، نارنجی سیر. با هیجان گفتم: «پوارو، تو موهایت را رنگ کرده‌ای؟»
 - آه، بالاخره فهمیدی!

- پس دلیل مشکلی تر بودن موهایت نسبت به آخرین ملاقاتمان این است؟
 - دقیقاً.

من درحالی که به حالت طبیعی برمی‌گشتم، گفتم: «تصور می‌کنم دفعه دیگر وقتی پیش تو برگردم، سیبل مصنوعی هم داشته باشی - یا شاید همین الان هم از سیبل مصنوعی استفاده می‌کنی؟»

پوارو عقب‌نشینی کرد. او همیشه نسبت به سیل‌هایش حساس بود و از داشتن آنها به خود می‌بالید. بر روی نقطه ضعفش دست گذاشته بودم.
 - نه، نه عزیزم. از خدا می‌خواهم چنین روزی نرسد. سیل‌های مصنوعی! وحشتناک است!

وی سپس با غرور آنها را تاب داد تا مرا از طبیعی بودنش مطمئن سازد.
 من گفتم: «به هر حال هنوز پرپشت است.»

- هنوز در سراسر لندن سیلی که با من برابری کند، ندیده‌ام.
 با خود اندیشیدم که کارش واقعاً عالی است، اما به هر حال حاضر نبودم به هیچ وجه او را ناراحت کنم. به جای آن پرسیدم که آیا هنوز هم حرفه‌اش را دنبال می‌کند: «می‌دانم که سالها قبل بازنشسته شده‌ای...»

- تا سبزیکاری کنم! اما فوراً جنایتی روی می‌دهد و من سبزیها را به شیطان حواله می‌دهم. می‌دانم چه خواهی گفت. من شبیه بالرین مشهوری هستم که بارها برای خداحافظی و آخرین بار به روی صحنه می‌رود! و این

نمایش خدا حافظی بارها و بارها تکرار می شود!
من خندیدم.

– در حقیقت همین طور هم بوده است. هر بار می گویم: این آخرین بار است، اما خیر، حادثه دیگری روی می دهد. و باید اعتراف کنم که اصلاً به بازنشستگی اهمیتی نمی دهم. اگر سلولهای کوچک خاکستری تمرین نکنند، زنگ می زنند.

گفتم: «فهمیدم. تو با میانه روی و اعتدال آنها را تمرین می دهی».
– دقیقاً. من انتخاب می کنم. فقط جنایات پیچیده به درد هرکول پوارو می خورد.

– آیا به تازگی جنایات پیچیده فراوان داشته ای؟
– همین چند وقت پیش فرار خطرناکی داشتم.
– از شکست؟

پوارو با حیرت پاسخ داد: «نه، نه، اما من، هرکول پوارو، نزدیک بود کشته شوم».

سوتی زدم و گفتم: «پس جنایتکار متهوری بوده است!»
– بی دقتی او بیشتر از تهورش بود. دقیقاً همین – بی دقتی. اما اجازه بده در این باره حرفی نزنیم. هستینگز، تو برای من برکت می آوری.
– رامستی؟ چطوری؟

پوارو به پرسشم پاسخ مستقیمی نداد. او گفت: «همین که شنیدم به اینجا می آیی به خودم گفتم: اتفاقی خواهد افتاد و ما مثل گذشته به شکار می رویم، اما در این صورت این نباید واقعه ساده ای باشد».

او سپس با هیجان دستانش را تکان داد و به سخنانش افزود: «چیزی ظریف، عالی...» و با شور آخرین کلمه ترجمه ناپذیر را ادا کرد.

من گفتم: «پوارو، هرکس اینجا بود تصور می‌کرد که در حال سفارش دادن غذا در رستوران ریتز هستی».

او آهی کشید و گفت: «درحالی که هیچ‌کس نمی‌تواند برای انجام دادن جنایت دستور صادر کند؟ درست است. اما من به بخت و اقبال و قضا و قدر معتقدم. سرنوشت تو این است که با من باشی و از ارتکاب اشتباهات نابخشودنی جلوگیری کنی».

— منظورت از اشتباهات نابخشودنی چیست؟

— ندیدن آنچه آشکار است.

من برای مدتی بدون آنکه چیزی بفهمم به این مسئله فکر کردم. سرانجام با لبخندی گفتم: «خوب، آیا این جنایت پیچیده هنوز روی نداده است؟»

— دست‌کم... یعنی...

او تأمل کرد. کمی چهره درهم کشید و به‌طور خودکار چند شیء را که من با بی‌دقتی جابه‌جا کرده بودم با دقت به جای اولشان برگرداند، سپس به آرامی گفت: «مطمئن نیستم».

لحنش چنان غیرعادی بود که با تعجب به او نگریستم. چهره‌اش هنوز درهم بود.

ناگهان با یک حرکت سر که نشانه گرفتن تصمیمی آنی بود به سمت میزی که در سوی دیگر اتاق و در نزدیکی پنجره قرار داشت رفت. روی میز چنان مرتب بود که او بی‌درنگ کاغذ مورد نظرش را یافت و آن را برداشت.

او با نامه باز شده‌ای که در دست داشت به آرامی به سمت من آمد. ابتدا خودش مضمون کاغذ را خواند و سپس آن را به من داد و گفت: «به من بگو جانم که از این چه می‌فهمی؟»

با علاقه نامه را گرفتم. کاغذ سفید و کلفتی داشت و مضمون نامه نیز با

ماشین تحریر، نوشته شده بود:

آقای هرکول پوارو - شما به دلیل حل مسایل اسرارآمیزی که برای پلیس احمق و بیچاره انگلیس مشکل است، خیلی به خود می‌بالید، مگر نه؟ آقای پواروی باهوش، بگذارید بینم که چقدر باهوش هستید. شاید متوجه شوید که شکستن این گردو خیلی سخت است. گوش به زنگ اندوور^۱ در روز بیست و یکم ماه باشید.

ارادتمند

ای. بی. سی.

به پاکت نامه نگریستم. نشانی روی آن هم با ماشین تحریر نوشته شده بود.

درحالی که به علامت پستی روی پاکت نگاه می‌کردم، پوارو گفت: «علامت پستی آن دلیو. سی. یک است. چه نظری داری؟»
درحالی که نامه را به او پس می‌دادم شانهام را بالا انداختم و گفتم: «شاید مرد دیوانه‌ای آن را نوشته باشد».

- فقط همین را می‌توانی بگویی؟

- خوب، به نظر شما نویسنده نامه شبیه دیوانه‌ها نیست؟

- بله دوست من، همین‌طور است.

لحن نافذی داشت. با کنجکاوی به او نگریستم و گفتم: «پوارو، به نظر تو این نامه جدی است؟»

- دوست عزیز، مردان دیوانه را باید جدی گرفت. دیوانه‌ها خیلی خطرناک هستند.

— بله، درست است... من به این نکته توجه نکردم... اما منظورم این بود که این بیشتر به شوخی دیوانه‌واری شبیه است. مثل فردی که یکی بیش از هشت دارد.

چه تفسیری؟ نه؟ نه تا چی؟

— هیچ چیز... این یک اصطلاح است و در مورد آدم مست... نه، آدمی که سنگول و پاتیل باشد گفته می‌شود.

— متشکرم هستینگز، با اصطلاح «مست» آشناترم. شاید بنا به گفته تو این نامه چیز مهمی نباشد...

اما من با توجه به لحن ناراضیش گفتم: «اما تو معتقدی که مهم است؟»

پوارو با تردید سرش را تکان داد، اما چیزی نگفت.

پرسیدم: «چه اقدامی در این باره انجام داده‌ای؟»

— چه کار می‌توانستم بکنم؟ آن را به «جاپ»^۱ نشان دادم. او هم نظر تو را

داشت: شوخیی احمقانه — خودش این کلمات را به کار برد. در اسکاتلندیارد

هر روز از این نامه به دستشان می‌رسد. خودم هم همین‌طور...

— اما تو این نامه را جدی می‌گیری؟

پوارو به آرامی پاسخ داد: «هستینگز، چیزی در این نامه وجود دارد که

اصلاً دوست ندارم...».

لحنش مرا تحت تأثیر قرار داد. پرسیدم: «چه فکر می‌کنی؟»

سرش را تکانی داد و نامه را دوباره روی میز گذاشت.

پرسیدم: «اگر به نظرت جدی است، نمی‌توانی اقدامی انجام دهی؟»

— مرد عمل، مثل همیشه! اما چه کار می‌توان انجام داد؟ پلیس نامه را دیده

است، ولی آنها هم آن را جدی نمی‌گیرند. اثر انگشتی هم روی آن وجود

ندارد. هیچ سرنخی از نویسنده آن در دست نیست.

– پس فقط احساس شخصی خودت است.

– احساس نه. احساس کلمه بدی است، بلکه دانش و تجربه‌ام به من

می‌گوید که چیزی در آن نامه اشتباه است.

سپس دوباره سرش را تکان داد و گفت: «شاید از گاه کوه می‌سازم. به هر

حال به غیر از انتظار نمی‌توان کار دیگری انجام داد».

– خوب، بیست و یکم روز جمعه است. اگر دزدی بزرگی در نزدیکی

اندوور صورت گیرد....

– آه، چقدر خیالم راحت خواهد شد!

به او خیره شدم و گفتم: «راحتی خیال؟» به نظرم رسید که استفاده از این

لغت غیرعادی باشد.

با اعتراض گفتم: «دزدی شاید هیجان‌انگیز باشد، اما باعث راحتی خیال

نمی‌شود».

پوارو سرش را با شدت تکان داد و گفت: «اشتباه می‌کنی دوست من. تو

منظورم را نفهمیدی. دزدی می‌تواند باعث آرامش خاطر من شود، زیرا ترسم را

از چیزی دیگر برطرف می‌کند».

– چه چیز؟

– قتل.

۲

(از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است)

آقای الکساندر بناپارت کاست از روی صندلیش بلند شد و با چشمان نزدیک‌بینش به اطراف اتاق نگریست. پشتش به دلیل حالت نشستن درد گرفته بود. وقتی کاملاً به حالت ایستاده درآمد قد بلندش به خوبی خودنمایی کرد. او خم شد و نزدیک‌بینیش حالت توهم را در چهره‌اش پدید آورد.

او به سمت پالتویی در نزدیکی در اتاق رفت و پاکت سیگار ارزان‌قیمتی را با کبریت از جیبش درآورد، سیگاری روشن کرد، سپس به سوی میزی که در کنارش نشسته بود، برگشت. او دفترچه راهنمای راه آهن را برداشت و مطالعه کرد و بعد به لیست چاپی نامها نگریست. سپس با مداد جلوی یکی از نامهای فهرست علامتی زد.

آن روز، پنج‌شنبه، بیست ژوئن بود.

۳

اندوور

من در آن زمان از احساس پوارو نسبت به نامه‌ای که به دستش رسیده بود، تحت تأثیر قرار گرفته بودم، اما باید اعتراف کنم که بعداً مسئله را کاملاً فراموش کردم تا آنکه در روز بیست و یکم ملاقات سربازرس جاپ از اسکاتلندیارد باعث یادآوری ماجرا شد. ما از سالها پیش بازرس را می‌شناختیم و او از ته قلب به من خوشامد گفت.

— چه خوب! این راستی سروان هستینگز است که برگشته است! دیدن شما با آقای پوارو مرا به یاد گذشته‌ها می‌اندازد. ظاهراً در سلامت کامل به سر می‌برید، فقط کمی موهایتان کم‌پشت شده است، مگر نه؟ به هر حال برای همه ما پیش می‌آید، همین‌طور برای من.

من یکه خوردم. فکر می‌کردم با توجه به دقتی که در شانه کردن موهایم در بالای سرم به خرج داده‌ام، کم‌پشتی آن اصلاً قابل توجه نباشد. به هر حال تا آنجا که به من مربوط می‌شد، بازرس چندان مؤدب نبود، بنابراین با این نکته که هیچ‌کدام از ما دیگر جواتر نمی‌شویم موافقت کردم.

جاپ گفت: «به غیر از آقای پوارو. او می‌تواند مبلغ خوبی برای رنگ موها باشد. صورتش روشنتر و جواتر می‌شود. حتی در سن و سال پیری نیز

شاداب است. در اکثر وقایع مهم اجتماعی حضور دارد. رازهای مربوط به قطار و هوا و قتلها در طبقه اشرافی - اوه اینجا، آنجا و همه جا حضور دارد. هیچ وقت به اندازه دوران بازنشستگی خود مشهور نبوده است».

پوارو با لبخند گفت: «اتفاقاً به هستینگز می گفتم که من شبیه بالرینی هستم که همیشه در حال اجرای آخرین نمایش خود است».

جاپ با قهقهه گفت: «اصلاً تعجب نخواهم کرد که بالاخره کارت به تحقیق درباره مرگ خودت بینجامد. واقعاً نظر جالبی است. باید یک نفر در این باره کتابی بنویسد».

پوارو چشمکی به من زد و گفت: «این کار وظیفه هستینگز است».

جاپ با خنده پاسخ داد: «هاها! این طنز واقعاً جالب توجهی است».

من نتوانستم علت جالب بودن این نظر را بفهمم و به نظرم شوخی بی مزه‌ای آمد. پوارو عزیز هنوز در سلامت کامل به سر می برد و این گونه شوخیها اصلاً با طبع او سازگار نبود.

شاید رفتارم احساساتم را نمایان ساخت، زیرا جاپ موضوع گفت و گو را عوض کرد و پرسید: «آیا چیزی درباره نامه مشکوک و اسرارآمیز آقای پوارو شنیده اید؟»

دوستم پاسخ داد: «پرویز آن را به هستینگز نشان دادم».

با هیجان گفتم: «البته. اصلاً آن را فراموش کرده بودم. بگذارید ببینم،

تاریخ آن کی بود؟»

جاپ پاسخ داد: «بیست و یکم. علت آمدنم به اینجا همین بود. دیروز

بیست و یکم بود و من دیشب به دلیل کنجکاوی با اندوور تماس گرفتم. این

فقط یک شوخی بود؛ اتفاقی نیفتاده است. شیشه یک مغازه شکسته - بچه‌ها

سنگ انداخته‌اند - و تعدادی مست کمی شلوع کرده‌اند. پس بالاخره برای

یک بار هم که شده دوست بلژیکی ما مرتکب اشتباه شد».

پوارو گفت: «باید اعتراف کنم که خیالم راحت شد».

— این مسئله ذهنت را خیلی مشغول کرده بود، مگر نه؟ خدا حفظت کند.

ما هر روز یک دوجین از این گونه نامه‌ها به دستمان می‌رسد! مردمی بیکار با

مغزی معیوب می‌نشینند و چرندیاتی می‌نویسند. آنها قصد صدمه زدن یا کار

خلافی ندارند! فقط برای اندکی هیجان این کار را می‌کنند.

— جدی گرفتن آن مسئله احمقانه بود. من همیشه دماغم را در هر طویله‌ای

فرو می‌کنم.

جاپ پاسخ داد: «وزنبورها و استرها را قاطی می‌کنید».

— ببخشید چه گفتید؟

— فقط چند کلمه آهنگین بود. خوب، دیگر باید بروم. کار کوچکی در

خیابان بعدی دارم — مقداری جواهر گمشده پیدا شده است. با خودم گفتم

شاید بهتر باشد که سر راهم به اینجا بیایم و خیالتان را راحت کنم. از اینکه آن

سلولهای خاکستری بیهوده کار کرده‌اند، متأسفم.

جاپ با این جمله و خنده‌ای بلند آنجا را ترک کرد.

پوارو پرسید: «این جاپ عزیز هیچ وقت تغییر نمی‌کند؟»

پاسخ دادم: «او پیرتر به نظر می‌رسد و موهایش کاملاً خاکستری شده

است».

پوارو سرفه‌ای کرد و گفت: «می‌دانی هستینگز، آرایشگر من که مرد

نابغه‌ای است دستگاه کوچکی دارد که به پوست سر متصل می‌شود و

شخص می‌تواند آن را شانه کند، البته کلاه گیس نیست، ولی...».

من غریبم: «پوارو، یک بار برای همیشه می‌گویم که اصلاً نمی‌خواهم

کاری به اختراعات هیولایی آرایشگر تو داشته باشم. مگر سر من چه ایرادی

دارد؟»

— هیچی... اصلاً ایرادی ندارد.

— من در حال کچل شدن نیستم.

— البته که نه! البته که سرت تاس نمی شود!

— هوای گرم تابستانی آنجا اندکی باعث ریزش مو می شود. به زودی

موهایم پر پشت خواهد شد.

— دقیقاً همین طور است.

— گذشته از آن، این مسئله اصلاً ربطی به جاپ ندارد. او همیشه مثل

شیطان فضول بوده و ادب هم نداشته است. او از جمله کسانی است که اگر

صندلی مردی را که در حال نشستن است از زیر پایش بکشند و او به زمین

بیفتد، قهقهه سر خواهد داد.

— خیلی از مردم به چنین چیزی می خندند.

— کاملاً بی معنی است.

— به خصوص از دید کسی که به زمین می افتد.

اندکی بر اعصابم مسلط شدم (باید اعتراف کنم که نسبت به موهایم خیلی

حساس هستم) و گفتم: «خوب، از اینکه ماجرای نامه مشکوک به پایان رسید،

متأسفم».

— من واقعاً اشتباه می کردم. به خیالم رسیده بود که چیز مرموزی در آن

نامه وجود دارد، البته حماقتی بیش نبود. متأسفانه پیر و شکاک شده ام، دقیقاً

مثل سگ پیری که بدون دلیل پارس می کند.

با خنده گفتم: «اگر قرار است با تو همکاری کنم، باید به دنبال جنایت

پیچیده دیگری بگردیم».

— حرفهای آن روزت یادت هست؟ اگر بتوانی جنایتی را مثل غذا سفارش

دهی، چه چیزی انتخاب خواهی کرد؟

برای همراهی کردن در شوخی او گفتم: «بگذار بینم. بگذار صورت غذا را نگاه کنم. دزدی؟ جعل؟ خیر. خیلی خام است. باید قتل باشد، قتلی خونین و سرخ، البته با ریزه کاری».

– طبعاً، مثل غذای اصلی.

– خوب مقتول کیست، مرد یا زن؟ تصور می‌کنم اگر مرد باشد بهتر است. باید مشهور هم باشد، مثل یک امریکایی میلیونر و یا نخست‌وزیر یا مالک و صاحب امتیاز یک روزنامه. اما صحنه جنایت؛ خوب، مگر کتابخانه چه ایرادی دارد؟ هیچ کجا به اندازه آنجا جالب توجه نیست... و خلاصه اسلحه، که ممکن است خنجر یا وسیله بسیار تیزی باشد.

پوارو آهی کشید.

گفتم: «آه، البته. سم هم هست، ولی بیش از اندازه فنی می‌شود. یا صدای اسلحه‌ای که در شب می‌پیچد. بعد باید یک یا دو دختر زیبا هم وجود داشته باشند...».

دوستم زمزمه کرد: «با موهای بور».

– همان شوخی همیشگی. طبق معمول یکی از دخترهای زیبا ناعادلانه مورد بدگمانی قرار می‌گیرد.

– سوء تفاهمی هم بین او و مرد جوانی وجود دارد. البته باید مضمونهای دیگری هم وجود داشته باشند. زنی مستتر با چهره‌ای سیاه و خطرناک – یکی از دوستان یا دشمنان قدیمی – یک منشی بد اخلاق و تعدادی مستخدم یا خدمه اخراجی – یک کارآگاه احمق مثل جاپ... و خوب... همین.

– نظر تو درباره جنایت پیچیده این است؟

– تصور می‌کنم اصلاً با من موافق نیستی.

پوارو با اندوه به من نگریست و گفت: «تو از تمامی داستانهای جنایی که تاکنون نوشته شده است تقلید زیبایی کرده‌ای».

پرسیدم: «خوب، شما چه چیزی سفارش می‌دهی؟»

پوارو چشمانش را بست به صندلیش تکیه داد و گفت: «یک جنایت ساده. بدون پیچیدگی. جنایتی در زندگی روزمره... بسیار عادی و تحریک‌نشده - کاملاً به موقع».

- چطور امکان دارد جنایتی به موقع باشد؟

- فرض کن چهار نفر نشسته و مشغول بازی بریج هستند و مرد پنجم در کنار آتش بر روی صندلی لمیده است. در آخر شب همه متوجه می‌شوند که مردی که کنار آتش نشسته، مرده است. یکی از چهار نفر قبلاً رفته و او را کشته و چون آن دست را با جدیت بازی کرده است، سه نفر دیگر متوجه قضیه نشده‌اند. این جنایتی پیچیده است. قاتل کدام یک از آن چهار نفر بوده است؟

- اما هیچ هیجانی در این ماجرا وجود ندارد!

پوارو نگاه ناموافقی به من انداخت و گفت: «خیر، زیرا از خنجر تیز و باجگیری و یا یاقوت درشتی که از چشم خدایان دزدیده شده است و یا زهرهای غیرقابل شناخت اثری نیست. هستینگز تو روح پاکی داری و به دنبال پایان خوبی برای مجراها می‌گردی. تو علاقه‌ای به یک جنایت نداری، بلکه از یک رشته جنایات خوشتر می‌آید».

- باید اعتراف کنم که در کتابها اغلب جنایت دوم باعث هیجان‌انگیزتر شدن ماجرا می‌شود. اگر در فصل اول قتلی روی دهد و بعد شما مجبور شوید تا آخر کتاب به تعقیب مظنونها بپردازید، دچار خستگی می‌شوید.

تلفن زنگ زد. پوارو برخاست تا به آن جواب دهد: «الو. الو. بله. هرکول

پوارو هستم».

او برای یک یا دو دقیقه گوش کرد، سپس چهره‌اش دگرگون شد، حرفهایش کوتاه و بریده بریده بود:

— خدای من... بله البته... بله می‌آیم... طبعاً... شاید حق با شما باشد... بله با خود می‌آورم. به امید دیدار.

او گوشی تلفن را گذاشت و به سوی من آمد و گفت: «هستینگز، با جاب حرف می‌زدم».

— بله؟

— او تازه به اسکاتلند یارد برگشته بود. پیامی از اندوور رسیده بود.

با هیجان گفتم: «اندوور؟»

پوارو به آرامی گفت: «پیرزنی به اسم «آشر»^۱ که مغازه کوچک سیگار و روزنامه‌فروشی داشت، کشته شده است».

تصور می‌کنم بیش از پیش دچار سرخوردگی شدم. علاقه‌ام که با شنیدن نام اندوور برانگیخته شده بود، فروکش کرد. من انتظار چیز خارق‌العاده‌ای را داشتم! قتل پیرزنی که مغازه سیگار فروشی داشت به نظرم ناچیز و بی‌مزه می‌آمد.

پوارو با همان صدای آهسته و آرام ادامه داد: «به این ترتیب، با توجه به این واقعه، پلیس آنجا تمایل دارد نگاهی به نامه مشکوکی که به دست من رسیده است، بیندازد. من که گفتم من و تو فوراً به اندوور می‌رویم».

روحیه‌ام اندکی بهتر شد. به هر حال این هم جنایت بود و از ارتباط من با جنایت و جنایتکاران نیز زمانی طولانی می‌گذشت.

به کلمات بعدی پوارو توجه چندانی نکردم، اما بعداً همان کلمات با اهمیتی بیشتر به ذهنم برگشتند. او گفت: «این شروع ماجراست».

۴

خانم آشر

در اندوور بازرسی «گلن»^۱ از ما استقبال کرد. او مردی بلندقد با موهای روشن و لبخندهای دلنشین بود.

تصور می‌کنم بهتر باشد که حقایق ماجرا را به طور خلاصه برایتان بگویم. جنایت را سرکار پلیس «داور»^۲ در ساعت یک بامداد روز بیست و دوم کشف کرده بود، زمانی که در هنگام پاس شبانه با بررسی کردن در مغازه پی برده بود که باز است. او وارد شده و در اولین نگاه تصور کرده بود که مغازه خالی است، اما وقتی نور چراغ قوه‌اش را در اطراف مغازه و پشت پیشخان چرخاند متوجه جسد پیرزن شده بود. با رسیدن کارشناس جنایی پلیس به محل حادثه برای همه آشکار شده بود که ضربه سنگینی از پشت بر سر پیرزن وارد آمده بود. این اتفاق احتمالاً زمانی افتاده که پیرزن در حال برداشتن بسته سیگار از قفسه‌های پشت پیشخان بوده است. مرگ باید نه تا هفت ساعت قبل روی داده باشد.

بازرس توضیح داد که: «اما ما موفق شده‌ایم که زمان را اندکی دقیقتر تعیین کنیم. ما مردی را یافته‌ایم که در ساعت پنج و نیم برای خرید تنباکو وارد مغازه

1. Gilen

2. Dover

شده بود و مرد دومی که وقتی در ساعت شش و پنج دقیقه به آنجا رفته، دکان را خالی یافته بود. بنابراین زمان جنایت باید بین پنج و نیم تا شش و پنج دقیقه باشد. من هنوز نتوانسته‌ام شاهده‌ی که آقای آشر را در آن اطراف دیده باشد، پیدا کنم، اما به هر حال الان هنوز برای هر کاری زود است. او در ساعت نه در کافی‌ای کاملاً مست بود. به او بدگمان هستیم و به زودی او را بازداشتش خواهیم کرد».

پوارو پرسید: «او احتمالاً آدم مورد احترام و علاقه‌ای نیست، مگر نه؟»
- فرد خوشایندی نیست.

- او با همسرش زندگی نمی‌کرد؟

- خیر، آنها چند سال پیش از هم جدا شدند. آقای آشر آلمانی است. او در گذشته در رستوران کار می‌کرد، اما کم‌کم به علت افراط در نوشیدن مشروب قابلیت کاریش را از دست داد. زنش برای مدتی به شغل پیشخدمتی پرداخت و آخرین کارش، آشپزی در خانه خانم مسنی به نام خانم رز بود. او مقداری پول به شوهرش می‌داد تا از شرش در امان باشد، اما آن مرد همیشه مست می‌کرد و به محل کار زنش می‌رفت و برای او دردسر ایجاد می‌کرد. به همین دلیل زن بیچاره برای کار به خانه خانم رز در ناحیه گرانتر رفت. آنجا در حدود پنج کیلومتری اندوور قرار داشت و در نتیجه زن تا اندازه‌ای از دسترس شوهرش دور بود. وقتی خانم رز فوت کرد مقدار کمی پول برای خانم آشر به ارث گذاشت و آن زن نیز کار روزنامه و سیگارفروشی را آغاز کرد؛ جای کوچکی برای فروش سیگارهای ارزانه‌قیمت و تعداد کمی روزنامه. او به زحمت خرج زندگی‌اش را تأمین می‌کرد. آقای آشر گاه به آنجا می‌آمد و مزاحمش می‌شد، اما او هر بار مقدار کمی پول به شوهرش می‌داد تا از شرش خلاص شود. خانم آشر هر هفته به طور ثابت پانزده شیلینگ به شوهرش

می پرداخت.

پوارو پرسید: «آیا آنها فرزندی هم دارند؟»

— خیر، فقط یک خواهرزاده که در نزدیکی اوورتون کار می کند. او زن

جوان و توانایی است.

— شما می گوید که آقای آشر عادت داشت زنش را تهدید کند؟

— بله، درست است. وقتی مست می کرد وحشت آور بود و قسم می خورد

که سر زن بیچاره را خرد و له کند. خانم آشر زندگی سختی داشت، مگر نه؟

— او چند سال داشت؟

— نزدیک شصت سال. زنی محترم و سختکوش بود.

— بازرس، آیا به نظر شما آقای آشر مرتکب این قتل شده است؟

بازرس سرفه محتاطانه ای کرد و پاسخ داد: «آقای پوارو، هنوز برای

اظهار نظر زود است، اما مایلم حرفهای خود را درباره چگونگی گذراندن

اوقاتش در شب گذشته بشنوم. اگر بتواند توضیح قانع کننده ای بدهد که خوب

است، وگرنه...» سکوت او گویای مطالب بی شماری بود.

— چیزی از مغازه گم یا دزدیده نشده بود؟

— خیر. پول داخل دخل دست نخورده بود. اثری از دزدی دیده نمی شود.

— به نظر شما آقای آشر در مستی به مغازه آمده و زنش را تهدید کرده و

بعد هم او را کشته است؟

— این محتملترین راه حل است، اما باید اعتراف کنم که مایلم به نامه

عجیبی که به دست شما رسیده است نگاهی بیندازم باعث تعجب من است

اگر آن نامه را آقای آشر برای شما فرستاده باشد.

پوارو نامه را به بازرس داد و او در حالی که سرش را تکان می داد آن را

خواند.

سرانجام بازرس گفت: «این کار آشر نیست. تصور نمی‌کنم او از کلمه پلیس انگلیس «ما» استفاده کند. من شک دارم او اصلاً چنین جرئت و هوشی داشته باشد. در این صورت باید مردی دیوانه باشد. داستان او لرزان هستند و او نمی‌تواند چنین نامه‌ای را با ماشین تحریر تهیه کند. در ضمن کاغذ و مرکب این نامه کیفیتی عالی دارد و عجیب است که باید روز بیست و یکم را ذکر کرده باشد. شاید این امر تصادفی باشد».

— بله، شاید.

— ولی آقای پوارو، من اصلاً از این‌گونه تصادفها خوشم نمی‌آید.

او با چهره‌ای اخمو برای یک یا دو دقیقه ساکت ماند، سپس گفت: «ای. بی. سی. این دیگر چه شیطانی است؟ باید بینم که این خواهرزاده، «مری دروور»^۱، چه کمکی می‌تواند به ما بکند. اما کاملاً مطمئن هستم که آقای آشر این نامه را نوشته است».

— آیا چیزی درباره گذشته خانم آشر می‌دانید؟

— او اهل همپشایر بود و برای کار به لندن رفت. در آنجا با آشر آشنا شد و با او ازدواج کرد. وضع زندگی آنها در طول جنگ باید خیلی خراب بوده باشد. او شوهرش را در سال ۱۹۲۲ ترک کرد. آن زمان آنها در لندن بودند. وی به اینجا آمد تا از شوهرش دور باشد، اما آن مرد محل زندگیش را پیدا کرد و برای مزاحمت و گرفتن پول به اینجا آمد.

پلیسی وارد آنجا شد. بازرس گفت: «بله بریگز. چه شده است؟»

— قربان، آقای آشر را آورده‌ایم.

— بسیار خوب. او را به اینجا بیاورید. او کجا بود؟

— در ایستگاه راه آهن در واگنی پنهان شده بود.

— راستی؟ او را بیاورید.

فرانس آشر به راستی مردی بدبخت و بیچاره بود. او گاه گریه می کرد و گاه فریاد می زد یا تهدید می کرد. حالت چشمان قی گرفته اش پی در پی عوض می شد.

— از من چه می خواهید؟ من کاری نکرده ام. آوردن من به اینجا توطئه ای شرم آور است. خوکها، چطور جرئت کرده اید؟

سپس ناگهان رفتارش عوض شد و گفت: «خیر، جدی نگفتم. شما نمی توانید به پیرمرد بیچاره ای مثل من صدمه ای بزنید و به من سخت بگیرید. همه به فرانس پیر سخت می گیرند. فرانس پیر بیچاره». و بعد گریه را سرداد.

بازرس گفت: «آشر، دیگر کافی است مواظب رفتارت باش. من هنوز قصد ندارم تو را به جرمی متهم کنم و اگر مایل نباشی می توانی حرفی نزنی. از طرف دیگر اگر دخالتی در قتل همسرت نداشته باشی...».

آشر حرف بازرس را قطع کرد و با فریاد پاسخ داد: «من او را نکشتم! من او را نکشتم! این دروغ است. شما خوکهای انگلیسی بر ضد من توطئه کرده اید. من هرگز او را نکشته ام. هرگز».

— اما بارها او را تهدید کرده بودید.

— نه، نه. شما نمی فهمید. این فقط شوخی بود. شوخی بین من و آلیس. او می فهمید.

— عجب شوخی خنده داری! لطفاً بگوید که دیشب کجا بودید؟

او در حالی که کلمات را به سرعت بیان می کرد با عجله گفت: «دیک ویلو و کرودی پیر و ژرژ و پلات و چند تا از بچه ها با من بودند. من اصلاً پیش آلیس نرفتم. قسم می خورم که به شما راست می گویم».

صدایش به فریاد تبدیل شده بود. بازرس به پلیس اشاره‌ای کرد و گفت: «او را ببرید و فعلاً در زندان نگه دارید».

وقتی پیرمرد بیچاره لرزان را بردند بازرس گفت: «نمی‌دانم چه بگویم. اگر این نامه نبود او را بازداشت می‌کردم».

— پس مردهایی را که اسم برد چه می‌شوند؟

— آنها گروه بدی هستند. هیچ‌کدام حاضر به دادن شهادت در دادگاه نمی‌شوند. شکی ندارم که بیشتر شب را با آنها بوده است. همه چیز بستگی به این دارد که آیا کسی او را بین ساعات پنج و شش در نزدیکی مغازه دیده است یا نه.

پوارو متفکرانه سرش را تکان داد و پرسید: «آیا مطمئن هستید که چیزی از مغازه دزدیده نشده است؟»

بازرس شانه‌ای بالا انداخت و گفت: «البته فرق دارد. شاید یک یا دو پاکت سیگار برداشته باشند، اما کسی برای این کار آدم نمی‌کشد».

— و چیز غیر عادی دیگری در مغازه پیدا نشده است؟

بازرس گفت: «یک کتابچه راهنمای برنامه‌های راه آهن».

— کتابچه راهنمای راه آهن؟

— بله. کتابچه باز بود و برعکس روی پیشخان قرار داشت؛ گویی شخصی

برنامه حرکت قطارها را از ایستگاه اندوور می‌خوانده است، یا پیرزن و یا یکی از مشتریان.

— آیا خانم آشر کتابچه راهنما هم می‌فروخته است؟

بازرس سرش را تکان داد و گفت: «او برنامه‌های کاغذی می‌فروخت. اما

این یکی بزرگ بود، از آنها که معمولاً در نوشت افزار فروشی‌های بزرگ، مثل اسمیت، می‌فروشند».

چشمان پوارو برقی زد. اندکی به جلو خم شد و گفت: «گفتید کتابچه راهنمای راه آهن. از نوع فهرست بود یا به ترتیب حروف الفبا؟»
چشمان بازرس نیز درخشید و گفت: «خدا جان! آن کتابچه راهنمای راه آهن از نوع ای. بی. سی. بود.»

۵

مری دروور

تصور می‌کنم علاقه من به این ماجرا، از لحظه شنیدن کتابچه راهنمای راه آهن ای. بی. سی. آغاز شد. این قضیه تا آن وقت اهمیت ویژه‌ای برایم نداشت. قتل پیرزنی در خیابان فرعی آن قدر به سایر جنایتهای عادی که در روزنامه‌ها می‌نوشتند شبیه بود که نشان نمی‌داد چندان مهم باشد. من در ذهنم نامه مشکوک و واقعه قتل را تصادفی بیش نمی‌دانستم. تقریباً مطمئن بودم که خانم آشر را شوهر مست و بی‌رحمش کشته است، اما وجود کتابچه راهنما (که به دلیل چاپ شدن الفبایی نام تمام ایستگاه‌های قطار در آن، مشهود بود) موجی از هیجان را در من برانگیخت. مسلماً این دیگر نمی‌توانست تصادفی باشد.

این جنایت زننده اکنون چهره جدیدی به خود گرفته بود. شخص مرموزی که خانم آشر را کشته و کتابچه راهنمای الفبایی ایستگاه‌های راه آهن را به جا گذاشته بود امکان داشت چه کسی باشد؟ ما پس از ترک ایستگاه پلیس ابتدا برای دیدن جسد پیرزن به پزشکی قانونی رفتیم. وقتی به چهره پیر و چروکیده جسد با موهای سفید و جمع شده‌اش می‌نگریستم، احساس عجیبی به من دست داد. او در آرامشی

کامل و به دور از هر خشونت‌ی به‌نظر می‌رسید. پلیس همراه گفت: «هیچ نفهمیده که چه کسی با چه چیزی به او حمله کرده است. این گفته دکتر «کِر»^۱ است. از این لحاظ برای این روح بیچاره و پیر خوشحالم. او زن خوبی بود».

پوارو گفت: «او باید در گذشته زیبا بوده باشد».

با تردید پرسیدم: «راستی؟»

— البته. به خطوط آرواره و استخوانها و شکل سرش نگاه کن.

وقتی او پارچه را روی جسد می‌کشید، آهی کشید.

اقدام بعدی ما گفت‌وگوی مختصری با پزشک قانونی بود.

دکتر «کِر» مردی میانسال و شایسته به‌نظر می‌رسید و با جدیت و مطمئن سخن می‌گفت: «آلت جرم پیدا نشده است و امکان ندارد بتوانیم حدسی بزنیم. ممکن است یک وزنه یا چماق یا کیسه‌شن مورد استفاده قرار گرفته باشد».

— آیا چنین ضربه‌ای به نیروی بسیاری احتیاج داشته است؟

دکتر نگاهی جدی به پوارو انداخت و پاسخ داد: «تصور کنم منظورتان این است که آیا ممکن است پیرمرد هفتادساله لرزانی چنین کاری کرده باشد؟ او، بله. کاملاً امکانپذیر است. اگر مقدار وزنه مناسب باشد، حتی یک انسان ضعیف هم می‌تواند به نتیجه دلخواه دست یابد».

— پس این امکان هست که قاتل زن باشد؟

این فرض باعث حیرت دکتر شد: «یک زن؟ خوب، باید اعتراف کنم که گمان نمی‌کردم که زنی دست به این نوع جنایت بزند، اما مسلماً امکانپذیر است. البته از نظر روانشناسی شک دارم که این جنایت کار یک زن باشد».

پوارو به علامت تأیید سر تکان داد: «دقیقاً همین طور است، اما انسان باید همه احتمالات را در نظر بگیرد. جسد چگونه قرار گرفته بود؟»
 دکتر درباره وضعیت بدن مقتول توضیح دقیقی داد. به نظر او در زمان فرود آمدن ضربه، پشت زن به پیشخان (و در نتیجه قاتل) بوده است. او در پشت پیشخان و به دور از چشم کسانی که وارد مغازه می شدند، به زمین افتاده بود.

هنگامی که پسری از تشکر از دکتر «کر» آنجا را ترک کردیم پوارو گفت: «هستینگز، باید متوجه شده باشی که ما نکته دیگری را در بی گناهی آقای آشر پیدا کردیم. اگر او در حال دعوا با زنش و تهدید او بود باید در دو طرف پیشخان رو در روی یکدیگر قرار گرفته باشند. اما پشت زن به قاتل بوده و مسلماً داشته برای مشتری تنباکو یا سیگار برمی داشته است.»
 بالرز گفتم: «واقعاً وحشتناک است.»

پوارو با حرکت سر موافقت خود را نشان داد و سپس به ساعتش نگاهی کرد و گفت: «گمان می کنم که اوورتن با اینجا فاصله چندانی ندارد. بهتر نیست به آنجا برویم و با خواهرزاده مقتول گفت و گو کنیم؟»

— مسلماً ابتدا باید به مغازه و محل انجام گرفتن جنایت سری بزنیم.

— به دلایلی ترجیح می دهم بعداً این کار را بکنیم.

پوارو توضیح بیشتری نداد و چند دقیقه بعد ما در مسیر جاده لندن به سمت اوورتن در حال حرکت بودیم.

نشانی که بازرسی به ما داده بود به خانه بزرگی در فاصله یک و نیم کیلومتری دهکده مربوط بود. وقتی که زنگ در را به صدا درآوردیم، دختر مر سیاه زیبایی با چشمان قرمز که نشان می داد بسیار گریه کرده بود، در را گشود. پوارو با مهربانی گفت: «آه! تصور می کنم شما دوشیزه مری دروور باشید،

پیشخدمت خانه؟»

— بله قربان. من مری هستم.

— در این صورت اگر خانم خانه اعتراضی نداشته باشد شاید بتوانم برای چند دقیقه دربارهٔ خاله‌تان خانم آشر، با شما حرف بزنم.

— خانم بیرون هستند قربان و مطمئنم که اعتراضی هم ندارند. بفرمایید داخل.

او در اتاق نشیمن کوچکی را باز کرد و ما وارد شدیم. پوارو در حالی که می‌نشست با دقت به چهرهٔ دختر نگریست و گفت: «شما مسلماً خبر قتل خاله‌تان را شنیده‌اید؟»

دختر سر تکان داد و دوباره اشکش جاری شد و پاسخ داد: «امروز صبح قربان. پلیس به اینجا آمد. او! وحشتناک است! خالهٔ بیچاره‌ام! او زندگی سختی داشت و حالا هم این خبر وحشتناک است.»

— پلیس از شما درخواست نکرد به اندوور بروید؟

— آنها گفتند که من باید روز دوشنبه به جلسهٔ بازجویی بروم، اما من جایی برای ماندن ندارم و نمی‌توانم در آن مغازه بمانم و نمی‌توانم کارم را رها کنم. نمی‌توانم خانم را دست تنها بگذارم.

پوارو با مهربانی پرسید: «شما خاله‌تان را دوست داشتید؟»

— البته قربان. خاله‌ام همیشه با من مهربان بود. وقتی یازده ساله بودم، مادرم فوت کرد و من پیش خاله‌ام رفتم. وقتی شانزده ساله بودم شروع به کار کردم، اما همیشه روزهای تعطیل را پیش او می‌رفتم. او با آن مرد آلمانی مشکلات فراوانی داشت. عادت کرده بود به او بگوید: «شیطان پیر من» آن هیولای پیر نمی‌گذاشت که خاله‌ام آرامش داشته باشد.

لحن دختر تند و پرحرارت بود.

– خاله شما هیچ وقت سعی نکرد به طور قانونی خودش را از این مشکلات خلاص کند؟

– خوب، آخر آن مرد شوهرش بود و نمی توانست کاری در این باره انجام دهد.

دختر با سادگی، اما اعتقاد راسخ سخن می گفت.

– مری، بگو ببینم، او خاله ات را تهدید هم می کرد؟

– او، بله قربان. چیزهایی که می گفت واقعاً وحشتناک بود، مثل سربریدن.

حتی قسم هم می خورد. هم به زبان انگلیسی و هم آلمانی، اما خاله می گفت وقتی آنها ازدواج می کردند، او مردی خوش تیپ و زیبا بوده است. واقعاً حیرت می کنم که مردم چگونه تغییر می کنند.

– بله درست است و گمان می کنم شما که این تهدید را شنیده بودید، وقتی

از این واقعه باخبر شدید تعجب نکردید.

– او، چرا قربان. من هیچ وقت تصور هم نمی کردم که او جدی حرف

می زند. آنها فقط عصبانیت های زودگذر بود و خاله هم از او نمی ترسید. وقتی که خاله عصبانی می شد او مثل سگها دمش را روی کولش می گذاشت و فرار می کرد. در حقیقت او از خاله می ترسید.

– اما با این حال به آن مرد پول می داد؟

– به هر حال او شوهرش بود. متوجه که هستید.

– بله. قبلاً هم گفتید.

پوارو برای یکی دو دقیقه تأمل کرد، سپس گفت: «با وجود این فرض کنیم

او خاله تان را نکشته باشد.»

مری درحالی که به پوارو خیره شده بود گفت: «نکشته باشد؟»

– بله درست است. فرض کنیم شخص دیگری او را کشته باشد. آیا نظری

درباره قاتل ندارید؟

دختر با حیرت بیشتری به پوارو خیره شد و پاسخ داد: «خیر، نظری ندارم، اما چنین چیزی بعید است. مگر نه؟»

– خاله شما از کسی نمی ترسید؟

مری سرش را تکان داد و گفت: «خاله ام از مردم نمی ترسید. او زبان تندی داشت و در مقابل دیگران می ایستاد.»

– شما هیچ وقت از خاله تان نام شخصی را که با او دشمنی داشته باشد نشنیدید؟

– خیر قربان.

– آیا هیچ وقت نامه مشکوکی هم به دست او نرسیده بود؟

– چه نوع نامه ای؟

– نامه هایی که امضا نشده و یا امضایی شبیه ای. بی. سی. داشته باشد.

پوارو با دقت به دختر نگریست.

اما او کاملاً گیج بود و با حیرت سرش را به علامت نفی تکان داد.

– آیا خاله تان به غیر از شما خویشاوند دیگری هم داشت؟

– حالا دیگر خیر قربان. او یکی از ده فرزند بود، اما فقط سه تای آنها بزرگ

شدند. دایی تام در جنگ کشته شد. دایی خودم هاری هم به امریکای جنوبی

رفته است و هیچ کس از او خبری ندارد. مادرم هم که مرده است. پس فقط من

باقی می مانم.

خاله شما پول نقد یا پس اندازی هم داشت؟

– فقط اندکی در بانک داشت که به قول خودش برای دفن آبرومندانه اش

کافی بود، اما به خاطر آن شیطان پیر به زحمت زندگیش را تأمین می کرد.

پوارو سر تکان داد و درحالی که گویی با خودش حرف می زند گفت:

«فعلاً همه در تاریکی هستند. هیچ جهتی وجود ندارد. اگر اوضاع روشنتر شود...» سپس بلند شد و ادامه داد: «مری اگر احتیاج به کمک شما داشتم برایتان نامه‌ای به این نشانی می‌فرستم.»

– اتفاقاً قربان من هم اینجا را ترک خواهم کرد. من از روستا خوشم نمی‌آید. علت اقامت من در اینجا نزدیک بودن به خاله‌ام و راحتی خیال او بود. اما حالا...

سپس دوباره اشک از چشمانش جاری شد: «دلیلی برای ماندن وجود ندارد؛ به لندن برمی‌گردم، آنجا برای من بهتر است.»

پوارو گفت: «امیدوارم وقتی به آنجا رفتید نشانی خودتان را به من بدهید. این هم کارت من است.» و کارت را به دختر داد.

مری با تعجب و اخم به آن نگریست و سرانجام گفت: «پس شما ربطی به پلیس ندارید، قربان؟»

– من کارآگاه خصوصی هستم.

دختر مدتی به پوارو نگریست، سپس گفت: «قربان، آیا چیز مشکوکی وجود دارد؟»

– «بله فرزندانم. چیز مشکوکی وجود دارد. شاید بعداً بتوانی به من کمک کنی.»

– هر کاری که بتوانم انجام می‌دهم. اصلاً درست نبود که خاله کشته شود.

بیانش عجیب، اما برخاسته از عمق وجود بود.

چند ثانیه بعد ما در راه برگشت به اندوور بودیم.

۶

صحنه جنایت

محلی که این واقعه غم‌انگیز روی داده بود در خیابانی فرعی قرار داشت. مغازه خانم آشر در میانه خیابان و در سمت راست آن بود.

پوارو به محض وارد شدن به خیابان به ساعتش نگاه کرد و من به علت تأخیر او در بازدید از صحنه جنایت پی بردم. ساعت پنج و نیم بود. پوارو می‌خواست که محل وقوع جنایت هر چه بیشتر به روز گذشته شبیه باشد.

اما اگر هدفش این بود، با شکست روبه‌رو شد. مسلماً این خیابان مشابهت چندانی به ظاهر روز گذشته‌اش نداشت. تعدادی مغازه کوچک در میان خانه‌های خصوصی فقیرتر وجود داشت. با خود گفتم که معمولاً باید عده بسیاری در حال رفت و آمد در آنجا باشند - بیشتر مردمی از طبقه فقیرتر با بچه‌های بی‌شماری که در پیاده‌روها و خیابان بازی می‌کردند.

در این لحظه انبوهی از مردم را دیدم که ایستاده بودند و به خانه یا مغازه ویژه‌ای نگاه می‌کردند. برایم کاملاً آشکار بود که چه چیز را تماشا می‌کنند. آنچه ما می‌دیدیم انبوهی از انسانها بودند که با توجه و علاقه به محل کشته شدن انسانی دیگر می‌نگریستند.

وقتی نزدیکتر شدیم درستی این گمان ثابت شد. در برابر مغازه کوچکی با

درهای بسته پلیس جوان خسته‌ای ایستاده بود و به مردم می‌گفت تا از آنجا بروند. او به کمک یکی از دوستانش جمعیت را اندکی جابه‌جا و روانه کرد، اما پس از چند لحظه مردم دیگری از راه رسیدند و جای قبلیها را گرفتند و به محل جنایت خیره شدند.

پوارو با فاصله اندکی از جمعیت ایستاد. از آن فاصله نوشته‌های روی در مغازه به خوبی خوانده می‌شد. او زیر لب زمزمه کرد: «آ. آشر.» سپس به راه افتاد و گفت: «هستینگز، بیا برویم داخل.»

من کاملاً آماده بودم. از میان جمعیت راهی باز کردیم و با پلیس جوان حرف زدیم. پوارو معرفی نامه‌ای را که بازرس به او داده بود، ارائه کرد. پلیس سر تکان داد و قفل در را باز کرد تا ما عبور کنیم. در میان توجه بیش از اندازه تماشاگران وارد مغازه شدیم.

داخل مغازه تاریک بود. پلیس کلید برق را یافت و چراغ را روشن کرد. چراغ کوچک و نور داخل مغازه کم و ضعیف بود.

به اطرافم نگریستم. محل کوچکی بود. تعدادی مجله ارزان و روزنامه‌های روز گذشته و غباری یکروزه به چشم می‌خورد. در پشت پیشخان قفسه‌ای وجود داشت که به سقف می‌رسید و پر از تنباکو و پاکتهای سیگار بود. افزون بر آنها تعدادی شیشه شکلات نعنای و آب نبات نیز دیده می‌شد؛ مغازه کوچکی، شیشه هزاران مغازه دیگر.

پلیس با لهجه آرام و همیشایری صحنه را توضیح داد: «پیرزن آنجا در پشت پیشخان روی زمین افتاده بود. دکتر می‌گوید مقتول از زمان فرود آمدن ضربه بی‌خبر بوده، زیرا در حال برداشتن سیگار از طبقه‌های بالایی بوده است.»

— چیزی در دستش نبود؟

— خیر قربان. اما یک پاکت سیگار روز زمین در کنارش افتاده بود. پوارو سر تکان داد و با دقت مشغول تماشای آن فضای کوچک شد. سرانجام پرسید: کتابچه راهنمای راه آهن کجا بود؟ پلیس به نقطه‌ای در روی پیشخان اشاره کرد و گفت: «اینجا قربان. از صفحه مربوط به اندوور باز و روی میز گذاشته شده بود. ظاهراً به دنبال برنامه ساعات حرکت قطارها به سمت لندن می‌گشته است. در این صورت قاتل اهل اندوور نبوده است. شاید هم کتابچه راهنما متعلق به شخص دیگری بوده که اصلاً به قتل ربطی نداشته و به دلیل فراموشی آن را در اینجا جا گذاشته است».

پرسیدم: «اثر انگشتها چطور؟»

مرد سرش را تکان داد و گفت: «فوراً همه جا را واریسی کردیم، ولی اثری نبود».

پوارو پرسید: «حتی روی پیشخان هم نبود؟»

— قربان، تعدادشان بیش از اندازه بود و خیلی هم درهم و مبهم.

— مال خانم آشر هم بوده است؟

— هنوز برای اظهار نظر زود است.

پوارو سر تکان داد و پرسید که آیا زن مقتول در بالای مغازه زندگی می‌کرده است.

پلیس پاسخ داد: «بله قربان. از آن در عقبی عبور کنید. مرا ببخشید که نمی‌توانم با شما بیایم. باید همین جا بمانم...».

پوارو از در عبور کرد و من هم به دنبال او روانه شدم. در پشت مغازه آشپزخانه کوچک و اتاق نشیمنی قرار داشت که هر دو کاملاً تمیز و مرتب بود و اثاث قدیمی و کهنه داشت. بر روی تاقچه تعدادی عکس دیده می‌شد. من

جلو رفتم تا آنها را تماشا کنم و پوارو نیز به من پیوست.

عکسها سه تا بود: یک نقاشی ارزاقیمتی بود از دختری که آن روز عصر دیده بودیم، یعنی مری دروور. آشکار بود که مری بهترین لباسش را پوشیده است. او لبخندی خشک بر لب داشت و خودبینی در چهره‌اش خواننده می‌شد. به همین سبب حالتش از زیبایی افتاده بود و این نشان می‌داد که عکسهای فوری بر این گونه تصاویر برتری دارد.

عکس دوم اندکی گرانتر بود - عکسی هنری از زنی بسیار مسن با موهای سفید و یقه بلند خزدار که به دور گردنش ایستاده بود. حدس زدم که این خانم رز است که مقداری پول برای خانم آشر به‌ارث گذاشته تا او بتواند آن را دستمایه کند.

عکس سوم که خیلی قدیمی و اندکی زرد شده و محو بود، مرد و زن جوانی را با لباسهای قدیمی دست در دست یکدیگر نشان می‌داد. مرد گلی بر یقه‌اش داشت و وجود جشنی در عکس کاملاً مشهود بود.

پوارو گفت: «احتمالاً عکس عروسی آنهاست. هستینگز توجه کن، به تو نگفتم که آن زن زیبا بوده است؟»

پوارو حق داشت. با وجود لباسها و مدل قدیمی موها آشکار بود که دختری که در عکس دیده می‌شد، بسیار زیبا و شاد و فعال بوده است. من با دقت به مرد نگریستم. تشخیص آشر لاغر از این مرد جوان زیرک با قامتی نظامی واقعاً مشکل بود.

به یاد پیرمرد مست و چهره چروکیده پیرزن افتادم و از بلایی که گذشت زمان می‌تواند بر سر انسان بیاورد، بر خود لرزیدم.

پلکان گوشه اتاق نشیمن، به دو اتاق طبقه بالا منتهی می‌شد که یکی از آنها خالی و بدون اثاث و دیگری بی‌شک اتاق خواب مقتول بود. اتاق پس از

جستجوی پلیس به حالت اولش رها شده بود. یک جفت پتوی قدیمی روی تختخواب، مقداری لباس زیر وصله شده در یک کتو، تعدادی دستور غذا در کتو دیگر، کتابی به اسم بهشت سبز، یک جفت جوراب نو با بسته بندی زیبا، یک جفت وسایل تزئینی چینی (چوپانی با سگش)، یک بارانی و بلوز گرم آویزان شده از جالباسی. این مجموعه همه دارایی مرحومه، خانم آلیس آشور بود.

اگر احیاناً نامه خصوصی در آنجا وجود داشت، بی شک پلیس با خود برده بود.

پوارو زمزمه کرد: «بیا هستینگز، اینجا چیز مهمی برای ما وجود ندارد». وقتی دوباره وارد خیابان شدیم، پوارو یکی دو دقیقه تأمل کرد و سپس از خیابان عبور کردیم. تقریباً روبه روی مغازه خانم آشور یک دکان سبزی و میوه فروشی قرار داشت - از آن نوع مغازه هایی که بیشتر اجناسشان را در پیاده رو می چینند تا در داخل آن.

پوارو با صدای آرامی دستورهایی به من داد. سپس خودش وارد مغازه شد. پس از یکی دو دقیقه من هم داخل شدم. او در حال خرید کاهو بود و من هم نیم کیلو توت فرنگی خریدم.

پوارو با حالتی غیرعادی با خانم مغازه دار حرف می زد: «این قتل درست روبه روی مغازه شما روی داده است، مگر نه؟ عجب ماجرای بی چاه تأثیر نامناسبی می توانسته بر شما گذاشته باشد!»

آشکار بود که زن از سخن گفتن درباره قتل خسته شده و احتمالاً تمام روز مشغول همین کار بوده است. با این حال گفت: «ای کاش این جمعیت پراکنده می شدند و اینجا را ترک می کردند. می خواهم بدانم چه چیز برای تماشا وجود دارد؟»

پوارو گفت: «اما دیشب باید خیلی متفاوت بوده باشد. شاید حتی شما قاتل را هنگام ورود به مغازه دیده باشید. یک مرد بلند با ریشهای روشن، مگر نه؟ شنیده‌ام که روس بوده است.»

زن نگاه تندی کرد و پرسید: «چی؟ گفتید روس بوده است؟»

— شنیده‌ام که پلیس او را دستگیر کرده است.

زن که هیجانزده شده بود گفت: «راستی؟ یک خارجی.»

گمان کردم شاید دیشب شما متوجه چنین کسی شده باشید.

— خوب، من فرصت چندانی برای توجه به اطراف ندارم. غروبها وقت کار ماست، زیرا بسیاری از مردم از سرکار برمی‌گردند تا به خانه بروند. یک مرد بلند قد با ریش — خیر، چنین شخصی را با این مشخصات ندیده‌ام.

من به وسط آن دو پریدم: «عذر می‌خواهم قربان. گمان می‌کنم اشتباه به عرضتان رسانده باشند، او مردی کوتاه با پوستی تیره بوده است.»

بحث جالب توجهی آغاز شد و خانم فروشنده با شوهرش و یک مشتری دیگر در آن شرکت کردند. دست‌کم چهار مرد کوتاه قد با پوست تیره مشاهده شده بودند و مشتری نیز یک مرد بلند با پوست روشن را دیده بود، اما اضافه کرد: «او ریش نداشت.»

سرانجام پس از پایان خرید مغازه را ترک کردیم. من تقریباً به حالت سرزنش پرسیدم: «پوارو، هدف از این برنامه چه بود؟»

— می‌خواستم احتمال ورود یک نفر خارجی را به مغازه روبه‌رو بررسی کرده باشم.

— مگر نمی‌توانستی صریح و بدون آن همه دروغ این سؤال را بپرسی؟

— خیر جانم، اگر بی‌پرده می‌پرسیدم هیچ پاسخی به پرسش‌م داده نمی‌شد. تو با اینکه خودت انگلیسی هستی، اما ظاهراً اثر پرسشهای صریح را بر

انگلیسیها نمی دانی. این باعث بدگمانی آنان و در نتیجه به سکوت منجر می شود. اگر از آن مردم برای کسب اطلاعات سؤالی می پرسیدم مثل صدفها ساکت و خفه می شدند، اما با گفتن یک جمله خبری غیرمحمتمل و نیز با مخالفت تو زبانها فوراً باز شدند. ما همچنین می دانیم که آن وقت از روز خیابان و پیاده روها خیلی شلوغ است و همه فقط متوجه کار خودشان هستند. هستینگز، این قاتل زمان خوبی را انتخاب کرده بود.

او مکثی کرد، سپس با سرزنش از من پرسید: «هستینگز، مگر تو عقل سلیم نداری؟ من به تو گفتم سبزی بخر و تو عمداً توت فرنگی را انتخاب کردی! آبش دارد از کیسه می چکد. به زودی کت و شلوار خوبت را خراب خواهد کرد».

با دلخوری متوجه شدم که پوارو راست می گوید، بنابراین با عجله توت فرنگیها را به پسر بچه ای دادم. او ابتدا متعجب و سپس مشکوک شد. وقتی پوارو کاهوها را هم به او داد بر حیرت کودک افزوده گردید. پوارو ادامه داد: «در سبزی فروشی ارزانقیمت، هرگز توت فرنگی نخرید. توت فرنگی اگر تازه چیده نشده باشد آبش جاری خواهد شد. در چنین جاهایی خریدن موز و چند تا سیب یا حتی کلم بهتر از توت فرنگی است».

به عنوان بهانه گفتم: «توت فرنگی اولین چیزی بود که به ذهنم رسید».

— و این نشان می دهد که قدرت خلاقه خوبی نداری.

او در پیاده رو ایستاد. خانه و مغازه سمت راست مغازه خانم آشر خالی بود و علامت «برای اجاره» روی پنجره آن دیده می شد و در سوی دیگر آن خانه ای با پرده های قدیمی وجود داشت.

پوارو به سوی آن خانه رفت و چون زنگ نداشت چند ضربه محکم به

پس از اندکی تأخیر، کودکی کثیف با موهایی ژولیده در را باز کرد. پوارو گفت: «عصر به خیر. مادرت منزل است؟»
 کودک گفت: «چی؟» و با بدگمانی به ما زل زد.
 پوارو گفت: «مادرت».

حدود دوازده ثانیه طول کشید تا بچه متوجه منظور پوارو شود. سپس درحالی که از پله‌ها بالا می‌رفت فریاد زد: «مامان، با شما کار دارند.» و در فضای نیمه تاریک خانه ناپدید شد.
 زنی پس از نگاه کردن از پاگرد بالا شروع به پایین آمدن کرد و گفت: «بهتر است وقتتان را تلف نکنید...».

اما پوارو کلاهش را برداشت و با تعظیم مختصری حرف آن زن را قطع کرد و گفت: «عصر به خیر، خانم. من خبرنگار روزنامه «چشمک شب» هستم. مایلم شما را متقاعد کنم که در ازای همکاری با ما برای نوشتن مقاله‌ای درباره همسایه قدیمیتان خانم آشر، پنج پوند از ما بگیرید.»
 کلماتی که با خشم از دهان زن خارج می‌شد، بر لبانش خشک شد. او دستی به موهایش کشید و لباسش را مرتب کرد و گفت: «لطفاً بفرمایید داخل از سمت چپ. بفرمایید بنشینید، آقا».

اتاق کوچک انباشته از اثاث بود، اما به هر حال ما توانستیم بر روی مبلی بنشینیم.

زن گفت: «باید مرا ببخشید. متأسفم که آن قدر تند حرف زدم، اما شما از نگرانیهای ما خبر ندارید - فروشندگان دوره‌گرد دائماً سر می‌رسند - جاروبرقی، جوراب، کیسه زباله یا چیزهای احمقانه دیگر - و همه آنها هم خیلی مؤدب هستند و حتی اسم شما را هم می‌دانند. خانم فولر، این یا آن یا چیزهای دیگر».

پوارو با استفاده از این نام گفت: «خوب خانم فولر، امیدوارم که با من همکاری کنید».

زن که اسکناس پنج پوندی را به گونه‌ای فریبده در فضای چشمانش معلق می‌دید، گفت: «مطمئن نیستم. من خانم آشر را می‌شناختم، اما نوشتن مطلب کار سختی است».

پوارو بی‌درنگ به او اطمینان خاطر داد که لازم نیست کاری انجام دهد. فقط باید مطالب و اطلاعاتش را بگوید، و ما بعداً آن را خواهیم نوشت. با این تشویق و اطمینان خاطر خانم فولر لب باز کرد و به بیان جمله‌های کوتاه پرداخت.

خانم آشر به کار خودش مشغول بود. چندان اهل دوستی نبود، اما همه می‌دانستند که مشکلات بسیاری دارد. باید فرانس آشر را سالها پیش به زندان می‌انداختند. نه اینکه خانم آشر از او می‌ترسید، خیر. هنگام عصبانیت مثل تاتارها وحشی می‌شد! روزهایش آرام بود، اما با این حال این اتفاق افتاد. خانم فولر بارها به او گفته بود که: «یکی از این روزها آن مرد آسیبی به تو می‌زند. حرفم یادت باشد.» سرانجام هم این طور شد. مگر نه؟ و خانم فولر با اینکه در همسایگی او منزل داشت، اما هیچ چیز نشنیده بود.

پوارو در مکشی که زن کرد سوالی پرسید. آیا نامه‌های عجیب و بدون امضای غیرعادی ای. بی. سی. به دست خانم آشر نرسیده بود؟

متأسفانه خانم فولر پاسخ منفی داد. «منظورتان را می‌فهمم. به آنها نامه‌های مشکوک می‌گویند. بیشتر با کلماتی که از گفتنش خجالت می‌کشند. خوب مطمئنم که فرانس آشر اهل نوشتن چنین نامه‌هایی نبود. حتی اگر هم چنین بود، خانم آشر چیزی به من نگفت. آن چیست؟ کتابچه راهنمای راه‌آهن که به ترتیب حروف الفبا نوشته شده است؟ خیر، من در این اطراف

چیزی ندیده‌ام و مطمئن هستم اگر چنین راهنمایی برای خانم آشر فرستاده شده بود، من مطلع می‌شدم. باید بگویم وقتی این خبر را شنیدم حتی با یک پر هم می‌توانستید مرا به زمین بیندازید. وقتی دختر کوچکم اِدی آمد و به من گفت مامان، یک عالم پلیس در خانه همسایه‌مان هستند، واقعاً جاخوردم. و وقتی خبر را شنیدم با خودم گفتم خوب، این نشان می‌دهد که او نمی‌بایست تنها در آن خانه زندگی می‌کرد - خواهرزاده‌اش باید با او می‌ماند. مردهای مست شبیه گرگهای وحشی هستند. و به نظر من حیوانات وحشی چندان تفاوتی با آن شوهر پیر شیطان‌صفت ندارند. من به او اخطار کرده بودم. گفتم و بارها به او گفتم و بالاخره حرفم درست از آب درآمد و آن مرد او را کشت! شما نمی‌توانید کارهای مردهای مست را پیش‌بینی کنید و این هم بهترین مدرک است.» و پس از نفس عمیقی ساکت شد.

پوارو گفت: «تصور می‌کنم که هیچ‌کس ورود آقای آشر را به مغازه ندیده است.»

— مسلماً او نمی‌خواست خودش را نشان دهد.

اما زن توضیح نداد که چگونه آقای آشر می‌توانسته است بدون نشان دادن خودش به دیگران وارد مغازه شود. او قبول کرد که خانه در عقب ندارد و همه مردم محله آقای آشر را می‌شناسند: «اما مسلماً او خودش را به خوبی پنهان کرده بوده است.»

پوارو بحث را برای مدتی دیگر ادامه داد، اما پس از اینکه متوجه شد خانم فولر چیزی دیگری برای گفتن ندارد و هر مطلب را چند بار تکرار کرده است، بعد از پرداخت مبلغ مورد نظر به گفت‌وگو پایان داد.

وقتی دوباره وارد خیابان شدیم، گفتم: «گمان نمی‌کنم ارزش پنج پوند را داشت.»

— تا اینجا، بله.

— به نظر شما او مطلب بیشتری هم می داند؟

— دوست من، ما در وضعیتی هستیم که نمی دانیم چه سوالی باید پرسیم. ما شبیه کودکانی هستیم که در تاریکی قایم باشک بازی می کنند. ما دستانمان را دراز می کنیم تا به چیزی چنگ بیندازیم. خانم فولر همه آن چیزی را که خودش تصور می کند می داند به ما گفته است و حدسهای جالب توجهی را هم بیان کرد! با این حال شاید در آینده شهادت او برایمان مفید باشد. من آن پنج پوند را برای آینده سرمایه گذاری کردم.

من منظورش را به خوبی متوجه نشدم، اما در این هنگام بازرس گِلن را

دیدیم.

۷

آقای پارتریج^۱ و آقای ریدل^۲

بازرس گلن افسرده به نظر می‌رسید. متوجه شدم که تمام بعد از ظهر را صرف تهیه لیست کاملی از افرادی کرده بود که وارد مغازه سیگارفروشی شده‌اند.

پوارو پرسید: «و هیچ‌کس هم کسی را ندیده است؟»

— اوه چرا، دیده‌اند. سه مرد بلند قد با حالت مشکوک و چهار مرد کوتاه با سیب‌های سیاه — دو تا ریشو و سه مرد چاق. بنا بر گفته شاهدان همه آنان غریبه و بدقیافه بوده‌اند! تصور می‌کنم شاید حتی یک نفر تعدادی مرد نقابدار با اسلحه هم دیده باشد!

پوارو با لبخندی حاکی از همدردی گفت: «آیا هیچ‌کس آقای آشر را دیده است؟»

— خیر، ندیده‌اند، و این نکته به نفع اوست. من به رئیس پلیس گفتم که این دیگر وظیفه اسکاتلند یارد است. تصور نمی‌کنم که جنایت محلی باشد.

پوارو متفکرانه گفت: «من هم با شما موافقم.»

بازرس گفت: «آقای پوارو، می‌دانید، این کار سخت و کثیفی است... اولاً آن را دوست ندارم...»

پیش از بازگشت به لندن دو مصاحبه دیگر هم داشتیم که نخستین آن با آقای جیمز پارتریج بود. او آخرین فرد شناخته شده‌ای است که خانم آشر را زنده دیده و در ساعت پنج و نیم چیزی از مغازه خریده بوده است. آقای پارتریج مردی کوچک و لاغر و کارمند بانک بود. عینک به چشم داشت و سخنانش را بسیار دقیق ادا می‌کرد. او در خانه‌ای به مرتبی خودش زندگی می‌کرد.

آقای پارتریج درحالی که کارتی را که دوستم به او داده بود نگاه می‌کرد گفت: «... آقای پوارو... از طرف بازرس گلن؟ چه کمکی می‌توانم به شما بکنم؟»

— تصور می‌کنم که شما آخرین نفری هستید که خانم آشر را زنده دیده است.

آقای پارتریج نوک انگشتانش را بر روی هم گذاشت و نگاه تردیدآمیزی به پوارو کرد و گفت: «نکته قابل بحثی است. عده بسیاری می‌توانسته‌اند پس از من از خانم آشر خرید کرده باشند.»

— با این حال خودشان را برای بیان چنین مطلبی معرفی نکرده‌اند.

آقای پارتریج سرفه‌ای کرد و پاسخ داد: «بعضی از مردم به وظایف اجتماعیشان توجهی ندارند.» و از پشت عینکش جفدگونه به ما نگریست. پوارو زیر لب گفت: «کاملاً درست است. گمان می‌کنم شما با اراده خردتان به نزد پلیس رفته‌اید.»

— البته. به محض شنیدن خبر این واقعه غم‌انگیز، با خود گفتم شاید توضیح من بتواند کمکی به پلیس کند به همین دلیل به اداره پلیس رفتم.

— کار درستی کردید. خواهش می‌کنم ماجرا را برای من هم تعریف کنید.

— با کمال میل. به خانه برمی‌گشتم. ساعت دقیقاً پنج و نیم بود....

- ببخشید. شما از کجا ساعت را با چنین دقتی می دانستید؟
- آقای پارتریج با دلخوری از اینکه حرفش قطع شده است پاسخ داد: «ساعت کلیسا صدا کرد. به ساعت نگاه کردم و متوجه شدم که یک دقیقه عقب است و این درست پیش از ورود به مغازه خانم آشربود».
- شما عادت داشتید که از آنجا خرید کنید؟
- تقریباً بیشتر اوقات. آنجا در سر راهم به خانه قرار داشت. یک یا دو بار در هفته مقداری تنباکو از او می خریدم.
- آیا شناختی نسبت به خانم آشربود داشتید؟ چیزی درباره وضعیت کنونی یا گذشته او؟
- هیچ. به غیر از خرید و گاهی هم بیان چند جمله کوتاه درباره وضع هوا، هیچ وقت حرفی با هم نمی زدیم.
- آیا می دانستید که او شوهر معتاد و مستی داشت که دائماً او را به مرگ تهدید می کرد؟
- خیر. من اصلاً چیزی درباره او نمی دانستم.
- اما قیافه او را می شناختید. آیا دیشب چیزی غیر عادی در ظاهر او نظرتان را جلب نکرد؟ آیا ظاهرش نگران یا عصبانی نبود؟
- آقای پارتریج فکری کرد و پاسخ داد: «او مثل همیشه به نظر می رسید».
- پوارو بلند شد و گفت: «آقای پارتریج از اینکه به سؤالهایم پاسخ دادید از شما متشکرم. راستی شما کتابچه راهنمای راه آهن که به ترتیب حروف الفباست در خانه دارید؟»
- روی تاقچه پشت سرتان است.
- بر روی آن تاقچه کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن و کتاب سال بورس و راهنمای سال و دفتر تلفن محلی و کتاب دیگری قرار داشت. پوارو کتابچه

راهنمای راه آهن را برداشت و وانمود کرد که در حال گشتن دنبال برنامه قطار است. سپس با تشکر آنجا را ترک کردیم.

دیدار بعدی ما با آقای آلبرت ریڈل بود؛ مردی که شخصیت کاملاً متفاوتی داشت. آقای آلبرت ریڈل کارگر بود و گفت و گوی ما در میان سروصدای بشقابها و ظروفی که خانم ریڈل با حالت عصبی می شست و غرولند سگ آقای ریڈل و خصومت آشکار خودش برگزار شد.

او مرد بسیار تنومند با صورتی پهن و چشمانی بدگمان بود. وی که در حال خوردن غذا و نوشیدن مقادیر فراوانی چای سیاه بود، با عصبانیت از بالای فنجانش به ما نگریست و گفت: «هر چه را که باید می گفتم قبلاً یک بار گفته ام، مگر نه؟ اصلاً این قضیه چه ربطی به من دارد؟ قبلاً برای پلیس گفته ام و حالا دوباره مجبورم همه چیز را از اول برای یک جفت خارجی هم بگویم.»
پوارو نگاه متحیرانه ای به من انداخت و بعد گفت: «راستش من با شما همدردی می کنم، اما چه می توان کرد؟ مسئله قتل در میان است، مگر نه؟ و انسان باید خیلی مواظب باشد.»

خانم ریڈل با نگرانی گفت: «برت، بهتر است هر چه که آقایان می خواهند به آنها بگویی.»

مرد غول پیکر گفت: «تو دهنتم را ببند.»

پوارو با مهارت گفت: «تصور می کنم شما با میل خودتان نزد پلیس نرفته اید.»

— برای چه بروم؟ اصلاً ربطی به من نداشت.

پوارو بی اعتنا پاسخ داد: «این فقط یک نظر است. قتلی روی داده است و پلیس می خواهد بداند چه کسانی در منگازه بوده اند. به نظر من، چطور بگویم، طبیعی تر بود اگر خودتان داوطلبانه جلو می آمدید.»

– من کار دارم. نگویند که حق انتخاب زمان آمدن به نزد پلیس را نداشته‌ام....

– اما ظاهراً نام شما به عنوان شخصی که به مغازه خانم آشر وارد شده به وسیله دیگران به پلیس داده شده است. آیا آنها با توضیحات شما راضی شدند؟

برت با خشم پرسید: «چرا نباشند؟»

پوارو شانهای بالا انداخت.

مرد ادامه داد: «منظورتان چیست؟ هیچ‌کس مدرکی بر ضد من ندارد! همه می‌دانند که چه کسی آن پیرزن را کشته است. آن شوهر...»

– اما آن شب او در خیابان نبود، ولی شما بودید.

– شما سعی دارید مرا متهم کنید؟ خوب، موفق نخواهید شد. من چه دلیلی می‌توانم برای این کار داشته باشم؟ گمان می‌کنید می‌خواسته‌ام یک قوطی از تنباکوه‌های لعنتی او را بدزدم؟ به نظر شما من دیوانه‌ای روانی هستم؟ تصور می‌کنید....

سپس با حالت تهدید از جایش بلند شد. زنش جلو دوید و گفت: «برت، برت. از این حرفها نزن. آنها خیال می‌کنند که...»

پوارو گفت: «آقا. آرام باشید. من فقط می‌خواهم ماجرای ملاقات شما از مغازه را بدانم. خودداری شما از این کار برایم خیلی عجیب است.»

آقای ریدل روی صندلیش نشست و گفت: «چه کسی می‌گوید خودداری می‌کنم. اصلاً برایم مهم نیست.»

– ساعت شش بود که شما وارد مغازه شدید؟

– بله. یک یا دو دقیقه بعد از شش. می‌خواستم یک پاکت سیگار بخرم. در

را باز کردم....

– بنابراین در بسته بود؟

– بله، درست است. گمان کردم شاید مغازه بسته است، اما نبود. داخل شدم، ولی کسی را آنجا ندیدم. روی پیشخان زدم و مدتی منتظر شدم. کسی نیامد به همین دلیل آنجا را ترک کردم. فقط همین و شما می توانید این حقیقت را توی پیپ خودتان بگذارید و بکشید!

– شما جسد را که پشت پیشخان افتاده بود، ندیدید؟

– خیر، شما هم نمی دیدید، مگر اینکه واقعاً به دنبال جسد بودید.

– آیا کتابچه راهنمای قطاری آنجا نبود؟

– بله بود. باز شده و معکوس. تصور کردم شاید پیرزن مجبور بوده فوراً با قطار به سفری برود و یادش رفته است که در را قفل کند.

– آیا شما راهنما را بلند یا جابه جا نکردید؟

– به آن کتابچه لعنتی دست نزدم. فقط همان کاری را که گفتم، انجام دادم.

– و موقع ورود به مغازه هیچ کس را در حال خروج ندیدید؟

– خیر. فقط می خواهم بدانم چرا می خواهید آن را به من بچسبانید...؟

پوارو برخاست پاسخ داد: «کسی نمی خواهد چیزی به شما بچسباند...»

البته هنوز. خدا نگهدار آقا».

پوارو مرد را با دهان باز ترک کرد و من هم به دنبالش روان شدم.

او در خیابان به ساعتش نگریست و گفت: «دوست من، اگر عجله کنیم

شاید به قطار ساعت هفت و دو دقیقه برسیم. بهتر است سریعاً برگردیم».

۸

نامهٔ دوم

من با اشتیاق پرسیدم: «خوب؟»

ما در کویهٔ درجهٔ یکی که فقط به ما تعلق داشت، نشسته بودیم و قطار سریع‌السیر تازه از اندوور بیرون آمده بود.

پوارو گفت: «جنایت را مردی میان‌قد با موهای قرمز انجام داده است. او مشکل بینایی دارد و پای راستش اندکی می‌لنگد و خالی روی شانه چپش هست.»

فریاد زدم: «پوارو؟»

برای چند لحظه کاملاً تحت تأثیر قرار گرفتم، ولی بعد برقی در چشم دوستم واقعیت را برابم روشن کرد. این بار با سرزنش گفتم: «پوارو!»

– چه می‌خواهی جانم؟ مانند سگهای وفادار به من نگاه می‌کنی و می‌خواهی مثل شرلوک هلمز معما را حل کنم! اما حقیقت این است که من نمی‌دانم قیافهٔ قاتل چگونه است و محل او را هم نمی‌دانم و نمی‌دانم چگونه می‌توان او را دستگیر کرد.

زیر لب گفتم: «ای کاش سرنخی به جای گذاشته بود.»

– بله، سرنخ. سرنخها همیشه تو را جذب می‌کنند. متأسفانه او سیگاری

نکشیده و خاکستری به جای نگذاشته تا با کفشش که میخ عجیبی نیز داشته است روی آن پا بگذارد. خیر، او چندان کمکی هم به ما نکرده است، اما دست کم کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن را داریم و این می تواند برای تو سرنخی باشد!

– پس به نظر تو او اشتباهاً آن را جا گذاشته است؟

– خیر. عمداً آن را در مغازه گذاشته است. اثر انگشتان گواه این مطلب است.

– اما اثر انگشتی روی آن نبوده است.

– منظور من هم همین است. دیشب هوا چطور بود؟ یک شب گرم ماه ژوئن. آیا هیچ مردی در چنین شبی با دستکش قدم می زند؟ مسلماً چنین مردی فوراً نظر دیگران را به خود جلب می کرده است. بنابراین چون اثر انگشتی روی کتابچه راهنما نیست، پس باید آن را با دقت پاک کرده باشند. افراد بی گناه اثر انگشت به جا می گذارند، اما فرد گناهکار هرگز. بنابراین قاتل عمداً کتابچه راهنما را آنجا گذاشته که به هر حال سرنخی است. به هر حال یک نفر آن کتابچه راهنمای الفبایی را خریده و حمل کرده است و احتمالاتی وجود دارد.

– تصور می کنی به این ترتیب بتوانیم چیزی بفهمیم؟

– راستش هستینگز، چندان هم امیدوار نیستم. این مرد مسلماً به تواناییهایش خیلی می بالد و بی شک ردی از خود به جای نمی گذارد که به راحتی قابل یافتن باشد.

– پس کتابچه راهنمای الفبایی هم کمک امیدوارکننده ای نیست؟

– نه آن طور که تو تصور می کنی.

– به هر حال کمکی می کند؟

پوارو بلافاصله پاسخ نداد، اما پس از آن به آرامی گفت: «جواب این پرسش مثبت است. ما در اینجا با فردی ناشناخته روبه‌رو هستیم. او در تاریکی قرار دارد و مصمم است همان‌جا بماند، اما به دلیل ماهیت ماجرا نمی‌تواند از افتادن نور بر روی خودش جلوگیری کند. از یک دیدگاه ما چیزی درباره‌ او نمی‌دانیم، اما از دیدگاهی دیگر خیلی چیزها فراگرفته‌ایم. کم‌کم شخصیت او در جلو چشمانم شکل می‌گیرد. مردی که خوب و واضح می‌نویسد - کاغذی با کیفیت خوب می‌خرد - نیاز مبرمی به بیان شخصیت خودش دارد. احتمالاً در کودکی مورد توجه واقع نشده و مورد بی‌مهری قرار گرفته است - می‌بینیم که او بزرگ می‌شود، اما با خشمی درونی - در نبردی با حس بی‌عدالتی... من نیاز درونی او را می‌بینم، برای اظهار وجود و برای جلب توجه دیگران به سمت خودش و قوی‌تر شدن. اما وقایع و حوادث بر او فشار می‌آورند و خرد و پست‌ترش می‌کند و بالاخره در درونش کبریتی به انبار مواد منفجره می‌خورد...».

با اعتراض گفتم: «اما اینها فقط گمان است و هیچ کمک عملی به ما نمی‌دهد.»

- تو به دنبال پایان خوب هستی، با خاکستر سیگار و اثر میخ کفشها! همیشه همین‌طور بوده‌ای. اما دست‌کم می‌توانیم چند سؤال عملی از خودمان پرسیم. چرا دفترچه راهنمای الفبایی؟ چرا خانم آشر؟ چرا اندوور؟ من گفتم: «گذشته این زن بسیار ساده به نظر می‌رسد. گفت‌وگو با آن دو مرد مایوس‌کننده بود. آنها نتوانستند چیزی به اطلاعات قبلی ما اضافه کنند.» - اگر راستش را بخواهی من اصلاً توقع نداشتم که گفت‌وگو با آن دو نفر کمکی بکند، اما نمی‌توانستیم دو شخصیت احتمالی را در این جنایت ندیده بگیریم.

– مسلماً تصور نمی‌کنی که ...

– دست‌کم احتمال اندکی وجود دارد که قاتل در نزدیکی اندوورزندگی می‌کند. این جوابی احتمالی به سؤال «چرا آندوور؟» است. خوب، ما می‌دانیم که دو مرد معین در زمانهای معین در آن مغازه بوده‌اند. هرکدام از آنها ممکن است قاتل باشد. هنوز مدرکی وجود ندارد که نشان دهد یک یا هر دو نفر آنها قاتل نبوده‌اند.

اذعان کردم: «شاید آن ریدل بداخلاق و غول‌پیکر».

– او، من ریدل را از گردونه خارج می‌کنم. او عصبی، فحاش و ناراحت بود ...

– اما این نشان‌دهنده ...

– طبیعت و سرشتی متضاد با نویسنده نامه ای. بی. سی. است. ما باید به دنبال مشخصاتی نظیر اعتماد به نفس و خود بزرگ‌بینی بگردیم.

– شخصی که دائماً اظهار وجود می‌کند؟

– احتمالاً. اما بعضی از مردم در زیر چهره‌ای عصبی احساس از خودراضی بودن شدیدی را پنهان می‌کنند.

– شما گمان نمی‌کنید که آن آقای پارتریج کوچک ...

– او بیشتر به مرد مورد نظر شباهت دارد. فقط می‌توانم همین را بگویم. او شبیه نویسنده نامه عمل می‌کند – فوراً نزد پلیس می‌رود – خودش را در مرکز ماجرا قرار می‌دهد و از وضعیتش لذت می‌برد.

– تو واقعاً تصور می‌کنی ... ؟

– خیر، هستی‌نگز. به نظر من قاتل از خارج از اندوور آمده بوده است، اما به هر حال نباید در تحقیقات احتمالات را ندیده گرفت. در ضمن، نباید احتمال زنبودن قاتل را نیز ندیده بگیریم.

— مسلماً خیر!

— قبول دارم که شیوه حمله مردانه بوده است، اما معمولاً نامه‌های مشکوک را زن‌ها می‌نویسند. باید این مسئله را در نظر داشته باشیم.

مدتی ساکت شدم و بعد پرسیدم: «حالا باید چه کار کنیم؟».

— هستینگز پرانرژی من.

سپس لبخندی زد: «اما واقعاً باید چه کار کنیم؟»

— هیچ کار.

با دلخوری گفتم: «هیچ کار؟»

— مگر من شعبده‌بازم؟ یا جادوگرم؟ می‌خواهی چه کار کنم؟

پس از اندکی تفکر متوجه شدم که پاسخ به آن پرسش بسیار مشکل است.

با این حال معتقد بودم که باید کار مثبتی انجام دهیم و نگذاریم زیر پایمان علف سبز شود.

گفتم: «کتابچه راهنمای الفبایی و کاغذ و پاکت در اختیارمان است...».

— مسلماً کارهای لازم در این زمینه صورت خواهد گرفت. پلیس تمامی

امکانات مورد نیاز برای این کار را در اختیار دارد. اگر چیزی کشف کردنی

وجود داشته باشد، مطمئن باش آنها کشف خواهند کرد.

به این ترتیب مجبور به مسکوت گذاشتن قضیه شدم.

روزهای بعد متوجه شدم که پوارو اصلاً تمایلی به حرف زدن درباره این

ماجرا ندارد. هر وقت سعی می‌کردم قضیه را مطرح کنم، او با حرکت

بی‌صبرانه دست مرا ساکت می‌کرد.

می‌پنداشتم که در ذهنم این امر را می‌دانم. پوارو در ماجرای قتل خانم

آشر، دچار شکست شده بود. ای. بی. سی. او را به مبارزه دعوت کرده و

پیروز شده بود. دوستم که به پیروزیهای پی در پی عادت کرده بود، نسبت به

این شکست حساسیت نشان می‌داد، آن قدر که حتی از سخن گفتن دربارهٔ آن خودداری می‌کرد. البته این برای مرد بزرگی مثل او نقطهٔ ضعف بود، اما افتاده‌ترین ما انسانها نیز از پیروزیهای پی در پی دچار نخوت می‌شویم. سالها بود که پوارو به چنین توفیقاتی نایل می‌آمد و تعجبی نداشت که اثر ناکامی به این سرعت بروز کند.

من با درک این مسئله به نقطهٔ ضعف دوستم احترام گذاشتم و دیگر اشاره‌ای به ماجرا نکردم. من در روزنامه مطلب مربوط به بازجویی و دادگاه را خواندم که البته بسیار مختصر بود و به نامهٔ ای. بی. سی. نیز اشاره‌ای نداشت. رأی دادگاه نیز مبین شناخته‌شدن قاتل یا قاتلان بود. این جنایت توجه مطبوعات را چندان به خود جلب نکرده بود. هیچ شخصیت مشهور یا خصوصیت ویژه‌ای در آن وجود نداشت. ماجرای قتل پیرزنی در مغازهٔ کوچکی در خیابانی فرعی خیلی زود جای خود را به خبرهای هیجان‌انگیزتر داد.

راستش این ماجرا تقریباً از ذهن من هم بیرون رفته بود. شاید علتش علاقهٔ شدید به پوارو و عدم تمایل به دیدن شکست او بود. حالتی که ناگهان در بیست و پنجم جولای تغییر کرد.

چند روز بود که پوارو را ندیده بودم، زیرا تعطیلات آخر هفته را به یورکشایر رفته بودم. بعد از ظهر روز دوشنبه از سفر برگشتم و نامه ساعت شش به دستمان رسید. به یاد دارم وقتی پوارو آن نامه را باز می‌کرد نفس عمیقی کشید و گفت: «بالاخره آمد».

بدون آنکه چیزی بفهمم به او خیره شدم و پرسیدم: «چه چیز آمده

است؟»

– فصل دوم ماجرای ای. بی. سی.

به مدت یک دقیقه بدون آنکه متوجه چیزی بشوم به او نگرستم. ماجرا کاملاً از ذهنم بیرون رفته بود.

پوارو نامه را خواند و به من داد و گفت: «بخوان.» این نامه هم مثل نامه قبلی در کاغذ خوبی نوشته شده بود.

آقای پواروی عزیز. خوب، نظرت چیست؟ تصور می‌کنم در بازی اول برنده شده‌ام. ماجرای اندورر ضربه خوبی بود، مگر نه؟ اما بازی تازه آغاز شده است. لطفاً در تاریخ بیست و پنجم به شهر «بکس هیل»^۱ توجه کنید. عجب اوقات خوبی داریم.

ارادتمند

ای. بی. سی.

با هیجان گفتم: «خدای من. یعنی این دیو می‌خواهد دوباره مرتکب جنایت دیگری بشود؟»

البته هستینگز. مگر انتظار چیز دیگری را هم داشتی؟ خیال می‌کردی ماجرای اندورر پایان یافته است؟ یادت رفت که گفتم: «این شروع ماجراست؟»

— اما این وحشتناک است!

— بله، وحشتناک است.

— ما با یک دیوانه آدمکش روبه‌رو هستیم.

— بله.

آرامش او از هر حرکت قهرمانانه دیگری بیشتر مؤثر بود. بالرزش نامه را به او پس دادم.

صبح روز بعد کنفرانسی تشکیل دادیم. رئیس پلیس «ساسکس»^۱ جانشین ریاست اداره آگاهی و بازرس گلن از اندوور، جاپ و یک بازرس جوانتر به نام «کروم»^۲ و دکتر تامپسون تحلیلگر مشهور و کارتر سرپرست پلیس ساسکس جمع شده بودیم. نامه از همپ استیلر پست شده بود که از نظر پیرویت اهمیتی نداشت.

مسئله از جنبه‌های گوناگون مورد بحث و گفت‌وگو قرار گرفت. دکتر تامپسون مرد میانسال و دلپذیری بود که با وجود دانش فراوان با زبانی ساده و عادی سخن می‌گفت و از به‌کاربردن اصطلاحات فنی حرفه‌اش پرهیز می‌کرد. جانشین ریاست اداره آگاهی گفت: «شکی وجود ندارد که نویسنده هر دو نامه یک نفر است».

— و ما تقریباً مطمئن هستیم که همین شخص مسئول جنایت اندوور است.
— بله. حالا ما اعلام خطری نسبت به برنامه قتل دیگری که برای بیست و پنجم، یعنی فردا در باکس هیل طراحی شده است، در اختیار داریم. چه اقداماتی می‌توانیم انجام دهیم؟

رئیس پلیس ساسکس به سرپرست پلیس نگریست و پرسید: «خوب کارتر، چه نظری داری؟»

سرپرست به آرامی سرش را تکان داد و گفت: «قربان، خیلی مشکل است. هیچ سرنخی وجود ندارد که بدانیم مقتول چه کسی خواهد بود، راستش را بخواهید باید پرسید چه کاری از دست ما برمی‌آید؟»

پوارو گفت: «پیشنهادی دارم.» همه صورتها به سمت او چرخید.
تصور می‌کنم به احتمال قوی نام خانوادگی مقتول با حرف «بی» شروع شود.

سرپرست با تردید گفت: «نظر بدی نیست».

دکتر تامپسون متفکرانه گفت: «یک مورد پیچیده الفبایی».

من این مسئله را فقط به عنوان یک احتمال مطرح کردم. این مسئله وقتی به ذهنم خطور کرد که نام مقتول بیچاره ماه قبل را به طور واضح روی مغازه اش خواندم. وقتی نامه دوم به دستم رسید تصور کردم به احتمال قوی مقتول هم مثل نام شهر بر اساس الفبا انتخاب می شود.

دکتر گفت: «احتمالاً همین طور است. شاید هم نام آشر فقط یک تصادف بوده است و شاید این بار نیز مقتول صرف نظر از اسمش پیرزن مغازه داری باشد. یادتان نرود که با مردی دیوانه طرف هستیم. او از انگیزه اش تا حالا هیچ سرنخی به ما نداده است».

سرپرست شکاکانه پرسید: «آیا یک نفر دیوانه احتیاج به انگیزه هم دارد؟»
 - البته که دارد. منطقی مرگبار از مشخصات ویژه روانیهاست. یک مرد می تواند اعتقاد راسخ داشته باشد که وظیفه الهی او کشتن کشیشها و دکترها و یا پیرزنهای مغازه دار است و همیشه دلایل پیوسته ای نیز برای اعمالش دارد. ما نباید اجازه دهیم که مسئله الفبا کاملاً بر ذهنمان غلبه کند. شاید آمدن بکس هیل به دنبال اندوور تصادفی باشد.

- کارتر، ما دست کم می توانیم اقداماتی احتیاطی انجام دهیم، البته با توجه به حرف بی. باید به مغازه دارهای کوچک سیگار و روزنامه فروشی که به وسیله یک نفر اداره می شود توجه ویژه ای داشته باشیم. گمان نمی کنم بتوانیم کار بیشتری انجام دهیم. بیشتر از همه مواظب غریبه ها باشید.

سرپرست با دلخوری گفت: «با تعطیل شدن مدارس و شروع تعطیلات، مردم این هفته از همه جا به بکس هیل سرازیر خواهند شد».

رئیس پلیس مقتدرانه گفت: «ما باید هر کاری که از دستان بر می آید انجام

دهیم».

بازرس گلن گفت: «من هم مواظب تمامی کسانی خواهم بود که ربطی به قضیه آشر داشته‌اند. آن دو شاهد، یعنی پارتریج و ریدل و البته آقای آشر. اگر آنها قصد ترک اندوور را داشته باشند، تعقیب خواهند شد».

کنفرانس پس از یکی دو پیشنهاد دیگر و قدری گفت‌وگوهای عادی به پایان

رسید.

هنگامی که داشتیم در کنار رودخانه قدم می‌زدیم، گفتم: «پوارو، مسلماً می‌توان جلو این جنایت را گرفت».

او با چهره‌ای اندوهبار پاسخ داد: «عقل سلیم یک شهر پر از مردان مصمم در برابر یک دیوانه؟ می‌ترسم هستینگز، بیش از اندازه. جنایات متوالی و طولانی جک درنده را به یاد داشته باش».

— واقعاً وحشتناک است.

— هستینگز، دیوانگی چیز عجیبی است... می‌ترسم... بیش از اندازه...

جنایت در شهر ساحلی بکس هیل

هنوز بیدار شدنم را در صبح روز بیست و پنجم جولای به یاد می آورم. ساعت در حدود هفت و نیم بود. پوارو کنار تخت خوابم ایستاده بود و به آرامی شانهام را تکان می داد. نگاهی به چهره او مرا کاملاً بیدار کرد.

پرسیدم: «چه شده است؟»

— بالاخره اتفاق افتاد.

گرچه پاسخش ساده به نظر می آمد، موجی از احساسات در پشت آن سه کلمه نهفته بود.

پرسیدم: «چی؟ منظورت این است که... ولی امروز بیست و پنجم است.»

— دیشب اتفاق افتاد، یا به عبارت بهتر در ساعات اولیه صبح.

درحالی که پس از بیرون آمدن از بستر در حال نظافت در دستشویی بودم، او به سرعت اطلاعاتی را که به وسیله تلفن کسب کرده بود، برایم گفت.

— جسد یک دختر جوان در ساحل بکس هیل پیدا شده است. نام او

«الیزابت بارنارد»^۱ است و پیشخدمت کافه بود و در خانه نوسازی با پدر و مادرش زندگی می کرد. شواهد پزشکی ساعت مرگ را بین یازده و نیم شب تا

1. Elizabeth Barnard

یک بامداد نشان می دهد.

در حالی که کف صابون را با عجله به صورتم مالیدم پرسیدم: «آیا مطمئن هستند که جنایت مورد نظر همین است؟»

– یک کتابچه راهنمای القبایی راه آهن که باز شده بود و صفحه برنامه حرکت قطار به بکس هیل را نشان می داد، در زیر جسد پیدا شده است.

بر خود لرزیدم و گفتم: «وحشتناک است!»

– هستینگز مواظب باش. من به یک تراژدی دیگر در اتاقهای خودم

احتیاج ندارم.

خون چانه ام را با ناراحتی پاک کردم و پرسیدم: «برنامه ما چیست؟»

چند دقیقه دیگر اتومبیلی به دنبلمان می آید. من فنجان قهوه برایت به همین جا می آورم تا دچار تأخیر نشویم.

بیست دقیقه بعد ما سوار بر اتومبیل تندرو پلیس به سمت خارج از لندن در حرکت بودیم. بازرس کروم نیز که در کنفرانس قبلی حضور داشت و اکنون مسئول رسمی پرونده بود ما را در این سفر همراهی می کرد.

کروم با جاب تفاوت چشمگیری داشت. او مردی جوانتر و ساکت تر بود و روحیه ای برتر داشت. وی تحصیل کرده و اهل مطالعه و به نظر من بیش از اندازه از خود راضی بود. کروم به تازگی ماجرای قتل های پی در پی کودکان را پیگیری کرده و پس از یافتن قاتل وی را روانه زندان ساخته بود و به همین جهت اعتبار و حسن شهرتی به دست آورده بود.

او مسلماً بهترین فرد برای عهده دار شدن مسئولیت این پرونده بود، اما من تصور می کردم که خودش بیش از اندازه به این حقیقت واقف است. رفتارش نسبت به پوارو مؤدبانه بود و رابطه اش را رابطه مردی جوان با مردی مستتر و باتجربه تر و کاملاً رسمی می دید.

کروم گفت: «من گفت و گویی طولانی با دکتر تامپسون داشتم، او به جنایتهای زنجیره‌ای یا رشته‌ای خیلی علاقه دارد. این حاصل نوعی اختلال مغزی و ذهنی است. البته من به عنوان یک کارمند عادی نمی‌توانم نکات حساستری را که فردی متخصص درک می‌کند، بفهمم. اتفاقاً در پرونده قبلیم - نمی‌دانم چیزی درباره آن خوانده‌اید یا نه - پرونده مابل هومر، دختر ماسول هیلی، آن مرد به اسم کاپر واقعاً عجیب و خارق‌العاده بود. مرتبط کردن جنایت با او خیلی مشکل بود - که البته سومین جنایتش بود! به عاقلی من و شما به نظر می‌رسید. اما آزمایشهای گوناگونی وجود دارد - مثلاً تله‌های شفاهی و کلمه‌ای - که مباحثی کاملاً جدید است و در دوران شما وجود نداشت. همین که شما مردی را وادار بسازید که خودش را تشریح و افشا کند، به دام می‌افتد! او می‌داند که شما می‌دانید از این رو اعصاب و مقاومتش درهم می‌ریزد و از چپ و راست خودش را لو می‌دهد».

پوارو گفت: «حتی در زمان من هم چنین چیزهایی اتفاق می‌افتاد».

بازرس کروم نگاهی به او انداخت و زیر لب زمزمه کرد: «اوه، راستی؟» مدتی سکوت برقرار شد. زمانی که از ایستگاه نیوکراس عبور کردیم، کروم گفت: «اگر می‌خواهید چیزی درباره این پرونده پرسید، تأمل نکنید. من در خدمتم».

- تصور نمی‌کنم شما اطلاعات چندانی درباره مقتول داشته باشید، بله؟
- او بیست و سه ساله بود و در کافه‌ای به اسم «جینجر گت»^۱ کار می‌کرد...

- ببخشید. او دختر قشنگی نبود؟

بازرس کروم با کمی عقب‌نشینی از موضع خود گفت: «اطلاعی در این

۱. Ginger Cat یعنی گربه مو قرمز.

بارہ ندارم.» در حالی که رفتارش نشان می داد: «واقعاً که! تمام این خارجیها مثل هم هستند!»

برقی در چشمان پوارو درخشید و گفت: «ظاهراً این مسئله به نظر شما اهمیتی ندارد. اما دوست عزیز، این امر خیلی مهم و گاهی تعیین کننده سر نوشت زنهاست.»

بازرس کروم با لحنی پرسشگر، مؤدبانه گفت: «اوه، راستی؟»
و بار دیگر سکوت برقرار شد.

سرانجام در نزدیکی «سون اوکز»، پوارو یک بار دیگر سر حرف را باز کرد و پرسید: «آیا به شما اطلاع نداده اند که این دختر چگونه و با چه چیزی خفه شده است؟»

بازرس کروم خیلی مختصر پاسخ داد: «با کمر بند خودش خفه شده است؛ تصور می کنم کمر بندی کلفت و بافته شده.»

چشمان پوارو باز شدند: «آها... بالاخره مطلب مطمئنی را فهمیدیم. این گویای خیلی مطالب است، مگر نه؟»

بازرس کروم با سردی گفت: «اما من هنوز متوجه چیزی نشده ام.»
من از دست احتیاطها و کمبود قوه تصور و تخیل بازرس خسته شده بودم.
از این رو گفتم: «این علامت اصلی جانی است. کمر بند خود دختر. این نشان دهنده درنده خویی و ذهنیت حیوان گونه اوست!»

پوارو نگاهی به من کرد که معنی آن را نفهمیدم، اما بی صبری در چهره اش مشهود بود. گمان کردم به من اخطار می دهد تا در حضور بازرس حرفی نزنم، از این رو سکوت کردم.

در بکس هیل سرپرست کارتر از ما استقبال کرد. جوان خوش برخورد و

باهوشی به اسم بازرس «کلسی»^۱ نیز با او همراه بود. این شخص باید در این پرونده با کروم همکاری می‌کرد.

سرپرست پرسید: «کروم، لابد می‌خواهید تحقیقات مستقلی انجام دهید. بنابراین من کلیات را برایتان می‌گویم و بعد شما می‌توانید کارتان را شروع کنید».

– متشکرم قربان.

– ما به پدر و مادرش خبر داده‌ایم که البته برایشان بسیار تکان‌دهنده بود. من اجازه دادم که پیش از بازجویی کمی تنها باشند تا حالشان بهتر شود. به این ترتیب می‌توانید کارتان را از آنجا شروع کنید.

پوارو پرسید: «خوشاوند دیگری هم دارد، بله؟»

– بله، یک خواهر که در لندن منشی است و ما به او نیز اطلاع داده‌ایم. همچنین مرد جوانی که قرار بوده است این دختر با او بیرون برود.

کروم پرسید: «کتابچه راهنمای الفبایی کمکی نمی‌کند؟»

سرپرست با سر به میز اشاره کرد و گفت: «آنجاست. اثر انگشتی وجود ندارد. از صفحه مربوط به بکس هیل باز بود. می‌توانم بگویم که نو است. ظاهراً خیلی باز نشده است و آن را از این اطراف هم نخریده‌اند. من تمام نوشت افزار فروشی‌های اینجا را گشته‌ام!»

– قربان، چه کسی جسد را کشف کرد؟

– یکی از این افسرانی که عادت دارند صبحهای زود قدم بزنند. اسمش سرهنگ «جروم»^۲ است. او در حدود ساعت شش با سگش بیرون آمده و از سمت کوودن به ساحل رفته بود. سگ جلو رفته و چیزی را بو کرده بود.

سرهنگ او را صدا می‌کند، اما سگ بر نمی‌گردد. سرهنگ نگاه دقیقی می‌کند و متوجه چیزی می‌شود. جلو می‌رود و به آنچه در برابر اوست دقیق می‌شود. درست عمل می‌کند و به چیزی دست نمی‌زند و فوراً به ما تلفن می‌زند.

— و ساعت مرگ در حدود نیمه شب بود؟

— بین ساعت دوازده تا یک صبح. کاملاً مطمئن هستیم. حرف دکتر کاملاً درست و مورد قبول است. اگر می‌گویند بیست و پنجم، پس بیست و پنجم است، حتی اگر چند دقیقه هم شده از نیمه شب گذشته بوده است.

کروم سری تکان داد و گفت: «بله، ذهنیت او همین طور است. چیز دیگری نیست؟ کسی چیزی ندیده است؟»

— تا جایی که ما می‌دانیم، خیر. اما هنوز زود است. چیزی نمی‌گذرد که هرکس که دختری را با لباس سفید دیده باشد که با مرد جوانی قدم می‌زده است، برای گفتن حقیقت پیش ما خواهد آمد و تا آنجا که می‌توانم تصور کنم دیشب دست‌کم چهارصد یا پانصد دختر با لباس سفید مشغول قدم‌زدن با مردان جوانی بوده‌اند. کار واقعاً جالب توجهی خواهد بود.

کروم گفت: «بسیار خوب، قربان. بهتر است کارم را شروع کنم. کافه و خانه دختر. بهتر است بر هر دو جا بروم. کلسی می‌تواند با من بیاید.»

سرپرست پرسید: «و آقای پوارو؟»

پوارو با تعظیم کوچکی به کروم گفت: «بنده شما را همراهی خواهم کرد.»

تصور می‌کنم کروم اندکی دلخور شد، اما کلسی که قبلاً پوارو را ندیده بود لبخند آشکاری زد. واقعاً تأسفانگیز بود که هر وقت مردم برای نخستین بار دوستم را می‌دیدند تصور می‌کردند با شوخی دست‌اولی روبه‌رو شده‌اند.

کروم پرسید: «کمربندی که دختر با آن خفه شده است، چطور؟ به نظر آقای پوارو آن کمربند سرنخ مهمی است. گمان می‌کنم مایل باشند آن را

بینند».

پوارو فوراً گفت: «خیر، شما درست متوجه منظورم نشده اید». کارتر گفت: «چیزی از آن نخواهید فهمید. آن کمر بند چرمی نبود، وگرنه شاید اثر انگشتی پیدا می کردیم. از کاموای ابریشمی بافته شده و برای چنین کاری کاملاً مناسب بود».

من بر خود لرزیدم.

کروم گفت: «بسیار خوب، بهتر است برویم». و همگی به راه افتادیم. ابتدا به دیدن کافه جینجر کت رفتیم که در کنار ساحل قرار داشت و شبیه سایر چایخانه های کوچک بود. آنجا میزهای کوچک با رومیزهای نارنجی و صندلیهای حصیری ناراحت کننده با بالشهای نارنجی داشت و بیشتر مخصوص قهوه صبح بود با پنج نوع چای مختلف و چند نوع غذای ساده زنانه مثل تخم مرغ و میگو و ماکارونی.

قهوه صبح داشت به پایان می رسید. مدیره مغازه ما را به سرعت به دفتر کار کوچک و نامرتبی در پشت کافه برد. کروم پرسید: «خانم... مریون؟»

خانم مریون با نگرانی گفت: «این اسم خودم است. ماجرای که پیش آمده واقعاً ناراحت کننده است. نمی دانم چه اثری بر کارم دارد!»

خانم مریون زنی لاغر و در حدود چهل ساله با موهای دسته شده قرمز بود (واقعاً هم شبیه گربه مو قرمز بود). او با حالتی عصبی با قسمت های مختلف لباسش ور می رفت و بازی می کرد.

بازرس کلسی برای تشویق گفت: «کارتان بهتر خواهد شد. خواهید دید! حتی قادر نخواهید بود که با سرعت کافی چای برای مشتریها بریزید!»

خانم مریون گفت: «تهوع آور است. واقعاً ناراحت کننده است. این باعث ناامیدی از سرشت انسانی می شود.» اما به هر حال چشمانش اندکی روشنتر شدند.

– خانم مریون، چه مطلبی می توانید دربارهٔ دختر فوت شده به من بگویید؟

– هیچ. کاملاً هیچ!

– او چه مدت در اینجا کار کرده بود؟

– این دومین تابستان بود.

– آیا از کارش راضی بودید؟

– او پیشخدمت خوبی بود. سریع و مطیع.

پوارو پرسید: «او زیبا بود، مگر نه؟»

خانم مریون با نگاهی حاکی از «اوه این خارجیها!» به او نگرست و گفت:

«او دختری خوب با ظاهری تمیز بود.»

کروم پرسید: «دیشب چه ساعتی کارش تمام شد؟»

– ساعت هشت. ما ساعت هشت می بندیم، چون برای شام غذا

نمی فروشیم؛ تقاضا و مشتری وجود ندارد. مردم تا ساعت هفت برای

خوردن املت و چای به اینجا می آیند، اما فشار کاری ساعت شش و نیم تمام

می شود.

– آیا او به شما نگفت که قصد دارد شبش را چگونه بگذراند؟

– البته که خیر. ما چنان رابطه‌ای با هم نداشتیم.

– هیچ کس سراغ او را نگرفت؟ یا چیزی شبیه آن؟

– خیر.

– آیا ظاهر او عادی بود؟ هیچانزده یا ناراحت و نگران نبود؟

خانم مریون به اختصار گفت: «راستش نمی توانم چیزی بگویم».
 - شما چندتا پیشخدمت زن در استخدام دارید؟
 - معمولاً دوتا و بعد از بیست جولای تا آخر اوت دو نفر دیگر هم اضافه می شوند.

- اما خانم الیزابت بارنارد موقت نبود؟

- خانم بارنارد یکی از ثابتها بود.

- دیگری چطور؟

- خانم هیگلی؟ او دختر جوان و خوبی است.

- آیا او و خانم بارنارد دوست بودند؟

- نمی توانم در این باره اظهار نظری بکنم.

- شاید بهتر باشد قدری با او حرف بزنیم.

- الان؟

- بله لطفاً.

خانم مریون بلند شد و گفت: «او را نزد شما می فرستم، اما خواهش می کنم خیلی معطلش نکنید چون الان شلوغترین ساعت کارمان در صبح است.» سپس اتاق را ترک کرد.

بازرس کلسی گفت: «خیلی رُک است.» و بعد صدای زن را تقلید کرد:

«نمی توانم در این باره اظهار نظری بکنم.»

دختری تپل با نفسی خسته و موهای تیره و گونه های سرخ و چشمانی

سیاه و هیجانزده وارد شد و بی درنگ گفت: «خانم مریون مرا فرستاد».

- خانم هیگلی؟

- بله، خودم هستم.

- شما خانم الیزابت بارنارد را می شناختید؟

— بله، بتی را می شناختم. وحشتناک نیست؟ واقعاً وحشتناک است! باورم نمی شود. از صبح تا حالا به دخترها می گفتم که باورم نمی شود! می گفتم: «دخترها، می دانید، اصلاً واقعی به نظر نمی رسد.» بتی! بتی بارناردی که همیشه اینجا بود، به قتل رسیده است. واقعاً باورم نمی شود! پنج شش بار خودم را نیشگون گرفتم تا اگر خوابم، بیدار شوم. بتی کشته شده است... منظورم را می فهمید؟ اصلاً واقعی به نظر نمی رسد.

کروم پرسید: «شما مقتول را به خوبی می شناختید؟»

— خوب، او در اینجا بیشتر از من سابقه داشت. من تازه ماه مارس شروع به کار کردم اما او پارسال هم اینجا کار می کرد. او خیلی آرام بود و از آدمهایی نبود که خیلی شوخی کند و بخندد. منظورم این نیست که واقعاً آرام بود؛ او خیلی اجتماعی و سرگرم کننده بود. به هر حال هم آرام بود و هم آرام نبود. منظورم را که می فهمید؟

باید بگویم که بازرس کروم نهایت شکیبایی را به خرج می داد. خانم هیگلی به عنوان شاهد واقعاً دیوانه کننده بود. هر جمله ای که می گفت بارها تکرار می کرد. نتیجه کار هم چیزی بیهوده بیش نبود.

او رابطه دوستانه نزدیکی با مقتول نداشت. می شد حدس زد که الیزابت بارنارد خودش را برتر از خانم هیگلی می دانسته است. او در ساعات کاری رفتاری دوستانه داشت، اما دخترها رابطه دیگری با وی نداشتند. الیزابت بارنارد «دوستی» هم داشت که در بنگاه ساختمانی در نزدیکی ایستگاه کار می کرد. کورت و برانزکیل. خیر، او نه کورت بود و نه برانزکیل، صرفاً کارمندی ساده بود. خانم هیگلی اسم آن جوان را نمی دانست، اما قیافه اش را به خوبی می شناخت. خوش تیپ، خیلی خوش تیپ که همیشه هم لباسهای خوش دوخت و مرتب می پوشید. علایم حسادت قلبی در ظاهر خانم هیگلی

به خوبی آشکار بود.

نتیجه نهایی این بود: الیزابت بارنارد برنامه شب گذشته اش را به هیچ کس در کافه نگفته بود. اما به نظر خانم هیگلی برای ملاقات «دوستش» رفته بود. او لباس سفید نویی با یقه جدید به تن داشت.

ما با سایر دختران نیز چند جمله ای حرف زدیم، اما بی ثمر بود. بتی بارنارد چیزی درباره برنامه اش به کسی نگفته و هیچ کس هم او را دیشب در بکس هیل ندیده بود.

۱۰

خانوادهٔ بارنارد

پدر و مادر الیزابت بارنارد در خانهٔ یک طبقهٔ نوسازی در میان پنجاه خانهٔ مشابه دیگر که به وسیلهٔ شرکت ساختمانی مشهوری در حومهٔ شهر ساخته شده بود، زندگی می‌کردند. نام آن شهرک «لاندودو» بود.

آقای بارنارد که مردی تنومند و گیج به نظر می‌رسید و پیش از رسیدن ما را دیده بود، در کنار در انتظارمان را می‌کشید. او گفت: «بفرمایید آقایان».

بازرس کلسی گفت و گو را آغاز کرد: «ایشان بازرس کروم از اسکاتلندیارد هستند. به اینجا آمده‌اند تا ما را در این پرونده یاری دهند».

آقای بارنارد با امیدواری گفت: «اسکاتلندیارد؟ خوب است. باید این قاتل بی‌رحم و شرور را دستگیر کرد. دخترک بیچارهٔ من...» و صورتش از اندوه درهم پیچید.

— و ایشان آقای پوارو هستند از لندن و...

پوارو گفت: «سروان هستینگز».

آقای بارنارد گفت: «آقایان، از دیدن شما خوشوقتم. به اتاق نشیمن بفرمایید. نمی‌دانم آیا همسرم می‌تواند با شما ملاقات کند یا نه. کاملاً خرد و شکسته شده است».

با این حال وقتی ما در اتاق نشیمن نشسته بودیم خانم بارنارد نیز وارد شد. معلوم بود که شدیداً مشغول گریه بوده است، چشمانش قرمز بودند و مانند فردی که ضربه روحی بزرگی خورده باشد، راه می‌رفت.

آقای بارنارد گفت: «خیلی خوب شد. مطمئن هستی که حالت خوب است؟» و چند ضربه آهسته تشویق‌آمیز بر پشت زنش زد و به او کمک کرد تا روی صندلی بنشیند.

آقای بارنارد گفت: «آقای سرپرست پلیس خیلی مهربان بود و وقتی خبر را به ما داد، گفت که تنهایمان می‌گذارد تا فشار اولیه برطرف شود».

خانم بارنارد با چشمان پر از اشک گفت: «این بی‌رحمانه است، خیلی بی‌رحمانه. دردناک‌ترین چیزی که تاکنون دیده‌ایم».

لحن صدای او کمی غریب و خارجی به نظر می‌رسید تا اینکه متوجه شدم که وی به سبب داشتن ریشه ولزی با چنان لهجه‌ای حرف می‌زد.

بازرس کروم گفت: «خانم، می‌دانم که این خیلی دردآور است، ما هم با شما همدردیم، ولی مایلیم تمامی حقایق مفید را بدانیم تا بتوانیم فوراً کارمان را شروع کنیم».

آقای بارنارد با سر تأیید کرد و گفت: «کاملاً درست است. عالی است».

– تصور می‌کنم دخترتان بیست و سه سال داشت. او در اینجا با شما زندگی می‌کرد و در کافه جینجرکت به کار مشغول بود. درست است؟
– بله.

– اینجا خانه نوسازی است. قبلاً کجا زندگی می‌کردید؟

– قبلاً در کارخانه‌های کیننگتون کار می‌کردم. دو سال پیش بازنشسته شدم. همیشه دوست داشتم نزدیک دریا زندگی کنم.

– شما دو تا دختر دارید؟

– بله. دختر بزرگم در شرکتی در لندن کار می‌کند.

– دیشب وقتی دخترتان به خانه برنگشت نگران نشدید؟

خانم بارنارد با چشمان پر از اشک گفت: «ما نمی‌دانستیم که او نیامده است. من و شوهرم همیشه زود می‌خوابیم. ساعت نه وقت خواب ماست. ما نمی‌دانستیم که بتی به خانه برنگشته است تا اینکه افسر پلیس آمد و گفت...» سپس ساکت شد.

– آیا دختر شما عادت داشت همیشه دیر به خانه برگردد؟

آقای بارنارد پاسخ داد: «بازرس، خودتان دخترهای امروزی را می‌شناسید. آنها مستقل هستند. آنها شبهای تابستان عجله‌ای برای برگشتن به خانه ندارند، اما بتی معمولاً ساعت یازده خانه بود.»

– چگونه وارد خانه می‌شد؟ آیا در باز بود؟

– کلید را زیر پادری می‌گذاشتیم. ما همیشه همین کار را می‌کردیم.

– تصور می‌کنم شایعه‌ای وجود داشت که دخترتان برای ازدواج نامزد کرده بود.

– امروزه دیگر آنها کارها را این قدر هم رسمی انجام نمی‌دهند.

خانم بارنارد گفت: «اسم او «دونالد فریزر»^۱ است و من او را دوست داشتم. خیلی دوستش داشتم. بیچاره، این خبر برای او وحشتناک است. راستی آیا به او خبر داده‌اند؟»

– شنیده‌ام که در کورت و برانزکیل کار می‌کند، بله؟

– بله، آنها شرکت ساختمانی دارند.

– آیا او عادت داشت بیشتر شبها دخترتان را پس از کارش ببیند؟

– نه هر شب. یک یا دوبار در هفته.

— نمی‌دانید که آیا دیشب قصد ملاقات او را داشته است یا نه؟
 خانم بارنارد گفت: «چیزی نگفت، بتی درباره‌ی کاری که می‌کرد یا جایی که
 می‌رفت معمولاً چیزی به ما نمی‌گفت، ولی دختر خوبی بود. او، اصلاً باورم
 نمی‌شود...» و بار دیگر گریه را سرداد.
 آقای بارنارد به او گفت: «به‌خودت بیشتر مسلط باش. باید این واقعه را
 کاملاً بررسی کنیم.»
 خانم بارنارد گفت: «من مطمئنم که دونالد هرگز...» و بعد باز هم به گریه
 افتاد.

آقای بارنارد تکرار کرد: «حالا بهتر است مواظب رفتارت باشی.»
 وی سپس به دو بازرس رو کرد و گفت: «از خدا می‌خواهم که می‌توانستم
 کمکی به شما بکنم، اما حقیقت این است که چیزی نمی‌دانم. چیزی که بتواند
 شما را در دستگیری آن حیوان جنایتکار یاری دهد. بتی دختری شاد و خوب
 و خیلی متین بود و می‌توانست در اجتماع پیشرفت کند. نمی‌دانم چرا او را
 کشته‌اند. اصلاً نمی‌فهمم.»
 کروم گفت: «آقای بارنارد، حق با شماست. حالا می‌خواهم نگاهی به اتاق
 دوشیزه بارنارد بیندازم. شاید چیز مفیدی وجود داشته باشد، مثل نامه یا دفتر
 خاطرات روزانه.»

آقای بارنارد گفت: «بفرمایید و نگاه کنید.» او از جلو رفت، سپس کروم و
 پوارو و کلسی و من نیز در آخر صف بودم.
 اندکی صبر کردم تا بند کفشم را ببندم. در این هنگام یک تاکسی در برابر
 در خانه ایستاد و دختری از آن بیرون آمد و پس از دادن کرایه به راننده،
 درحالی‌که چمدان کوچکی در دست داشت، به سوی خانه حرکت کرد. وقتی
 وارد شد و مرا دید همان‌جا خشکش زد. چیز ویژه‌ای در حرکت و سکون او

وجود داشت که نظرم را جلب کرد.

او پرسید: «شما کی هستید؟»

چند پله پایین آمدم. نمی دانستم چه پاسخی بدهم. اسمم را بگویم؟ یا بگویم که همراه پلیس هستم؟ اما دختر فرصتی برای تصمیم گیری و پاسخ دادن به من نداد و گفت: «اوه، خودم می توانم حدس بزنم».

او کلاه سفید پشمی خود را برداشت و به زمین انداخت. وقتی به سمت نور چرخید توانستم بهتر او را ببینم.

نخستین نکته ای که به ذهنم رسید عروسکهای آلمانی بود که خواهرم در کودکی با آنها بازی می کرد. موهای او مشکی بود و آرایش ساده ای داشت. گونه اش بلند بود و روی هم رفته با معیارهای امروزی چندان هم بی جذابیت نبود. از زیبایی بهره فراوانی نداشت، ساده بود، اما در چهره اش نیرو و توان چشمگیری موج می زد و باعث می شد که انسان نتواند او را ندیده بگیرد.

گفتم: «شما دوشیزه بارنارد هستید؟»

— من مگان بارنارد هستم. تصور می کنم شما باید پلیس باشید، بله؟

— خوب، دقیقاً نه...

او حرفم را قطع کرد و گفت: «گمان نمی کنم چیزی برای گفتن به شما داشته باشم. خواهرم دختر خوبی بود که با مردها نمی جوشید. خدانگهدار».

او در همان حال که با من سخن می گفت، لبخندی زد؛ گویی مرا به مبارزه می طلبید. سپس ادامه داد: «تصور می کنم که جمله صحیح همان بود، مگر نه؟»

— من خبرنگار نیستم. گویا شما اشتباه متوجه شده اید.

— پس چه هستید؟

سپس برگشت و پرسید: «مامان و بابا کجا هستند؟»

— پدرتان دارد اتاق خواهرتان را به پلیس نشان می دهد. مادرتان هم در اتاق نشیمن است. او خیلی ناراحت است.

دختر گویی تصمیمی گرفته باشد گفت: «بیا بید اینجا.» سپس دری را باز کرد و داخل شد. من به دنبالش رفتم و خودم را در آشپزخانه کوچک، ولی مرتبی یافتم.

داشتم در را پشت سرم می بستم که با مقاومت غیرمنتظری روبه رو شدم. پوارو وارد اتاق شد و در را پشت سرش بست.

او تعظیم کوچکی کرد و پرسید: «دوشیزه بارنارد؟»
من گفتم: «ایشان آقای هرکول پوارو هستند.»

مگان بارنارد نگاه سریع و تحسین آمیزی به او انداخت و گفت: «چیزهایی درباره شما شنیده ام. شما همان کارآگاه خصوصی معروف هستید؟»
پوارو پاسخ داد: «تقریباً.»

دختر بر لبه میز آشپزخانه نشست و در کیفش به دنبال سیگاری گشت. آن را بین لبانش گذاشت و روشن کرد و بین دو پک گفت: «نمی دانم آقای پوارو با این جنایت عادی ما چه کار دارد؟»

— دوشیزه خانم، آنچه شما متوجهش نیستید با آنچه من نمی فهمم یکی و هماهنگ است، اما این اهمیتی ندارد. مطلب مهم چیزی است که به این راحتی کشف نمی شود.

— آن چیست؟

— مرگ متأسفانه باعث خلق تنفر بی جهت و طرفداری متعصبانه از مقتول می شود. من جمله ای را که به دوستم هستینگز، گفتید شنیدم: «خواهرم دختر خوبی بود که با مردها نمی جوشید.» این جمله شما برای یک خبرنگار بود، اما واقعیت این است که وقتی دختر جوانی می میرد از این جملات فراوان

گفته می شود: او فهمیده بود. او شاد و خوشحال بود. او خونسرد بود. او به دنیا اهمیتی نمی داد. او دوستان بدی نداشت. همیشه مهر و محبت بیش از اندازه‌ای نسبت به متوفا وجود دارد. می دانید من الان چه می خواهم؟ دوست دارم کسی را پیدا کنم که الیزابت بارنارد را بشناسد و هنوز از مردنش اطلاعی نداشته باشد؛ در این صورت شاید مطلب مفیدی بشنوم. یعنی حقیقت را. مگان بارنارد در حالی که سیگارش را می کشید برای چند لحظه در سکوت به او نگریست. هنگامی که لب به سخن باز کرد، کلماتش مرا از جا پراند. او گفت: «بتی دختری به تمام معنا احمق و ساده بود!»

مگان بارنارد

همان‌گونه که گفتم کلمات مگان بارنارد و نیز لحن صدایش باعث شد که از جایم بپریم، اما پوارو با احترام سر خم کرد و گفت: «خانم، شما بسیار باهوش هستید».

مگان بارنارد باز هم با همان لحن ادامه داد: «من خیلی بتی را دوست داشتم، اما این علاقه باعث نمی‌شد که حماقت‌های کوچک و ابلهانه‌اش را نبینم و حتی در بعضی موقعیتها این مطلب را به او نگویم. خواهرها این‌طور هستند».

– آیا او به نصیحت‌های شما توجهی می‌کرد؟

– احتمالاً خیر.

– ممکن است توضیح بیشتری بدهید.

دختر یکی دو دقیقه تأمل کرد. پوارو با لبخندی گفت: «خودم به شما کمک می‌کنم. من آنچه را که به هستینگز گفتید، شنیدم، اینکه خواهرتان دختری شاد و روشن بود و دوستان مرد هم نداشت. درست خلاف این مطلب صحیح است، مگر نه؟»

مگان به آرامی گفت: «کارهای بتی به کسی ضرری نمی‌زد. می‌خواهم که

این مسئله را خوب درک کنید. او دختری رُک بود. از آن دخترها نبود که آخر هفته‌شان را با مردها می‌گذرانند. اصلاً، اما دوست داشت که او را بیرون ببرند و برقصند و از تمجید و تعریفهای ساده خوشش می‌آمد.

– و زیبا هم بود، مگر نه؟

این پرسش را که برای سومین بار می‌شنیدم با پاسخی عملی روبه‌رو شد. مگان از روی میز بلند شد و چمدانش را برداشت، آن را باز کرد و چیزی درآورد و به دست پوارو داد.

در یک قاب عکس چرمی سر و گردن دختر خندان و موبوری دیده می‌شد. آشکار بود که موها تازه فر زده شده و به‌صورت انبوهی موی پف‌کرده درآمده بود. لبخندی مصنوعی بر لب داشت. این چهره گرچه زیبایی ویژه‌ای نداشت، به هر حال قشنگ بود.

پوارو درحالی که قاب عکس را پس می‌داد، گفت: «شما دو نفر اصلاً شبیه همدیگر نیستید».

مگان با گفتن: «اوه، من فرد ساده‌خانواده هستم. خودم هم همیشه این مسئله را می‌دانستم.» گویی می‌خواست این حقیقت را بی‌اهمیت جلوه دهد.

– به نظر شما خواهرتان دقیقاً از چه نظر احمقانه رفتار می‌کرد؟ آیا منظورتان رابطه‌اش با دونالد فریزر بود؟

– دقیقاً همین طور است. دونالد مرد آرامی است، ولی خوب طبعاً از بعضی چیزها خوشش نمی‌آمد... و بعد...

پوارو پرسید: «و بعد چه؟» سپس به دختر خیره شد.

شاید اشتباه می‌کنم اما به نظر رسید که او پیش از پاسخ دادن اندکی تأمل

کرد.

کرد.

– می‌ترسیدم که او کاملاً خواهرم را ترک کند و این مایه تأسف بود. او

مردی متعادل و پرکار و سختکوش است و می‌توانست شوهر خوبی برای خواهرم باشد.

پوارو نگاهش را همچنان به مگان دوخته بود و مگان نیز به چهره پوارو خیره می‌نگریست، اما در نگاهش چیزی بود که مرا به یاد نخستین برخوردمان می‌انداخت.

پوارو سرانجام گفت: «که این طور. ما دیگر حقیقت را نمی‌گوییم».

دختر شانه‌ای بالا انداخت و به سمت در چرخید و گفت: «تا جایی که می‌توانستم به شما کمک کردم».

صدای پوارو او را در جایش می‌خکوب کرد: «صبر کنید، خانم. برگردید، می‌خواهم چیزی به شما بگویم.» تصور می‌کنم دختر با بی‌میلی اطاعت کرد. با کمال تعجب دیدم که پوارو تمام ماجرای نامه‌های ای. بی. سی. و قتل خانم آشر و پیدا شدن کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن در زیر جسد را تشریح کرد. حرکات دختر نشان می‌داد که توجهش کاملاً جلب شده است، زیرا دهانش از تعجب باز ماند و در چشمانش درخشش ویژه‌ای پدید آمد و با ولع به سخنان پوارو گوش سپرد.

مگان سرانجام گفت: «آقای پوارو، آیا همه اینها راست است؟»

— بله، راست است.

— شما واقعاً تصور می‌کنید که خواهرم را یک دیوانه جنایتکار به قتل

رسانده است؟

— دقیقاً همین طور است.

او نفس عمیقی کشید و گفت: «اوه! بتی. چقدر ترسناک است!»

— خانم، پس می‌بینید اطلاعاتی را که از شما می‌خواهم از آسیب‌رسیدن

به دیگران جلوگیری خواهد کرد.

— بله، حالا متوجه شدم.

— پس اجازه بدهید به گفت‌وگوی قبلی خودمان ادامه دهیم. به نظر می‌رسد که این آقای دونالد فریزر شاید اخلاقی خشن و سرشار از حسادت داشته باشد، درست است؟

مگان بارنارد به آرامی گفت: «حالا به شما اعتماد می‌کنم و قصد دارم حقیقت مطلق را برایتان بگویم. همان طور که گفتم دونالد فرد آرامی است، یا به عبارت بهتر خوششندان است. او معمولاً نمی‌تواند احساساتش را با کلمات بیان کند، اما در درون به‌طور وحشتناکی به همه چیز اهمیت می‌دهد و بسیار حسود است. او نسبت به بتی حسادت می‌کرد. خواهرم را واقعاً دوست داشت و خواهرم هم به او بی‌اندازه علاقه‌مند بود، اما بتی عادت نداشت که وقتی به کسی علاقه پیدا کرد به بقیه توجهی نکند؛ اصلاً این‌طور ساخته نشده بود. او به هر مرد خوش‌ظاهری که تمایل داشت و قش را با او بگذراند، روی خوش نشان می‌داد و با توجه به کارش در آن کافه، همیشه با مردان بی‌شماری سروکار داشت، به‌ویژه در تعطیلات تابستان خواهرم زبان‌تندی داشت و اگر به او متلک می‌گفتند، جوابشان را می‌داد و بعد شاید حاضر می‌شد با آنها ملاقات کند و به سینما برود. خواهرم در روابطش جدی نبود — اصلاً — فقط می‌خواست اندکی خوش بگذراند. او همیشه می‌گفت، از آنجا که بالاخره روزی با دونالد ازدواج خواهد کرد، پس بهتر است تا آزادی دارد اندکی خوش باشد».

مگان مکشی کرد و پوارو گفت: «متوجه هستم، ادامه بدهید».

— دونالد نمی‌توانست این طرز فکر بتی را درک کند. او متوجه نمی‌شد که چنانچه بتی به او علاقه‌مند است، پس چرا با دیگران بیرون می‌رود. آن دو یکی دو بار هم درباره‌ی این موضوع با هم شدیداً بگو‌مگو کردند.

– آقای دونالد دیگر آرام نبود؟

– او نیز مثل بقیه مردم آرام است؛ وقتی عصبانی می شوند، انتقامجویی نیز می کنند. دونالد چنان خشوتی به کار برد که بتی وحشت کرد.

– این مربوط به چه زمانی است؟

– آنها در حدود یک سال پیش دعوی شدیدی کردند و یک بار هم – که بدتر بود – ماه گذشته. من تعطیلات آخر هفته در خانه بودم و مجبورشان کردم آستی کنند. همان وقت بود که بتی را نصیحت کردم و به او گفتم که احمق است. او فقط گفت که این کارش به کسی ضرری نمی رساند. شاید حرفش درست بود، اما چنین کاری بالاخره باعث سقوط می شود. می دانید، پس از دعوی پارسال او گاهی دروغهای کوچک و مفیدی می گفت و معتقد بود که چیزی را که مغز نمی داند، قلب برایش عزاداری نمی کند. دعوی آخری آنها به این دلیل بود که بتی به دونالد گفته بود برای ملاقات دوست دخترش به هستینگز می رود و دونالد پی برده بود که بتی برای ملاقات مرد دیگری به «ایست بورن»^۱ رفته است. آن مرد متأهل بود، به همین دلیل رابطه اش را خیلی پنهان نگه می داشت که البته این امر باعث بدتر شدن قضیه شد. دعوی وحشتناکی کردند. بتی می گفت که هنوز با او ازدواج نکرده است و حق دارد با هر که می خواهد بیرون برود و دونالد درحالی که رنگش پریده بود و می لرزید می گفت یک روز... یک روز...

– بله؟

مگان با صدای آرامی گفت: «یک روز دست به جنایت خواهد زد...» سپس ساکت شد و به پوارو نگریست.

پوارو سرش را چندبار تکان داد و گفت: «بنابراین طبعاً شما ترسیده

بودید...».

– من تصور نمی‌کردم او واقعاً چنین کاری انجام دهد، حتی برای یک دقیقه هم احتمالش را نمی‌دادم، اما می‌ترسیدم که به قتل رسیدن بتی باعث افشاشدن این قضیه و تهدیدهای دونالد بشود، زیرا چند نفری حرفهایش را شنیده بودند.

پوارو دوباره سرش را تکان داد و گفت: «همین طور است، و باید بگویم که با توجه به وجود پیشینه در هر جنایتی، این مسئله واقعاً اتفاق می‌افتاد. اگر دونالد فریزر مورد ظن و اتهام قرار نمی‌گیرد، باید از کتابچه راهنمای الفبایی که قاتل دیوانه به جای گذاشته است تشکر کند.»

سپس یکی دو دقیقه ساکت شد و بعد پرسید: «آیا نمی‌دانید که خواهرتان به‌تازگی با آن مرد متأهل یا هر مرد دیگری رفت و آمد داشته است یا نه؟»
مگان سرش را تکان داد و گفت: «خیر، نمی‌دانم. آخر من از اینجا دور بودم.»
– نظرتان در این باره چیست؟

– شاید با آن مرد متأهل ملاقات نمی‌کرده است. آن مرد اگر احتمال دعوای دیگری را می‌داد مسلماً فرار می‌کرد، اما تعجب نمی‌کنم اگر بتی باز هم دروغهای کوچکی به دونالد گفته باشد. می‌دانید، بتی از رقص و سینما لذت می‌برد و دونالد هم نمی‌توانست همیشه او را بیرون ببرد.

– در این صورت آیا او رازش را با کسی در میان گذاشته است؟ مثلاً دختری که در کافه کار می‌کند؟

– گمان نمی‌کنم چنین کاری کرده باشد. بتی از هیگلی خوشش نمی‌آمد و او را دختری معمولی به حساب می‌آورد و دخترهای دیگر هم که جدید بودند. بتی فردی نبود که رازش را به کسی بگوید.

زنگ در خانه بالای سر دختر به صدا درآمد. مگان به کنار پنجره رفت و به

بیرون خم شد، اما بی درنگ سرش را به داخل برگرداند و گفت: «این دونالد است...»

پوارو فوراً گفت: «او را به اینجا بیاورید. می‌خواهم پیش از آنکه بازرس خوب ما از او بازجویی کند، با وی کمی حرف بزنم.»

مگان بارنارد مانند نور از اتاق بیرون رفت و چند ثانیه بعد درحالی که دست دونالد فریزر را گرفته و به دنبال خود می‌کشید، وارد آشپزخانه شدند.

۱۲

دونالد فریزر

با دیدن مرد جوان، بی درنگ دلم به حالش سوخت. صورت رنگپریده و چشمان گیجش از بزرگی ضربه روحی وارد شده به او حکایت می کرد.

دونالد خوش هیكل و خوش ظاهر بود. با قدی در حدود دو متر، چهره‌ای دلپذیر و گونه‌های کشیده و مویی متمایل به قرمز داشت.

او پرسید: «مگان چه شده است؟ چرا در آشپزخانه؟ محض رضای خدا بگو بینم... من همین الان شنیدم که بتی...» سپس ساکت شد.

پوارو صندلیی جلو آورد و دونالد بی حال بر روی آن نشست. سپس دوستم شیشه کوچکی از جیبش درآورد و مقداری از محتویات آن را داخل فنجان که از بالای ظرفشویی برداشته بود، ریخت و گفت: «آقای فریزر، این را بنوشید. کمکتان خواهد کرد».

مرد جوان اطاعت کرد. مشروب که به او داده شد اندکی رنگ به چهره‌اش آورد. راست نشست و دوباره به دختر نگریست. رفتارش کاملاً آرام بود و خویشتنداری او را نشان می داد.

دونالد پرسید: «پس درست است؟ بتی مرده است؟ کشته شده است؟»

- درست است، دون.

مرد جوان گویی بی اراده، پرسید: «آیا تو الان از لندن رسیده‌ای؟»

— بله دون، پدر به من تلفن کرد.

— لابد با قطار نه و بیست دقیقه؟

ناگهان ذهنش متوجه حقیقت شد و در کنار جزییات به دنبال ایمنی گشت.

— بله.

یکی دو دقیقه سکوت برقرار شد، سپس دونالد پرسید: «آیا پلیس کارش

را شروع کرده است؟»

— الان بالا هستند و گمان می‌کنم دارند وسایل بتی را واری می‌کنند.

آنها هیچ نظری ندارند که چه کسی...؟ نمی‌دانند چه کسی...

سپس ساکت شد. او مانند افراد خجالتی نمی‌توانست و نمی‌خواست که

حقایق خشونت‌آمیز را با کلمات بیان کند.

پوارو اندکی جلو آمد و با لحنی عادی، گویی که سؤالش مسئله‌ای بسیار

جزیی است، پرسید: «آیا خانم بارنارد به شما گفته بود که دیشب کجا می‌رود؟»

فریزر به گونه‌ای بی‌اراده و بدون اختیار پاسخ داد: «او به من گفت که با

یکی از دوستانش به سنت لئونارد می‌رود.»

— آیا حرفش را باور کردید؟

ناگهان فریزر یکه خورد: «من... منظور لعنتی شما چیست؟» و چهره

برافروخته‌اش به من فهماند که هر دختری باید از عصبانی کردن او ترسان

باشد و پرهیزد.

پوارو گفت: «بتی بارنارد را جنایتکاری دیوانه به قتل رسانده است و شما با

بیان حقیقت می‌توانید در دستگیری او ما را یاری کنید.»

برای یک دقیقه نگاهش بر مگان خیره ماند. دختر گفت: «دون، آنها راست

می‌گویند. الان زمان توجه به احساسات شخصی خود یا دیگران نیست، باید

هرچه می دانی بگویی».

دونالد فریزر نگاه مرددی به پوارو کرد و پرسید: «شما کی هستید؟ پلیس؟»

پوارو گفت: «من از پلیس هم بهترم.» او این جمله را بدون تأکید بیان کرد گویی حقیقتی ساده را گفته است.
مگان گفت: «به او بگو».

دونالد فریزر پس از اندک تأملی گفت: «مطمئن نبودم. وقتی گفت، باور کردم. به نظرم نرسید کار دیگری انجام دهم. بعداً... شاید چیزی در رفتارش بود که مرا به تردید انداخت».

پوارو گفت: «بله؟» او در برابر فریزر نشست و نگاهش بر مرد جوان خیره شده بود؛ گویی وی را جادو کرده است.

— به دلیل بدگمانی نسبت به او از خودم احساس شرم می کردم، اما واقعاً بدگمان شده بودم. با خودم گفتم به نزدیک کافه بروم و او را هنگام خروج از آنجا از دور زیر نظر بگیرم. در واقع به آنجا رفتم، اما احساس کردم نمی توانم این کار را انجام دهم. بتی مرا می دید و عصبانی می شد. فوراً می فهمید که او را زیر نظر گرفته ام.

— پس چه کار کردید؟

— به سنت لئونارد رفتم. ساعت هشت به آنجا رسیدم و داخل اتوبوسها را نگاه کردم که ببینم آیا او در آنهاست... ولی اثری از او ندیدم....

— و بعد؟

— تقریباً عصبانی شدم. مطمئن بودم که با مرد دیگری است و او احتمالاً وی را با ماشینش به هستینگز برده است. به آنجا رفتم داخل تمام رستورانها و سینماها و اسکله را نگاه کردم. همه اینها احمقانه به نظر می رسید، چون حتی

اگر بتی آنجا بود نمی توانستم او را پیدا کنم. علاوه بر آن خیلی جاهای دیگر نیز به غیر از هستینگز وجود داشت.

او ساکت شد، اما به علت یکنواختی لحن کلامش و اندوه و خشمش حالت روحی او را در آن لحظات به خوبی حس می کردم.
— بالاخره خسته شدم و برگشتم.

— چه ساعتی؟

نمی دانم. قدم زدم. وقتی که به خانه رسیدم در حدود نیمه شب یا پس از آن بود....

— و بعد....

در آشپزخانه باز شد و بازرس کلسی گفت: «اوه، شما اینجا هستید».

بازرس کروم از کنار او عبور کرد و نگاهی به پوارو و دو غریبه انداخت.

پوارو آنها را معرفی کرد: «خانم مگان بارنارد و آقای دونالد فریزر... ایشان

هم بازرس کروم از لندن هستند.» سپس به سمت بازرس چرخید و گفت:

— زمانی که شما مشغول تحقیقاتتان در طبقه بالا بودید من با دوشیزه

بارنارد و آقای فریزر کمی گفت و گو کردم، به این امید که بتوانم اطلاعاتی پیدا

کنم تا قضیه را اندکی روشنتر کند.

بازرس کروم که ذهنش مشغول و رانداز کردن تازه واردها بود گفت: «اوه،

راستی؟»

پوارو به داخل راهرو رفت و بازرس کلسی محترمانه پرسید: «به چیزی پی

بردید؟» اما همراهش او را صدا کرد و دیگر منتظر پاسخ نشد.

من در حال به پوارو ملحق شدم و پرسیدم: «پوارو، چیزی به نظرت

نرسید؟»

— چرا هستینگز، بلند نظری چشمگیر قاتل.

جرئت نکردم بگویم که منظورش را نفهمیده ام.

۱۳

کنفرانس

کنفرانسها!

به نظر می‌رسد که بیشتر خاطراتم از پرونده‌ای. بی. سی. به کنفرانسها مربوط می‌شود. کنفرانسهای اسکاتلندیارد، یا اتاق پوارو. کنفرانسهای رسمی یا غیررسمی.

این کنفرانس به منظور تصمیم‌گیری درباره‌ اینکه آیا حقایق مربوط به نامه‌های مشکوک را به وسیله مطبوعات به اطلاع مردم برساند یا نه، تشکیل شده بود.

جنایت بکس هیل نسبت به جنایت اندوور بیشتر توجه عمومی را به خود جلب کرده بود. البته عناصر اجتماعی بیشتری در آن نهفته بود. نخست آنکه مقتول دختر جوان و زیبایی بود و دیگر بدین سبب که جنایت در یکی از شهرهای ساحلی شلوغ روی داده بود.

هر روز جزئیات مربوط به جنایت به طور کامل گزارش شده بود. کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن نیز توجه بسیاری را به خود جلب کرد. نظریه موردپسند این بود که قاتل کتابچه راهنما را از همان نزدیکی خریده بوده است و این می‌تواند سرنخ خوبی برای کشف هویتش باشد. این امر همچنین ظاهراً

نشان می داد که او با قطار به آنجا آمده و قصد برگشتن به لندن را داشته است. مسئله وجود کتابچه راهنما در جنایت شهر اندوور اصلاً به اطلاع عموم نرسیده بود، از این رو، به نظر می رسید که از نظر مردم هیچ ارتباطی بین دو جنایت وجود ندارد.

جانشین رئیس پلیس گفت: «ما باید درباره انتخاب خط مشی خود تصمیم گیری کنیم. مسئله این است که چه راهی نتیجه بهتری را برای ما به ارمغان خواهد آورد؟ آیا باید حقایق را به مردم بگوییم و درخواست کمک کنیم؟ به این ترتیب چند میلیون نفر به دنبال یک مرد دیوانه خواهند گشت...» دکتر تامپسون میان حرف او دوید و گفت: «ظاهراً او اصلاً شبیه دیوانه‌ها نیست.»

— ... به دنبال فروش نسخه‌های کتابچه راهنمای القبایی بگردند و یا مثل آن. به نظر من نقطه ضعف این نظریه این است که به قاتل اجازه می دهد از برنامه‌های ما باخبر شود. اما نکته مهم این است که او متوجه می شود که ما می دانیم. ولی عمداً با نامه‌ها توجه همه را به خودش جلب کرده است... کروم، نظرتان چیست؟

— قربان، من از این دیدگاه به قضیه نگاه می کنم. اگر ما اجرا را به اطلاع عموم برسانید بر اساس خواسته ای. بی. سی. عمل کرده اید. او همین را می خواهد. اطلاع عمومی و شهرت. او اصلاً به دنبال همین است. درست است، مگر نه آقای دکتر؟ او می خواهد ناگهان خودش را در اجتماع مطرح کند.

تامپسون با سر تأیید کرد.

جانشین رئیس پلیس متفکرانه گفت: «پس شما با او مبارزه می کنید و شهرتی را که می خواهد به او نمی دهید. آقای پوارو نظر شما چیست؟»

پوارو برای مدتی ساکت ماند. سپس با انتخاب کلماتی دقیق اظهار داشت: «آقای لایونل^۱، برایم سخت است. من یکی از طرفهای درگیر هستم. او مرا به مبارزه طلبیده است. اگر بگویم این حقیقت را پنهان نگه دارید و به اطلاع مردم نرسانید، آیا این ناشی از خودخواهی نخواهد بود؟ و اینکه من به دلیل شهرتم، می‌ترسم؟ واقعاً مشکل است! عمومی کردن آن سودهایی دارد؛ دست‌کم اعلام خطر خواهد بود... از سوی دیگر من هم مانند بازرس کروم، معتقدم که این چیزی است که قاتل از ما می‌خواهد».

جانشین رئیس پلیس در حالی که شانه‌اش را می‌مالید گفت: «آها!» سپس به دکتر تامپسون نگاه کرد و ادامه داد: «بر فرض ما از راضی ساختن و مشهور کردن قاتل پرهیز کنیم. در این صورت او چه خواهد کرد؟»
دکتر بی‌درنگ پاسخ داد: «مرتکب جنایت دیگری خواهد شد و بر شما فشار خواهد آورد».

— و اگر براساس خواسته‌اش ماجرا را در مطبوعات اعلام کنیم، واکنش او چه خواهد بود؟

— جواب همان است. یک راه باعث عصبانیت و افزایش دیوانگیش می‌شود و راه دیگر بر جنون شهرت‌طلبی او می‌افزاید. نتیجه یکی است؛ جنایتی دیگر.

— آقای پوارو نظرتان چیست؟

— با دکتر تامپسون موافقم.

— تصور می‌کنید این دیوانه مرتکب چند جنایت خواهد شد؟

دکتر تامپسون نگاهی به پوارو کرد و با هیجان گفت: «به اندازه حروف الفبا. البته به آنجا نخواهد رسید. اصلاً. شما مدت‌ها پیش از آن او را دستگیر

خواهید کرد. دلم می‌خواهد بدانم با حروف ایکس چه خواهد کرد. البته شما مدت‌ها پیش از آن، یعنی در حدود حروف «جی» یا «اچ» او را دستگیر خواهید کرد».

جانشین رئیس پلیس با مشت محکم بر میز کوبید و گفت: «خدایا، یعنی می‌توید که ما پنج‌تا جنایت دیگر هم خواهیم داشت؟»
بازرس کروم با اطمینان خاطر گفت: «قربان، مطمئن باشید که این قدر نخواهد بود».

پوارو پرسید: «بازرس گمان می‌کنید تا کدام حروف الفبا پیش برود؟»
کروم با اندکی ناراحتی و حس خود برترینی پاسخ داد: «شاید دفعه دیگر دستگیرش کنیم، اما به هر حال تضمین می‌کنم وقتی که به حرف «اف» می‌رسد او را پیدا کرده باشیم».

سپس به سمت جانشین رئیس پلیس برگشت و گفت: «تصور می‌کنم که قاتل را به لحاظ روان‌شناسی تا حد چشمگیری شناخته باشم. اگر اشتباه کنم، دکتر تامپسون تذکر خواهند داد. به نظر من هر بار که او مرتکب جنایتی می‌شود، اعتماد به نفسش صد در صد افزایش می‌یابد. هر بار احساس می‌کند «من باهوشم؛ آنها نمی‌توانند مرا دستگیر کنند.» بر اعتماد به نفس او آن قدر افزوده خواهد شد تا آنکه بی‌احتیاط شود. در آن صورت در ارزیابی هوش خود و حماقت دیگران اغراق خواهد کرد و به زودی از هر اقدام احتیاطی دست برخواهد داشت. درست آقای دکتر؟»

تامپسون سری تکان داد و گفت: «معمولاً این‌طور است. این بهترین راه بیان غیربزشکی مسئله بود. آقای پوارو، شما چیزهایی در این زمینه می‌دانید. با ما موافق نیستید؟»

تصور نمی‌کنم کروم از نظرخواهی تامپسون از پوارو خوشش آمده بود. او

عقیده داشت که فقط خودش در این موضوع متخصص است.

پوارو پاسخ داد: «حق با بازرس کروم است».

دکتر زیرلب گفت: «پارانویا»^۱

پوارو از کروم پرسید: «آیا در مورد بکس هیل حقیقت یا مطلب مادی

ویژه‌ای هم وجود دارد؟»

— چیز مطلقاً وجود ندارد. پیشخدمتی در رستوران اسپلندید در

ایست‌بورن با دیدن عکس مقتول او را شناسایی کرده و گفته بود که او با مردی

میانسال و عینکی در آنجا شام خورده است. آنها در کافه جاده بین بکس هیل

نیز دیده شده‌اند؛ در آنجا او را با مردی دیده‌اند که شبیه افسران نیروی

دریایی بوده است. امکان ندارد که هر دو صحیح باشد، اما احتمالاً یکی

درست است. البته هویت‌های دیگری نیز مطرح شده است که ارزشی ندارد. ما

توانسته‌ایم کتابچه راهنمای الفبایی را تا محل خرید دنبال کنیم.

جانشین رئیس پلیس گفت: «به نظر می‌رسد که تمام تلاشتان را کرده‌اید.

آقای پوارو نظر شما چیست؟ راه جدیدی برای جستجو و تحقیق به نظرتان

نمی‌رسد؟»

پوارو به آرامی پاسخ داد: «به نظرم سرنخ مهمی وجود دارد و آن هم کشف

انگیزه و محرک است».

— آیا این آشکار نیست؟ پیچیدگی الفبایی. دکتر، شما همین اسم را به کار

نبردید؟

پوارو گفت: «پیچیدگی الفبایی وجود دارد. هر دیوانه‌ای برای جنایتی که

مرتکب می‌شود دلایلی قوی دارد».

۱. Paranoia: نوعی بیماری روانی که بیمار به همه چیز بدگمان و شکاک است و این امر در

بسیاری از موارد به جنایت منجر می‌شود. — م.

کروم گفت: «صبر کنید آقای پوارو. ستونمن را در سال ۱۹۲۹ به یاد بیاورید، او هرکس را که دلخورش می کرد، می کشت.»

— کاملاً صحیح است، اما اگر شما شخص مهم و بزرگی باشید، لازم است اندکی دلخوری را تحمل کنید. اگر مگس چندی روی پیشانی شما بنشیند و شما را از شدت خارش دیوانه کند، چه کار می کنید؟ آن را می کشید، و تردیدی هم به خود راه نخواهید داد. شما مهم هستید — نه مگس. شما مگس را می کشید و ناراحتی تمام می شود. عملتان برای خودتان بسیار عاقلانه و عادلانه است. دلیل دیگری که مگس را می کشید علاقه تان به بهداشت است. مگس خطر مهمی برای اجتماع به شمار می آید و باید از بین برود. شیوه کار ذهن ناهنجار جنایتکاران هم همین گونه است. اما حالا این پرونده را در نظر بگیرید. اگر مقتولها براساس حروف الفبا انتخاب می شوند، در این صورت علت قتل آنها ناراحت کردن شخص قاتل نیست. ترکیب این دو مورد چیزی بسیار بالاتر از تصادفی بزرگ است.»

دکتر تامپسون گفت: «نکته مهمی بود. پرونده ای را به یاد دارم که شوهر زنی به مرگ محکوم شد. او شروع به کشتن تک تک اعضای هیئت منصفه کرد. مدت چندانی طول کشید تا ارتباط جنایتها به یکدیگر کشف شد. آن جنایتها کاملاً مجزا و جدا از یکدیگر به نظر می رسید، اما همان طور که آقای پوارو گفتند چیزی به اسم جنایت تصادفی وجود ندارد. او یا کسانی را که در برابرش مقاومت می کنند هر چند جزئی می کشد و یا به دلیل عقیده محکم خود دست به این کار می زند. او کشیها، پلیسها و یا فاحشه ها را به قتل می رساند، زیرا عمیقاً معتقد است که باید آنها را از جامعه حذف کرد، اما چنین چیزی در مورد این پرونده صدق نمی کند. خانم آشر و بتی بارنارد اعضای یک گروه یا طبقه اجتماعی نیستند. شاید نوعی مشکل جنسی وجود

داشته باشد، زیرا هر دو مقتول زن بوده‌اند. پس از جنایت بعدی بهتر می‌توان اظهار نظر کرد...»

آقای لایونل گفت: «تامپسون، محض رضای خدا این قدر راحت درباره جنایت بعدی حرف نزن. ما تمام تلاشمان را برای پیشگیری از هر قتل دیگری خواهیم کرد.»

دکتر تامپسون دستمالش را درآورد و با صدای بلند بینی خود را تمیز کرد؛ گویی می‌گفت: «هرطور که دوست دارید، فکر کنید. اگر با حقایق روبه‌رو نشوید...»

دستیار رئیس پلیس به پوارو گفت: «من متوجه منظور کلی شما هستم، اما هنوز ذهنم روشن نشده است.»

پوارو گفت: «من از خودم می‌پرسم که در ذهن و مغز قاتل چه می‌گذرد؟ از نامه‌ها به نظر می‌رسد که او برای سرگرمی و تفریح دست به جنایت می‌زند. آیا چنین چیزی واقعاً ممکن است درست باشد؟ و اگر درست است به غیر از حروف الفبا بر چه اساس دیگری قربانیها را انتخاب می‌کند؟ اگر صرفاً برای تفریح انسان می‌کشد پس نباید حضورش را تبلیغ کند، زیرا مصونیتش را از دست می‌دهد و خودش را به خطر می‌اندازد. اما خیر، همان طور که همه موافق هستید، او می‌خواهد خودش را به اجتماع معرفی کند. شخصیت او چگونه خرد شده است و ارتباط این مسئله با نحوه انتخاب قربانیها چه می‌تواند باشد؟ یک نظریه: آیا محرک او تنفر مستقیم و شخصی از من، یعنی هرکول پوارو است؟ آیا او مرا در اجتماع به مبارزه می‌طلبد چون در گذشته در حین انجام وظیفه ضربه بزرگی به او زده‌ام؟ یا شاید تنفرش شخصی نیست، بلکه متوجه خارجیهاست؟ در این صورت چه چیز او را به چنین عقیده‌ای رهنمون شده است؟ او متحمل چه زخم و ضربه‌ای از خارجیها شده است؟»

دکتر تامپسون گفت: «همه اینها پرسشهای پیشنهادی خیلی خوبی است». بازرس کروم گلویش را صاف کرد و گفت: «اوه، راستی؟ اما فعلاً هیچ جوابی برای آنها وجود ندارد».

پوارو در حالی که مستقیماً به او نگاه کرد گفت: «اما دوست من، به هر حال پاسخ این معما در این پرسشها نهفته است. اگر ما علت اصلی - که برای ما غیر عادی و برای او منطقی است - جنایتهای این مرد دیوانه را می دانستیم، شاید می توانستیم از قبل، مقتول بعدی را شناسایی کنیم».

کروم سری تکان داد و گفت: «به نظر من او قربانیها را بدون برنامه انتخاب می کند».

- جانی بزرگوار.

- چه گفتید؟

- گفتم جانی بزرگوار! اگر به دلیل رسیدن نامه های اختطاری ای. بی. سی. نبود، صد در صد فرانس آشر و دونالد فریزر به جرم قتل همسر و دوست دخترشان بازداشت می شدند. آیا او چنان دلنازک است که نمی تواند رنج دیگران را برای کاری که انجام نداده اند، تحمل کند؟

دکتر تامپسون گفت: «من چیزهای عجیبتری هم دیده ام. مردانی را می شناسم که نیم دوجین آدم کشتند، ولی وقتی نفر آخری بلافاصله نمرد و زجر کشید، خرد و تسلیم شدند. به هر حال گمان نمی کنم که دلیل طرف ما این باشد. او می خواهد به اعتبار این جنایات عظمت و شهرت کسب کند. این تنها توضیح پذیرفتنی است».

جانشین رئیس پلیس گفت: «ما نتوانستیم درباره افشا و اعلام این ماجرا در مطبوعات تصمیمی بگیریم».

کروم گفت: «پیشنهادی دارم قربان. چرا تا رسیدن نامه بعدی صبر نکنیم؟

آن‌گاه اعلام کنید. این امر در شهری که نامش در نامه آمده است ناراحتی فراوانی ایجاد خواهد کرد، اما باعث می‌شود تمام کسانی که حروف اول نامشان «سی» است، مواظب خودشان باشند و باعث در دسر ای. بی. سی. هم خواهد شد. او عزم خود را جزم خواهد کرد که در کارش موفق شود و آن وقت ما دستگیرش خواهیم کرد.»

اما چقدر اطلاع ما درباره آینده کم بود.

۱۴

نامه سوم

من رسیدن نامه سوم را به خوبی به یاد دارم. باید بگویم همه اقدامات احتیاطی صورت گرفته بود تا وقتی که ای.بی.سی عملیاتش را آغاز می کند تأخیر بی موردی در کارمان پیش نیاید. گروهیان جوانی از اسکاتلندیارد در خانه ما بود تا در صورتی که من یا پوارو در خانه نبودیم بتواند تمام نامه ها را باز کند و بدون از دست دادن وقت، ماجرا را به ستاد مرکزی اطلاع دهد.

هر روز که می گذشت ما حساستر و عصبی تر می شدیم. رفتار خود برترینی بازرس کروم، با هر سرنخی که از دست می داد، بدتر و بدتر می شد. اطلاعات مبهم درباره مردانی که گفته می شد با بتی برنارد بوده اند، اصلاً کمکی نکرد. اتومبیل های گوناگونی که در اطراف بکس هیل و کودن دیده شده بود یا حضورشان موجه بود و یا پیدا نشدند. تحقیقات مربوط به خریداران کتابچه راهنمای الفبایی باعث مشکلات فراوانی برای عده ای از مردم بی گناه شد.

اما قلبهای خود ما نیز، هر وقت که صدای درزدن آشنای نامه رسان بر در شنیده می شد، تندتر می تپید و ترس و بیم وجودمان را فرا می گرفت. این امر

در مورد من کاملاً صادق بود و مطمئنم پوارو نیز احساس مشابهی داشت. می دانستم که پوارو اصلاً از این پرونده خوشحال نیست. حاضر نبود از لندن بیرون برود و ترجیح می داد در مرکز وقایع قرار داشته باشد. در آن روزها برای نخستین بار، حتی دقت و توجهش به سیلش را نیز از دست داد. یک روز جمعه بود که نامه سوم ای. بی. سی. رسید. نامه های شب در حدود ساعت ده رسید.

وقتی صدای پای آشنای پستیچی را شنیدیم، بلند شدم و به سراغ صندوق پست رفتم. به یاد دارم که چهار یا پنج نامه آنجا بود و آدرس آخرین نامه با دستخطی آشنا نوشته شده بود.

فریاد زدم: «پوارو.» و بعد صدایم گرفت و خاموش شدم.
— رسید؟ بازش کن هستینگز. عجله کن. لحظات حیاتی است، باید فوراً نقشه ای بکشیم.

پاکت نامه را پاره کردم (نخستین بار بود که پوارو از بی دقتی من ایراد نگرفت.) و کاغذ را بیرون آوردم.

پوارو گفت: «بخوان.» و من با صدای بلند خواندم:

آقای پواروی بیچاره، آن قدر هم که تصور می کردید در حل این موارد جنایی کوچک خوب نبوده اید. مگر نه؟ شاید دیگر زمان بازدهی خوب شما به پایان رسده باشد. ها؟ اجازه دهید بینم آیا این بار می توانید بهتر عمل کنید. این بار خیلی ساده است. روز سی ام در «چارستون»^۱. تمام تلاشتان را به کار ببرید! پیروزی پی در پی حوصله ام را سر برده است!

شکار خوبی داشته باشید. قربان شما

ای. بی. سی.

برای برداشتن کتابچه راهنمای الفبایی که داشتیم دویدم، و گفتم:
«چارستون، بگذارید ببینم کجاست؟»

صدای تند و تیز پوارو مرا متوقف کرد: «هستینگز. نامه کی نوشته شده
است؟ آیا تاریخی هم روی آن هست؟»

به نامه‌ای که در دستم بود نگریستم و گفتم: «در تاریخ بیست و هفتم
نوشته شده است.»

— هستینگز. آیا درست شنیدم؟ او تاریخ وقوع جنایت را سی ام اعلام کرده
است؟

— بله درست است. بگذارید ببینم. درست ...

پوارو گفت: «خدا جان! هستینگز، مگر متوجه نیستی؟ امروز سی ام است.»
و با دستانش تقویم را نشان داد.

من به روزنامه چنگ زدم تا مطمئن شوم و بی اراده گفتم: «ولی چرا...
چطور...»

پوارو پاکت پاره شده را از روی زمین برداشت. چیزی غیر عادی درباره
آدرس در ذهنم زنگ زد، اما من برای خواندن محتوای نامه چنان عجله‌ای
داشتم که توجهی به آن نکرده بودم.

پوارو در آن زمان در ساختمان وایت هون زندگی می‌کرد. اما آدرس
این‌گونه نوشته شده بود: آقای هرکول پوارو، ساختمان وایت هورس. در
گوشه پاکت نوشته شده بود: «چنین شخصی در ساختمان وایت هورس
ای. بی. سی. یک یا وایت هورس کورت وجود ندارد. به ساختمان وایت هون
مراجعه کنید.»

پوارو زیر لب گفت: «خدا یا! آیا حتی بخت نیز با این مرد دیوانه همدستی
می‌کند؟ باید فوراً با اسکاتلند یارد تماس بگیریم.»

یکی دو دقیقه بعد با تلفن در حال حرف زدن با کروم بودیم. برای نخستین بار بازرس از گفتن «اوه، راستی؟» خودداری کرد. در عوض چیزهای دیگری زیر لب گفت. او سخنان ما را شنید، سپس تماس را قطع کرد تا بی درنگ ارتباطی مستقیم با چارستون برقرار کند.

پوارو گفت: «شاید دیر شده باشد.»

بدون امید پاسخ دادم: «اما هنوز نمی‌توانیم مطمئن باشیم.»

او به ساعت نگریست و گفت: «ده و بیست دقیقه؟ یک ساعت و چهل دقیقه تا پایان روز. آیا امکان دارد که ای. بی. سی. اقدامش را تا الان به تأخیر انداخته باشد؟»

من کتابچه راهنمای راه آهن را که قبلاً از روی قفسه برداشته بودم، باز کردم و خواندم: «چارستون، از توابع دوون. با فاصله سیصد و سی کیلومتر از پدینگتون. جمعیت پانصد و چهل و چهار نفر. جای کوچکی به نظر می‌رسد. مسلماً مرد مورد نظر ما باید در آنجا دیده شده باشد.»

پوارو به آرامی گفت: «اما به هر حال زندگی دیگری گرفته شده است. ساعت حرکت قطارها چند است؟ گمان می‌کنم قطارها از اتومبیل سریعتر باشند.»

— قطار نیمه شب، با کوپه‌های تخت‌دار. ساعت شش و هشت دقیقه صبح به نیو آبوت و ساعت هفت و ربع هم به چارستون می‌رسد.

— یعنی از پدینگتون؟

— بله.

— هستینگز، ما با آن می‌رویم.

— پیش از حرکت فرصتی برای گرفتن خبر نخواهیم داشت.

— مگر فرقی هم می‌کند که خبر بد را امشب بشنویم یا فردا؟

– حق با توست.

در حالی که وسایل مختصری را در چمدان کوچکی می گذاشتم، پوارو یک بار دیگر با اسکاتلندیارد تماس گرفت. او چند دقیقه بعد به اتاق خواب آمد و پرسید: «چه کار می کنی؟»

– چمدان کوچکی برایت می بندم. با خودم گفتم در وقت صرفه جویی کنیم.

– هستینگز این ماجرا دستها و عقلمت را تحت تأثیر قرار داده است. آیا کت را این طوری تا می کنند؟ بین با پیژامای من چه کار کرده ای؟ اگر شامپو روی آنها بریزد همه خراب می شود.

با هیجان گفتم: «پناه بر خدا، پوارو، پای مرگ و زندگی در میان است. چه اهمیتی دارد که چه بر سر لباسهایمان می آید؟»

– هستینگز، تو حس سازگاری نداری. ما نمی توانیم از قطاری که زودتر از موعد مقرر حرکت نمی کند جا بمانیم و خراب کردن لباسها هم از ارتکاب جنایت جلوگیری نمی کند.

او چمدان را از دستم گرفت و به مرتب کردن لباسها پرداخت و همزمان توضیح داد که ما باید نامه و پاکت را با خودمان به پدینگتون ببریم و اینکه در آنجا با مأمور اسکاتلندیارد ملاقات خواهیم کرد.

وقتی به ایستگاه راه آهن رسیدیم نخستین کسی را که دیدیم بازرس کروم بود. او در پاسخ نگاه پرسشگر پوارو گفت: «هنوز خبری نرسیده است. همه افراد موجود آماده هستند. با تمام کسانی که اسمشان با حروف «سی» شروع می شود تماس گرفته خواهد شد. هنوز فرصت اندکی داریم. نامه کجاست؟» پوارو نامه را به او داد. وی نامه را با دقت بررسی کرد و گفت: «شانس لعنتی. مثل اینکه همه ستاره ها برای این قاتل می درخشند.»

پرسیدم: «تصور نمی‌کنید این کار را عمداً انجام داده باشد؟»
 کروم سرش را تکان داد و گفت: «خیر. او قوانین احمقانه خودش را دارد و
 بر طبق آنها عمل می‌کند: اخطار قبلی. او بر این نکته تأکید دارد و غرورش نیز
 در این امر دخیل است. حاضرم شرط ببندم که او ویسکی وایت هورس
 می‌نوشد.»

پوارو با تحسین گفت: «آفرین، نظر هوشمندانه‌ای بود. بطری در زمان
 نوشتن روبه‌رویش بوده است.»

کروم ادامه داد: «همیشه همین‌طور است. همه ما گاهی این کار را انجام
 می‌دهیم. ناخودآگاه چیزی را می‌نویسیم که جلو چشمان است. او با وایت
 شروع کرده، اما به جای هون، هورس نوشته است...»

متوجه شدیم که بازرس هم با قطار سفر خواهد کرد: «حتی اگر فرصتی
 باورنکردنی پیدا کنیم و اتفاقی هم نیفتد، باز چارستون محلی است که باید در
 آن حاضر باشیم. قاتل یا آنجاست یا امروز آنجا بوده است. یکی از افراد در
 اینجا پای تلفن است. شاید در آخرین دقایق خبری به‌دستمان برسد.»

درحالی‌که قطار با حرکت آرام به‌راه افتاد، مردی را دیدیم که بر روی سکو
 می‌دوید. او خودش را به پنجرهٔ بازرس رساند و چیزی گفت.

همچنان که قطار از ایستگاه بیرون می‌رفت، من و پوارو با عجله از راهرو
 گذشتیم و در اتاق خواب بازرس را زدیم.

پوارو پرسید: «خبری گرفتید... بله؟»

کروم به آرامی گفت: «خبر بدی است. «سِر کارمایکل کلارک»^۱ بر اثر
 ضربه‌ای به سرش به قتل رسیده است.»

گرچه نام سر کارمایکل کلارک برای عموم مردم شناخته شده نبود، به هر

حال شخصیت مهمی به شمار می‌آمد. او در زمان خودش مشهورترین متخصص گلو بود و پس از بازنشستگی و با توجه به زندگی مرفه و درآمد چشمگیرش به کار مورد علاقه خود یعنی جمع‌آوری گلدانهای چینی و پورسلینی پرداخت. وی چندی بعد با ارث بردن مبالغ هنگفتی از عمویش توانست با امکانات بیشتری به این کار ادامه دهد. او متأهل بود، اما فرزندی نداشت و در سواحل دوون خانه‌ای برای خود ساخته بود و فقط وقتی حراج مهمی در پیش بود به لندن می‌آمد.

آشکار بود که قتل او به همراه مرگ دختر جوان و زیبا، یعنی بتی برنارد، می‌توانست سوژه خوبی برای روزنامه‌ها باشد، به ویژه که اکنون ماه اوت بود و روزنامه‌ها به دنبال تیترهای درشت و وقایع مهم می‌گشتند.

پوارو گفت: «خوب، شاید پخش خبر نتیجه بهتری از تلاشهای خصوصی داشته باشد. حالا تمام کشور به دنبال ای. بی. سی. خواهند گشت.»
من گفتم: «و متأسفانه این همان چیزی است که او می‌خواهد.»

— درست است. با این حال شاید به گرفتاریش منجر شود. غرور کامیابی باعث بی‌احتیاطی می‌شود... و امیدوارم که او از پیروزیها و هوشش سرمست شده باشد.

درحالی که فکر جدیدی به ذهنم رسیده بود گفتم: «پوارو، خیلی عجیب است. این اولین نوع از این گونه جنایات است که من و تو با هم کار می‌کنیم؟ تمام کارهای قلیمان مربوط به جنایتهای خصوصی بوده است.»

— حق با دوست دوست من. تا الان ما همیشه از درون کار کرده‌ایم. همیشه تاریخچه و گذشته مقتول برایمان بااهمیت بوده است. نکات مهم این بود که: چه کسی از قتل سود می‌برد؟ احتمال قاتل بودن اطرافیان چقدر بوده است؟ همیشه جنایتها «به موقع» بوده‌اند. اما برای اولین بار با جنایتهای سبعانه

غیر شخصی و بی دلیل روبه‌رو هستیم: «جنایتهای بیرونی».
بر خود لرزیدم و گفتم: «وحشتناک است».

– بله. از همان اول که نامه را خواندم احساس کردم که چیز اشتباهی در آن وجود دارد...

سپس دستانش را حرکت تندی داد و گفت: «انسان نباید عصبی شود... این تفاوتی با قتل‌های دیگر ندارد...»

– ولی واقعاً تفاوت دارد... .

– آیا کشتن یا گرفتن زندگی فردی غریبه نسبت به شخصی آشنا که به شما اعتماد دارد، مشکلتر نیست؟

– بدتر است، زیرا دیوانگی است... .

– خیر هستینگز. بدتر نیست؛ فقط مشکلتر است.

– خیر، با تو مخالفم. مسلماً ترسناک‌تر است.

هرکول پوارو متفکرانه گفت: «چون دیوانگی است، کشف آن باید ساده‌تر باشد. جنایتی که به وسیله فردی عاقل و حقه‌باز صورت می‌گیرد، بسیار پیچیده‌تر است. در اینجا به سختی می‌توان نظری داد... این انتخاب الفبایی نقطه ضعفهایی دارد. اگر می‌توانستیم فقط یک بار طرز فکر پنهان‌شده در پشت قضیه را ببینیم، پس از آن همه چیز ساده و آشکار می‌شد».

او سپس آهی کشید و سر تکان داد و گفت: «این قتلها نباید ادامه یابد. زود، خیلی زود باید حقیقت را پیدا کنیم... هستینگز، برو و اندکی بخواب. فردا خیلی کار در پیش داریم».

سر کارمایکل کلارک

چارستون بین شهرهای بریکسهام و پیتون و تورکی قرار داشت. تا ده سال پیش آنجا چیزی جز کشتزار نبود و در دامنه تپه‌هایی که به سمت دریا امتداد داشت فقط یک یا دو خانه روستایی بیشتر به چشم نمی‌خورد. اما در سالهای اخیر اجرای طرحهای ساختمانی بزرگ رو به افزایش گذارده و در حد فاصل بین چارستون و پیتون در طول ساحل خانه‌های کوچک و ویلا و خیابانهای جدید فراوانی ساخته شده بود.

سر کارمایکل کلارک دو هکتار زمین خریده بود که دید مستقیمی به دریا داشت، خانه‌ای که ساخته بود طرحی نو و جدید داشت و رنگ سفیدش چشمان هر بیننده را نوازش می‌کرد. اما به غیر از دو سالن بزرگی که مجموعه گلدانهایش را در آنها جای داده بود خانه بزرگی نبود.

ما تقریباً ساعت هشت به آنجا رسیدیم. یک افسر پلیس محلی در ایستگاه قطار با ما ملاقات کرد و ما را در جریان وقایع گذاشت.

به نظر می‌رسید که سر کارمایکل کلارک عادت داشت هر شب پس از شام قدم بزند. وقتی پلیس پس از ساعت یازده تلفن زد، متوجه شدند که او هنوز برنگشته است. از آنجا که مسیر پیاده‌روی او مشخص بود، خیلی طول

نکشید که گروه جستجو جسدش را پیدا کرد. علت مرگ ضربه‌ای خردکننده با وسیله‌ای سنگین به پشت سر بود. یک کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن نیز به صورت باز و معکوس بر روی جسد گذاشته شده بود. ما تقریباً ساعت هشت به خانه رسیدیم. پیشخدمت مسنی در را باز کرد. دستان لرزانش از شدت اثر این واقعه غم‌انگیز و ضربه روحی آن حکایت می‌کرد.

افسر پلیس محلی گفت: «صبح بخیر دوریل^۱».

— صبح به خیر آقای ولز.

— دوریل، این آقایان از لندن آمده‌اند.

او ما را به سمت اتاق غذاخوری که صبحانه روی میزش گذاشته شده بود، راهنمایی کرد و همزمان گفت: «از این طرف قربان. الان آقای فرانکلین را خبر می‌کنم».

یکی دو دقیقه بعد مرد تنومندی با موهای روشن و چهره آفتاب‌سوخته وارد اتاق شد. او فرانکلین کلارک تنها برادر مقتول بود. رفتارش نشان‌دهنده اعتماد به نفس او در آن لحظات بحرانی بود. او گفت: «صبح بخیر آقایان».

بازرس ولز همه را معرفی کرد: «بازرس کروم از اداره آگاهی. آقای هرکول پوارو و سروان هایتر».

من با سردی گفتم: «هستینگز».

فرانکلین کلارک با همه ما دست داد و همزمان با نگاه نافذش سراپایمان را ورنده‌از کرد. سپس گفت: «بفرمایید به صبحانه. می‌توانیم در هنگام خوردن، وضعیت را بررسی کنیم».

ما چند لحظه بعد مشغول رسیدگی به تخم مرغها و قهوه و بقیه خوراکیها

شدیم!

فرانکلین کلارک گفت: «بازرس ولز دیشب توضیحات مختصری دربارهٔ اوضاع داد. باید بگویم این عجیبترین داستانی بود که تا حالا شنیده‌ام. بازرس کروم، آیا برادر مرا یک جانی دیوانه به قتل رسانده و سومین قربانی او بوده است و در هر مورد هم کتابچهٔ راهنمای الفبایی راه آهن در کنار جسد گذاشته‌اند؟»

— بله، درست است.

— ولی چرا؟ حتی در فاسدترین مغز هم این کشتار چه سودی می‌تواند داشته باشد؟

پوارو به علامت تأیید سر تکان داد و گفت: «شما مستقیماً سر اصل مطلب رفتید.»

بازرس کروم گفت: آقای کلارک، فعلاً به دنبال انگیزه و محرک گشتن کمکی به ما نمی‌کند. این مربوط به تحلیلگران است — گرچه خودم هم تجربهٔ مختصری دربارهٔ جنایتکاران روانی دارم و می‌دانم که بیشتر محرکهایشان غیرمنطقی است. تمایل به مطرح کردن شخصیت و کسب شهرت عمومی و «کسی بودن» می‌تواند دلیل این جنایتها باشد.»

— آقای پوارو آیا این درست است؟

پرسش از مرد مستتر چندان مقبول بازرس کروم نیفتاد و اخم کرد.

دوستم پاسخ داد: «کاملاً صحیح است.»

کلارک متفکرانه گفت: «به هر حال چنین مردی نمی‌تواند برای مدتی طولانی از دستگیر شدن فرار کند.»

— آه، ولی آنها خیلی زیرک هستند و باید به یاد داشته باشید که او به طبقه‌ای از افراد تعلق دارد که معمولاً توجهی به آنان نمی‌شود و یا حتی مورد

تمسخر هم واقع می شوند.

کروم گفت وگو را قطع کرد و گفت: «آقای کلارک، ممکن است به چند پرسش من پاسخ دهید؟»
..البته.

– تصور می کنم که برادرتان دیروز از سلامت و روحیه سالم همیشگی برخوردار بود؟ آیا نامه غیرمنتظری به دستش نرسید؟ چیزی که باعث ناراحتی اش بشود؟

– خیر. باید بگویم که حالت همیشگیش را داشت.

– اصلاً ناراحت یا نگران نبود؟

– عذر می خواهم بازرس. چنین چیزی نگفتم. ناراحتی و نگرانی وضعیت عادی برادر بیچاره من بود.
– چرا؟

– شاید ندانید که زن برادرم، یعنی خانم کلارک بیمار هستند. راستش بین خودمان بماند، او مبتلا به سرطان است و مدتی طولانی زنده نخواهد ماند. بیماری او به گونه ای وحشتناک بر ذهن برادرم سایه افکنده بود. من خودم هم که به تازگی از شرق برگشتم از دیدن تغییرات چهره برادرم جاخوردم.
پوارو پرسید: «آقای کلارک فرض کنید جسد برادرتان که با گلوله ای کشته شده و یا پایین صخره ای افتاده بود، پیدا می شد. اولین چیزی که به ذهنتان می رسید چه بود؟»

– راستش فوراً نتیجه می گرفتم که خودکشی کرده است.

پوارو گفت: «تکرار!»

– چه گفتید؟

– حقیقتی که خودش را تکرار می کند. مهم نیست.

کروم با بی حوصلگی گفت: «اما به هر حال این خودکشی نیست. آقای کلاری آیا برادرتان عادت داشت هر شب قدم بزنند؟

— بله، همیشه این کار را می کرد.

— هر شب؟

— خوب طبعاً شبهای بارانی بیرون نمی رفت.

— و تمام افراد این خانه از این امر آگاه بودند؟

— البته.

— و مردم دیگر چطور؟

— منظورتان را از مردم دیگر نمی فهمم. شاید باغبان هم می دانست، اما

مطمئن نیستم.

— مردم دهکده چطور؟

— راستش دهکده ای وجود ندارد. اداره پستی در خیابان فرّ وجود دارد،

اما دهکده و مغازه ای نیست.

— تصور می کنم غریبه هایی که این اطراف پرسه بزنند به آسانی مورد توجه

قرار می گیرند. این طور نیست؟

— خیر، کاملاً برعکس است. ماه اوت اینجا پر از غریبه هاست. آنها هر روز

از بریکسهام و تورکی و پیتون با اتومبیل و اتوبوس و پیاده به اینجا می آیند.

«بروند سندر» ساحل خوبی برای شناسست و «البوری کوو» محل زیبایی است

که بیشتر برای پیک نیک مورد استفاده قرار می گیرد. ای کاش این طور نبود!

شما نمی دانید که در ماه ژوئن و جولای اینجا چه جای زیبا و آرامش بخشی

است.

— پس به نظرم غریبه ها چندان هم راحت شناسایی نمی شوند؟

— مگر اینکه بر اعصابشان مسلط نباشند و سروصدای بسیاری به راه

بیندازند.

– این مرد اصلاً این طور نیست. آیا منظورم را می فهمید. او باید قبلاً در این مناطق به جاسوسی پرداخته و عادت برادران را کشف کرده باشد. راستی دیروز هیچ غریبه‌ای برای ملاقات سر کارمایکل به اینجا نیامد؟

– نمی دانم، بهتر است از دوریل پرسیم.

او زنگ زد و این پرسش را از پیشخدمت به عمل آورد و پاسخ شنید: «خیر قربان. هیچ کس به دیدن سر کارمایکل نیامد و کسی را هم در اطراف خانه ندیدم. بقیه پیشخدمتها هم چیزی ندیده‌اند چون قبلاً از آنها پرسیده‌ام». پیشخدمت لحظه‌ای مکث کرد، سپس پرسید: «کار دیگری هم دارید قربان؟»

– خیر دوریل، می توانید بروید.

پیشخدمت در هنگام خروج از اتاق خودش را کنار کشید تا زن جوانی وارد شود.

در این هنگام فرانکلین کلارک گفت: «آقایان، ایشان دوشیزه «گری»^۱ منشی برادرم هستند».

سفیدی شگفت‌انگیز پوست دختر بیش از هر چیز نظرم را جلب کرد. موهایش کاملاً روشن و چشمهایش خاکستری روشن بودند. چنین چیزی فقط در میان نروژیها و سوئدیها پیدا می شد. بیست و هفت ساله به نظر می آمد و به اندازه ظاهر زیبایش، کاردان نیز بود.

او درحالی که می نشست پرسید: «آیا می توانم کمکی به شما بکنم؟»

کلارک فنجان قهوه برای دختر ریخت، اما او از خوردن غذا پرهیز کرد. کروم پرسید: «آیا شما مسئول نامه‌نگاری‌های سر کارمایکل بودید؟»

— بله، همه نامه‌ها.

— آیا نامه‌ای با امضای ای. بی. سی. به دستتان نرسید؟

او سرش را تکان داد و گفت: «ای. بی. سی.؟ خیر. کاملاً مطمئنم».

— او چیزی درباره دیدن کسی در هنگام قدم‌زدنهای شبانه‌اش به شما

نگفت؟

— خیر. اصلاً چنین چیزی نگفت.

— خود شما هم متوجه هیچ غریبه‌ای نشدید؟

— کسی را ندیدم که این اطراف پرسه بزند، اما در این وقت سال خلیها به

اینجا می‌آیند. گاهی افرادی را می‌بینید که بدون هدف در خیابانها و یا به

سمت دریا قدم می‌زنند. الان عملاً همه غریبه هستند.

پوارو متفکرانه سری تکان داد.

بازرس کروم خواهش کرد او را به مسیر پیاده‌روی شبانه سر کارمایکل

ببرند. فرانکلین کلارک جلو همه حرکت کرد و خانم گری هم با ما آمد.

من و او از همه عقبتر بودیم. گفتم: «این ماجرا باید برای همه شما ضربه

بزرگی باشد».

— باور نکردنی است. وقتی دیشب پلیس تلفن زد من به رختخواب رفته

بودم. صداهایی در طبقه پایین شنیدم. بیرون آمدم تا بینم چه اتفاقی افتاده

است. دوریل و آقای کلارک و پیشخدمتها داشتند بیرون می‌رفتند.

— آقای کارمایکل معمولاً چه ساعتی از پیاده‌روی برمی‌گشت؟

— در حدود یک ربع به ده. او از درِ کناری وارد می‌شد و گاهی مستقیماً به

رختخواب می‌رفت. گاهی هم به اتاقهای مجموعه‌های گلدانش سر می‌زد.

به همین دلیل اگر پلیس با تلفن خبر نمی‌داد، تا امروز صبح هیچ‌کس متوجه

غیبتش نمی‌شد.

— این باید ضربه روحی بزرگی برای همسرش باشد.

— خانم کلارک بیشتر اوقات تحت تأثیر مرفین قرار دارد. گمان می‌کنم او آن‌چنان متوجه نیست که در اطرافش چه می‌گذرد.
ما از در باغچه به خیابانی وارد شدیم و از آن عبور کردیم تا به کوچه شیداری رسیدیم.

فرانکلین کلارک گفت: «این راه به البوری کوو می‌رسد، اما دو سال پیش خیابان جدیدی ساختند که از برود سندز می‌گذرد و وارد البوری می‌شود، به همین دلیل این کوچه دیگر عملاً خالی است.»

ما از آن کوچه عبور کردیم که در پایان آن راه باریکتری تا کنار دریا می‌رفت. ناگهان به لبه تپه‌ای چمنی رسیدیم که بر ساحل و سنگهای سفید کنار دریا مشرف بود. درختان سبز تا کنار دریا رویده بود. محلی بسیار زیبا و آرامش‌بخش به نظر می‌آمد.

من گفتم: «چقدر زیباست!»

کلارک با اشتیاق به سمت من برگشت و گفت: «این طور نیست؟ چرا مردم وقتی چنین چیزی دارند برای دیدن جاهای دیگر به خارج از کشور می‌روند؟ خیلی درباره این مسئله فکر کرده‌ام و باید بگویم تاکنون جایی زیباتر از اینجا ندیده‌ام.» سپس از لحن خودش شرمند شد و با حالتی عادی گفت: «این مسیر پیاده‌روی‌های شبانه برادرم است. او تا اینجا می‌آمد، سپس برمی‌گشت، اما در بالای تپه به جای چپ، به سمت راست می‌پیچید، از مزرعه عبور می‌کرد و به خانه برمی‌گشت.»

ما به راهمان ادامه دادیم تا اینکه به نقطه‌ای در میان مزرعه رسیدیم که جسد را پیدا کرده بودند.

کروم گفت: «خیلی ساده. مرد در این سایه‌ها ایستاده بوده و برادرتان تا

لحظه فرود آمدن ضربه به سرش متوجه هیچ چیز نشده است.»

دختر که کنار من ایستاده بود به خود لرزید.

فرانکلین کلارک گفت: «تورا^۱ روحیه‌ات را حفظ کن. حیوانی است، ولی

نباید از زیر بار حقایق شانه خالی کرد.»

تورا گری - اسمی که خیلی به آن دختر می آمد.

ما به خانه رفتیم، یعنی محلی که جسد پس از عکسبرداری به آنجا منتقل

شده بود. همان طور که از پله‌ها بالا می رفتیم دکتر با کیف سیاهش از اتاقی

خارج شد.

کلارک پرسید: «دکتر، آیا می توانید چیزی به ما بگویید؟»

دکتر سرش را تکان داد و گفت: «کاملاً ساده بوده است. مسایل تکنیکی را

در دادگاه توضیح می دهم. به هر حال او زجر نکشیده و مرگ کاملاً آنی بوده

است.» سپس حرکت کرد و گفت: «حالا باید از خانم کلارک عیادت کنم.»

ما به اتاقی وارد شدیم که دکتر از آن خارج شده بود.

من خیلی زود از اتاق بیرون آمدم. تورا گری هنوز در بالای پله‌ها ایستاده

بود. در چهره اش ترس موج می زد. پرسیدم: «خانم گری، اتفاقی افتاده

است؟»

به من نگریست و گفت: «داشتم درباره حرف «دی» فکر می کردم.»

با حالتی احمقانه به او زل زدم و پرسیدم: «درباره «دی»؟»

-بله، جنایت بعدی. باید اقدامی صورت گیرد. باید جلو قتلها گرفته شود.

کلارک از اتاق بیرون آمده و پشت من ایستاد و پرسید: «تورا، جلو چه چیز

باید گرفته شود؟»

- این جنایتهای وحشتناک.

او محکم پاسخ داد: «بله. باید با آقای پوارو حرف بزنم... آیا کروم در کارش وارد است؟»

پاسخ دادم او که از افسران باهوش به شمار می آید. ظاهراً صدایم چندان جدی به نظر نرسید.

کلارک گفت: «رفتارش خیلی توهین آمیز است. طوری رفتار می کند که گویی همه چیز را می داند. و واقعاً چه می داند؟ تا آنجا که من متوجه شده ام، هیچ.»

او برای یکی دو دقیقه ساکت ماند، سپس پرسید: «آقای پوارو ارزش پول مرا دارد. نقشه ای دارم، اما بعداً درباره آن گفت و گو خواهیم کرد.»
سپس در راهرو جلو رفت و بر روی دری که دکتر وارد شده بود، چند ضربه زد.

من اندکی تأمل کردم. دختر به جلویش خیره شده بود. پرسیدم: «خانم گری، به چه چیز فکر می کنید؟»

به من نگریست و گفت: «فکر می کنم که او الان کجاست... منظورم قاتل است. هنوز دوازده ساعت هم از آن نگذشته است. او! هیچ پیشگویی واقعی وجود ندارد که ببیند او الان کجاست و چه کار می کند؟...»

گفتم: «پلیس در جستجو است...»

کلمات عادی من طلسم را شکست. تورا گری خودش را جمع کرد و گفت: «بله. البته.»

او نیز از پله ها پایین رفت. چند لحظه در آنجا ایستادم و به حرفهای او اندیشیدم. ای. بی. سی... او اکترن کجا بود...؟

از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز (گرفته نشده است)

آقای الکساندر بناپارت کاست با بقیه تماشاگران از سینمای تورکی بیرون آمد. فیلم آن شب «نه یک گنجشک» نام داشت و بسیار احساسی بود. او در زیر نور خورشید عصر اندکی ایستاد و با شیوه همیشه خود به اطراف نگریست.

زیر لب گفت: «عقیده خوبی است...»

پسربچه‌های روزنامه‌فروشی که از آنجا عبور می‌کردند فریاد می‌زدند: «آخرین خبر... جانی دیوانه در چارستون...» آنان پلاکاردهایی را با خود می‌بردند که رویشان نوشته بود: آخرین خبر. قتل در چارستون.

آقای کاست در جیبش جستجو کرد، سکه‌ای یافت و روزنامه‌ای خرید، اما آن را فوراً باز نکرد. وارد باغ پرنسس شد و به آرامی به سوی سایه‌بانی که به سمت بندر تورکی بود قدم زد. او نشست و روزنامه‌اش را باز کرد. با تیرهای درشت نوشته شده بود:

سرکارمایکل کلارک به قتل رسید.

واقعه‌ای وحشتناک در چارستون.

کار یک قاتل روانی.

و زیر آنها نوشته بود:

فقط یک ماه پیش بود که انگلیس از قتل دختر جوانی به نام الیزابت بارنارد در بکس هیل دچار بهت و پریشانی شده بود. شاید به یاد بیاورید که در آن ماجرا یک کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن نیز کشف شده بود. کتابچه مشابه دیگری نیز در کنار جسد سر کارمایکل کلارک پیدا شده است. پلیس بر این باور است که هر دو جنایت به وسیله یک شخص انجام شده است. آیا یک قاتل روانی در تفرجگاه‌های ساحلی ما پرسه می‌زند؟...

مرد جوانی که شلواری گشاد و پیراهن آبی‌رنگی به تن داشت و کنار آقای کاست نشسته بود، گفت: «کار چندش‌آوری است. مگر نه؟»
 آقای کاست از جایش پرید و گفت: «اوه، خیلی، خیلی...»
 مرد جوان متوجه شد که دستان او به شدت می‌لرزد و روزنامه را به سختی در دست نگه داشته است.

جوان ادامه داد: «شما نمی‌توانید هیچ‌وقت روانیها را بشناسید. قیافه آنها همیشه هم بد نیست. اغلب دقیقاً مثل من و شما به نظر می‌رسند...»
 آقای کاست گفت: «گمان می‌کنم همین‌طور باشد.»
 - این حقیقت دارد. گاهی اوقات جنگ باعث اختلالات روحی آنها می‌شود.

- تصور می‌کنم حق با شما باشد.

مرد جوان گفت: «من از جنگها خوشم نمی‌آید.»

- من هم از طاعون و قحطی و سرطان خوشم نمی‌آید... اما همیشه اتفاق می‌افتند!

- اما جنگها قابل پیشگیری است.

آقای کاست خندید و خنده‌اش مدتی هم طول کشید. مرد جوان اندکی ناراحت شد و اندیشید: او خودش هم اندکی روانی به نظر می‌رسد... ولی با صدای بلند گفت: «عذر می‌خواهم آقا. گمان می‌کنم شما در جنگ بوده‌اید». آقای کاست پاسخ داد: «بله بودم... و روی من هم اثر گذاشت. از آن به بعد سرم هیچ وقت خوب نبوده است. دردهای وحشتناکی دارم!»

— از این بابت متأسفم.

— گاهی اوقات اصلاً نمی‌فهمم چه کار می‌کنم.

— راستی؟ خوب دیگر. من باید بروم....

مرد جوان به سرعت از آنجا دور شد. او می‌دانست که وقتی مردم حرف‌زدن دربارهٔ سلامت خود را آغاز کنند دیگر ساکت نمی‌شوند.

آقای کاست با روزنامه‌اش تنها ماند. او خبر را چندین بار خواند. مردم از جلوی می‌رفتند و می‌آمدند. بیشتر آنان دربارهٔ جنایت حرف می‌زدند.

— وحشتناک است... گمان می‌کنی ربطی به چینی‌ها داشته باشد؟ آن

پیشخدمت در کافه چینی کار نمی‌کرد؟

— در شبکه گلف....

— شنیدم که در ساحل بود....

— ... اما عزیزم، ما همین دیروز برای خوردن چای به البوری رفتیم....

— ... مسلماً پلیس او را دستگیر خواهد کرد....

— ... هر لحظه ممکن است او را دستگیر کنند....

— ... به احتمال قوی در تورکی است....

آقای کاست روزنامه را خیلی مرتب تا کرد و روی نیمکت گذاشت. سپس

برخاست و به آرامی در شهر قدم زد.

دخترها از کنارش عبور کردند، با لباسهای سفید و صورتی و آبی. آنان می‌خندیدند و با چشم مردان جوانی را که از نزدیکشان می‌گذشتند، دنبال و یا تحسین می‌کردند، اما حتی یک لحظه هم توجهی به آقای کاست نکردند.... او در کنار میز رستورانی روی صندلی نشست و چای و کیک سفارش داد....

۱۷

زمان

با قتل سِر کارمایکل کلارک معمای ای. بی. سی. به اوج خود رسید. روزنامه‌ها پر از مطالب مربوط به این ماجرا بود. گزارشها از پیداشدن سرنخهای گوناگون حکایت می‌کرد. اعلام شده بود که قاتل به زودی دستگیر خواهد شد. عکس تمام کسان یا محل‌هایی که به نحوی با قتل ارتباط داشتند چاپ شده بود. با هرکس که آمادگی حرف‌زدن داشت، مصاحبه کرده بودند. پرسشهایی هم در مجلس مطرح شده بود. اکنون جنایت اندوور نیز در کنار دوتای دیگر قرار گرفته بود. به نظر اسکاتلندیارد حداکثر استفاده از مطبوعات بر امکان دستگیری قاتل می‌افزود. جمعیت انگلیس به کارآگاهان آماتوری تبدیل شده بودند.

روزنامه دیلی فلیکر از جمله جالب‌توجهی استفاده کرد: او شاید در شهر شما باشد!

البته پوارو در موقعیت سختی قرار داشت. نامه‌هایی که برایش نوشته شده بود، چاپ و منتشر گردید. او متهم شده بود که نتوانسته است جلو جنایات را بگیرد و عده‌ای دیگر به این عنوان که او به زودی قاتل را معرفی خواهد کرد از او دفاع می‌کردند. خبرنگاران برای انجام‌دادن مصاحبه پیوسته به او فشار

می آوردند.

آقای پوارو امروز چه می گوید... که معمولاً با ستونی از چرندیات دنبال می شد.

آقای پوارو توجه ویژه‌ای به وضعیت دارند.

آقای پوارو در شب توفیق.

سروان هستینگز بهترین دوست آقای پوارو به خبرنگار ما گفت... .

من فریاد می زدم: «پوارو، باور کن. من اصلاً چنین حرفی نزدم».

و دوستم با مهربانی پاسخ می داد: «می دانم هستینگز، می دانم. کلمات

گفته و نوشته شده، فاصله عظیمی میان آنها وجود دارد. روش ویژه‌ای برای

تغییر جمله وجود دارد که معنای جمله اصلی را کاملاً معکوس می کند».

– نمی خواستم تصور کنی که من گفتم... .

– اصلاً نگران نباش. اینها مهم نیست. شاید همین چرندیات کمکی به ما

بکند.

– چگونه؟

– خوب، اگر آن دیوانه حرفهایی را که ظاهراً من گفته‌ام در روزنامه دلی

فلیکر بخواند، مسلماً احترامش را نسبت به من از دست خواهد داد!

شاید تصور کنید که هیچ کار عملی در تحقیقات صورت نمی گرفت، اما

برعکس، اسکاتلندیارد و پلیسهای محلی با جدیت کوچکترین سرنخها را هم

دنبال می کردند. هتلهای، مهمانخانه‌ها و تمام کسانی که در شعاع جنایت قرار

داشتند، به دقت مورد بازجویی قرار گرفتند.

صدها داستان از مردم خیالپرداز با جزئیات کامل به اداره پلیس رسید:

«دیدن مردی که قیافه عجیبی داشت و با حرکات تند چشم همه جا را زیر نظر

گرفته بود.» و یا «دیدن مردی که چشمان ترسناکی داشت.» هیچ اطلاعاتی

حتی مربوط به شخصیت‌های خیالی نیز نادیده گرفته نمی‌شد. قطارها، اتوبوسها، ترامواها، باربران راه آهن، کارمندان، کتابفروش‌ها و نوشت‌افزارفروشی‌ها - پرسشهای بی‌شمار و بی‌پایانی مطرح می‌شد.

چند نفری هم دستگیر شدند و مورد بازجویی قرار گرفتند تا اینکه پلیس را درباره رفت و آمدشان در شب مورد نظر قانع کردند.

نتیجه نهایی سیاهی مطلق نبود. بعضی مطالب در اذهان ضبط و نوشته می‌شد تا شاید بعداً مورد استفاده قرار گیرد، اما بدون شواهد و مدارک بیشتر آنها نیز کمک چندانی نمی‌کرد.

اگر کروم و همکارانش این قدر فعال بودند، در عوض پوارو خیلی بی‌حال و ساکن به نظر می‌رسید. ما گاهی با هم بحث می‌کردیم.

- اما دوست من، می‌خواهی چه کار کنم؟ تحقیقات عادی. پلیس آن کار را بهتر از من انجام می‌دهد. تو همیشه از من می‌خواهی که مثل سگ به همه طرف بدم.

- ولی در عوض در خانه می‌نشینی مثل... مثل... .

- مردی عاقل! هستینگز، نیروی من در ذهنم است، نه در پاهایم! تمامی مدتی که در نظر تو تنبلی می‌کنم، مشغول تفکر و مجسم کردن وقایع هستم.

- مجسم کردن؟ مگر الان وقت مجسم کردن است؟

- بله، هزار بله.

- اما مگر از مجسم کردن چه سودی می‌توانی ببری؟ تو چگونگی اتفاق افتادن هر سه جنایت را حفظ هستی.

- من کاری به چگونگی آنها ندارم، بلکه ذهن قاتل را بررسی می‌کنم.

- ذهن مردی دیوانه!

- دقیقاً. و به همین دلیل نمی‌توان به راحتی آن را شناخت. وقتی بفهمم که

طرز تفکر قاتل چگونه است، می توانم او را پیدا هم بکنم. تا این لحظه به مطالب فراوانی پی برده ام. پس از جنایت اندرور ما چه می دانستیم؟ تقریباً هیچ. بعد از جنایت بکس هیل؟ اندکی بیشتر و پس از جنایت چارستون؟ مقداری بیشتر. من شروع به دیدن خطوط یک ذهن کرده ام و نه یک چهره. مغزی که در جهاتی ویژه حرکت و کار می کند. پس از جنایت بعدی....

— پوارو!

دوستم با بی حوصلگی به من نگریست و گفت: «هستینگز، به نظر من مسلماً جنایت دیگری نیز در کار خواهد بود. خیلی چیزها به شانس و تصادف بستگی دارد. تا الان طرف مقابل ما خوش شانس بوده است. شاید این بار بخت او برگردد، اما مسلماً پس از جنایتی دیگر مطالب بیشتری خواهیم دانست. جنایات مطالب فراوانی را افشا می کنند. با تغییر شیوه ها و علایق و عادت و رفتار ذهن و روح فرد با عملش آشکار می شود. نشانه های سردرگم کننده ای وجود دارد، گویی دو شخص باهوش، ولی متفاوت مشغول کارند. اما به زودی مسایل آشکار خواهد شد و من پی می برم».

— که او کیست؟

— خیر هستینگز. من اسم و نشانی او را نخواهم دانست! فقط می فهمم چگونه مردی است...

— و بعد؟

— پرونده پایان می یابد. بین هستینگز، ماهیگیر ماهر می داند برای هر ماهی چه طعمه ای را به کار ببرد. من هم طعمه مناسب را فراهم خواهم کرد.

— و بعد؟

— و بعد؟ و بعد؟ تو هم به اندازه آن کروم و جمله خود بزرگ بینش «اوه، راستی؟»، بد هستی. و بعد او طعمه را می گیرد، به قلاب می افتد و ما نخ را

می کشیم....

– و تا آن موقع مردم از راست و چپ می میرند.

– فقط سه نفر، درحالی که هر سال فقط در حدود صد و چهل نفر در

حوادث جاده‌ای کشته می شوند.

– اما اینها خیلی فرق دارند.

– اما برای کسانی که می میرند فرقی ندارد. شاید برای بقیه، خویشاوندان

و دوستانشان فرق کند. بله متفاوت است، اما این پرونده از یک لحاظ مرا شاد

می کند.

– بفرمایید ببینم چه چیز شما را شاد می کند.

– لازم نیست با کنایه حرف بزنی. چیز جالب توجه این است که در این

موارد مقتولها از گناه ویژه‌ای نگران نبوده‌اند.

– آیا این کار را بدتر می کند؟

– خیر، خیر. اصلاً! هیچ چیز بدتر از زندگی در فضای بدگمانی نیست،

دیدن چشمهایی که شما را تماشا می کنند و تغییر عشق به ترس در آن چشمها.

هیچ چیز بدتر از بدگمان بودن به اطرافیان عزیز نیست... این واقعاً می تواند

زهرآگین باشد. دست کم می توان گفت که ای. بی. سی. زندگی را برای

بی گناهان سخت و عذاب آور نکرده است.

با تلخی گفتم: «تو به زودی با قاتل همدردی هم خواهی کرد!»

– چرا نه؟ او گمان می کند از هر لحاظ حق با اوست. شاید در پایان کار با

دیدگاه‌هایش موافق هم بشویم.

– راستی؟

– متأسفم! تو را تحت تأثیر قرار دادم. اول با انرژیم و بعد با نظریاتم.

من بدون پاسخ سر تکان دادم.

یکی دو دقیقه بعد پوارو گفت: «با این حال برنامه‌ای دارم که خوشحالت خواهد کرد، زیرا عملی است نه نظری. در ضمن بیشتر به حرف زدن نیاز دارد و از تفکر خبری نیست».

من از لحنش چندان خوشم نیامد. با احتیاط پرسیدم: «چه کار باید کنیم؟» به دست آوردن همه اطلاعات دوستان و خویشاوندان و پیشخدمتان مقتولان.

– یعنی به نظر تو آنها چیزی را پنهان می‌کنند؟

– نه عمداً، اما گفتن همه چیزهایی که انسان می‌داند، به معنی انتخاب مطالب است. اگر از تو بخواهم که روز گذشته‌ات را برایم تشریح کنی، احتمالاً خواهی گفت: «ساعت نه بیدار شدم. نه و نیم صبحانه خوردم. تخم مرغ و قهوه. سپس به باشگاه رفتم.» اما نخواهی گفت: «ناخنم را شکستم و مجبور شدم آن را بگیرم. تقاضای آب برای اصلاح صورت کردم. قدری قهوه روی رومیزی ریختم. کلاهم را تمیز کردم و به سر گذاشتم.» انسان نمی‌تواند همه چیز را بگوید، بنابراین انتخاب می‌کند. در زمان جنایت هم مردم چیزهایی را انتخاب می‌کنند و می‌گویند که به نظرشان مهم است، اما اغلب اشتباه فکر می‌کنند!

– انسان چگونه می‌تواند چیزهای درست را پیدا کند؟

– ساده است. همان‌طور که گفتم با گفت و گو. با حرف زدن! با بحث دربارهٔ وقایع و اشخاص و روزها و تکرار پی در پی جزئیات جدیدی آشکار خرد شد.

– چه جزئیاتی؟

– اطلاعاتی که نمی‌دانیم یا نمی‌خواهیم بدانیم! حالا آن قدر زمان گذشته است که چیزهای عادی بتوانند ارزش خودشان را بازیابند. این برخلاف

قواعد ریاضی است که در سه جنایت حتی یک جمله یا مورد یکسان وجود نداشته باشد. یک واقعه جزئی یا جمله‌ای بی اهمیت می‌تواند نشانه خوبی باشد! شبیه گشتن به دنبال سوزن در کاهدان است. اما مطمئنم که در این کاهدان سوزنی وجود دارد!

مسئله برایم مبهم و گنگ بود.

ادامه داد: «نمی‌فهمی؟ مغز تو حتی به زیرکی یک دختر پیشخدمت هم نیست.» سپس نامه‌ای به دستم داد. دستخط نامه شبیه دستخط دختر بچه‌ها بود.

آقای عزیز - امیدوارم مرا برای نوشتن این نامه ببخشید. از وقتی که دو جنایت دیگر هم اتفاق افتاده است، خیلی فکر کرده‌ام. ظاهراً همه ما سوار یک قایق شده‌ایم. من عکس دختر جوان را در روزنامه دیدم، منظورم خواهر دختری است که در بکس هیل کشته شده است. برایش نامه‌ای نوشتم و گفتم که به لندن می‌آیم تا کاری پیدا کنم و از او پرسیدم که آیا می‌توانم پیش او یا مادرش بروم و گفتم که به هر حال دو مغز بهتر از یکی است و مزد چندانی هم نمی‌خواهم. فقط مایلم بدانم آن جانی پست فطرت کیست و شاید اگر همه جمع شویم و گفت‌وگو کنیم راحت‌تر می‌توانیم به نتیجه برسیم.

خانم جوان نامه‌ای برایم نوشت و با مهربانی توضیح داد که چگونه در دفتری کار و در مهمانسرای زندگی می‌کند. اما پیشنهاد کرد نامه‌ای برای شما بنویسم و گفتم که خودش هم به چنین چیزی فکر می‌کرده است، همچنین گفتم که مشکل همه ما یکی است و باید با هم متحد شویم. بنابراین نامه‌ای برایتان

نوشتم تا بگویم من به لندن می‌آیم و نشانی خود را به شما
بدهم. امیدوارم مزاحمتان نشده باشم.

با احترام بسیار

مری دروور

پوارو گفت: «مری دروور دختر خیلی باهوشی است».

سپس نامه دیگری برداشت و به من داد و گفت: «بخوان».

آن نامه کوتاه را فرانکلین کلارک فرستاده و در آن نوشته بود که اگر پوارو

موافق باشد فردا برای ملاقاتش می‌آید.

پوارو گفت: «عجله نکن دوست عزیز، عملیات به زودی آغاز می‌شود».

۱۸

پوارو سخنرانی می کند

فرانکلین کلارک ساعت سه عصر روز بعد، آمد و بدون مقدمه مستقیماً به سر اصل مطلب رفت. و گفت: «آقای پوارو، من راضی نیستم».

— خیر؟

— شکی ندارم که کروم افسر باتجربه‌ای است، اما راستش انتظارات مرا برآورده نمی‌کند. رفتارش که می‌گوید همه چیز را می‌داند! زمانی که شما در چارستون بودید من دربارهٔ چیزی که در ذهنم بود اندکی با دوستان گفت‌وگو کردم، اما تا الان مشغول رسیدگی به کارهای برادرم بودم و وقت آزاد نداشتم. آقای پوارو نباید بگذاریم علف زیر پایمان سبز شود....

— همان چیزی که هستینگز همیشه می‌گوید!

— باید جلو برویم. ما باید برای جنایت بعدی آماده شویم.

— پس به نظر شما جنایت بعدی هم وجود دارد؟

— به نظر شما این طور نیست؟

— البته که هست.

— بسیار خوب. می‌خواهم سازماندهی شویم.

— نظرتان را بادقت برآیم بگویید.

– من پیشنهاد می‌کنم دسته‌ای متشکل از دوستان و خویشان مقتولها تشکیل شود که از دستوره‌های شما پیروی کنند.

– نظر خوبی است!

– از موافقت شما خوشحالم. حس می‌کنم با همفکر شدن به جایی خواهیم رسید. در ضمن با رسیدن به نامه‌ی اخطار دهنده‌ی بعدی و حضور همه افراد در محل شاید کسی را که در صحنه‌های جنایتهای قبلی حضور داشته، بشناسیم.

– متوجه نقشه‌تان شدم و آن را تأیید می‌کنم، ولی باید بدانید که دوستان و خویشان سایر مقتولان به لحاظ زندگی تفاوت بسیاری با شما دارند. آنها کار می‌کنند؛ حتی اگر مرخصی کوتاهی هم به آنها بدهند....

فرانکلین کلارک حرف پوارو را قطع کرد و گفت: «بله، درست است. من تنها کسی هستم که می‌توانم از پس هزینه‌ها برآیم. البته خودم خیلی پول ندارم، اما برادرم ثروتمند بود و طبعاً آن پولها به من می‌رسد. همان‌طور که قبلاً گفتم پیشنهاد تشکیل گروهی را دارم که اعضایش در ازای خدمتشان حقوقی عادی دریافت می‌کنند، البته به اضافه هزینه‌های اضافی».

– به نظر شما اعضای گروه چه کسانی باید باشند؟

– درباره‌ی این مسئله هم فکر کرده‌ام. نامه‌ای هم به خانم مگان بارنارد نوشتم. راستش بخشی از برنامه نظر او بود. خانم بارنارد و آقای دونالد فریزر که با دختر مقتول در رابطه بودند. همچنین خواهرزاده‌ی زن آندووری. خانم بارنارد نشانی او را می‌داند. تصور نمی‌کنم شوهرش برایمان مفید باشد. شنیده‌ام که همیشه مست است. در ضمن پدر و مادر بارناردها هم برای چنین عملیاتی خیلی پیر هستند.

– کس دیگری به ذهنتان نمی‌رسد؟

فرانکلین کلارک گفت: «خانم گری.» و وقتی این اسم را می گفت چهره اش اندکی سرخ شد.

— او! خانم گری؟

هیچ کس نمی توانست به اندازه پوارو در دو کلمه این همه معنا بگذارد. فرانکلین کلارک حدود سی و پنج سال داشت، اما ناگهان قیافه بچه های مدرسه ای را پیدا کرده بود.

او گفت: «بله. می دانید، خانم گری دو سال با برادرم بوده است. او مردم و همه چیز دیگر آن اطراف را می شناسد. من یک سال و نیم دور بوده ام.»
پوارو به او رحم کرد و موضوع را تغییر داد: «شما در شرق بوده اید؟ چین؟»

— بله. به عبارتی از طرف برادرم مأمور بودم چیزهای مورد علاقه اش را بخرم.

— باید خیلی جالب بوده باشد. آقای کلارک من با نظرتان موافقم. همین دیروز به هستینگز گفتم که باید دوباره با مردم روبه رو شویم. لازم است اطلاعات را جمع آوری و مقایسه کنیم. هرچه بیشتر با مردم حرف بزنیم شاید از درون جملات بسیار ساده نور حقیقت بدرخشد.

چند روز بعد افراد گروه در خانه پوارو گرد آمدند.

درحالی که افراد گروه مطیعانه نشسته و به پوارو که مانند رئیس جلسه در بالای میز نشسته بود می نگریستند، من هم برای ارزیابی برداشت اولیه ام از این افراد به بررسی آنان پرداختم.

هر سه دختر خیره کننده بودند: زیبایی شگفت انگیز تور اگری، چهره تیره مگان بارنارد با جدیت سرخپوستی و مری دروور با کت و دامن مشکی و صورتی باهوش. از دو مرد، فرانکلین کلارک تنومند و پرگو و دونالد فریزر

خوددار و آرام، تفاوتی آشکار را به نمایش می‌گذاشتند.
پوارو با استفاده از موقعیت سخنرانی کوچکی کرد.

– خانمها، آقایان، شما می‌دانید چرا اینجا جمع شده‌ایم. پلیس نهایت تلاشش را برای ردیابی قاتل می‌کند. من هم به نحو دیگری کار می‌کنم، اما به نظرم می‌رسد که گردهمایی افراد ذی‌نفع و همچنین کسانی که اطلاعاتی دربارهٔ قربانیان دارند ممکن است به نتایجی بینجامد که تحقیقات افراد خارج از این گروه از دستیابی به آن عاجزند.

«ما سه جنایت داریم. یک پسرزن و دختری جوان و مردی مسن. فقط یک چیز این سه نفر را به هم مربوط می‌سازد – این حقیقت که قاتل آنها یک نفر است. یعنی یک شخص در سه محل مختلف حضور داشته است و بی‌شک بسیاری از افراد او را دیده‌اند. در اینکه او در مراحل پیشرفته اختلالات روانی است، شکی وجود ندارد. این شخص که ممکن است زن یا مرد باشد، تمام خصوصیات شیطانی دیوانه‌ها را دارد. او تا کنون موفق شده است که هیچ ردپایی از خود باقی نگذارد و پلیس به این نتیجه رسیده است که هیچ سرنخی در اختیار ندارد.

«با وجود این باید حقایق مسلمی وجود داشته باشد که از ابهام به دور است. تذکر یک نکته ضروری است: این قاتل بدون برنامه در یک نیمه شب به بکس هیل نرفته تا در آنجا اتفاقاً دختر جوانی را پیدا کند که نامش با حرف «بی» شروع می‌شود».

– آیا حرف زدن دربارهٔ این مسئله الزامی است؟

این گفتهٔ دونالد فریزر بود که با ناراحتی و اندوه بیان کرد.

– بله آقا لازم است که همه چیز را بررسی کنیم. شما اینجا نیامده‌اید که با اجتناب از فکر کردن به جزییات، از بروز احساساتتان جلوگیری کنید، بلکه در

صورت لزوم باید با کمال میل با پرداختن به مطلب، سختی را تحمل کنید. همان طور که گفتم ای. بی. سی. به طور اتفاقی بتی بارنارد را به عنوان هدف انتخاب نکرده بود. انتخاب او باید عمدی و برنامه ریزی شده باشد. به عبارت بهتر او اطلاعات مقدماتی را قبلاً به دست آورده بوده است. حقایقی وجود داشته که او قبلاً مورد بررسی قرار داده است - بهترین ساعت برای ارتکاب قتل در اندوور. محل جنایت در بکس هیل و عاداتهای سرکارمایکل کلارک در چارستون. من نمی توانم بپذیرم که هیچ اثری برای شناسایی او وجود ندارد. من معتقدم یک نفر یا احتمالاً همه شما چیزی می دانید که خودتان نمی دانید که می دانید. دیر یا زود همنشینی های شما با یکدیگر چیزی را که اصلاً باور نمی کنید در معرض روشنایی قرار خواهد داد. آن چیزها شبیه قطعات معماست. هر کدام شما احتمالاً یک قطعه بی معنی در اختیار دارید که اگر در کنار یکدیگر قرار گیرد تصویر کاملی خواهیم داشت.

مگان بارنارد گفت: «فقط یک مشت حرف!»

پوارو با نگاه پرسشگری گفت: «ها؟»

- چیزهایی که می گوید فقط حرف است، اصلاً معنی ندارد.

او با جدیت ویژه ای که من دوست داشتم سخن می گفت.

- دوشیزه عزیز، حرفها فقط پوشش ظاهری آرا و عقاید است.

مری دروور گفت: «تصور می کنم حق با شماست. گاهی اوقات انسان

هنگام حرف زدن پی می برد که راهش را پیدا کرده است. گاه ذهن بدون آنکه

بداند تصمیم می گیرد. حرف زدن ممکن است سرانجام به نکات مفیدی

منتهی شود.»

فرانکلین کلارک گفت: «برعکس آنچه می گویند «سخن اگر کمتر گفته

شود بهتر می توان آن را اصلاح کرد» ما در اینجا به بحث و گفت و گو نیاز

داریم».

– آقای فریزر نظر شما چیست؟

– آقای پوارو، من تردید دارم که آنچه می‌گویید عملاً به نتیجه برسد.

کلارک پرسید: «تورا، نظر تو چیست؟».

– به نظر من گفت‌وگو دربارهٔ مسایل همیشه کار می‌یهد و خوبی است.

پوارو گفت: «حالا همه باید خاطرات زمان پیش از جنایت را به خاطر

آورند و بازگو کنند. آقای کلارک، شما می‌توانید شروع کنید».

– بگذارید بینم. صبح روزی که کارمایکل کشته شد برای قایقرانی رفتم و

هشت تا ماهی خال‌مخالی گرفتم. خلیج کوچک بسیار زیبایی بود. برای

خوردن ناهار به خانه برگشتم. غذا طاس کباب بود. در نانو خوابیدم. چای

خوردیم. چندتا نامه نوشتم. به پستچی نرسیدم. مجبور شدم برای پست

نامه‌ها تا پیتون بروم. شام خوردیم و بدون شرمندگی باید بگویم که کتابی از

«نس بیت» که در کودکی مورد علاقه‌ام بود، خواندم. بعد تلفن زنگ زد...

– تا همین جا کافی است. حالا فکر کنید آقای کلارک، هنگام رفتن به

سمت دریا با کسی روبه‌رو نشدید؟

– عدهٔ بسیاری را دیدم.

– آیا چیزی دربارهٔ آنها به یاد می‌آورید؟

– حالا اصلاً چیزی به یاد نمی‌آید.

– مطمئنید؟

– خوب. بگذارید بینم. زن چاقی را به یاد می‌آورم که لباس ابریشمی به

تن کرده بود و من تعجب کردم. دو تا بچه هم با او بودند... دو مرد جوان با

سگی که چوب برایش پرت می‌کردند... اوه، بله، دختری که هنگام شنا خیلی

داد و فریاد می‌کرد. تعجب می‌کنم چطور این مطالب را به یاد می‌آورم، مثل

ظهور عکس است.

– موضوع را خوب دنبال می کنید. حالا بقیه کارهای روزتان را بگویید... رفتن به باغ... به پستخانه...

– باغبان آبیاری می کرد... رفتن به پست؟ نزدیک بود با زنی دو چرخه سوار برخورد کنم. زن احمق داشت با دوستش حرف می زد. همین.

پوارو به سمت توراگری برگشت و پرسید: «خانم گری؟ شما چطور؟»
توراگری با صدای واضح و رسایش گفت: «صبح ابتدا با آقای کارمایکل به نامه ها رسیدگی کردیم. بعد خانم متصدی کارهای خانه را دیدم. نامه ها را نوشتم. کمی هم دوخت و دوز در بعد از ظهر. یادآوری کار سختی است. روزی عادی بود و من زود به رختخواب رفتم.»

در کمال تعجب پوارو سؤال دیگری نپرسید، بلکه گفت: «خانم بارنارد آیا می توانید وقایع آخرین دیدار خود با خواهرتان را به یاد آورید؟»
– در حدود دو هفته پیش از فوتش بود. هوای خوبی بود. برای شنا به هستینگز رفتیم.

– بیشتر اوقات درباره چه مطلبی حرف می زدید؟

مگان گفت: «کمی از عقایدم را به همراه نصیحت تحویلش دادم.»

– دیگر چه؟ او درباره چه چیزی حرف زد؟

مگان در تلاش برای یادآوری چهره درهم کشید: «درباره سختی زندگی و لباسهایی که خریده بود حرف زد. کمی هم درباره دونالد... و گفت که از میلی هیگلی خوشش نمی آید؛ همان دختری که در کافه کار می کند. بعد ما به خانم مریون صاحب رستوران خندیدیم... دیگر چیزی یادم نمی آید...»

– بتی نام مردی را که احتمالاً با او ملاقات می کرد نگفت؟... ببخشید آقای

فریزر.

مگان خیلی خشک پاسخ داد: «چیزی به من نگفت».

پوارو به مرد جوان موقرمز رو کرد و گفت: «خوب آقای فریزر. از شما می‌خواهم ذهنتان را به گذشته معطوف کنید. شما گفتید آن شب غم‌انگیز به کافه رفتید. تصمیم اولتان این بود که در آنجا منتظر شوید و بنی بارنارد را زیر نظر بگیرید تا بیرون بیاید. آیا نمی‌توانید شخص دیگری را که دیده‌اید به یاد آورید؟»

– افراد بی‌شماری کنار ساحل قدم می‌زدند. نمی‌توانم هیچ‌کس را به یاد آورم.

– عذر می‌خواهم، ولی شما واقعاً تلاشتان را می‌کنید؟ ذهن هر چقدر هم مشغول باشد، چشم به طور خودکار و بدون تفکر، هرچه را ببیند ضبط می‌کند...

مرد جوان با سرسختی پاسخ داد: «هیچ‌کس را به یاد نمی‌آورم».

پوارو آهی کشید و به سمت مری دروور چرخید و پرسید: «آیا خاله‌تان به شما نامه هم می‌نوشت؟»

– بله قربان.

– آخرین نامه او کی به دستتان رسید؟

مری اندکی اندیشید و گفت: «دو روز پیش از جنایت».

– در آن چه نوشته شده بود؟

– نوشته بود که فرانس آنجا بوده و او نیز با فریاد گوشخراش آن شیطان پیر را بیرون کرده است. همچنین نوشته بود که روز چهارشنبه – یعنی روز تعطیلی من – منتظرم است تا به سینما برویم. آخر، روز تولدم بود.

ناگهان چشمانش پر از اشک شدند. بغضش را فرو داد و عذرخواهی کرد و ادامه داد: «قربان، مرا ببخشید. نمی‌خواهم احمق جلوه کنم. گریه کار خوبی

نیست. این فکر که من و او جشن کوچکی برپا کردیم به ذهنم رسید و باعث ناراحتیم شد».

فرانکلین کلارک گفت: «من احساس شما را درک می کنم. همیشه چیزهای کوچک در انسان تأثیر می گذارد، به ویژه چیزهایی مثل جشن و مهمانی های خودمانی و دوستانه. یک بار زنی را دیدم که با اتومبیل تصادم کرد. او کفشهای نوبی خریداری کرده بود. خودم جسدش را دیدم با بسته منهدم شده اش که پاشنه کفشها از آن بیرون زده بود و خیلی رقت انگیز به نظر می رسید. این ماجرا مرا دگرگون کرد».

مگان با گرمی ویژه ای گفت: «درست است. کاملاً درست است. چیز مشابهی هم پس از مرگ بتی اتفاق افتاد. مادر جورابهایی را به عنوان هدیه برای او خریداری کرده بود، درست در روز حادثه. مادر بیچاره کاملاً شکسته شده بود. جورابهایی را روی صورتش گرفته بود و گریه می کرد و دایم می گفت: «من اینها را برای بتی خریدم و او حتی نتوانست آنها را ببیند».

صدای مگان اندکی لرزید. به جلو خم شد و مستقیم به فرانکلین کلارک نگریست. گویی موجی از همدردی بین آنان جریان یافت.

آقای کلارک گفت: «می دانم. خیلی خوب هم می دانم. یادآوری اینها عذاب آور است».

دونالد فریزر با ناراحتی تکانی خورد.

توراگری موضوع بحث را عوض کرد: «آیا نقشه ای برای آینده

نمی کشیم؟»

فرانکلین کلارک حالت عادی را به دست آورد و گفت: «البته. من تصور می کنم در زمان لازم، یعنی وقتی که نامه چهارم رسید، باید متحد شویم. تا آن زمان شاید بتوانیم به تنهایی بختمان را آزمایش کنیم. نمی دانم آیا نکاتی وجود

دارد که آقای بواریو برای تحقیقاتمان مفید بدانند؟»

– می‌توانم پیشنهادهایی بدهم.

آقای کلارک دفترچه‌ای از جیبش درآورد و گفت: «خوب است. آنها را یادداشت می‌کنم. شروع کنید... الف؟»

تصور می‌کنم آن پیشخدمت، یعنی میلی هیگلی شاید چیز مفیدی بداند.
– الف... میلی هیگلی.

– من دو راه برخورد پیشنهاد می‌کنم. شما خانم بارنارد باید برخوردی منفی و تهاجمی داشته باشید.

مگان با لحنی خشک گفت: «حدس می‌زنم که به نظر شما این نقش خیلی به من می‌آید؟»

– دعوایی با دختر بکنید... بگویید که می‌دانستید که او خواهرتان را دوست نداشته و دیگر اینکه خواهرتان همه چیز را درباره او به شما گفته است. اگر اشتباه نکنم این امر باعث سلیلی از وراجیها و حرفها خواهد شد. او به شما خواهد گفت که چه نظری درباره خواهرتان دارد! شاید حقیقت مفیدی ظاهر شود.

– و شیوه دوم چیست؟

– آقای فریزر آیا می‌توانم پیشنهاد کنم که اندکی علاقه به آن دختر نشان دهید؟

– آیا چنین چیزی ضروری است؟

– خیر، ضروری نیست. فقط یک مسیر تحقیقاتی است.

فرانکلین پرسید: «می‌خواهید من این کار را انجام دهم؟ من تجربه‌هایی هم دارم. بگذارید ببینیم با این دختر چه کار می‌توانم انجام دهم.»

توراگری با تندی گفت: «شما هم وظایفی در دنیای اطراف خودتان دارید

که باید انجام دهید».

فرانکلین اندکی شرمنده شد و گفت: «بله: درست است».
پوارو گفت: «اما من تصور نمی‌کنم که شما فعلاً در آنجا کاری از دستتان برآید اما شما خانم گری، شما برای کار در آنجا خیلی بهتر هستید...».
تورا گری حرف پوارو را قطع کرد و گفت: «اما آقای پوارو من آنجا را ترک کرده‌ام».

— ها؟ من نمی‌دانستم.

فرانکلین گفت: «خانم گری با کمال محبت آن قدر ماندند تا من کارها را تمام کنم، اما طبعاً او کار در لندن را ترجیح می‌دهد».
پوارو نگاه تیزی از فرانکلین کلارک به تورا گری کرد و پرسید: «خانم کلارک چطورند؟»

— تقریباً بد. راستی آقای پوارو آیا شما می‌توانید برای ملاقات با او تا دوون بیایید؟ پیش از آنکه آنجا را ترک کنم به من گفتند که خانم کلارک تمایل دارند شما را ببینند. البته او گاهی نمی‌تواند برای یک یا دو روز کسی را بپذیرد. اما اگر حاضر باشید تمام هزینه‌اش را می‌پردازم.

— البته آقای کلارک. پس فردا خوب است؟

— بله. من به پرستار می‌گویم تا میزان تزریقات را تنظیم کند.

پوارو به سمت مری برگشت و پرسید: «و اما شما دخترم، گمان می‌کنم دنبال کار خوبی در اندوور هستید. بچه‌ها را آزمایش کنید».

— بچه‌ها؟

— بله. بچه‌ها به راحتی با غریبه‌ها گپ نمی‌زنند، اما شما در محله‌ای که خاله‌تان زندگی می‌کرد شناخته شده هستید. تعدادی بچه در آنجا بازی می‌کردند. شاید آنها متوجه شده باشند که چه کسانی به مغازه وارد یا خارج

شده‌اند.

کلارک پرسید: «خانم گری و من چی؟ یعنی اگر قرار باشد به بکس هیل نروم؟»

توراگری گفت: «آقای پوارو، علامت پستی نامه سوم چه بود؟»
- پوتنی.

دختر متفکرانه گفت: «اس. دبلیو. پانزده، پوتنی. درست است، مگر نه؟»
- با کمال تعجب این بار روزنامه آن را درست چاپ کردند.
- این نشان می‌دهد که ای. بی. سی. لندن است.
- بله، در ظاهر.

کلارک گفت: «باید کمی او را عصبی کنیم. آقای پوارو، چطور است یک آگهی در روزنامه چاپ کنیم با این مضمون: ای. بی. سی. اضطراری. شناخته شده‌ای. یک صد برای سکوت. ایکس. وای. زد. البته نه به این خامی، ولی متوجه نظرم شدید؟ شاید او را عصبی کند.»
- احتمال دارد... بله.

- شاید او را مجبور کنم که به دنبال بیاید.

توراگری با تندی گفت: «کار خطرناک و احمقانه‌ای است.»
- آقای پوارو نظرتان چیست؟

- آزمایشش ضرری ندارد. ولی به نظر من ای. بی. سی. زرنگتر از آن است که جوابی بدهد... آقای کلارک می‌بینم که شما هنوز قلباً اهل حمله و یورش هستید، مثل قلب پسر بچه‌ها.

فرانکلین کلارک اندکی سرخ شد، به دفترش نگاه کرد و گفت: «خوب، کارمان را شروع کردیم:

الف - خانم بارنارد و میلی هیگلی.

ب - آقای فریزر و میلی هیگلی.

ج - بچه‌ها در آندوور.

د - آگهی.

تصور نمی‌کنم هیچ‌کدام از اینها کمکی کنند، اما دست‌کم در طی انتظار

می‌توانیم کاری انجام دهیم».

او برخاست و چند دقیقه بعد جلسه به پایان رسید.

از راه سوئد

پوارو در حالی که آهنگی را زیر لب زمزمه می‌کرد، برگشت و بر روی صندلیش نشست و به آرامی گفت: «متأسفانه آن دختر خیلی باهوش است».

— کی؟

— مگان بارنارد. خانم مگان. او گفت: «یک مشت حرف» او بلافاصله نتیجه گرفت که هرچه می‌گویم بی‌معنی است، اما بقیه کاملاً جلب و جذب شده بودند.

— به نظرم رسید که حق با اوست.

— بله حق با اوست، اما مسئله اساسی قدرت درکش است.

— پس منظور دیگری از آن جمله داشتی؟

— آنچه من گفتم قابل بیان در یک جمله کوتاه و ساده بود، اما من دایم حرفهایم را تکرار می‌کردم و هیچ‌کس هم بجز خانم مگان متوجه این امر نشد. — ولی چرا؟

— خوب، برای اینکه حرکت کنیم! تا به همه بقبولانم که خیلی کارها برای

انجام دادن وجود دارد! یا به عبارت بهتر، فقط محض حرف زدن!

— تصور نمی‌کنی که این خطوط کاری به نتیجه‌ای منتهی بشود؟

– احتمال همه چیز وجود دارد.

سپس خندید و ادامه داد: «در میان تراژدی ناگهان کم‌دی و خنده را شروع کرده‌ایم. درست است؟»
– منظورت چیست؟

– تراژدی انسانی، هستینگز! یک دقیقه تأمل کن. در اینجا سه دسته انسان قرار دارند که واقعه و اندوهی مشابه آنها را گرد هم آورده است. بلافاصله تراژدی آغاز می‌شود. آیا اولین پرونده‌ام در انگلیس را به یاد می‌آوری؟ او، سالها از آن می‌گذرد. من دو نفر که همدیگر را خیلی دوست داشتند به یکدیگر رساندم. کار ساده‌ای بود. ترتیبی دادم تا یکی را به جرم قتل دستگیر کنند! هیچ چیز دیگری نمی‌توانست چنین اثری داشته باشد! ما در میان مرگ، زندگی را می‌شناسیم. هستینگز... من پی برده‌ام که جنایت، عروسی راه‌انداز بزرگی است.

با گیجی گفتم: «پوارو، من مطمئنم که هیچ‌کدام از آن افراد به هیچ چیز فکر نمی‌کرد مگر...»

– او! دوست عزیزم. خودت چطور؟

– من؟

– وقتی آنها رفتند و تو از بدرقه‌شان برگشتی، آهنگی زیر لب زمزمه نمی‌کردی؟

– انسان می‌تواند بدون هیچ منظوری هم این کار را بکند؟

– اما آن آهنگ افکارت را برایم آشکار کرد.

– راستی؟

– بله. زمزمه کردن آهنگ خیلی خطرناک است، زیرا ذهن ناخودآگاه انسان

را افشا می‌کند. آهنگی که زمزمه می‌کردی مربوط به زمان جنگ بود.

وی سپس با صدای ناهنجار و گوشخراشی خواند:
 «گاهی اوقات زنان سبزه را دوست دارم. گاهی دختران بور را دوست دارم
 که از عدن از راه سوئد می آیند».

— چه چیز می تواند افشاکننده تر از این باشد؟

اندکی سرخ شدم و گفتم: «اوه، پوارو».

— کاملاً طبیعی است. آیا دیدی چگونه ناگهان فرانکلین کلارک با خانم
 مگان همدرد شد؟ چگونه به جلو خم شد و به مگان نگریست؟ و آیا متوجه
 شدی که چقدر خانم توررا گری از این بابت ناراحت و دلخور شد؟ و آقای
 فریزر...

گفتم: «پوارو، فکرت خیلی احساساتی و معالجه ناپذیر است».

— این تنها خصلتی است که فکر و مغزم فاقد آن است. هستینگز، تو
 خودت احساساتی هستی. می خواستم با همه توانم به بحث بپردازم، ولی
 ناگهان در باز شد و در برابر دیدگان حیرت زده ما خانم توررا گری وارد شد.
 او مؤدبانه گفت: «از این که برگشتم، عذر می خواهم، ولی می خواستم
 مطلبی را برای شما بگویم».

— البته. بفرمایید بنشینید خانم.

او نشست و پیش از آغاز سخن، دقیقه ای تأمل کرد. گویی می خواست
 کلمات مناسب را انتخاب کند.

— آقای پوارو، مسئله این است که آقای کلارک با محبت این گونه به شما
 القا کرد که من با تمایل شخصی آن خانه را ترک کرده ام. او مرد مهربان و
 باوفایی است، اما در حقیقت ماجرا اصلاً این طور نیست.

— اتفاقاً من قصد ماندن داشتم، زیرا خیلی کارها هست که می توان برای آن
 مجموعه گلدانهای چینی انجام داد. این خانم کلارک بود که تمایل داشت من

آنجا را ترک کنم! البته این مسئله تا اندازه‌ای قابل درک است. او شدیداً بیمار است و ذهنش پیوسته تحت تأثیر داروها قرار دارد. وی بدگمان و خیالپرداز شده است. او بدون دلیل از من بدش می‌آمد و اصرار کرد که خانه را ترک کنم. من شهادت دختر را تحسین کردم. او بر خلاف بیشتر مردم قصد نداشت پوششی بر روی حقایق بکشد، بلکه با کمال صراحت به اصل مطلب پرداخت. قلباً او را تحسین و با وی همدردی کردم و گفتم: «آمدن شما و گفتن این مطلب واقعاً شگفت‌انگیز بود».

او لبخندی زد و گفت: «بهتر است انسان همیشه حقیقت را بگوید. من نمی‌خواهم در پشت جوانمردی آقای کلارک پناه بگیرم. او مرد باشخصیتی است.» گرمی ویژه‌ای در کلماتش وجود داشت. او مسلماً از فرانکلین کلارک خوشش می‌آمد.

پوارو گفت: «خانم، شما واقعاً صادق بودید».

تورا با ناراحتی گفت: «این برایم ضربه بزرگی بود. تصور نمی‌کردم خانم کلارک این قدر از من بدش بیاید. اتفاقاً کاملاً برعکس، او را به خودم علاقه‌مند می‌دیدم. انسان زندگی می‌کند و یاد می‌گیرد».

سپس برخاست و ادامه داد: «آمدم همین را بگویم. خدانگهدار».

من او را تا طبقه پایین بدرقه کردم. وقتی برگشتم، گفتم: «واقعاً عالی بود».

آن دختر شهادت بی‌نظیری دارد».

— و دقت و محاسبه.

— منظورت از محاسبه چیست؟

— منظورم این است که او توانایی نگرستن به آینده را دارد.

با تردید به او نگرستم و گفتم: «او دختری دوست‌داشتنی است».

— و لباسهای قشنگی هم می‌پوشد!

— پوارو، تو مثل فروشنده‌های لباس هستی. من اصلاً به لباس پوشیدن مردم توجهی نمی‌کنم.

— پس باید به دسته لختیها پیوندى.

همین که خواستم پاسخ دندان‌شکنی بدهم، موضوع را تغییر داد: «هستینگز، می‌دانی. نمی‌توانم این احساس را که امروز در گفت‌وگوهایمان نکته مهمی بیان شده است کنار بگذارم. عجیب است، نمی‌توانم آن نکته اصلی را مشخص کنم... فقط نکته‌ای بود که از ذهنم گذشت. مرا به یاد چیزی می‌اندازد که قبلاً شنیده یا دیده یا مورد توجه قرار داده‌ام...»

— چیزی در چارستون؟

— خیر، چارستون نه... پیش از آن... مهم نیست. به زودی یادم می‌آید....

او به من نگریست، خندید و به زمزمه کردن پرداخت: «او فرشته است، مگر نه؟ از عدن از راه سوئد.»

گفتم: «پوارو، برو به جهنم!»

۲۰

خانم کلارک

هنگامی که برای بار دوم خانه ویلایی کلارک را دیدیم، افسردگی بر آن سایه افکنده بود. شاید سبب آن تا اندازه‌ای هوای مرطوب و تاحدی پاییزی آن روز بود و بدون شک دلیل دیگرش حالت نیمه‌متروک خانه بود. درهای همه اتاقهای پایینی بسته بود و اتاق کوچکی که به آن راهنمایی شدیم بوی نم و هوای ساکن و مانده را می‌داد.

پرستاری که با تجربه به نظر می‌رسید، در حالی که لباسش را منظم می‌کرد، نزد ما آمد و گفت: «آقای پوارو؟ من پرستار «کپستیک» هستم. نامه آقای کلارک مبنی بر آمدن شما به دستم رسید».

پوارو حال خانم کلارک را پرسید.

– چندان بد نیست. همه چیز آماده است.

پیش خودم فکر کردم که لابد منظورش این است که «مرگ اجتناب‌ناپذیر است».

– البته نمی‌توان امید بهبود داشت، اما شیوه جدید درمانی وضعیت را کمی برایشان تحمل‌پذیر کرده است. دکتر لوگان از وضع ایشان کاملاً راضی است.

– اما این حقیقت دارد که او دیگر هیچ وقت نمی تواند کاملاً بهبود یابد، مگر نه؟

پرستار که از این جمله رک جاخورده بود پاسخ داد: «ما هیچ وقت چنین چیزی را بیان نمی کنیم».

– تصور می کنم مرگ شوهرش ضربه بزرگی به او وارد کرد. این طور نیست؟

– آقای پوارو شاید متوجه منظورم بشوید. اگر خانم کلارک در سلامت کامل بود، این ضربه ناگهانی بیشتر بر او تأثیر می گذاشت. باتوجه به وضعیت خانم کلارک، مسایل و حقایق اندکی مبهم است.

– می بخشید که می پرسم، اما آیا او و شوهرش به لحاظ روحی عمیقاً به هم وابسته بودند؟

– اوه بله. آنها زوج خوشبختی بودند. آقای کلارک از وضعیت زنش خیلی ناراحت بود، مرد بیچاره. این مسایل همیشه برای دکترها سخت تر است. آنها نمی توانند به امید واهی چنگ بزنند. گمان می کنم که این مسئله در ابتدا خیلی ذهنش را مشغول می کرد.

– در ابتدا؟ بعداً چطور؟

– انسان به هر وضعیتی عادت می کند. مگر نه؟ در ضمن سیر کنار مایکل مجموعه گلدانهای چینی را هم داشت. سرگرمی می تواند دردهای هر مردی را تسلی دهد. او گه گاه برای خرید به حراجها می رفت و بعد با خانم گری مشغول دسته بندی و اجرای ترتیبی جدید برای موزه اش می شد.

– اوه بله... خانم گری. او رفته است، مگر نه؟

– بله... و از این بابت متأسفم. اما خانمها وقتی حالشان خوب نباشد کمی خیالپرداز می شوند و امکان بحث با آنها هم وجود ندارد. تسلیم شدن بهتر

است. خانم گری در این باره خیلی عاقلانه رفتار کرد.
 - آیا خانم کلارک همیشه از او بدش می آمده است؟
 - خیر، این «بدش می آمد» اصلاً درست نیست. کاملاً برعکس. به نظر من ابتدا خیلی هم از او خوشش می آمد، اما درست نیست غیبت کنم. مریض فکر خواهد کرد که چه بلایی سر ما آمده است.

او ما را به اتاقی در طبقه اول راهنمایی کرد. جایی که قبلاً به عنوان اتاق خواب از آن استفاده می شد به اتاق نشیمن دلیذیری مبدل گردیده بود.
 خانم کلارک در کنار پنجره بر صندلی راحتی بزرگی نشسته بود. او خیلی لاغر بود و چهره کمرنگش از شخصیتی دردکشیده حکایت می کرد و نگاهش اندکی خمار می نمود.

پرستار با لحن شاد و بلندی گفت: «این هم آقای پوارو که مایل بودید ملاقات کنید».

خانم کلارک با صدای مبهم و گرفته ای گفت: «اوه بله، آقای پوارو.» و دستش را دراز کرد.

- خانم کلارک، دوستم سروان هستینگز.

- خوشوقتم. لطف کردید تشریف آوردید.

ما با اشاره مبهم او نشستیم. سکوتی برقرار شد. به نظر می رسید که خانم کلارک در رؤیا فرورفته است.

او پس از دقایقی با اندکی تلاش از جا بلند شد و گفت: «مربوط به مرگ کارمایکل بود. مگر نه؟ اوه، بله».

آهی کشید. سرش را تکان داد و درحالی که گویی در دنیای دیگری است ادامه داد: «ما هیچ وقت حتی تصور نمی کردیم این طوری شود... مطمئن بودم که من نفر اولی هستم که می روم...» یکی دو دقیقه مکث کرد و باز ادامه داد:

«کارمایکل برای سن خودش قوی و خارق‌العاده بود. هرگز مریض نشده بود. نزدیک شصت سال داشت، اما شبیه پنجاه‌ساله‌ها بود... بله، خیلی قوی بود...»

او دوباره در رؤیا فرورفت. پوارو که به خوبی از آثار داروهای آرامبخش آگاه بود و می‌دانست چگونه باعث فراموشی زمان و گذر آن می‌شود، چیزی نگفت. ناگهان خانم کلارک گفت: «بله... واقعاً لطف کردید که آمدید. خودم به فرانکلین گفتم. او گفت فراموش نخواهد کرد به شما بگوید. امیدوارم فرانکلین دست به کار احمقانه‌ای نزند... با وجود سفرهای فراوانش به اطراف دنیا خیلی سریع تحت تأثیر قرار می‌گیرد. مردها همه همین‌طور هستند... آنها پسریچه باقی می‌مانند... به خصوص فرانکلین».

پوارو گفت: «او قوه محرکه‌آنی و شدیدی دارد».

خانم کلارک گفت: «بله، بله... و خیلی هم جوانمرد است. مردها خیلی احمق هستند. حتی کارمایکل...» و خاموش شد.

سپس با بی‌صبری سر تکان داد و گفت: «همه چیز مبهم و گنگ است. آقای پوارو، جسم انسان به‌ویژه وقتی پیر می‌شود زحمت و درد سر است. انسان به غیر از آن به چیز دیگری فکر نمی‌کند. فقط این مسئله مهم می‌شود که آیا درد تمام می‌شود یا نه».

– می‌دانم خانم کلارک. این یکی از ویژگی‌های غمناک این زندگی است.
– این واقعاً باعث حماقت می‌شود. حتی یادم نمی‌آید که چه می‌خواستیم به شما بگویم.

– آیا به مرگ شوهرتان مربوط می‌شد؟

– مرگ کارمایکل؟ بله، شاید... موجود بیچاره دیوانه – منظورم قاتل است. علتش سروصدا و سرعت تحرک دنیای امروز است. مردم تحمل آن را

ندارند. من همیشه دلم برای آدمهای دیوانه می سوزد - سرشان باید خیلی پردرد و ناراحت باشد. همین طور عدم توانایی در برقراری ارتباط، واقعاً زجرآور و وحشتناک است. اما چه کاری از دست دیگران برمی آید؟ اگر آنها مردم را بکشند... هنوز او را دستگیر نکرده اید؟

- خیر. هنوز نه.

- او احتمالاً آن روز در این اطراف پرسه می زده است.

- خانم کلارک، فصل تعطیلات است و غریبه‌های زیادی در این اطراف بوده‌اند.

- بله، فراموش کرده بودم، اما آنها کنار ساحل می مانند و به خانه نزدیک نمی شوند.

- آن روز هیچ غریبه‌ای به خانه شما نیامده است.

خانم کلارک با حرکتی ناگهانی گفت: «کی این حرف را می زند؟»

پوارو اندکی جاخورد و پاسخ داد: «پیشخدمتها و خانم گری.»

خانم کلارک واضح و شمرده گفت: «آن دختر دروغ می گوید.»

من سر جایم تکانی خوردم. پوارو نگاهی به من انداخت.

لحن خانم کلارک بی میلی شدید او را نشان می داد: «من او را دوست نداشتم، هرگز. کارمایکل خیلی به او اهمیت می داد. همیشه می گفت او یتیم است و در این دنیا کسی را ندارد. مگر یتیم بودن چه ایرادی دارد؟ گاهی اوقات سعادت به شمار می آید. داشتن پدری بی مصرف و مادری همیشه مست ممکن است دلیل موجهی برای شکایت باشد. کارمایکل می گفت که این دختر خیلی شجاع و پرکار و سختکوش است. بله مطمئنم پرکار است! اما نمی دانم شجاعتش از کجا آمده است.»

پرستار حرف خانم کلارک را قطع کرد و گفت: «هیجانزده نشوید. نباید

خودتان را خسته کنید».

– خیلی زود خانم گری را وادار به رفتن کردم! فرانکلین معتقد بود که او می‌تواند به من آرامش دهد. آرامش من! من هم جواب دادم که هرچه زودتر او برود بهتر است! فرانکلین احمق است! اصلاً نمی‌خواستم که به او نزدیک شود. فرانکلین پسر بچه‌ای بیش نیست! نمی‌فهمد! گفتم: «اگر دوست داری سه ماه حقوق نیز به او می‌دهم، اما باید برود. حتی حاضر نیستم که یک روز دیگر او را در این خانه تحمل کنم.» مریض بودن یک مزیت دارد: مردها نمی‌توانند با شما جر و بحث کنند. فرانکلین طبق دستورم عمل کرد و او رفت. خانم گری مثل یک شهید رفت، شاید حتی با شیرینی و شجاعت بیشتر!

– خانم، هیجانزده نشوید. اصلاً برای شما خوب نیست.

خانم کلارک با دست پرستار را رد کرد و گفت: «تو هم مثل بقیه احمق بودی».

– او! خانم کلارک نباید از این حرفها بزنید. من تصور می‌کردم خانم گری دختر خوبی است. او شبیه شخصیت‌های افسانه‌ای بود.

خانم کلارک با ناتوانی گفت: «من اصلاً تحمل هیچ‌کدامتان را ندارم».

– خوب خانم. حالا دیگر او رفته است. فوراً اینجا را ترک کرد.

خانم کلارک با ناتوانی و بی‌صبری سر تکان داد، اما چیزی نگفت.

پوارو پرسید: «چرا گفتید خانم گری دروغگوست؟»

– چون دروغگوست. او به شما گفت که هیچ غریبه‌ای به اینجا نیامده

است. مگر نه؟

– بله.

– بسیار خوب. من با چشمان خودم از آن پنجره او را دیدم که در مقابل در

جلویی با مرد کاملاً غریبه‌ای حرف می‌زد.

— چه وقتی بود؟

— صبح روزی که کارمایکل کشته شد... در حدود ساعت یازده صبح.

— این مرد چه قیافه‌ای داشت؟

— مردی کاملاً عادی، چیز خاصی در او دیده نمی‌شد.

— مردی خوش لباس و مرتب، یا دستفروش؟

— دستفروش نبود، قیافه بدی داشت. چیزی یادم نمی‌آید.

سپس ناگهان لرزشی از درد در چهره‌اش نمایان شد و فوراً گفت:

«خواهش می‌کنم بروید... خسته شدم... پرستار».

ما اطاعت کردیم و از آنجا بیرون آمدیم. در هنگام برگشت به لندن به پوارو

گفتم: «داستان عجیبی است. خانم گری و مردی غریبه».

— دیدی هستینگز؟ همان‌طور که به تو گفتم همیشه چیزی برای پیدا شدن

وجود دارد.

— چرا دختر به دروغ گفت که هیچ‌کس را ندیده است؟

— من می‌توانم به هفت دلیل متفاوت بیندیشم که یکی از آنها خیلی ساده

است.

— می‌خواهی دماغم را بسوزانی؟

— شاید دعوتی برای استفاده از هوش سرشار تو باشد، اما دلی‌لی برای

مشوش کردن خودمان وجود ندارد. ساده‌ترین راه پرسیدن از خودش است.

— و فرض کن که دروغ دیگری به ما تحویل دهد.

— واقعاً جالب توجه و بسیار پرمعنا خواهد بود.

— فرض اینکه دختری مثل او همدست یک دیوانه باشد، خیلی ترسناک

است.

— دقیقاً. به همین دلیل من چنین فرضی نمی‌کنم.

اندکی به فکر فرو رفتم و سرانجام پس از آهی گفتم: «دختران زیبا درد سرهای فراوانی دارند».

— این فکر را از مغزت بیرون کن.

پافشاری کردم: «واقعاً راست است؛ چون او زیباست همه بر ضد او هستند».

— دوست عزیز، چرند می‌گویی. در آن خانه چه کسی بر ضد او بود؟ آقای کارمایکل؟ فرانکلین؟ یا پرستار؟

— خانم کلارک که خیلی از او دلخور بود.

— تو پر از احساسات ملایم نسبت به دختران زیبای جوان هستی، اما من با زنان پیر و مریض همدردم. شاید فقط خانم کلارک دید درستی داشته باشد و شوهرش، آقای فرانکلین کلارک و پرستار کور بوده‌اند — و سروان هستینگز هم همین‌طور.

— هستینگز، به یاد داشته باش که در اوضاع عادی، هیچ‌گاه این سه واقعه تأسف‌انگیز مجزا به هم مربوط نمی‌شوند. آنها جریانی مجزا از یکدیگر را طی می‌کردند. من همیشه از پیچیدگیها و ترکیبهای تقدیر در زندگی متحیر بوده‌ام.

تنها پاسخی که دادم این بود: «اینجا پدینگتون است.» احساس می‌کردم زمان شکستن بحث فرارسیده است. با رسیدن به ساختمان وایت هون به ما گفتند که مردی منتظر پوارو است. من انتظار دیدن فرانکلین و شاید هم جاپ را داشتم، ولی در کمال تعجب با دونالد فریزر روبه‌رو شدیم.

او خجالتی بود و بر کلماتی که ادا می‌کرد تسلط چندانی نداشت.

پوارو او را وادار نساخت تا فوراً به اصل موضوع ملاقات پردازد، بلکه پیشنهاد کرد ساندویچ و نوشابه با هم بخورند. تا رسیدن غذا با مهربانی و

آرامش دربارهٔ سفر کوتاهمان توضیح داد و تا پایان خوردن ساندویچها و نوشابه‌ها دربارهٔ مسایل شخصی بحثی نکرد.

— آقای فریزر، آیا شما از بکس هیل آمده‌اید؟

— بله.

— در برقراری ارتباط با میلی هیگلی توفیقی داشته‌اید؟

فریزر با تعجب چندبار نام را تکرار کرد: «میلی هیگلی؟ میلی هیگلی؟ او، آن دخترا! خیر من هنوز کاری انجام نداده‌ام. این...» و ساکت شد و با حالتی عصبی انگشتانش را درهم فروبرد.

سرانجام گفت: «نمی‌دانم چرا اینجا آمده‌ام».

پوارو گفت: «من می‌دانم».

— نمی‌دانید. چطور ممکن است؟

— اینجا آمده‌اید، زیرا حرفی دارید که باید به کسی بزنید. کار درستی

کردید. من همان شخص هستم. حرف بزنید!

اطمینان پوارو مؤثر واقع شد. فریزر با احترام و اطاعت گفت: «واقعاً

این طور تصور می‌کنید؟»

— بله. مطمئن هستم.

— آقای پوارو، شما چیزی دربارهٔ خواب و رؤیا می‌دانید؟

اصلاً انتظار چنین چیزی را نداشتم، اما ظاهراً پوارو اصلاً تعجب نکرد و

پاسخ داد: «بله می‌دانم. شما خوابی دیده‌اید...؟»

— بله. شاید بگویید که خواب دیدن من کاملاً عادی و طبیعی است، اما این

خواب اصلاً عادی نیست.

— نه؟

— قربان. سه شب این خواب را دیده‌ام. دارم دیوانه می‌شوم... .

— برایم تعریف کنید... .

چهره جوان کبود شده و چشمانش از حدقه درآمده بودند. واقعاً شبیه دیوانه‌ها بود. او گفت: «همیشه یکسان است. در ساحل هستم و به دنبال بتی می‌گردم. او گم شده... می‌فهمید، فقط گم شده است. باید او را پیدا کنم. باید کمر بندش را به او بدهم. آن را در دستم دارم. و بعد...».

— خوب؟

— رؤیا تغییر می‌کند... دیگر به دنبال کسی نمی‌گردم. او آنجا در برابرم، روی شنهای ساحل نشسته است. او نمی‌تواند آمدن مرا ببیند... او... آه... نمی‌توانم... .

پوارو محکم و آمرانه گفت: «ادامه بده».

— تا پشت سرش می‌آیم... او صدایم را نمی‌شنود... کمر بند را دور گردنش می‌اندازم و او را می‌کشم... درد در چهره‌اش موج می‌زند... من به دسته‌ صندلیم چنگ انداخته بودم... همه چیز واقعی به نظر می‌رسید.

— او خفه شد... مُرد... من او را خفه کردم... و بعد سرش به عقب برمی‌گردد و من صورتش را می‌بینم؛ او مگان است، نه بتی!

فریزر درحالی‌که می‌لرزید به پشتی صندلی تکیه داد. پوارو نوشابه‌ای در لیوان ریخت و به او داد.

— آقای پوارو معنی این خواب چیست؟ چرا تکرار می‌شود؟ هر شب...؟

— نوشابه‌ات را بخور.

جوان اطاعت کرد، سپر با صدای آرامتری پرسید: «معنی آن چیست؟»

من او را نکشته‌ام. مگر نه؟»

من نمی‌دانم پوارو چه پاسخی داد، زیرا پستیچی در زد و من به طور خودکار اتاق را ترک کردم. آنچه از صندوق پست برداشتم علاقه‌ام به

خوابهای عجیب دونالد فریزر را ازین برد. با عجله به داخل اتاق نشیمن دویدم.

فریاد زدم: «پوارو، چهارمین نامه آمد».

او از جا پرید. نامه را از دستم ربود و با چاقوی نامه بازکنی آن را باز کرد و روی میز گذاشت. هر سه نفر با هم آن را خواندیم:

هنوز موفق نشده‌اید! وای! وای! پس شما و پلیس چه کار می‌کنید؟ خوب، سرگرم‌کننده نیست؟ بار دیگر برای غسل به کجا برویم؟

آقای پواروی بیچاره. واقعاً برای شما متأسفم. اگر موفق نشده‌اید، می‌توانید باز هم تلاش کنید. هنوز خیلی راه در پیش داریم. تیپری؟ خیر - به حرف «تی» مربوط می‌شود. واقعه کوچک بعدی در «دونکاستر»^۱ و در یازدهم سپتامبر روی می‌دهد.

به امید دیدار - ای. بی. سی.

۲۱

توصیف یک قاتل

تصور می‌کنم در این هنگام بود که طبق گفته پوارو مسایل شخصی ناگهان از تصویر خارج می‌شوند. گویی درحالی که ذهن تحمل وحشت را ندارد، ما تمام علایق انسانی و عادی را کنار می‌گذاریم.

همه ما تصور می‌کردیم تا رسیدن نامه چهارم و آشکار شدن برنامه قتل «دی» کاری نمی‌توان انجام داد. جو انتظار از فشارهای درونی ما کاسته بود، اما اکنون با کلماتی که بر کاغذ سفید چاپ شده بود و ما را ریشخند می‌کرد، دوباره شکار آغاز می‌شد.

بازرس کروم از اسکاتلندیارد آمد و درحالی که هنوز پیش ما بود فرانکلین کلارک و مگان برنارد نیز رسیدند.

دختر توضیح داد که از بکس هیل آمده است و گفت: «می‌خواستم چیزی از آقای کلارک بپرسم.» او مایل بود که شیوه کار و برنامه‌اش را بی‌درنگ تشریح کند. من صرفاً به چگونگی امر توجه کردم بدون آنکه به آن اهمیت بدهم.

طبعاً نامه بیش از هرچیز دیگر ذهنم را فرا گرفته بود. تصور می‌کنم کروم از حضور آن‌همه شرکت‌کننده در این ماجرا راضی

نبود. او خیلی رسمی گفت: «آقای پوارو، من این را با خودم می برم. اگر مایل باشید می توانید یک کپی تهیه کنید...»

– خیر، لازم نیست.

کلارک پرسید: «بازرس، نقشه شما چیست؟»

– برنامه بزرگی است آقای کلارک.

کلارک گفت: «این بار باید او را بگیریم. آقای بازرس باید به شما بگویم که ما هم گروهی تشکیل داده ایم تا مشکل را حل کنیم. گروهی از افراد ذی نفع». – او، راستی؟

– تصور می کنم شما ارزش چندانی برای مبتدیها قایل نیستید؟

– آقای کلارک، شما امکانات مشابه ما را در اختیار ندارید، دارید؟

– قدرت اراده داریم، که خیلی قوی است.

– او، راستی؟

– گمان می کنم کار شما هم ساده نباشد. شاید ای. بی. سی. دوباره شما را

شکست دهد.

من قبلاً متوجه شده بودم که به شیوه ای صحیح می توان کروم را به حرف آورد. او گفت: «تصور نمی کنم مردم این بار بتوانند از ترتیبات اتخاذ شده ما انتقاد کنند. آن مرد احمق این بار با اعلام خطرش به ما خیلی فرصت داده است. یازدهم، چهارشنبه هفته آینده است و ما وقت کافی برای استفاده از مطبوعات داریم. اعلام خطر کاملی به دونکاستر داده خواهد شد. به تمام کسانی که نامشان با حروف «دی» آغاز می شود هشدار داده خواهد شد. – که البته مهمترین کار است. در ضمن تعداد بی شماری پلیس نیز به شهر خواهیم فرستاد. این برنامه قبلاً با هماهنگی رؤسای پلیس انگلستان به تصویب رسیده است. تمام مردم و پلیس دونکاستر آماده دستگیری یک مرد می شوند که با

قدری شانس موفق خواهیم شد!»

کلارک به آرامی گفت: «بازرس، پیداست که شما چندان هم روحیه ورزشی ندارید.»

کروم به او خیره شد و پرسید: «منظورتان چیست؟»

— مگر نمی دانید چهارشنبه هفته آینده مسابقه «سنت لگر»^۱ در دونکامستر انجام می شود؟

چانه بازرس فروافتاد و برای نخستین بار در عمرش دیگر قادر نبود کلام آشنای «اوه، راستی؟» را بر زبان آورده به جای آن گفت: «بله درست است. این باعث پیچیدگی مسایل می شود...»

— ای. بی. سی. حتی اگر دیوانه باشد، احمق نیست.

همه ما یکی دو دقیقه ساکت شدیم و وضعیت را در ذهنمان بررسی کردیم. جمعیت در مسیر مسابقه — مردم ورزش دوست انگلیس — و مشکلات و پیچیدگیهای بی پایان.

پوارو زیر لب گفت: «عالی است. آن مرد واقعاً هوش و خلاقیت خوبی دارد.»

کلارک گفت: «به نظر من جنایت در مسیر مسابقه و حتی در جریان خود مسابقه صورت می گیرد.» گویی از سخن گفتن درباره این مسایل لذت می برد. بازرس کروم نامه را برداشت و از جایش بلند شد و گفت: «سنت لگر کار را پیچیده کرد. بدشانسی آوردیم.»

او ما را ترک کرد. صدای زمزمه حرف زدنی از راهرو آمد. دقیقه ای بعد توراگری وارد شد و با جدیت گفت: «بازرس گفت نامه دیگری رسیده است. این بار برای کجاست؟»

هوای بیرون بارانی بود. تور را گری کت و دامن مشکی و پالتوی خبز پوشیده بود و در گوشه‌ای از انبوه موهای طلایش کلاه کوچکی خودنمایی می‌کرد. او به سوی فرانکلین کلارک رفت و دستی روی شانه او گذاشت و منتظر پاسخ شد.

— دونکاستر و در روز مسابقه سنت لگر.

ما به بحث پرداختیم و ناگفته پیداست که همه می‌خواستند در عملیات حاضر باشند اما بدون شک برنامه مسابقه کار را دشوار و نقشه‌هایی را که با زحمت از پیش تهیه کرده بودند، برهم زد.

احساس ناامیدی کردم. مگر این دسته شش نفری، حتی با وجود احساسات برانگیخته‌شان چه کار می‌توانستند بکنند؟ تعداد بی شماری پلیس با چشمان تعلیم دیده تمام نقاط مهم را زیر نظر می‌گرفتند. در این صورت شش جفت چشم اضافی چه کمکی می‌توانست باشد؟

پوارو، گویی در پاسخ به افکار من، صدایش را بلند کرد. لحن کلامش شبیه معلم یا کشیشان بود: «فرزندانم. نباید ناامید شویم. ما باید با شیوه و نظمی فکری با مسئله برخورد کنیم. ما باید به داخل حقیقت بنگریم و خارج آن. همه ما باید به خود بگوییم: من درباره قتل چه می‌دانم؟ تا به این ترتیب تصویری از مردی که به دنبالش هستیم، به دست آوریم.»

تورا گری با درماندگی گفت: «اما ما هیچ چیز درباره او نمی‌دانیم.»

— خیر خانم. حرفتان اصلاً درست نیست. هر کدام از ما چیزی درباره او می‌دانیم. فقط ای کاش می‌دانستیم که چه می‌دانیم. من مطمئن هستم که آگاهی وجود دارد، فقط باید آن را پیدا کنیم.

کلارک سر تکان داد و گفت: «هیچ چیز نمی‌دانیم... آیا جوان است یا پیر؟ رنگ پوستش روشن است یا تیره! هیچ کدام از ما نه او را دیده و نه با او حرف

زده است! ما چیزهایی را که می دانستیم بارها مرور کرده ایم.»
 - همه چیز را نه! مثلاً خانم گری می گفت که در روز قتل سر کارمایکل
 کلارک هیچ غریبه‌ای را ندیده و یا با او حرف نزده است.
 تو را گری سر تکان داد و گفت: «بله درست است.»
 - واقعاً؟ خانم کلارک به ما گفت که شما را از پنجره دیده که در مقابل در
 جلویی با مردی گفت و گو می کردید.
 - او مرا در حال حرف زدن با مردی غریبه دیده است؟
 او واقعاً دچار حیرت شده بود. مسلماً آن چهره بجز پاکی و صداقت چیز
 دیگری را نشان نمی داد.
 تو را دوباره سر تکان داد و گفت: «خانم کلارک اشتباه کرده است. من
 هرگز... او!»

این صدا به صورت ناگهانی از دهانش بیرون پرید و صورتش سرخ شد:
 «حالا یادم آمد! چقدر احمقانه! کاملاً فراموش کرده بودم، اما این اصلاً
 اهمیت نداشت. یکی از آن ارتشیهای قدیمی بود و قصد داشت به من
 جوراب بفروشد. آنها خیلی مصر هستند و من باید خودم را از شرش خلاص
 می کردم. داشتم از راهرو می گذشتم که او به جلو در منزل آمد و به جای
 زنگ زدن با من حرف زد. البته از آن آدمهای بی خطر بود و گمان می کنم
 به همین دلیل او را فراموش کردم.»

پوارو درحالی که دستانش را روی شقیقه هایش گذاشته بود در طول اتاق
 بالا و پایین می رفت او با چنان تمرکز و فشاری با خود حرف می زد که هیچ کس
 جرئت نکرد کلامی بر زبان آورد؛ همه به او زل زده بودیم.

- جوراب... جوراب... جوراب... یعنی چه...؟ جوراب... این محرک
 است... بله... سه ماه قبل... و آن روز... و حالا. خدایا! فهمیدم!

او نشست و مستقیماً به من نگریست: «هستینگز یادت می آید؟ اندوور. مغازه. ما به طبقه بالا رفتیم. اتاق خواب. روی صندلی. یک جفت جوراب نو. حالا می دانم که دو روز قبل چه چیز ذهنم را مشغول کرده بود.» سپس به سمت مگان برگشت و ادامه داد: «شما بودید. شما گفتید مادرتان گریه می کرد، زیرا در همان روز قتل جورابی برای خواهرتان خریده بود...».

سپس به همه ما نگریست: «فهمیدید؟ این حقیقت سه بار تکرار شده است. این تصادفی نیست. وقتی خانم مگان حرف می زد حس کردم که حرفش با چیز دیگری مربوط شده است. حالا آن چیز را می دانم. کلماتی که همسایه خانم آشر گفت. درباره مردمی که همیشه سعی می کنند چیزهایی را به شما بفروشند و از جوراب نام برد. خانم بگویند بینم، آیا درست است که مادرتان آن جورابها را از دستفروشی خرید که به خانه اش مراجعه کرده بود، نه از مغازه؟»

— بله، بله، درست است... حالا یادم آمد. او گفت دلش به حال این مردان بیچاره می سوزد که باید برای فروش جنس به همه جا بروند. فرانکلین فریاد زد: «اما این مسایل چه ربطی با هم دارند. جوراب فروشی یک مرد چیزی را ثابت نمی کند!»

— به شما می گویم دوست من، امکان ندارد این امر تصادفی باشد. سه جنایت... و هربار مردی جوراب فروش در حال جاسوسی محل. او به سمت تورا برگشت و گفت: «قیافه مرد را تشریح کن.» دختر پاسخ داد: «نمی توانم... نمی دانم چطور... تصور می کنم عینک داشت... و بارانی قدیمی...»

— ادامه بدهید خانم.

— کمرش اندکی خم بود... نمی دانم. خیلی کم به او نگاه کردم؛ از آن

مردهای قابل توجه نبود...

پوارو متفکرانه گفت: «حق با شماست، خانم. راز این جنایت در همین تشریح و توصیف شما نهفته است؛ زیرا بدون شک او قاتل است!» او از آن مردهای قابل توجه نبود. «بله... شکی وجود ندارد... شما قاتل را به خوبی توصیف کردید!»

(از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است)

آقای انگلساندر بی‌تفاوتی کامت بی‌حرکت نشست. صحنه‌اش سرد و
دست‌نخورده و داخل می‌ی باقی مانده بود. روزنامه باز شده‌ای جلوی
دانت و او به توجیه بسیار مشغول خواندن بود.

باگهان از جابرخاست. برای دفعه‌ای در اتاق قدم زد و سپس روی صندلی
کتابخانه نشست و با ناراحتی صورتش را در دستش گرفت.

او صدای باز شدن در را شنید. صاحبخانه‌اش، خانم «ماربری» جلو در
ایستاده بود.

.. آقای کانت، تصور کردم شاید قدری... می‌خورد چه شده است؟ حالتان
چگونه است؟

آقای کانت سرش را بلند کرد و پاسخ داد: «چیزی نیست. اصلاً اهمیت
ندارم خانم ماربری. امروز صبح حالتان چندان خوب نیست.»

خانم ماربری به میز صحنه بگرفت: «بله» فهمیده. دست به
صحنه‌ها نوردید. آیا سرتان آویزان می‌کند؟

چیز نله. کسی احساس ناراحتی نمی‌کند.

– خوب، متأسفم. پس امروز بیرون نمی‌روید؟
 آقای کاست از جایش پرید و گفت: «چرا... باید بروم. کار دارم. مهم است.
 خیلی هم مهم است.» دستانش می‌لرزیدند.
 خانم ماربری وقتی ناراحتی و حساسیت او را دید گفت: «اگر مجبورید
 بروید. این بار راه دوری می‌روید؟».

او با اندکی مکث پاسخ داد: «خیر به... چلتن‌هام می‌روم.»
 لحن او در میان این کلمه چنان عجیب بود که خانم ماربری با حیرت به او
 نگریست و خیلی عادی گفت: «چلتن‌هام جای خوبی است. یک بار از
 بریستول به آنجا رفتم. مغازه‌ها واقعاً دیدنی بودند.»
 – بله، با شما موافقم.

خانم ماربری به سختی خم شد تا روزنامه‌هایی را که روی زمین ریخته
 بود، بردارد. او همان‌طور که آنها را روی میز می‌گذاشت، تیترها را خواند
 گفت: «این روزها به غیر از ماجرای این قتلها چیز دیگری در روزنامه‌ها نیست.
 مرا خسته کرده است؛ اصلاً آنها را نمی‌خوانم. درست مثل ماجرای جک
 جنایتکار است.».

لبان آقای کاست حرکتی کردند، ولی صدایی بیرون نیامد.
 خانم ماربری ادامه داد: «دونکاستر محل جنایت بعدی اوست... و فردا!
 مو بر بدن انسان راست می‌کند، مگر نه؟ اگر در دونکاستر زندگی می‌کردم و
 اسمم با حرف «دی» شروع می‌شد، با اولین قطار از آنجا خارج می‌شدم و
 اصلاً خطر نمی‌کردم. آقای کاست، چیزی گفتید؟».

– خیر خانم ماربری. چیزی نگفتم.

– روز مسابقه است. شکی نیست که او گمان می‌کند در آنجا شانس خوبی
 دارد. می‌گویند صدها پلیس در آنجا کشیک خواهند داد... آقای کاست، حال

شما واقعاً بد است. بهتر نیست کمی دارو بخورید و امروز به مسافرت نروید؟»

آقای کاست برخاست و گفت: «کارم ضروری است خانم ماربری. من همیشه در کارم دقیق بوده‌ام. مردم باید... باید به شما اعتماد داشته باشند! من وقتی مسئولیتی را می‌پذیرم باید آن را انجام دهم. این تنها راه موفق شدن در... در کار است.»

— اما اگر مریض باشید؟

— مریض نیستم. فقط درباره... درباره بعضی مسایل شخصی نگرانم. خیلی بد خوابیدم، وگرنه حالم خوب است. رفتارش چنان محکم و قاطع بود که خانم ماربری صبحانه را جمع کرد و از اتاق بیرون رفت.

آقای کاست چمدانی از زیر تخت بیرون آورد و به جمع‌آوری وسایل سفرش پرداخت. پیژامه و وسایل حمام و یقه اضافی و دمپایی چرمی. سپس قفل کمدی را باز کرد و در حدود یک جین بسته بیست و پنج در هجده سانتیمتری را برداشته و در چمدانش گذاشت.

سپس به کتابچه راهنمای راه آهنی که روی میز بود نگاهی انداخت و چمدان به دست اتاق را ترک کرد. در راهرو کلاهش را به سر گذاشت و بالتویش را پوشید. پس از آن چنان آه عمیقی کشید که دختری که از اتاقی بیرون آمد با نگرانی نگاهی به او کرد و پرسید: «آقای کاست، اتفاقی افتاده است؟»

— خیر، لی لی خانم.

— شما آه عمیقی کشیدید.

ناگهان آقای کاست پرسید: «لی لی خانم آیا شما حس پیش‌بینی و تشخیص

خطر قبل از وقوع دارید؟».

– خوب، راستش نمی‌دانم... البته روزهایی وجود دارد که انسان حس می‌کند همه چیز خراب می‌شود و روزهایی هم هست که حس می‌کند همه چیز خوب پیش خواهد رفت.

آقای کاست گفت: «درست است.» سپس آهی کشید و ادامه داد: «بسیار خوب لی لی خانم. خدانگهدار. شما همیشه در اینجا خیلی نسبت به من محبت کرده‌اید.»

لی لی خندید و پاسخ داد: «خوب، طوری نگو خدانگهدار که انسان خیال کند که برای همیشه می‌روی.»

– خیر. خیر. البته برمی‌گردم.

دختر با خنده گفت: «جمعه شما را می‌بینم. این بار کجا می‌روید؟ به کنار دریا؟».

– نه، به چلتن‌هام می‌روم.

– خوب است، ولی نه به خوبی تورکی. آنجا خیلی دوست‌داشتنی است. تعطیلات سال آینده می‌خواهم به آنجا بروم. راستی، شما باید خیلی به محل جنایت ای. بی. سی. نزدیک بوده باشد. وقتی آنجا بودید اتفاق افتاد، مگر نه؟

– آه... بله، اما با چارستون ده یا دوازده کیلومتر فاصله دارد.

– به هر حال باید هیجان‌انگیز باشد! شاید اصلاً از کنار قاتل گذشته باشید! شاید هم واقعاً به او نزدیک بوده‌اید.

کاست با خنده‌ای مصنوعی که مورد توجه لی لی قرار گرفت گفت: «بله، شاید نزدیک بوده‌ام.»

– او، آقای کاست، حائنان اصلاً خوب نیست.

– خوبم. خوبم. خدانگهدار دوشیزه ماربری.

— آقای کاست سپس کلاهش را به علامت احترام برداشت و با عجله و چمدان به دست از در بیرون رفت.
لی لی ماربری با خود گفت: «پیرمرد بیچاره. مثل اینکه مغزش ایرادی دارد».

بازرس کروم به کارمند زیردستش گفت: «لیست تمام کارخانه‌های جوراب‌بافی را برایم تهیه کن و به همه یک نسخه بده. من لیست تمام نمایندگی‌هایشان را می‌خواهم یعنی کسانی که در صدی از میزان فروش را می‌گیرند».

— قربان، به پرونده‌ای. بی. سی. مربوط می‌شود؟

بازرس با لحن اهانت‌آمیزی گفت: «بله. یکی از نظریات آقای هرکول پوارو است. شاید بی‌اهمیت باشد، اما نباید فرصت را، هر اندازه هم کوچک باشد، ندیده بگیریم».

— بله قربان. آقای پوارو در زمان خودش کارهای مهمی انجام داده است، اما تصور می‌کنم حالا کمی پیر شده است.

بازرس پاسخ داد: «اوزبان‌باز است و همیشه با خودنمایی عده‌ای را جلب و جذب می‌کند، اما برای من جذابیتی ندارد... و اما ترتیبات مربوط به دونکاستر...».

نام هارتیگان به لی لی ماربری گفت: «امروز صبح پیرمرد شما را دیدم».
— کی؟ آقای کاست؟

— بله، کاست. در ایستون. طبق معمول شبیه مرغهای گمشده بود. گمان می‌کنم کمی خُل باشد. احتیاج به کسی دارد که از او مراقبت کند. اول

روزنامه‌اش را به زمین انداخت و بعد بلیتش را. من آن را برداشتم. خودش اصلاً متوجه نشده بود. با رفتار آشفته‌ای از من تشکر کرد، اما تصور نمی‌کنم مرا شناخته باشد.

لی لی گفت: «خوب او فقط گاهی تو را دیده که از راهرو گذشته‌ای. آن‌هم نه بیش از چندبار».

آنان اندکی رقصیدند. تام گفت: «تو خیلی خوب می‌رقصی».

لی لی گفت: «ادامه بده.» و باز قدری رقصیدند.

ناگهان لی لی پرسید: «گفتی ایستون یا پدینگتون؟ منظورم این است که کاست پیر را کجا دیدی؟».

— ایستون.

— مطمئنی؟

— البته که مطمئنم. به چه چیز فکر می‌کنی؟

— عجیب است. تصور می‌کردم برای رفتن به چلتن‌هام باید از پدینگتون رفت.

— درست است، اما کاست پیر به چلتن‌هام نمی‌رفت. مقصدش دونکاستر بود.

— چلتن‌هام.

— دونکاستر. گوش کن دختر! من خودم بلیتش را برداشتم و دیدم.

— اما، مطمئنم که به من گفت به چلتن‌هام می‌رود.

— اشتباه شنیده‌ای! او به دونکاستر می‌رفت. بعضیها خیلی خوش شانس

هستند. من از مسابقه لگر خوشم می‌آید و دوست داشتم آن را از نزدیک تماشا کنم.

— تصور نمی‌کنم آقای کاست برای دیدن مسابقه رفته باشد. اصلاً چنین

آدمی نیست. اوه تام، امیدوارم کشته نشود. قرار است جنایتکار ای. بی. سی. به دونکاستر برود.

— کاست سالم خواهد ماند چون نام خانوادگی‌اش با حرف «دی» شروع نمی‌شود.

— شاید دفعه پیش کشته می‌شد. او وقتی که قتل آخری اتفاق افتاد در تورکی در نزدیکی چارستون بود.

— راستی؟ تصادف عجیبی است مگر نه؟

تام خندید و ادامه داد: «دفعه قبل که در بکس هیل نبود. بود؟».

لی لی ابروانش را درهم کشید و پاسخ داد: «او مسافرت بود... بله یادم می‌آید که مسافرت بود... زیرا لباس شنایش را فراموش کرده بود. مادر آن را برایش می‌دوخت. او گفت: دیروز آقای کاست بدون لباس شنا رفت. و من جواب دادم: لباس شنا را فراموش کن. جنایت وحشتناکی افتاده است. دختری را در بکس هیل خفه کرده‌اند».

— خوب اگر او لباس شنایش را می‌خواست پس به کنار دریا رفته است.

راستی لی لی، حاضری شرط ببندی که آن پیرمرد خودش قاتل است؟

لی لی خندید و گفت: «آقای کاست بیچاره. او حتی به یک مگس هم آزار نمی‌رساند».

آنان باز هم رقصیدند. در ذهن خود آگاهشان چیزی وجود نداشت بجز لذت بردن از مصاحبت یکدیگر، اما در ذهن ناخودآگاهشان غوغایی دیگر برپا بود...

۲۳

یازدهم سپتامبر دونکاستر

دونکاستر! تصور می‌کنم آن یازدهم سپتامبر را در همهٔ عمر به یاد داشته باشم. راستش هرگاه نام سنت لگر را می‌شنوم در ذهنم به جای مسابقهٔ اسب‌سواری ناخودآگاه خاطرهٔ جنایت نقش می‌بندد.

وقتی احساساتم را مورد بررسی قرار می‌دهم، حس غالب را عدم کفایت و کارایی می‌بینم. ما همه در محل بودیم من و پوارو و کلارک و فریزر و مگان بارنارد و توراگری و مری دروور. مگر از دست ما چه برمی‌آمد؟

امید داشتیم که شخصی را که فقط یک‌بار، آن هم دو یا سه ماه پیش دیده شده بود، در میان چندین هزار نفر جمعیت پیدا کنیم. اما در واقع شانس ما حتی از آن نیز کمتر بود، زیرا فقط توراگری توانایی شناسایی آن مرد را داشت.

بخشی از آرامش او در زیر فشار خرد شده و ازبین‌رفته و رفتار حساب‌شده‌اش را از دست داده بود. او نشسته و دستانش را گره کرده بود و با بغض به پوارو می‌گفت:

— من درست به او نگاه نکردم... آخر چرا؟ چقدر احمق بودم. حالا همهٔ شما به من تکیه کرده‌اید... و من باعث شکست شما می‌شوم، زیرا حتی اگر

دوباره آن مرد را ببینم، شاید او را نشناسم. من قیافه‌ها را خوب به خاطر نمی‌آورم.

پوارو با وجود سختگیری‌ها و یا انتقادهای احتمالی به دختر، چیزی بجز مهر بروز نداد. رفتارش واقعاً محبت‌آمیز بود. احساس کردم که پوارو هم مثل من، در هنگام اضطراب نسبت به زیبایی بی‌اعتنا نمی‌شود.

او با مهربانی بر شانه دختر زد و گفت: «گریه نکن و غمگین نشو. الان وقتش نیست. وقتی آن مرد را ببینی، می‌شناسی.»

— از کجا می‌دانید؟

— دلایل فراوانی دارم. مثلاً قرمز به دنبال سیاه می‌آید.

پرسیدم: «منظورت چیست؟»

— با زبان میز حرف می‌زنم. در بازی رولت در طول بازی سیاه‌ها بیشتر است، اما بالاخره در پایان قرمز قرار می‌گیرد. این قانون ریاضی احتمالات است.

— منظورت این است که بخت و شانس برمی‌گردد؟

— بله هستی‌نگز. در آنجا قمارباز (و جنایتکار که در نهایت قمارباز است، زیرا پولش را به خطر نمی‌اندازد بلکه با جانش خطر می‌کند) از هوش کافی برخوردار نیست. چون تا حالا برده، تصور می‌کند باز هم خواهد برد! او به موقع با جیب پرپول میز را ترک نمی‌کند. بنابراین در جنایت نیز، قاتل موفق، احتمال شکست را در نظر نمی‌گیرد! او تمام افتخار و اعتبار کار را مربوط به خودش می‌داند... اما دوست عزیز، باید بگویم جنایت هر اندازه که بادقت طراحی شده باشد، بدون شانس موفق نمی‌شود!

فرانکلین کلارک گفت: «آیا زیاده‌روی و اغراق نمی‌کنید؟»

پوارو با هیجان دستش را تکان داد و گفت: «خیر، خیر. این شانس‌های برابر

است، اما باید به نفع شما باشد. تصورش را بکنید! شاید درست هنگام خروج قاتل از مغازه خانم آشر شخصی وارد می شد. آن شخص شاید به پیشخان نگاهی می کرد و جسد را می دید. او یا می توانست فوراً قاتل را بگیرد و یا هویتش را چنان دقیق بیان و افشا می کرد که خیلی زود جانی را دستگیر می کردند».

کلارک اعتراف کرد: «بله، امکانش هست. پس نتیجه می گیریم که قاتل باید احتمال خطر را بدهد».

— دقیقاً. هر قاتلی قمارباز است و مثل اکثر قماربازها، قاتلها هم نمی دانند که چه زمانی دست بردارند. با هر جنایت اعتماد به تواناییهای قاتل بیشتر و قدرت شناختش کم می شود. او نمی گوید: «من باهوش و خوش شانس بودم!» خیر، او همیشه می گوید: «من باهوش بودم!» و اعتقادش به هوشش افزایش می یابد... و آن وقت توپ می چرخد و رنگ تغییر می کند... در شماره جدید می افتاد و میزنگهدار می گوید: «قرمز».

مگان ابروانش را درهم کشید و پرسید: «به نظر شما در این مورد هم چنین اتفاقی بیفتد؟».

— باید دیر یا زود اتفاق بیفتد! تاکنون بخت با قاتل بوده است، اما به زودی می چرخد و با ما یار خواهد شد. من تصور می کنم که بخت چرخیده است! سرنخ جورابها فقط ابتدای کار است. حالا به جای آنکه همه چیز به نفع او باشد، به ضررش خواهد بود! او نیز شروع به حرکات اشتباه خواهد کرد....

فرانکلین کلارک گفت: «باید بگویم که شما خیلی سخت می گیرید. ما احتیاج به آرامش داریم. من از صبح که بیدار شده ام احساس بی حسی می کنم».

دونالد فریزر گفت: «گمان نمی کنم که اصلاً بتوانیم کار مثبتی انجام دهیم».

مگان با صدای بلند گفت: «دونالد، منفی گرا نباش».

مری دروور اندکی سرخ شد و گفت: «انسان چه می داند! آن جانی پست آنجاست، ما هم آنجا هستیم. گاهی مردم به دلایلی مسخره و کاملاً اتفاقی با هم روبه رو می شوند».

گفتم: «فقط ای کاش کار بیشتری از دستان برمی آمد».

— هستینگز، به یاد داشته باش که پلیس با امکانات بسیارش اقدامات ممکن را انجام می دهد. پلیسهای ویژه ای احضار شده اند. شاید اخلاق بازرس کروم خوب نباشد، اما پلیس ماهری است و سرهنگ اندرسون، رئیس پلیس، مرد عمل است. آنها برنامه کاملی برای نظارت و گشت در شهر و محل مسابقه تهیه کرده اند. مردانی با لباس عادی همه جا حاضر خواهند بود. از مطبوعات نیز نهایت استفاده را کرده اند و به مردم هم اخطار کافی داده شده است.

دونالد فریزر سرش را تکان داد و با امید بیشتری گفت: «گمان می کنم او دست به اقدامی نزند. آن مرد واقعاً باید دیوانه باشد!».

کلارک به خشکی گفت: «متأسفانه او دیوانه است! آقای پوارو نظر شما چیست؟ او دست برمی دارد یا به کارش ادامه می دهد؟».

— من تصور می کنم خودباختگی او آن قدر قوی و عمیق است که باید به قولش وفا کند! انجام ندادن آن عمل به معنی قبول شکست است و شخصیت روانی او چنین اجازه ای نمی دهد. گمان می کنم دکتر تامپسون هم همین باشد. امیدمان این است که درحین عمل دستگیر شود.

دونالد بار دیگر سرش را تکان داد و گفت: «او خیلی زیرک و حقه باز است».

پوارو به ساعتش نگرست. منظورش را فهمیدیم. ما قبول کرده بودیم که

تمام صبح را در خیابانها گشت بزیم و سپس در نقاط گوناگونی از مسیر مسابقه مستقر شویم.

البته وقتی می‌گویم ما، تذکر این نکته ضروری است که به نظر خودم این کار نمی‌توانست چندان نتیجه‌ای داشته باشد، زیرا تصور نمی‌کردم چشمانم بتوانند اثری از ای. بی. سی. پیدا کند. از آنجا که ما باید منطقه وسیعی را پوشش می‌دادیم، پیشنهاد کردم که یکی از خانمها را همراهی کنم. پوارو با درخشش برقی در چشمانش نظرم را پذیرفت.

دخترها رفتند تا کلاههایشان را بر سرشان بگذارند. دونالد فریزر کنار پنجره ایستاده و در افکارش غرق شده بود.

فرانکلین کلارک نگاهی به او کرد و وقتی مطمئن شد که وی در وضعیتی نیست که چیزی بشنود، با صدای آرامی به پوارو گفت: «آقای پوارو، نگاه کنید. می‌دانم که شما به چارستون رفتید و زن برادرم را دیدید. آیا او چیزی نگفت... یا اشاره‌ای کرد... منظورم این است که... اصلاً پیشنهادی کرد...» و با دستیاچگی ساکت شد.

پوارو با چنان قیافه‌ای عادی پاسخ داد که باعث شک و تردید من شد: «زن برادرتان گفت... چی؟»

فرانکلین کلارک کمی سرخ شد و ادامه داد: «شاید تصور کنید که الان وقت مطرح کردن مسایل شخصی نباشد، اما باید چند مطلب را روشن کنم.» - قابل تحسین است.

تصور می‌کنم این بار کلارک به چهره مؤدب پوارو که مشغولیت ذهنی خود را پنهان می‌داشت، شک برد، اما سرفه‌ای کرد و گفت: «زن برادرم انسان بسیار خوبی است. همیشه به او علاقه داشته‌ام، اما مدتهاست که بیمار است و خوب وقتی انسان به چنین مرضی مبتلاست و آن داروهای تسکین‌بخش را

مصرف می‌کند، به توهم و تصورات نابجا دربارهٔ دیگران دچار می‌شود!».
 - بله؟

برق چشمان پوارو دیگر کاملاً آشکار بود، اما فرانکلین کلارک که در کار سیاسی خود غرق بود، اصلاً متوجه نشد و ادامه داد: «قضیه به تورا... خانم گری مربوط می‌شود».

پوارو با لحن به ظاهر حیرت‌زده‌ای گفت: «اوه، پس شما دربارهٔ خانم گری حرف می‌زنید؟».

- بله. خانم کلارک عقاید ویژه‌ای در مغزش دارد. آخر می‌دانید، تورا گری دختر زیبایی است... .

- شاید همین‌طور باشد... .

- و زنها، حتی بهترین آنها، نسبت به زنهای دیگر حساس هستند. تورا برای برادرم بسیار باارزش بود. کارمایکل همیشه می‌گفت تورا بهترین منشی او بوده است و واقعاً به آن دختر علاقه داشت، اما این علاقه پاک و صادقانه بود. منظورم این است که تورا از آن دختران... .
 پوارو برای کمک گفت: «نیست؟».

- اما گمان می‌کنم که کم‌کم حسادت در زن برادرم برانگیخته شد. البته چیزی بروز نمی‌داد، اما پس از مرگ کارمایکل و طرح این مسئله که خانم گری باید بماند یا نه، شارلوت قاطعانه نظرش را بیان کرد. البته بخشی از آنها به علت بیماری و مرفین و مسکنها بود. پرستار می‌گفت که نباید شارلوت را برای افکارش سرزنش کنیم... .
 - ادامه بدهید.

- آقای پوارو فقط می‌خواهم بدانید که این مطلب اصلاً اهمیت ندارد و فقط توهمات زنی بیمار است. نگاه کنید... .

سپس از جیبش پاکت نامه‌ای را درآورد: «وقتی در مالزی بودم این نامه از برادرم به دستم رسید. از شما می‌خواهم آن را بخوانید تا رابطه آنها را بهتر درک کنید».

پوارو نامه را گرفت. فرانکلین کنار پوارو ایستاد و با انگشت قسمتی از نامه را نشان داد و با صدای بلند خواند:

... اینجا اوضاع مثل همیشه است. شارلوت اندکی از درد خلاص شده است. ای‌کاش می‌توانستم بگویم کاملاً از درد خلاص شده است. تو را گری را به یاد می‌آوری؟ او دختر خوبی است و باعث آرامشم می‌شود. اگر به خاطر او نبود نمی‌دانستم در این موقعیت بد و سخت چه باید می‌کردم. علاقه و همدردی او همیشگی است. وی زیبایی را درک می‌کند و در زمینه هنرهای چینی با من همعقیده است. واقعاً خوش شانس بودم که او را یافتم. هیچ دختری نمی‌توانست همنشین و همدرد خوبی مثل او باشد. زندگیش سخت و غمناک بوده است و از اینکه در اینجا خانه و دل بستگی دارد، خوشحالم.

فرانکلین گفت: «می‌بینید. این احساس برادرم نسبت به خانم گری بود. به چشم دخترش به او می‌نگریست. اصلاً منصفانه نبود که به محض مرگ برادرم، زنش عملاً او را از خانه بیرون کند! زنها واقعاً شیطان صفت هستند».

– یادتان باشد که زن برادران مریض و دردمند است.

– می‌دانم. همیشه این مطلب را به خودم می‌گویم. نباید درباره او قضاوت کرد. با این حال با خودم گفتم بهتر است این را به شما نشان دهم. نمی‌خواهم حرفهای خانم کلارک باعث شود نظری بد نسبت به خانم گری پیدا کنید.

پوارو نگاهش را به نامه برگرداند و با لبخندی گفت: «به شما اطمینان

می‌دهم که هیچ وقت به خودم اجازه نمی‌دهم عقیده‌ام را براساس گفته دیگران بنا کنم».

کلارک درحالی که نامه را در جیبش می‌گذاشت گفت: «خوب، به هر حال از اینکه نامه را به شما نشان داده‌ام، خوشحالم. دخترها می‌آیند، بهتر است راه بیفتیم».

درحالی که از اتاق بیرون می‌رفتیم، پوارو مرا صدا کرد و پرسید: «هستینگز، مصمم هستی با گروه اکتشافی همراهی کنی؟».

— اوه، بله. اصلاً دوست ندارم اینجا بمانم و دست روی دست بگذارم.

— هستینگز، علاوه بر فعالیت جسمانی، فعالیت مغزی هم وجود دارد.

— خوب، شما در این کار ماهرترید.

— حق با توست هستینگز. آیا می‌خواهی یکی از خانمها را همراهی کنی؟
— نظرم همین بود.

— افتخار همراهی را به کدام خانم می‌دهی؟

— خوب... هنوز تصمیم نگرفته‌ام.

— خانم بارنارد چطور است؟

— او استقلال طلب است.

— خانم گری؟

— بله. او بهتر است.

— هستینگز، تو واقعاً انسان صادقی هستی! از قبل هم تصمیم گرفته بودی

که امروز را با فرشته موبور بگذرانی!

— اوه پوارو!

— از اینکه نقشه‌ات را برهم می‌زنم متأسفم، ولی باید از تو بخواهم که

شخص دیگری را همراهی کنی.

– بسیار خوب. گمان می‌کنم از آن دختر عروسکی هلندی چندان خوشت نمی‌آید.

– تو باید خانم مری دروور را همراهی کنی و از تو می‌خواهم که لحظه‌ای او را تنها نگذاری.

– چرا؟

– دوست عزیزم، چون نام او با حرف «دی» شروع می‌شود. نباید خطر کنیم.

پوارو حق داشت. ابتدا برایم عجیب بود، اما بعد متوجه شدم که اگر ای.بی.سی. دچار تنفیری کور از پوارو باشد، مسلماً خودش را از اقدامات پوارو مطلع نگه می‌دارد و در این صورت قتل مری دروور می‌توانست ضربه بسیار بزرگی به شمار آید، قول دادم که وظیفه‌ام را به خوبی انجام دهم.

درحالی‌که پوارو روی صندلی کنار پنجره نشسته بود، از اتاق بیرون رفتم. در جلوش چرخ رولت کوچکی قرار داشت. آن را چرخاند و همچنان که من از در آپارتمان بیرون می‌رفتم فریاد زد: «هستینگز، قرمز آمد. به فال نیک بگیر، بخت به ما روی آورده است!».

۲۴

(از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است)

آقای «لیدبتر»^۱ از روی بی‌حوصلگی زیرلب غرغر کرد، زیرا هنگامی که نفر کنار دستی او برخاست تا با حالت نامتعادلش بیرون برود، کلاهش به روی صندلی جلویی افتاد و او با همان مستی در صدد برداشتن آن برآمد و در نتیجه جلو دید وی را گرفت.

همه این اتفاقات در لحظات پایانی و حساس فیلم «نه یک گنجشک» روی داد. فیلمی که هنرپیشه‌های مشهوری در آن بازی می‌کردند و آقای لیدبتر برای دیدن آن یک هفته انتظار کشیده بود.

کاترین رویال قهرمان زن فیلم با عصبانیت فریاد می‌زد: «هرگز. ترجیح می‌دهم از گرسنگی بمیرم. اما نخواهم مرد. آن کلمات را به یاد داری گنجشکها سقوط نمی‌کنند...».

آقای لیدبتر سرش را به چپ و راست برد. این مردم! آخر چرا مردم نمی‌توانند تا پایان فیلم منتظر شوند و می‌خواهند درست در لحظه حساس فیلم آنجا را ترک کنند.

خوب، بهتر شد. مرد مزاحم رد شد و آقای لیدبتر توانست صحنهٔ کامل را ببیند. کاترین رویال در کنار پنجرهٔ آپارتمان‌ش در نیویورک ایستاده بود. و حالا سوار قطار می‌شد... بچه در آغوشش بود... امریکاییها عجب قطارهای عجیبی داشتند، اصلاً شبیه قطارهای انگلیسیها نبود. و این هم استیو. دوباره با پالتوی پوستش در کوهها... فیلم به پایان احساسی و نیمه‌مذهبی‌ش رسید.

وقتی چراغها روشن شد آقای لیدبتر با رضایت نفسی کشید. از جایش برخاست؛ او هیچ‌وقت با عجله سینما را ترک نمی‌کرد. همیشه چند لحظه طول می‌کشید تا به واقعیت زندگی روزانه برگردد.

به اطرافش نگریست. طبیعتاً تعداد تماشاگران کم بود. همه به مسابقه رفته بودند. آقای لیدبتر از مسابقه و یا ورق‌بازی یا مشروب خوردن و سیگار کشیدن خوشش نمی‌آمد. به این ترتیب، با میل و نشاط بیشتری به سینما می‌رفت.

همه با عجله به سمت در خروجی می‌رفتند. آقای لیدبتر آماده رفتن شد. مردی که در جلو او روی صندلی نشسته بود، همان‌جا در خواب عمیقی به سر می‌برد. آقای لیدبتر از اینکه شخصی با وجود چنین فیلم زیبایی به خواب رفته است، دلخور شد.

مرد محترمی که پاهای درازشدهٔ مرد خوابیده، مانع عبورش شده بود با خشم گفت: «عذر می‌خواهم آقا».

آقای لیدبتر به در خروجی رسید. او عقب را نگاه کرد. متوجه نوعی تحرک عمومی شد. یک پلیس... گروهی از مردم... شاید آن مرد از مستی از هوش رفته و خواب نبود...

کمی تأمل کرد و بعد بیرون رفت - و به این ترتیب هیجان اصلی روز را از دست داد - هیجانی بزرگتر از پیروزی اسبها در سنت لگر.

پلیس گفت: «تصور می‌کنم حق با شما باشد... او مریض است... چه شده است قربان؟»

شخص دیگر دستش را عقب کشید و وجود ماده قرمز رنگی را بین انگشتانش حس کرد.
- خون....

پلیس خودش را عقب کشید. چشمش به چیز زردی در زیر صندلی افتاد و گفت: «خدایا! این کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن است...».

۲۵

(از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است)

آقای کاست از سینما بیرون آمد و به آسمان نگریست. شب زیبایی بود. گفته‌ای از برونینگ را به یاد آورد: «خدا در بهشت خود است و همه چیز دنیا خوب و درست است.» او همیشه از این گفته خوشش می‌آمد، اما بسیاری از اوقات احساس کرده بود که این عبارت اصلاً درست نیست...

او در حالی که با خود می‌خندید به آرامی قدم زد تا آنکه به مهمانخانه قوی سیاه که محل اقامتش بود، رسید.

از پله‌ها بالا رفت و به اتاق خواب کوچکش که در طبقه دوم بر روی گاراژ قرار داشت وارد شد.

همان لحظه که وارد اتاق شد، خنده بر لبانش خشکید؛ لکه‌ای بر روی آستینش وجود داشت. به آرامی آن را لمس کرد. خیس و قرمز بود... خون... دستش را در جیبش فرو برد و چاقوی باریک و بلند و تیزی را بیرون آورد. آن هم خونی بود.

آقای کاست مدتی طولانی آنجا نشست. نگاهش مانند حیوان زخم خورده‌ای سراسر اتاق می‌گشت. با زبانش لبانش را خیس کرد و با خود گفت: «تقصیر من نیست!».

گویی با شخصی بحث می‌کرد، مانند دانش‌آموزی در مقابل ناظم.
دوباره لبانش را خیس کرد و بار دیگر به آرامی به آستین کتش دست کشید.
نگاهش در اتاق به دنبال لگن می‌گشت.
دقیقه‌ای بعد از پارچی قدیمی به داخل لگن آب می‌ریخت. کتش را
درآورد، آستینش را خیس کرد و به آرامی فشار داد.
اف! آب قرمز شد....
در زدند.
او بی حرکت ایستاد و خیره ماند.
در باز شد. دختر چاق جوانی پارچ به دست وارد اتاق شد.
- اوه بیخشید قربان. آب گرم قربان.
با زحمت گفت: «متشکرم... با آب سرد شستم...»
چرا این حرف را زد؟ چشمان دختر بی‌درنگ به سمت لگن چرخید.
او گفت: «من... من دستم را بریدم...»
سکوت... سکوتی طولانی برقرار شد. سرانجام دختر گفت: «بله قربان.»
سپس بیرون رفت و در را بست.
آقای کاست همان‌جا ایستاد. گویی به سنگ تبدیل شده بود.
سرانجام زمانش رسید....
بادقت گوش داد. آیا صدای حرف زدن و پاها بر روی پله‌ها می‌آمد؟
بجز صدای قلب خودش صدای دیگری به گوشش نرسید....
سپس ناگهان فعالیتش را آغاز کرد. کتش را پوشید. پاورچین به سمت در
رفت و آن را باز کرد. به غیر از صدای جمعیت درون کافه، چیزی به گوش
نمی‌رسید. از پله‌ها پایین رفت....
کسی را ندید. بخت با او بود. در پایین پله‌ها ایستاد. از کدام راه برود؟

تصمیمش را گرفت. با سرعت از راهرویی که به حیاط منتهی می‌شد گذشت. چندتا راننده آنجا بودند که با اتومبیلها ور می‌رفتند و درباره‌ها و بازنده‌ها حرف می‌زدند.

آقای کاست از حیاط گذشت و وارد خیابان شد. از نخستین پیچ به سمت راست و بعد به چپ و بعد دوباره به راست....

آیا می‌توانست به ایستگاه قطار برود؟

بله... آنجا شلوغ بود... قطارهای اختصاصی - اگر بخت با او یار بود موفق می‌شد... فقط اگر شانس می‌آورد....

۲۶

(از نوشته‌های شخصی سروان هستینگر گرفته نشده است)

آقای کروم به صدای پرهیجان آقای لیدبتر گوش فراداده بود:
- آقای بازرس، وقتی به این ماجرا فکر می‌کنم قلبم می‌ایستد. او واقعاً در طول نمایش فیلم در کنار من نشسته بوده است!
بازرس کروم با بی‌اعتنایی کامل نسبت به رفتار آقای لیدبتر گفت: «اجازه بدهید خوب متوجه موضوع بشوم... آن مرد در اواخر فیلم بیرون رفت...»
آقای لیدبتر بی‌ارداده گفت: «فیلم «نه یک گنجشک»، کاترین رویال».
- او از جلو شما رد شد، اما پایش لغزید...
- وانمود کرد که پایش لغزیده است. حالا می‌فهمم. بعد روی صندلی جلویی خم شد تا کلاهش را بردارد. باید همان وقت مرد بیچاره را با چاقو زده باشد.
- شما چیزی نشنیدید؟ فریاد؟ یا آه؟
آقای لیدبتر بجز صدای بلند کاترین رویال چیزی نشنیده بود، اما در ذهنش تصویری از آه را خلق کرد.
آقای کروم ارزشی به قضیه نداد و به مرد گفت که ادامه دهد: «و بعد او بیرون رفت...»

- آیا می‌توانید او را توصیف کنید؟
- هیکل بزرگی داشت با تقریباً دو متر قد. هیولا بود.
- روشن یا تیره؟
- مطمئن نیستم. تصور می‌کنم سرش تاس بود. چهره زشتی داشت.
- او که نمی‌لنگید؟
- چرا... چرا. حالا که گفتید گمان می‌کنم متوجه لنگیدنش نیز شدم.
- آیا او پیش از خاموش شدن چراغها روی صندلیش نشسته بود؟
- خیر. بعد از شروع فیلم وارد شد.
- بازرس کروم پس از تکان دادن سر کاغذی به آقای لیدبتر داد تا امضا کند و خودش را از شر او خلاص کرد.
- سپس با ناراحتی گفت: «او بدترین شاهد است. با کمی راهنمایی هرچه بخواهید می‌گوید. کاملاً آشکار است که اصلاً نمی‌داند مرد مورد نظر ما چه قیافه‌ای دارد. بهتر است دوباره با مأمور سینما حرف بزنیم».
- مأمور سینما با قیافه‌ای خشک و نظامی داخل شد و به حالت احترام ایستاد و مستقیماً به سرهنگ آندرسون نگریست.
- خوب جیمسون ماجرا را تعریف کن.
- بله قربان. قربان، در پایان نمایش به من گفتند آقای مریض است. او در بخش میانی نشسته و در صندلیش خیلی پایین و فرورفته بود. آقایان دیگری اطرافمان ایستاده بودند. آن مرد خیلی بد حال به نظر می‌رسید. یکی از آقایان دستش را روی کت مرد مریض گذاشت و توجه مرا جلب کرد. خون، قربان، پیدا بود که مرد مرده است، با ضربه چاقو قربان. نگاهم به کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن در زیر صندلی افتاد. از دست زدن به آن خودداری کردم و فوراً ماجرا را به پلیس گزارش دادم.

- خوب بود جیمسون. کار بسیار درستی کردید.
- متشکرم قربان.
- آیا چند دقیقه قبل از آن متوجه خروج مردی از قسمت میانی نشدی؟
- چند نفر بودند، قربان.
- می‌توانی آنها را توصیف کنی؟
- متأسفانه خیر قربان. یکی از آنها جفری پانل بود. بعد هم مرد جوانی به اسم بیکر به همراه خانم جوانش بیرون رفت. متوجه شخص به‌خصوص دیگری نشدم.
- چه بد شد. متشکرم جیمسون. دیگر کاری ندارم.
- بله، قربان.
- مأمور سینما ادای احترام کرد و از آنجا رفت. سرهنگ آندرسون گفت:
- «جزئیات پزشکی را هم داریم. بهتر است حالا با مردی که متوجه مقتول شده، گفت‌وگو کنیم.»
- پلیسی وارد شد و پس از سلام نظامی گفت: «قربان، آقای پوارو با یک آقای دیگر اینجا هستند.»
- بازرس کروم چهره درهم کشید و گفت: «تصور می‌کنم بهتر باشد آنها داخل شوند.»

۲۷

جنایت دونکاستر

همچنان‌که پشت سر پوارو می‌آمدم، آخرین جملهٔ کروم را شنیدم. او و رئیس پلیس خیلی نگران به نظر می‌رسیدند.

سرهنگ آندرسون با حرکت دادن سر به استقبالمان آمد و مؤدبانه گفت: «آقای پوارو، از اینکه آمدید خوشحالم. می‌بینید، دوباره دچار وضعیت بدی شده‌ایم.»

– یکی دیگر از جنایتهای ای. بی. سی.؟

– بله. کار وحشیانه‌ای بوده است. قاتل به جلو خم شده و مرد دیگر را با چاقو زده است.

– این بار با ضربهٔ چاقو؟

– بله. روشهایش هر بار فرق می‌کند، مگر نه؟ ضربه به سر و خفه کردن و حالا چاقو. شیطان متغیری است. این هم گزارشهای پزشکی، اگر مایل باشید می‌توانید نگاهی به آن بیندازید.

سپس کاغذی را به پوارو نشان داد و اضافه کرد: «کتابچهٔ راهنمای الفبایی راه‌آهن هم روی زمین بین پاهای مقتول افتاده بود.»

پوارو گفت: «آیا هویت مقتول شناسایی شده است؟»

– بله. بالاخره ای. بی. سی. مرتکب اشتباه شد... اگر واقعاً باعث خشنودی ما باشد. نام مقتول «ارلزفیلد»^۱ است. جرج ارلزفیلد. او آرایشگر بود.

پوارو گفت: «خیلی عجیب است».

سرهنگ گفت: «یک حرف را جانداخته است».

دوستم با تردید سرش را تکان داد.

کروم پرسید: «می‌توانیم شاهد بعدی را صدا کنیم؟ او می‌خواهد زودتر به خانه برود».

– بله، بله. بهتر است ادامه دهیم.

مرد میانسالی که شبیه خدمتکار قورباغه‌ای داستان آلیس در سرزمین عجایب بود، وارد شد. او هیجانزده بود و صدایش به علت احساساتی شدن می‌لرزید.

او گفت: «این بدترین حادثه‌ای است که در زندگی با آن روبه‌رو شده‌ام. من قلب ضعیفی دارم، قربان. امکان داشت خودم هم بمیرم»

بازرس پرسید: «لطفاً اسمتان؟»

– دونز^۲. راجر امانوئل دونز.

– شغل؟

– ناظم مدرسهٔ پسرانهٔ هایفیلد هستم.

– خوب آقای دونز، آیا می‌توانید بگویید که چه اتفاقی افتاد؟

– آقایان. مطالب چندانی برای گفتن ندارم. در پایان نمایش از جایم بلند شدم. صندلی سمت چپ خالی بود، اما در صندلی پشت آن مردی به خواب رفته بود. چون پاهایش را به جلو دراز کرده بود، نمی‌توانستم از آنجا رد شوم.

از او خواستم اجازه بدهد که عبور کنم و چون حرکتی نکرد درخواستم را با صدای بلندتری تکرار کردم. اما او باز هم جوابی نداد. پس از آن شانه‌اش را تکان دادم تا از خواب بیدارش کنم. بدنش پایینتر رفت و متوجه شدم که او یا بیهوش و یا شدیداً مریض است. فریاد زدم: «این مرد مریض است. مأمور سینما را خبر کنید.» مأمور آمد. وقتی دستم را از شانه‌اش برداشتم متوجه شدم که مرطوب و قرمز است... متوجه شدم که به مرد ضربات چاقو وارد شده است. در همان لحظه پلیس نیز متوجه کتابچه راهنمای القبایی راه آهن در زیر صندلی شد... واقعاً ضربه وحشتناکی بود! امکان داشت هر اتفاقی برایم بیفتد! سالهاست که دچار بیماری قلبی هستم....

سرهنگ آندرسون که با کنجکاوی ویژه‌ای به آقای دونز نگاه می‌کرد، گفت: «آقای دونز، باید بدانید که واقعاً خوش شانس بوده‌اید.»

– می‌دانم قربان. کوچکترین فشاری به قلبم وارد نشد!

– متوجه منظورم نشدید. گفتید که دوتا صندلی جلوتر نشسته بودید؟

– راستش در صندلی کناری جلو مرد قاتل نشسته بودم... بعد جایم را

تغییر دادم و در پشت یک صندلی خالی نشستم.

– هیکل و قد و قواره شما تقریباً اندازه مقتول است مگر نه؟ و شما هم مثل

او دستمال‌گردن پشمی به گردن بسته بودید. درست است؟

– متوجه نیستم چه...

سرهنگ آندرسون گفت: «باید به شما بگویم که بخت یارتان بود. قاتل

پس از تعقیب شما و وارد شدن به سینما به نحوی سردرگم شده و ضربه‌اش را

استیهاها بر شخص دیگری وارد کرده است. حاضرم شرط ببندم که هدف آن

چاقو شما بوده‌اید!»

قلب آقای دونز گرچه در برابر تکانهای ناگهانی خوب استقامت کرده

بود، این بار قدرتش را از دست داد. او با سستی و بی حالی روی یک صندلی افتاد و رنگش سرخ شد و نفسش گرفت و به زحمت گفت: «آب... آب».

لیوان آبی برایش آوردند. در حالی که حالش جا می آمد کم کم آن را نوشید. سرانجام گفت: «من؟ چرا من؟»

کروم گفت: «درست است. این تنها توضیح منطقی است».

– منظورتان این است که این تجسم دیو صفتی... این دیوانه خون آشام مرا تعقیب کرده و منتظر فرصت مناسب بوده است؟»

– تقریباً همین طور است.

ناظم مدرسه عصبانی پرسید: «محض رضای خدا، آخر چرا من؟»

بازرس کروم و سوسه شد بگوید: «چرا نه؟» اما در عوض گفت: «متأسفانه نمی توان از دیوانه ها توقع دلیل داشت».

آقای دونز گفت: «خدا مرا حفظ کند.» از جایش بلند شد. به نظر می رسید که ناگهان پیر و لرزان شده است.

– آقایان اگر با من کاری ندارید می خواهم به خانه بروم. حالم اصلاً خوب نیست.

– بفرمایید آقای دونز. برای اطمینان خاطر پلیسی همراهتان می فرستم.

– خیر، خیر. متشکرم. اصلاً لازم نیست.

سرهنگ آندرسون با تأکید گفت: «بهتر است همراهتان باشد.» سپس نگاهش را به علامت سؤال به بازرس کروم دوخت. و او نیز با علامت سر تصمیم او را تأیید کرد.

آقای دونز لرزان از اتاق خارج شد.

سرهنگ آندرسون گفت: «خوب شد بلایی سرش نیامد».

– بازرس رایس ترتیبات لازم را داده است. خانه زیر نظر خواهد بود.

پوارو گفت: «تصور می‌کنید وقتی ای. بی. سی. به اشتباهش پی ببرد، دوباره اقدام به قتل خواهد کرد؟»

آندرسون سرش را به علامت مثبت تکان داد و گفت: «به احتمال قوی ای. بی. سی. آدم منظمی به نظر می‌رسد. اگر همه چیز طبق برنامه پیش نرود، ناراحت می‌شود. ای‌کاش می‌توانستیم مشخصات آن مرد را به دست آوریم. هنوز هم مسئله برای ما روشن نیست.»

پوارو گفت: «به زودی مشخصاتش را خواهید یافت.»

– این طور تصور می‌کنید؟ شاید همین طور باشد. لعنتی... یعنی هیچ‌کس چشم ندارد؟

– صبور باشید.

– آقای پوارو خیلی مطمئن هستید. برای خوشبینی خودتان دلیلی هم دارید؟

– بله جناب سرهنگ. قاتل تا حالا اشتباه نکرده بود، ولی به زودی حتماً مرتکب خطا خواهد شد.

رئیس پلیس گفت: «اگر فقط با همین دلیل پیش می‌روید...» و پلیسی حرفش را قطع کرد.

– آقای بال از مهمانسرای قوی سیاه به همراه زن جوانی اینجا است. او می‌گوید اطلاعاتش ممکن است برای شما مفید باشد.

– آنها را به اینجا بیاور. هر چیزی ممکن است برای ما مفید باشد.

آقای بال، صاحب مهمانسرای قوی سیاه مردی تنومند و اندکی کندذهن با حرکات آهسته بود. او بوی آبجو می‌داد. دختر جوان چاقی به همراهش بود که هیجان در چشمان گردش موج می‌زد.

آقای بال با صدای خشن و آرامی گفت: «امیدوارم که وقت باارزش شما را

تلف نکنم، اما این دختر پیشخدمت که اسمش مری است تصور می‌کند چیزی می‌داند که شاید برایتان مفید و مهم باشد».

مری لبخندی زد.

آندرسون پرسید: «خوب دخترم. اسمت چیست؟»

– مری قربان. مری استرود.

– خوب مری، چه می‌خواهی بگویی؟

مری به کارفرمایش نگاه کرد. آقای بال به کمکش شتافت و گفت: «وظیفه

او بردن آب گرم به اتاقهاست. حدود نیم دوجین مرد در آنجا اقامت دارند. بعضیها برای مسابقه و بقیه برای کار».

آندرسون با بی‌صبری گفت: «بله، بله».

آقای بال گفت: «شروع کن دختر. ماجرا را بگو. ترس».

مری نفسی کشید و با اشتیاق گفت: «در زدم، ولی جوابی نشنیدم و گرنه

بدون آنکه به من بگویند «وارد شو» داخل نمی‌شدم. اما او چیزی نگفت. وارد شدم و او داشت دستش را می‌شست.» سپس مکث کرد تا نفسی تازه کند.

آندرسون گفت: «ادامه بده دخترم».

مری به اربابش نگریست، گویی از او روحیه می‌گیرد. سپس ادامه داد:

«گفتم: «آب گرم آورده‌ام قربان. البته قبلاً در زدم.» اما او گفت: «اوه، با آب

سرد شستم.» خیلی طبیعی حرف زد. به لگن آب نگاه کردم. اوه! پناه بر خدا.

کاملاً قرمز بود!

آندرسون با سرعت پرسید: «قرمز؟»

بال حرف آنها را قطع کرد: «دختر به من گفت که او کتش را درآورده بود و

آستینش را در دست داشت که کاملاً خیس بود. درست است دختر؟»

– بله قربان کاملاً درست است. قیافه‌اش هم عجیب بود. کمی ترسیدم.

آندرسون پرسید: «چه زمانی این اتفاق افتاد؟»

گمان می‌کنم در حدود یک ربع به پنج.

— تقریباً سه ساعت پیش. چرا زودتر به اینجا نیامدید؟

بال گفت: «ما چیزی در این باره نمی‌دانستیم، تا اینکه اخبار گزارش قتل جدید را داد. پس از آن این دختر چنان فریادهایی کشید که گویی ظرفشویی پر از خون است. علتش را پرسیدم و او همه چیز را برایم گفت. به نظرم درست نیامد. خودم به طبقه بالا رفتم. کسی در اتاق نبود. کمی تحقیق کردم و یکی از کسانی که در حیاط بود گفت که یک نفر با احتیاط از آنجا بیرون رفته و از مشخصاتش متوجه شدم که مرد مورد نظر است. به زخم گفتم که مری باید به اداره پلیس برود. مری قبول نکرد به همین دلیل من هم با او آمدم.»

بازرس کروم کاغذی پیش کشید و گفت: «به سرعت مشخصات آن مرد را بگو. نباید وقت را تلف کنیم.»

مری گفت: «قد متوسط. کمی خمیده و عینکی بود.»

— لباسهایش؟

مری گفت: «کت و شلوار تیره و کلاهی قدیمی.» و نکات اندک دیگری را نیز اضافه کرد.

بازرس کروم پافشاری چندانی به خرج نداد. خیلی زود خطوط تلفن به شدت مشغول شد، اما بازرس و رئیس پلیس چندان هم خوشبین نبودند. کروم به این حقیقت اشاره کرد که مرد هنگام خروج از حیاط ساک یا چمدانی نداشته است. او گفت: «شاید شانسی بیاوریم.» و بی‌درنگ دو پلیس را به مهمانسرای قوی سیاه روانه کرد.

آقای بال با احساس غرور و پراهمیت بودن و مری با چشمان گریان آنان را همراهی کردند.

گروه‌بان پلیس در حدود ده دقیقه بعد برگشت و گفت: «دفتر ثبت را آوردم. این هم امضای اوست.»

ما در اطراف او جمع شدیم. نوشته کوچک و درهم بود و به سختی خوانده می‌شد.

رئیس پلیس پرسید: «ای. بی. کیس یا کث؟»

کروم پاسخ داد: «ای. بی. سی.»

آندرسون پرسید: «چمدان چطور؟»

– قربان، چمدانی بزرگ پر از جعبه‌های کارتونی کوچک.

– جعبه؟ داخل آنها چه بود؟

– جوراب قربان. جورابهای ابریشمی.

کروم به سمت پوارو برگشت و گفت: «تبریک می‌گویم. حدس شما

درست بود.»

۲۸

(از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است)

بازرس کروم در دفترش در اسکاتلندیارد بود. تلفنش زنگ زد. او گوشی را برداشت.

صدایی از آن سوی سیم گفت: «قربان جاکوبز هستم. جوانی اینجا آمده است که تصور می‌کنم بهتر باشد به حرفهایش گوش کنید.»

بازرس کروم آهی کشید. هر روز به‌طور متوسط بیست نفر به آنجا می‌آمدند و مدعی بودند که اطلاعات به‌اصطلاح مهمی درباره‌ی ای. بی. سی دارند. بعضی از آنها روانیهای بی‌خطر بودند و بعضی اعتقاد داشتند که اطلاعاتشان واقعاً خیلی مهم است.

وظیفه‌ی گروهبان جاکوبز این بود که مانند یک صافی انسانی عمل کنند: موارد سخت را نگه دارد و موارد قابل قبولتر را نزد رئیسش بفرستد.

— بسیار خوب جاکوبز. بفرستش داخل.

چند دقیقه بعد در اتاق بازرس را زدند. جاکوبز درحالی که مرد بلندقد و خوش‌تیپ و جوانی را راهنمایی می‌کرد وارد شد و گفت: «قربان. ایشان آقای تام هارتیگان هستند و مطلبی دارند که ممکن است برای پرونده‌ی ای. بی. سی بسیار مهم باشد.»

بازرس برخاست و با جوان دست داد و گفت: «خوش آمدید آقای هارتیگان. بفرمایید بنشینید. سیگار می کشید؟»

تام هارتیگان نشست و با احترام به مردی نگریست که به اصطلاح جزو شخصیت‌های مهم به شمار می آمد. ظاهر بازرس کمی دلخورش کرد. او خیلی شبیه آدم‌های معمولی بود!

کروم گفت: «خوب. شما مطلبی برای گفتن دارید که به نظرتان می تواند در حل ماجرای ای. بی. سی. مفید باشد؟ پس بفرمایید.»

تام با هیجان گفت: «شاید مطلب مهمی نباشد. این فقط یک نظر است. شاید دارم وقت شما را تلف می کنم.»

بازرس کروم دوباره آهی کشید. او وقت بسیاری را برای اطمینان خاطر دادن به مردم تلف کرده بود! «اجازه بدهید که ما در این باره قضاوت کنیم. حقایق را بگویید.»

– بسیار خوب قربان. جریان از این قرار است. من با خانم جوانی آشنا هستم که مادرش اتاق اجاره می دهد. در حوالی کم‌دین تاون. اتاق پشتی طبقه دوم خانه او در حدود یک سال است که در اجاره مردی به اسم کاست است. – کاست؟

– بله قربان. مرد میانسالی که کمی گنگ و کندذهن، اما ساده و مهربان است. از آن آدم‌هایی که حتی به یک مگس هم آزار نمی رسانند. اگر به سبب یک اتفاق عجیب نبود، هیچ وقت به او مشکوک نمی شدم.

تام با اندکی آشفتگی و تکرار بعضی کلمات پیش خودش، ماجرای ملاقاتش با آقای کاست در ایستگاه ایستون و افتادن بلیت او را به زمین، تعریف کرد.

– قربان ببینید. خیلی مسخره است. لی لی کاملاً مطمئن بود که کاست گفته

است قصد دارد به چلتن‌هام برود. مادرش هم با او موافق است و می‌گوید که صبح روزی که او بیرون رفته دربارهٔ این مسئله با کاست حرف زده است. البته، آنوقت من توجه چندانی به مسئله نکردم. لی لی گفت که امیدوار است اتفاق بدی نیفتد، زیرا ای. بی. سی. نیز به دونکاستر می‌رود. بعد هم گفت که تصادف عجیبی است، زیرا آقای کاست در زمان قتل چارستون نیز در آنجا بوده است. من با خنده از لی لی پرسیدم که آیا کاست دفعهٔ قبل به بکس‌هام رفته بوده و لی لی گفت که نمی‌داند، اما اطمینان دارد که او به کنار دریا رفته بوده است. من گفتم بعید نیست که آقای کاست همان جانی ای. بی. سی. باشد و لی لی جواب داد که او حتی به یک مگس هم آزار نمی‌رساند. گفت و گویمان تمام شد و ما دیگر دربارهٔ مسئله فکر نکردیم، اما ذهنم به صورت ناخودآگاه مشغول بود. با خودم گفتم که گرچه کاست مرد آرامی است، کمی خل و کندذهن هم هست.

تام نفس عمیقی کشید و ادامه داد: «و پس از جنایت دونکاستر روزنامه‌ها نوشتند که پلیس به دنبال اطلاعاتی دربارهٔ ای. بی. کیس یا گش است و توصیفی که از قاتل شده بود با مشخصات او تطبیق می‌کرد. به همین دلیل پیش لی لی رفتم و پرسیدم امضای آقای کاست چطوری است. اول او به یاد نیاورد، ولی مادرش مطمئن بود که ای. بی. کاملاً درست است. بعد ما سعی کردیم بی‌بیریم که آیا کاست در هنگام جنایت اول در آندوور بوده است یا نه. خوب، خودتان می‌دانید که به یاد آوردن وقایع سه ماه قبل کار ساده‌ای نیست. کار سختی بود، اما سرانجام موفق شدیم. زیرا برادر خانم ماربری در روز بیست و یکم ژوئن از کانادا برای دیدار او آمده بود. رسیدن او غیرمنتظره و ناگهانی بود و آنان به اتفاق احتیاج داشتند. لی لی پیشنهاد کرد که چون آقای کاست در مسافرت است، پرت ماربری می‌تواند جای او را بگیرد. اما خانم ماربری

موافقت نکرد، زیرا به نظرش این کار اصلاً درست نبود. اما ما درباره تاریخ کاملاً مطمئن هستیم، زیرا کشتی بروت ماربری در آن روز در ساوث همپتون پهلو گرفت.

بازرس کروم که به سخنان تام بادقت گوش سپرده بود و گاه چیزهایی یادداشت می کرد، از او پرسید: «تمام شد؟»

تام گفت: «بله قربان. امیدوارم تصور نکنید که چیزی از خودم ساخته ام.» و کمی هم سرخ شد.

— اصلاً این طور نیست. کار خوبی کردید که به اینجا آمدید. البته مدرک کوچکی است. شاید تاریخها و مشابهت اسامی تصادفی باشد، اما دلیل موجهی برای دیدار و مصاحبه با آقای کاست است. آیا او الان در خانه است؟

— بله قربان.

— او چه زمانی برگشت؟

— شب جنایت دونکاستر.

— از آن وقت تا به حال چه کار می کند؟

— بیشتر اوقات در خانه است، قربان. خانم ماربری می گوید که رفتار تقریباً

عجیبی هم دارد. خیلی روزنامه می خورد و برای این کار صبح زود و شبها بیرون می رود. خانم ماربری می گوید که او خیلی هم با خودش حرف می زند.

— نشانی خانم ماربری چیست؟

تام نشانی را داد.

بازرس کروم گفت: «متشکرم. احتمالاً امروز سری به آنجا خواهم زد.

احتیاج به گفتن نیست که در رفتارتان با کاست خیلی محتاط باشید.» سپس برخاست و با تام دست داد: «مطمئناً آمدن شما به اینجا کار درستی بود. صبح

به خیر آقای هارتیگان.»

چند دقیقه بعد، وقتی جاکوبز برگشت از کروم پرسید: «خوب قربان. گمان می‌کنید که خودش است؟»

— امیدوارکننده است، البته در صورتی که آنچه این جوان گفت، حقیقت داشته باشد. در مورد کارخانه‌های جوراب‌بافی هنوز توفیقی به دست نیاورده‌ایم. زمان آن رسیده بود که به دستاویز جدیدی متوسل شویم. راستی پرونده چارستون را به من بده.

بازرس کروم مدتی را صرف نگاه کردن و جستجو به دنبال مطلبی کرد که مورد نظرش بود و گفت: «آها، اینجا است. درست در میان شهادتهایی که به پلیس تورکی داده شده است. مرد جوانی به اسم هیل می‌گوید که هنگام خروج از سینمایی در تورکی که فیلم «نه یک گنجشک» را نشان می‌داد، متوجه مردی شده که رفتار عجیبی داشته است. او با خودش حرف می‌زده است. هیل شنیده بود که او می‌گوید: «عقیده خوبی است.» این همان فیلمی است که در سینمای دونکاستر نمایش می‌داده‌اند. مگر نه؟»

— بله قربان.

— شاید مهم باشد. فعلاً که چیزی نمی‌دانم، ولی امکان دارد شیوه قتل آخری در آن سینما به ذهن قاتل رسیده باشد. ما نام و نشانی هیل را داریم. گرچه توصیفی که از آن مرد کرده مبهم است، به خوبی با آنچه مری استرود و تام هارتیگان می‌گویند، هماهنگی دارد....

سپس متفکرانه سر تکان داد و گفت: «داریم گرم می‌شویم.»

— قربان، دستوری ندارید؟

— دو نفر را مأمور کن تا این نشانی را در کمدن تاون زیر نظر بگیرند، اما نمی‌خواهم پرونده ما بترسد. تصور می‌کنم بهتر باشد با رئیس پلیس حرف بزنم. پس از آن کاست را به اینجا بیاوریم و سؤالهایی از او بپرسیم. ظاهراً

آماده خرد شدن و شکستن است.

تام هارتیگان در خارج اداره پلیس به لی لی ماربری که منتظرش بود، پیوست.

لی لی پرسید: «تام همه چیز خوب پیش رفت؟»

تام سر تکان داد و در پاسخ او گفت: «خود بازرسی کروم را دیدم. شخص مسئول پرونده».

– چه طور آدمی بود؟

– کمی آرام. اصلاً به آنچه درباره کارآگاهها تصور می کردم شبیه نبود.

– اینها شخصیتهای جدید و جاه طلب هستند. خوب، چه گفت؟

تام خلاصه ای از گفت و گوی خود را بیان کرد.

– پس آنها تصور می کنند که او قاتل است؟

– به احتمال قوی. به هر حال امروز برای حرف زدن با او به خانه می آیند.

– آقای کاست بیچاره.

– گفتن کاست بیچاره اصلاً خوب نیست. اگر او ای. بی. سی. باشد

مرتکب چهار قتل وحشتناک شده است.

لی لی سر تکان داد و گفت: «با این حال رقت آور است».

– خوب جانم. حالا برویم ناهار بخوریم. فقط به این فکر کن که اگر حق با

ما باشد، اسم من در روزنامه ها چاپ خواهد شد!

– آه، تام... جدی می گویی؟

– البته. اسم تو هم همین طور... و اسم مادرت. شاید عکستان را هم

بیندازند.

لی لی با خوشحالی گفت: «اوه تام».

– خوب نظرت درباره ناهار چیست؟ قبول است؟ پس برویم!

— نیم دقیقه صبر کن. باید تلفن بزنم.

— به کجا؟

— به دوستم که قرار بود بینمش.

لی لی رفت و پس از سه دقیقه برگشت. چهره‌اش کمی سرخ شده بود. دستش را به دست تام داد و گفت: «خوب تام. درباره اسکا تلندیارد بگو. آن شخص دیگر را ندیدی؟»

— کدام یکی؟

— آقای بلژیکی. همان که ای. بی. سی. به او نامه می‌نویسد.

— خیر. آنجا نبود.

— خوب همه چیز را تعریف کن. وقتی داخل شدی چه اتفاقی افتاد؟ باکی

حرف زد؟ و چه گفتی؟

آقای کاست گوشی را خیلی آرام سر جایش گذاشت. برگشت و به چهره کنجکا و خانم ماربری که در کنار یکی از اتاقها ایستاده بود، نگریست.

— آقای کاست، معمولاً کسی به شما تلفن نمی‌کند.

— خیر، خانم ماربری، خیر.

— امیدوارم که خبر بدی نباشد.

— خیر. خیر.

چقدر این زن فضول و مصر بود. چشم کاست به روزنامه‌ای افتاد که در

دستش بود و خبرهای تولدها، ازدواجها، مرگها...

سپس به سرعت گفت: «خواهرم پسری به دنیا آورده است.» او اصلاً

خواهر نداشت!

— هی، چقدر خوب! (در حالی که پیش خود فکر می‌کرد آقای کاست در

طی این سالها هیچ وقت درباره خواهرش حرفی نزده است. واقعاً عجب مردی است!) وقتی آن خانم پشت تلفن گفت که با آقای کاست کار دارد، خیلی تعجب کردم. اول به نظرم رسید که صدای لی لی خودم است، اما آن صدا کمی خستتر و مغرورتر بود. خوب، آقای کاست، تبریک می گویم. این اولین است یا خواهرزاده و برادرزاده های دیگری هم دارید؟

آقای کاست پاسخ داد: «فقط همین یکی است. گمان کنم بیشتر هم نشود. من باید فوراً بروم. آنها خواهش کردند که پیششان بروم. تصور می کنم اگر عجله به خرج بدهم می توانم به قطار برسم».

درحالی که آقای کاست با سرعت از پله ها بالا می رفت، خانم ماربری پرسید: «آقای کاست، سفرتان خیلی طول خواهد کشید؟»
- خیر. فقط دو سه روز.

آقای کاست وارد اتاقش شد و خانم ماربری نیز درحالی که به کودک تازه به دنیا آمده فکر می کرد به آشپزخانه رفت. ناگهان چیزی در ذهنش برق زد. دیشب لی لی و تام درباره هفته ها و ماههای گذشته خیلی حرف می زدند! می خواستند ببینند که آیا آقای کاست همان ای. بی. سی. هیولاصفت خبیث است یا نه. آن هم فقط به استناد امضا و چندتا تصادف دیگر. اندیشید: گمان نمی کنم که جدی می گفتند و امیدوارم که از خودشان خجالت بکشند.

ادعای آقای کاست مبنی بر اینکه خواهرش فرزندی به دنیا آورده است، به گونه ای باعث شده بود که تمام شک و گمان خانم ماربری نسبت به مستأجرش برطرف شود. خانم ماربری درحالی که اتورا آزمایش کرد و به اتوکردن لباس لی لی پرداخت اندیشید: امیدوارم که خواهرش خیلی درد نکشیده باشد.

آقای کاست ساک به دست به آرامی از پله ها پایین آمد. برای مدتی به تلفن

نگریست. مکالمهٔ تلفنی کوتاهش در ذهنش منعکس شد.

— شما هستید آقای کاست؟ تصور کردم شاید مایل باشید بدانید که بازرسی از اسکاتلندیارد برای دیدنتان می‌آید...

او چه پاسخی داد؟ نمی‌توانست به یاد بیاورد: «متشکرم... متشکرم عزیزم... لطف کردی...» یا چیزی شبیه آن.

چرا آن زن به او تلفن کرده بود؟ آیا فقط حدس زده است؟ یا فقط می‌خواست مطمئن شود که او تا آمدن بازرس در خانه می‌ماند؟ اما خود آن زن از کجا می‌دانست که پلیس می‌آید؟ و صدا... او حتی صدایش را برای مادرش هم عوض کرده بود...

به نظر می‌رسید... به نظر می‌رسید که می‌داند...

اما اگر می‌دانست امکان نداشت که...

اما احتمالش هست. زنها خیلی عجیب هستند. گاهی بی‌رحم و گاهی مهربان. او یک بار لی لی را دیده بود که موشی را از تله آزاد می‌کرد...

چه دختر مهربانی و... زیبا.

او با پالتو و چترش در راهرو ایستاد.

آیا درست است که...؟

صدایی از آشپزخانه او را وادار به تصمیم‌گیری کرد...

خیر، وقت چندانی نداشت... شاید خانم ماربری بیرون بیاید...

در را باز کرد، بیرون رفت و آن را پشت سرش بست...

اما به کجا...؟

در اسکاتلند یارد

بازهم کنفرانس.

جانشین رئیس پلیس و بازرس کروم و پوارو و من. جانشین رئیس پلیس گفت: «آقای پوارو، پیشنهاد شما برای بررسی عمده فروشان جوراب، خیلی خوب و مفید بود». پوارو دستانش را باز کرد و پاسخ داد: «کمک دیگران بود. این مرد نمی تواند نماینده ثابت باشد. او به جای گرفتن سفارش، تکفروشی می کرده است».

– بازرس، تا حالا چیزی به دست آورده اید؟

کروم به پرونده ای نگاه کرد و گفت: «بله قربان. گزارش فعالیت هایمان را تا امروز بدهم؟»

– بله. بفرمایید.

– من چارستون و پینگتون و تورکی را بررسی کردم. لیستی از مردمی که او برای فروش جوراب نزد آنها رفته بود، تهیه کردم. باید بگویم کارش را به خوبی و کامل انجام داده است. در هتل کوچکی در نزدیکی ایستگاه قطار اقامت کرده و در ساعت ده و نیم شب جنایت به هتل برگشته بود. می توانسته

با قطار ساعت ده و پنج دقیقه از چارستون به پینگتون آمده باشد. هیچ‌کس متوجه حضور چنین شخصی در قطار یا ایستگاه‌ها نشده است. البته آن پنجشنبه به دلیل برگزاری جشن رگاتا قطارهای کینگزورر خیلی شلوغ بوده است. در بکس هیل هم تقریباً همان‌طور عمل کرده است. در هتل گلاب و با نام خودش اقامت کرده و به حدود دوازده نشانی جوراب برده است، از جمله خانم بارنارد و کافه جینجر کت. غروب هتل را ترک کرده و ساعت یازده و نیم صبح روز بعد به لندن رسیده است. آندوور هم مشابه بقیه است. در هتل فیشر اقامت کرده و به خانم فولر، همسایه خانم آشر، جوراب فروخته است، به اضافه چندتا خانه دیگر در همان خیابان. جورابی که از خانم دروور، خواهرزاده خانم آشر گرفته‌ام با جورابهای موجودی کاست مشابه است.

جانشین رئیس پلیس گفت: «تا اینجا خوب است».

بازرس ادامه داد: «با توجه به اطلاعات کسب‌شده، به آن نشانی که هارتیگان داده بود رفتم و متوجه شدم که کاست نیم‌ساعت پیش از آمدن من آنجا را ترک کرده بوده است. به من گفتند که تلفنی با او تماس گرفته‌اند. صاحبخانه‌اش گفت این اولین بار است که به او تلفن شده است».

— یعنی همدست هم دارد؟

پوارو پاسخ داد: تصور نمی‌کنم. عجیب است... مگر اینکه...»

همه ما با نگاههای پرسشگرمان به او نگرستیم. اما او سرانجام سرش را تکان داد و بازرس گفت: «من اتاق او را به خوبی گشتم. آن جستجو تمام تردیدها را برطرف می‌کند. من دفترچه‌ای یافتم که مشابه کاغذ نامه‌هاست. تعداد بسیاری جوراب. در پشت جعبه جورابها جعبه دیگری بود که به جای جوراب هشت تا کتابچه راهنمای الفبایی راه آهن در آن بود!»

— مدارک مثبت هستند.

بازرس ناگهان با هیجانِ کسی که به پیروزی دست یافته باشد، گفت: «متوجه چیز دیگری هم شدم. امروز صبح متوجه آن شدم، قربان. البته فرصت نکردم آن را گزارش بدهم؛ اثری از چاقو در اتاقش نبود...».

پوارو گفت: «فقط کودن و ابله باید چنین چیزی را با خودش برگردانند».

بازرس گفت: «به هر حال او انسانی منطقی و عادی نیست. به فکر من رسید که شاید چاقو را به خانه برگردانده و بعد، همان‌طور که آقای پوارو گفت، متوجه خطر پنهان کردن آن در اتاقش شده و به دنبال پناهگاه دیگری گشته باشد. او در خانه چه محلی را می‌توانسته انتخاب کند؟ فوراً فهمیدم. بوفه راهرو. هیچ‌کس هیچ‌وقت بوفه را جابه‌جا نمی‌کند. با کلی دردسر آن را جابه‌جا کردم... آنجا بود!»

– چاقو؟

– بله چاقو. شکی وجود ندارد. خون خشک شده هم روی آن هست.

جانشین رئیس پلیس گفت: «کروم، کارت خیلی خوب بود. فقط یک چیز

دیگر احتیاج داریم.»

– چه چیز؟

– خود آن مرد را.

– ترسید قربان. او را پیدا خواهیم کرد.

لحن بازرس از اطمینان خاطرش حکایت می‌کرد.

– آقای پوارو نظر شما چیست؟

پوارو از فکر بیرون آمد و پرسید: «ببخشید، متوجه نشدم.»

– می‌گفتیم که به زودی آن مرد را دستگیر خواهیم کرد. آیا موافقید؟

– اوه بله. بدون شک.

چنان حواسش پرت بود که همه با تعجب به او نگریستیم.

— آقای پوارو، مشکلی پیش آمده است؟

— یک چیز مرا نگران کرده است. و آن این پرسش است: «چرا؟» محرک و

انگیزه او چیست؟

جانشین رئیس پلیس با بی صبری پاسخ داد: «اما دوست عزیز، او دیوانه

است.»

باکمال تعجب کروم به کمک پوارو شتافت و گفت: «من منظور آقای پوارو

را می فهمم. حق با اوست. باید وسوسه ذهنی روشنی وجود داشته باشد.

تصور می کنم این امر از خود کوچک بینی پیچیده ای سرچشمه گرفته باشد.

شاید هم روحیه روانی ضد عدالت به همراه آن وجود داشته و به این ترتیب

پای آقای پوارو را به میان کشیده باشد. شاید دچار این توهم باشد که آقای

پوارو کار آگاهی است که صرفاً برای تعقیب و یافتن او استخدام شده است.»

جانشین رئیس پلیس گفت: «هوم... امروزه این حرفهای عجیب و غریب

همه چیز را توجیه می کند. در روزگار ما اگر مردی دیوانه بود، خب دیگر

دیوانه بود و ما دنبال توجیه علمی آن نمی رفتیم. تصور می کنم که پزشکهای

امروزی فردی مثل ای. بی. سی. را روانه بیمارستان و تیمارستان می کنند و به

او می گویند عجب آدم خوبی هستی و پس از مدتی هم وی را به عنوان عضوی

مسئول و مؤثر به اجتماع روانه می کنند.»

پوارو لبخندی زد، اما پاسخی نداد.

— خوب کروم. همان طور که گفתי به زودی او را دستگیر خواهیم کرد.

بازرس گفت: «اگر قیافه اش این قدر عادی نبود قبلاً دستگیرش کرده

بودیم. واقعاً باعث نگرانی مردم شدیم.»

جانشین رئیس پلیس گفت: «نمی دانم او الان کجاست!»

۳۰

(از نوشته‌های شخصی سروان هستینگز گرفته نشده است)

آقای کاست جلو مغازه میوه‌فروشی ایستاد. به آن سوی خیابان نگریست. بله، همان است:

خانم آشر، روزنامه و سیگارفروشی....

بر روی پنجره نوشته‌ای بود: برای اجاره.

خالی.... بدون حیات....

زن میوه‌فروش که سعی می‌کرد تعدادی لیمو بردارد گفت: «ببخشید آقا».

آقای کاست عذرخواهی کرد و کنار رفت. سپس به آرامی به سمت خیابان

اصلی شهر به راه افتاد....

حالا که دیگر پولی نداشت، وضعش خیلی سخت شده بود....

یک روز تمام غذا نخوردن باعث ضعف پاها و سردرد می‌شد....

او به پوستری که در بیرون یک مغازه روزنامه‌فروشی نصب شده بود،

نگریست.

پرونده ای. بی. سی. قاتل هنوز فراری است. مصاحبه با آقای هرکول

پوارو.

آقای کاست به خودش گفت: «هرکول پوارو. نمی‌دانم آیا او می‌داند که...»

دوباره به راه افتاد. درست نبود بایستند و به پوستر خیره شود...
اندیشید: دیگر بیشتر از این نمی توانم ادامه دهم...
قدمی در جلو قدم دیگر... پیاده روی روی چه کار عجیبی بود... قدم در
مقابل قدم... واقعاً مسخره است. خیلی مسخره.
اما به هر حال، انسان حیوان مسخره ای است...
و او، یعنی الکساندر بناپارت کاست از همه مسخره تر بود... همیشه هم
همین طور بوده... مردم همیشه به او خندیده بودند...
اما او کسی را سرزنش نمی کرد...
او کجا می رفت؟ خودش هم نمی دانست. به پایان کارش می رسید. دیگر
بجز پاهایش به چیز دیگری نگاه نمی کرد. قدم در مقابل قدم.
به اطراف نگرست. چراغهایی جلوی او بود. و حرفی...
ایستگاه پلیس.
لبخندی زد و با خود گفت: «واقعاً مسخره است».
وارد شد و درست هنگام ورود چرخیده و به زمین افتاد.

۳۱

هر کول پوارو سوال می کند

روز خوبی در ماه نوامبر بود. دکتر تامپسون و سربازرس جاپ نزد پوارو آمده بودند تا او را در جریان نتایج دادگاه‌های مقدماتی پلیس درباره پرونده الکساندر بناپارت کاست قرار دهند.

پوارو به علت سرما خوردگی نتوانسته بود در جلسات دادگاه شرکت کند، اما من رفتم.

جاپ گفت: «فعلاً برای اثبات دیوانگی او را مورد آزمایش قرار داده‌اند». پرسیدم: «وجود وکیل در این مرحله غیرعادی نیست؟ تصور می‌کردم زندانیان در این مرحله همیشه حق استفاده از وکیل را برای خود حفظ می‌کنند».

جاپ گفت: «حق با شماست. گمان می‌کنم لوکاس جوان خواسته است کارها را جلو بیندازد. او سختکوش است. تنها راه دفاع، اثبات جنون متهم است».

پوارو شانه‌اش را بالا انداخت و گفت: «دیوانگی دلیل معتبری برای تبرئه نخواهد بود. در انگلستان مرگ بر زندانی شدن ترجیح دارد».

جاپ گفت: «به نظر من لوکاس تصور کرده که در اینجا شانس وجود دارد».

می خواهد با شاهی درجه یک برای جنایت بکس هیل کل پرونده را ضعیف کند. گمان نمی کنم که فهمیده باشد که مدارک چقدر محکم است. لوکاس همیشه به دنبال پرونده های مشکل می گردد. او جوان است و می خواهد خودی نشان بدهد».

یوارو به سمت تامپسون برگشت و پرسید: «آقای دکتر نظر شما چیست؟»
 - درباره کاست؟ اصلاً نمی دانم چه بگویم. او نقش فردی عاقل را خیلی خوب بازی می کند. او دچار صرع هم هست.

گفتم: «عجب سرانجام جالب توجه و سرگرم کننده ای بود».

- غش کردن او در داخل ایستگاه پلیس؟ بله - آن هم پرده ای از نمایش او بود. ای. بی. سی. همیشه برای کارهایش بهترین زمان را انتخاب می کند.

پرسیدم: «آیا امکان دارد که انسان مرتکب جنایت شود، اما از آن بی خبر بماند؟ به نظر من در تکذیبهای او نوعی حقیقت و راستی وجود دارد».

دکتر تامپسون کمی خندید و گفت: «نباید تحت تأثیر این حرکت های نمایشی و قسم خوردن ها قرار بگیری. به نظر من کاست به خوبی می داند که مرتکب آن جنایتها شده است».

کروم گفت: «معمولاً در هنگام چنان هیجان یا التهابی دچار فراموشی می شوند».

تامپسون ادامه داد: «و اما پرسش شما. وقتی که فردی دچار صرع حاد باشد، امکان فراوانی وجود دارد که مرتکب عملی شود و اصلاً نسبت به آن آگاهی نداشته باشد. اما عموم متخصصها معتقدند که این عمل نباید با اراده آن شخص در حال خود آگاهی و بیداری تضاد داشته باشد».

او به گفتن سخنان پیچیده تخصصی پرداخت و اگر راستش را بخواهید کاملاً دچار سردرگمی شدم.

— اما من مخالف این نظر هستم که کاست ندانسته مرتکب این جنایتها شده است. اگر آن نامه‌ها وجود نداشت، فرضیه شما کاملاً درست بود، اما نامه‌ها درست بودن نظریه را زیر سؤال می‌برد. آنها نشان می‌دهد که برای انجام یافتن آن جنایتها قبلاً اندیشه شده و نقشه‌های دقیق تهیه گردیده است. پوارو گفت: «و هنوز توضیح مناسبی برای آن نامه‌ها نداریم».

— آیا خیلی برایتان مهم است؟

— البته... زیرا برای من نوشته شده است و کاست هم در مورد آنها سکوت کرده است. تا وقتی که به علت نوشتن آن نامه‌ها پی نبرم، این مسئله را حل شده نمی‌دانم.

— بله. قضیه را از دید شما می‌فهمم. دلیلی وجود ندارد که معتقد باشیم این مرد قبلاً در جایی با شما روبه‌رو شده باشد. — هرگز.

— پیشنهادی دارم. اسم شما!

— اسم من؟

— بله. آشکار است که مادر کاست او را شدیداً زیر فرمان خود داشته است. به دو نام بزرگ مسیحی او توجه کنید: الکساندر و بناپارت. عمق مسئله را می‌فهمید؟ الکساندر شکست‌ناپذیر که در صدد تصرف همه دنیا بود و بناپارت، امپراتور بزرگ فرانسه. او هم‌اورد و مبارزی در حد اسمش می‌خواهد، و فقط هرکول آن قدر که باید قوی است.

— دکتر، نظرتان خیلی شنیدنی است. باعث پرورش ذهن می‌شود...

— اوه، فقط فرضیه بود. خوب، دیگر باید بروم.

دکتر تامپسون رفت و جناب ماند.

پوارو پرسید: «آیا این شاهد جدید باعث نگرانی شما شده است؟»

بازرس اعتراف کرد: «کمی. البته من باور نمی‌کنم و می‌دانم راست نیست، اما فایق آمدن بر آن به مدارک و نیروی بسیاری احتیاج دارد. این آقای «استرنج»^۱ شخص سرسختی است.»

— او را برایم توصیف کن.

— در حدود چهل سال دارد. سرسخت. مطمئن. مهندس معدن. تصور می‌کنم خودش برای دادن شهادت اصرار کرده است. او می‌خواهد به شیلی برود و امیدوار است که مسئله به خوبی حل شود.

من گفتم: «او یکی از خوشبین‌ترین افرادی است که تاکنون دیده‌ام.»

پوارو متفکرانه گفت: «از مردانی که حاضر به قبول اشتباهاتش نیست.»

— او به داستانش چسبیده و مبارزه با او راحت نیست. او به همه چیز قسم

می‌خورد که شب روز بیست و چهارم جولای در شهر ایست‌بورن و در هتل وایت کراس با کاست بوده است. او تنها بوده و قصد داشته همصحبتی پیدا

کند و کاست هم شنونده خوبی بوده است. کاست اصلاً حرفهای او را قطع نکرده بود! بعد از شام هم با کاست دومینو بازی کرده بود. ظاهراً استرنج به

بازی دومینو علاقه وافری دارد و با کمال تعجب متوجه می‌شود که کاست حریف سرسختی است. دومینو هم بازی عجیبی است. مردم عاشق آن

می‌شوند و ساعتها بازی می‌کنند. استرنج و کاست هم همان کار را کردند.

کاست می‌خواسته برود و بخوابد، اما استرنج نمی‌گذاشته است و قسم می‌خورد که دست‌کم تا نیمه‌شب بازی کرده‌اند. همین. آنها ده دقیقه پس از

نیمه‌شب از هم جدا شدند. بنابراین اگر کاست در ده دقیقه پس از نیمه‌شب در

هتل وایت کراس ایست‌بورن بوده، پس نمی‌توانسته است در صبح روز بیست

و پنجم بین نیمه‌شب و ساعت یک باعداد در سواحل بکس‌هیل، بتی بارنارد

را خفه کرده باشد.

پوارو متفکرانه گفت: «مسئله مشکلی بزرگ و حل‌ناشدنی است. ارزش فکر کردن را دارد».

جاپ گفت: «موضوع خوبی برای تفکر کروم بوده است».

– این مرد، استرنج، کاملاً مطمئن است؟

– بله. شیطان کله‌شق و یکدنده‌ای است و پیدا کردن نقص و عیب در شهادتش کار ساده‌ای نیست. فرض کنید استرنج اشتباه می‌کند و کاست همبازیش نبوده است. پس چرا می‌گوید که اسم او کاست است. و نوشته دفتر ثبت هتل هم مال خودش است؟ نمی‌توان ادعا کرد که او همدست قاتل است. دیوانه‌ها و روانیها همدست ندارند! آیا دختر بعداً مرده است؟ دکتر در شهادتش کاملاً مطمئن بود. گذشته از این، مدتی طول می‌کشید تا کاست بدون دیده شدن از هتلش در ایست‌بورن بیرون بیاید. و به بکس هیل در فاصله بیست و دو کیلومتری برود...

پوارو گفت: «واقعاً مشکل بزرگی است».

– البته اصلاً اهمیتی ندارد. ما کاست را در جنایت دونکاستر به دام انداختیم. خون بر روی کت و چاقو. هیچ نقصی در مدارک وجود ندارد. هیچ هیئت منصفه‌ای او را تبرئه نخواهد کرد، اما پرونده خوبی را خراب می‌کند. او مرتکب جنایت دونکاستر شده است، همین‌طور چارستون و آندوور. پس باید جنایت بکس هیل را هم خودش انجام داده باشد، اما نمی‌دانم چطور!

پس از آن درحالی که سر تکان می‌داد برخاست و در ادامه سخنانش گفت: «حالا نوبت شماست آقای پوارو. کروم در ابهام به سر می‌برد. آن سلولهای مغزی مشهورتان را به کار بیندازید. به ما بگویید چگونه این کار را کرده است.» سپس آنجا را ترک کرد.

پرسیدم: «خوب پوارو، آیا سلولهای خاکستری مغزت از پس این کار برمی آیند؟»

پوارو با پرسشی جوابم را داد: «هستینگز بگو ببینم، به نظر تو ماجرا تمام شده و قضیه به پایان رسیده است؟»

— خوب، عملاً بله. مرد را دستگیر کرده ایم. بیشتر مدارک و شواهد را نیز داریم. فقط به مقداری فکر و منظم کردن شواهد نیازمندیم.

پوارو سرش را تکان داد: «ماجرای تمام شده است! پرونده! هستینگز، پرونده، خود مرد است. تا وقتی که همه چیز را درباره این مرد ندانیم، معما همچنان باقی می ماند. انداختن او به زندان پیروزی نیست.»

— ما مطالب فراوانی درباره او می دانیم.

— ما اصلاً هیچ چیز نمی دانیم! ما محل تولدش را می دانیم. می دانیم که در جنگ شرکت کرده و سرش جراحت برداشته و به علت صرع از ارتش ترخیص شده است. می دانیم در حدود دو سال مستأجر خانم ماربری بوده است. می دانیم که آرام و بازنشسته بوده است از آن مردانی که اصلاً مورد توجه قرار نمی گیرند. می دانیم برنامه حساب شده و هوشمندانه ای برای انجام دادن چند جنایت طرح کرده است. می دانیم مرتکب چند اشتباه احمقانه هم شده است. می دانیم بدون ترحم و کاملاً بی رحمانه آدم کشته است. از طرفی می دانیم که آن قدر مهربان بوده که نگذارد دیگران به سبب جنایتهایی که او انجام داده است دستگیر و متهم شوند. او می توانست اجازه دهد دیگران به دلیل جرمی که او مرتکب شده است عذاب بکشند. هستینگز، آیا متوجه نمی شوی که این مرد پر از تضاد است؟ احمق و زیرک، بی رحم و جوانمرد. باید عاملی وجود داشته باشد که این دو شخصیت را به هم مربوط کند.

گفتم: «البته اگر او را بیماری روانی در نظر بگیری».

– این پرونده از ابتدا چه خصوصیت دیگری داشت؟ ابتدا همواره به دنبال شناخت شخصیت قاتل بوده‌ام و حالا متوجه شده‌ام که اصلاً او را نمی‌شناسم! کاملاً پرت هستم!

گفتم: «تشنگی برای قدرت...»

– بله، این می‌تواند جواب خیلی از پرسشها باشد... اما مرا راضی نمی‌کند. باید چیزهای دیگری را هم بدانم. چرا دست به چنین جنایتهایی زده است؟ چرا آن افراد را انتخاب کرده است؟
– الفبا...

– آیا بتی برنارد تنها فردی بود که در بکس هیل اسمش با حروف «بی» شروع می‌شد؟ بتی بارنارد... چیزی در اینجا به نظر می‌رسد... باید درست باشد... باید درست باشد، ولی در این صورت...
او برای مدتی ساکت ماند و من مزاحمش نشدم. گمان می‌کنم به خواب رفتم.

بیدار شدم و دیدم دست پوارو روی شانه‌ام است. او با محبت گفت:
«هستینگز عزیز، نابغه باهوش من».

از این تعارف ناگهانی دچار تعجب و حیرت شدم.

پوارو تأکید کرد: «درست است. همیشه... همیشه تو به من کمک می‌کنی و شانس و اقبال برایم می‌آوری. تو به من الهام می‌بخشی».
پرسیدم: «این بار چه الهامی به تو دادم؟»

– درحالی‌که از خودم پرسش می‌کردم، به یاد یکی از گفته‌های افتادم. نکته‌ای که در برابر چشمانم کاملاً آشکار شد و درخشید. قبلاً به تو نگفتم که تو در بیان چیزهای آشکار و صریح، نابغه هستی؟ و من همین مطالب ساده و

آشکارا را ندیده گرفته بودم.

– این گفته درخشان من چه بوده است؟

– همه چیز را مثل کریستال شفاف می‌کند. پاسخ تمام پرسشهایم را می‌بینم. دلیل انتخاب خانم آشر و آقای سرکارمایکل کلارک و جنایت دونکاستر و مهمتر از همه دلیل انتخاب هرکول پوارو.
پرسیدم: «لطفاً می‌توانید توضیح بیشتری بدهید؟»

– الان خیر. اول به مقداری اطلاعات احتیاج دارم که باید از گروه خودمان به دست آورم. پس از آن وقتی که پاسخ بعضی پرسشهایم را یافتم، به دیدن ای.بی.سی. می‌روم. سرانجام ما با هم روبه‌رو خواهیم شد، ای.بی.سی. با هرکول پوارو... دو رقیب سرسخت.

پرسیدم: «و بعد؟»

– و بعد گفت وگو خواهیم کرد! برای شخصی که چیزی را پنهان می‌کند هیچ چیز خطرناکتر از گفت وگو و گپ‌زدن نیست! پیرمردی فرانسوی یک بار به من گفت که حرف‌زدن یکی از اختراعات بشر برای جلوگیری از تفکر و همچنین راهی برای کشف چیزهایی است که می‌خواهد پنهان کند. هستینگز، بشر نمی‌تواند در برابر احتمال خودنمایی مقاومت کند و در سخن‌گفتن شخصیتش را برملا نکند... همیشه خودش را افشا می‌کند.

– انتظار شنیدن چه چیزی را از کاست داری؟

پوارو خندید و پاسخ داد: «یک دروغ... و به وسیله آن حقیقت را خواهم دانست.»

۳۲

و گرفتن روباه

پوارو در طول چند روز بعد خیلی مشغول بود. به گونه‌ای اسرارآمیز ناپدید می‌شد؛ کم حرف می‌زد؛ با خودش اخم می‌کرد و حاضر نبود حس کنجکاوی مرا اقناع کند.

او مرا به رفت و آمدهای اسرارآمیزش دعوت نمی‌کرد که این باعث دلخوری می‌شد، اما در اواخر هفته گفت که می‌خواهد به دیدن بکس هیل برود و پیشنهاد کرد با او همراه شوم. من هم با اشتیاق پذیرفتم.

بعداً متوجه شدم که این دعوت اختصاصی نبوده است، بلکه دیگر اعضای گروه خودمان نیز برای همراهی دعوت شده بودند.

آنان نیز به اندازه من نسبت به کارها و رازداریهای پوارو کنجکاو شده بودند. با وجود این در اواخر روز تا اندازه‌ای به جهت فکری پوارو آشنا شدم.

او ابتدا به دیدن آقا و خانم بارنارد رفت و گزارشی دقیق از ساعت حضور آقای کاست و رفتار و گفته‌هایش به دست آورد. او سپس به هتل اقامت کاست رفت و شرح دقیقی از ترک آنجا را جویا شد. تا آنجا که من می‌فهمیدم، این تحقیقات هیچ حقیقت جدیدی را کشف نمی‌کرد، اما او خیلی راضی به نظر می‌رسید.

او سپس به ساحل - یعنی محلی که جسد بتی بارنارد پیدا شده بود - رفت. در آنجا مدتی در مسیری دایره‌ای قدم زد و ماسه‌ها را بررسی کرد. به نظرم کار بیهوده‌ای بود، زیرا بالا آمدن آب دریا روزی دوبار این محل را می‌پوشاند.

به هر حال می‌دانستم که اعمال پوارو دارای پشتوانه‌ای محکم است، هرچند برای دیگران بی‌معنا می‌نمود.

او سپس به نزدیکترین محلی که اتومبیلی ممکن بود پارک کرده باشد، رفت سپس روانهٔ ایستگاه اتوبوسهایی شد که از بکس‌هیل به ایست‌بورن می‌روند.

سرانجام ما را به کافه جینجرکت برد. در آنجا همه مشغول نوشیدن چایی شدیم که پیشخدمت تُپلی برایمان می‌ریخت. پوارو به آن دختر که به نظر او پاهای زیبایی داشت، تبریک گفت.

- پاهای انگلیسیها همیشه خیلی لاغر هستند! اما شما خانم پاهای کاملی دارید. دارای شکل و مچ پای خوبی هستید!

میلی هیگلی خیلی خندید و از او خواست که دیگر ادامه ندهد. او می‌دانست که مردهای فرانسوی چه طبعی دارند.

پوارو چیزی دربارهٔ اشتباه دختر دربارهٔ ملیتش نگفت، بلکه چنان از هیگلی تعریف کرد که باعث نگرانیم شد.

پوارو گفت: «بسیار خوب، کارم در بکس‌هیل تمام شد. به زودی به ایست‌بورن می‌روم. پرسش کوچکی دارم و بعد تمام می‌شود. لازم نیست شما به دنبالم بیایید. بهتر است به هتل بروید و ترتیب غذا را بدهید. آن جای واقعاً افتضاح بود!».

همچنان که مشغول نوشیدن نوشابه‌هایمان بودیم فرانکلین کلارک با

کنجکاوی گفت: «آیا اجازه می‌دهید حدس بزنیم که به دنبال چه هستید؟ شما می‌خواهید آن شاهد را درهم بشکنید، اما نمی‌فهمم چرا این قدر راضی هستید و لذت می‌برید. شما اصلاً به حقیقت جدیدی دست نیافته‌اید.»

– خیر... درست است.

– پس؟

– صبر داشته باشید. با گذشت زمان همه چیز روبه‌راه خواهد شد.

– به نظر می‌رسد که خیلی از کارتان راضی هستید.

– زیرا تا الان هیچ چیز فرضیه‌ام را نقض و رد نکرده است.

سپس قیافه‌ای جدی به خود گرفت و ادامه داد: «دوستم هستینگز یک بار به من گفت که در جوانی بازی‌ای می‌کرده‌اند به اسم: راستی. در این بازی به نوبت از هر نفر سه سؤال پرسیده می‌شد که پاسخ دوتای آنها می‌باید راست و حقیقت باشند. فرد می‌توانست از پاسخ دادن به پرسش سوم امتناع کند. طبیعتاً پرسشها خیلی خصوصی بود، اما در ابتدای مسابقه همه باید قسم می‌خوردند که راست می‌گویند و بجز حقیقت چیز دیگری نخواهند گفت.» و بعد مکث کرد.

مگان پرسید: «و بعد؟»

– خوب، حالا من می‌خواهم همان بازی را بکنیم. با این تفاوت که احتیاجی به سه پرسش نیست. یکی کافی است. یک پرسش از هر کدام از شما.

کلارک با بی‌صبری گفت: «البته. ما به هر پرسشی، پاسخ خواهیم داد.»

– اما من می‌خواهم که کاملاً جدی باشیم. آیا قسم می‌خورید که راست

بگویید؟

او چنان قاطع حرف می‌زد که همه ما را از حالت تحیر به جدیت برد و

همگی قسم خوردند.

– بسیار خوب، بگذارید شروع کنیم....

تورا گری گفت: «من حاضرم».

– آه، خانمها حق تقدم دارند، اما این بار بهتر است ادب را کنار بگذاریم و

از جای دیگری شروع کنیم.

او به سمت کلارک چرخید و گفت: «آقای کلارک، نظر شما درباره

کلاههایی که امسال خانمها در نمایش اسکوت به سر داشتند، چیست؟».

فرانکلین کلارک به او خیره ماند: «آیا شوخی می‌کنید؟».

– خیر. جدی هستم.

– آیا این واقعاً پرسش شماست؟

– بله.

کلارک خندید و پاسخ داد: «خوب آقای پوارو، من شخصاً به نمایش

اسکوت نرفتم، اما از آنچه در هنگام رانندگی دیدم باید بگویم که کلاههایشان

در آن نمایش از کلاههایی که در حالت عادی به سر می‌گذارند، مسخره‌تر

بود».

کلاهها عجیب و غریب بود؟

– کاملاً عجیب و غریب بود.

پوارو لبخندی زد و از دونالد فریزر پرسید: «امسال چه وقت به تعطیلات

رفتید؟».

فریزر خیره ماند و پاسخ داد: «تعطیلاتم را؟ دو هفته اول اوت.» و صورتش

کمی لرزید. تصور می‌کنم که این پرسش وی را به یاد دختری انداخت که

دوستش داشت و او را از دست داده بود.

اما پوارو ظاهراً به پاسخ او توجهی نشان نداد و به تورا گری رو کرد. من

تغییری را در لحنش حس کردم. خشنتر شده بود و پرسش خود را نیز سریع و آشکار بر زبان آورد: «خانم، در صورت مرگ خانم کلارک، اگر آقای کارمایکل از شما می‌خواست، با او ازدواج می‌کردید؟»
 دختر از جایش پرید: «چطور جرئت می‌کنید چنین سؤالی را بپرسید... توهین آمیز است.»

— شاید، اما شما قسم خوردید حقیقت را بگویید. خوب... بله یا خیر؟
 — سر کارمایکل نسبت به من خیلی مهربان بود. و مانند یک پدر با من رفتار می‌کرد. احساس من هم به او همین‌گونه بود... فقط محبت و حقیقت‌سناسی.
 — عذر می‌خواهم، اما پاسخ بله است یا خیر؟
 خانم گری کمی مکث کرد: «واضح است که پاسخ منفی است!»
 — متشکرم خانم.

پوارو بدون گفتن کلمه‌ای به سمت مگان بارنارد برگشت. رنگ دختر پریده بود و به سختی نفس می‌کشید. صدای پوارو مثل ضربه شلاقی فرود آمد.
 — خانم. امیدوارید که نتیجه تحقیقاتم چه باشد؟ آیا می‌خواهید حقیقت را کشف کنم یا نه؟

دختر سرش را با افتخار بلند کرد. مطمئن بودم که چه پاسخی خواهد داد. می‌دانستم که مگان علاقه وافری به حقیقت و راستی دارد، اما وقتی پاسخش را شنیدم، احساس حماقت کردم: «خیر!»

همه ما از جایمان پریدیم. پوارو به جلو خم شد و به چهره مگان نگرست و گفت: «خانم مگان، شاید حقیقت را نخواهید، اما مسلماً راست می‌گویید!»
 پوارو سپس به سمت در چرخید، اما ناگهان به یاد مری دروور افتاد و پرسید: «بگو ببینم، فرزندم، آیا با مرد جوانی آشنا هستی؟»

مری که با جدیت و دقت به پرسش او گوش کرده بود، رنگش پرید و پاسخ

داد: «اوه، آقای پوارو، من... من، خوب، مطمئن نیستم».

پوارو لبخندی زد و گفت: «مسئله‌ای نیست فرزندم.» سپس به من رو کرد:

«هستینگز بیا. باید به ایست‌بورن برویم».

اتومبیل منتظرمان بود و چند دقیقه بعد در جاده ساحلی به سمت ایست‌بورن در حرکت بودیم.

— پوارو، پرسیدن سؤال ارزشی هم دارد؟

— الان نه. خودت از اعمال من نتیجه گیری کن.

ساکت شدم. پوارو که به نظر می‌رسید از کارش خیلی راضی است، زیر لب آهنگی را زمزمه کرد. وقتی به پونسی رسیدیم پیشنهاد کرد توفقی کنیم و به دیدن قلعه‌ای که آنجا بود برویم.

وقتی به سمت اتومبیل برمی‌گشتیم کمی ایستادیم تا تعدادی بچه را که بدون هماهنگی شعری می‌خواندند، تماشا کنیم....

— هستینگز، آنها چه می‌گویند؟ کلمات را نمی‌فهمم.

آن قدر گوش کردم تا یک بند را فهمیدم:

«...روباه را بگیر

در جعبه بگذار

و نگذار برود».

پوارو تکرار کرد: «روباه را بگیر، در جعبه بذار، و نگذار برود!».

ناگهان چهره‌اش درهم رفت: «هستینگز، این وحشتناک است.» برای

دقیقه‌ای ساکت ماند و ادامه داد: «در اینجا روباه شکار می‌کنند؟».

— نمی‌دانم. تا حالا به شکار نرفته‌ام و گمان نمی‌کنم مردم این ناحیه خیلی

به شکار بروند.

— منظورم در تمام انگلستان است. ورزش عجیبی است. انتظار در گوشه و

کنار، بعد سرو صدا می کنند... و فرار آغاز می شود... در سراسر روستاها... در پستیها و بلندیها... و روباه هم می دود... گاهی او به پشت گروه شکار برمی گردد... اما سگها...

— سگهای شکاری!

— سگهای شکاری به دنبالش هستند و سرانجام آن را می گیرند و به سرعت و وحشیانه می کشند.

— تصور می کنم وحشیانه به نظر می رسد، اما...

— آیا روباه لذت می برد؟ دوست من، نگو که نمی فهمد. مرگی وحشیانه و سریع بهتر است از آنچه آن کودکان می خوانند... اسیر شدن — در جعبه — برای همیشه... خیر، اصلاً خوب نیست.

پوارو سرش را تکانی داد، بعد لحنش را عوض کرد و گفت: «فردا به ملاقات کاست می روم.» و به راننده گفت: «به لندن برمی گردیم.»

فریاد زد: «مگر به ایست بورن نمی رویم؟»

— برای چه؟ دیگر آن قدر که لازم است، می دانم.

۳۳

الکساندر بناپارت کاست

من در ملاقات بین پوارو و آن مرد عجیب، یعنی الکساندر بناپارت کاست حضور نداشتم. پوارو با توجه به رابطه نزدیکش با پلیس و ماهیت این پرونده، برای کسب مجوز از وزارت کشور برای ملاقات با مجرم مشکلی نداشت، اما آن مجوز شامل حال من نمی شد. مهمتر از همه اینکه به نظر پوارو این مصاحبه باید کاملاً خصوصی و رودررو برگزار می شد.

اما از آنجا که او جزئیات دیدارش را با دقت برایم تعریف کرد، من با اطمینان خاطر این مطالب را نوشته ام گویی خودم در آنجا حاضر بوده ام. به نظر می رسید که آقای کاست خرد و شکسته شده است. انحنای کمرش کاملاً آشکار بود. انگشتانش بدون اراده با کتش بازی می کرد.

پوارو برای مدتی سخنی بر لب نیاورد، فقط نشست و به مردی که در برابرش بود چشم دوخت. جوی آرامبخش برقرار شد....

ملاقات بین این دو شخص مخالف و دشمن در این ماجرا باید خیلی دیدنی و گیرا بوده باشد. اگر به جای پوارو بودم به خوبی لرزش اندوه را حس می کردم.

اما همه چیز برای پوارو عادی بود. او می خواست که در مرد مقابلش تأثیر

و اثر معینی را ایجاد کند.

سرانجام پوارو به آرامی پرسید: «آیا می دانید که من کیستم؟»
دیگری سر تکان داد و در پاسخ گفت: «خیر، نمی دانم. مگر آن که همکار
زیردست آقای لوکاس باشید. شاید هم از طرف آقای مینارد آمده اید.»
(مینارد و کول مشاوران حقوقی او بودند).

لحنش مؤدبانه، اما بی توجه و بی علاقه به نظر می رسید. گویی در
پیشانیهای درونی خود فرو رفته بود.
— من هرکول پوارو هستم....

پوارو این کلمات را به آرامی بیان کرد... و منتظر واکنش وی شد.
آقای کاست سرش را بلند کرد و گفت: «اوه، راستی؟» او این کلمات را
مانند بازرس کروم خیلی طبیعی، اما به دور از اهانت بیان کرد.
پس از یک دقیقه دوباره کلماتش را تکرار کرد: «اوه، راستی؟» اما این بار
لحنش متفاوت بود و باری از علاقه‌ای آگاهانه با خود داشت: سرش را بلند
کرد و به پوارو نگریست.

— بله، من همان مردی هستم که به او نامه می نوشتید.
آقای کاست بی درنگ نگاهش را فرو انداخت و با ناراحتی گفت: «من
هرگز برای شما نامه‌ای ننوشته‌ام. آن نامه‌ها را من ننوشته‌ام. بارها هم این را
گفته‌ام.»

پوارو گفت: «می دانم، اما اگر شما ننوشته‌اید، پس چه کسی نوشته
است؟»

— یک دشمن. باید دشمنی داشته باشیم. همه آنها ضد من هستند. پلیس...
همه... ضد من هستند. این توطئه‌ای بزرگ است.
پوارو پاسخی نداد.

آقای کاست گفت: «همیشه همه ضد من بوده اند».

– حتی وقتی کوچک و بچه بودید؟

آقای کاست کمی فکر کرد و پاسخ داد: «خیر. نه کاملاً. مادرم خیلی دوستم داشت، اما او بسیار جاه طلب بود و به همین دلیل آن اسمهای عجیب را روی من گذاشت. او گمان می کرد من در این دنیا به جایی می رسم. همیشه مرا وادار می کرد خودنمایی کنم و درباره نیروی اراده حرف می زد... می گفت هرکس می تواند بر تقدیر خودش مسلط باشد... می گفت من می توانم هر کاری بخواهم بکنم!».

آقای کاست چند دقیقه ای سکوت کرد و سپس ادامه داد: «البته، اشتباه می کرد. خودم خیلی زود متوجه شدم. من از آن افرادی نبودم که در زندگی موفق شوم. همیشه کارهای احمقانه می کردم... خودم را مسخره نشان می دادم. من حتی از مردم می ترسیدم. اوقات بدی را در مدرسه گذراندم... پسرها به نامهای مسیحی من پی بردند. و با آنها مرا مسخره می کردند... درسم خیلی ضعیف و بد بود. بازی و کارم هم همین طور.

– سرانجام مادرم فوت کرد. اما مأیوس شده بود... حتی وقتی به دانشکده بازارگانی رفتم باز هم احمق بودم. خیلی دیرتر از بقیه تندنویسی و ماشین نویسی را یاد گرفتم. با این حال احساس حماقت نمی کردم. می فهمید؟».

سپس نگاه پرسشگری به پوارو انداخت.

– منظورت را می فهمم. ادامه بده.

– احساس می کردم که همه تصور می کنند من احمق هستم. این وضع مرا صحت و دل سرد می کرد. دوران کارمندیم هم همین طور بود.

پوارو مشوقانه گفت: «و بعدها در جنگ چطور».

ناگهان چهره کاست از هم باز شد و درخشید: «می دانید، من از جنگ لذت می بردم. البته خودم. برای اولین بار مثل دیگران احساس مرد بودن کردم. همه ما در یک تله افتاده بودیم. من هم مثل بقیه بودم.» و بعد لبخندش محو شد.

— در این بین از ناحیه سر مجروح شدم. خیلی جزیی، اما آنها متوجه مشکل شدند... همیشه می دانستم که گاهی نمی فهمم چه کار می کنم. خلاصاً البته یکی دو بار غش کردم و افتادم، اما درست نبود که به این دلیل مرا از ارتش اخراج یا ترخیص کنند. خیر. اصلاً منصفانه نبود.

پوارو پرسید: «و بعد چه شد؟».

— در جایی کارمند شدم. آن زمان حقوق خوبی می گرفتم. وضعم پس از جنگ بد نبود. البته با حقوقی کمتر... اما پیشرفتی نداشتم و پست بالاتری به من نمی دادند. کار برایم سخت شد... خیلی سخت. به خصوص وقتی دوران بحران فرا رسید. راستش به سختی از پس نگهداری از روح و جسمم برمی آمدم. (کارمندها باید ظاهرشان را حفظ کنند). تا اینکه شغل جوراب فروشی به من پیشنهاد شد. حقوق به اضافه درصدی از میزان فروش.

پوارو به آرامی گفت: «اما خودتان می دانید که کارخانه ای که می گوید شما را استخدام کرده بود، چنین چیزی را تکذیب می کند».

آقای کاست با هیجان گفت: «چون آنها هم در توطئه شرکت دارند. بلکه همین طور است. من مدرک کتبی دارم... مدرک کتبی. نامه هایی که برایم فرستاده اند با دستورالعمل ها و نام محلها و اسامی افرادی که باید برای فروش جوراب به آنها مراجعه می کردم».

— البته نه مدرک کتبی. بلکه مدرک تهیه شده با ماشین تحریر.

— فرقی نمی کند. مسلماً کارخانه ها نامه هایشان را با ماشین تحریر تهیه

می کنند.

– آقای کاست، آیا می‌دانید که ماشینهای تحریر هم قابل شناسایی هستند؟ همه آن نامه‌ها با یک ماشین تحریر ویژه تهیه شده‌اند.

– خوب، که چی؟

– و آن هم ماشین تحریر خودتان بود، همانی که در اتاقان پیدا شده است.

– همان کارخانه در ابتدای کارم آن را برایم فرستاد.

– بله، اما این نامه‌ها بعداً به دستتان رسیده است. پس به نظر نمی‌رسد که

خود شما آنها را ماشین کرده و برای خودتان پست کرده‌اید؟

– خیر خیر! اینها همه بخشی از نقشه‌ای است که بر ضد من کشیده‌اند!

سپس ناگهان اضافه کرد: «شاید نامه‌هایشان را با ماشین تحریر مشابهی

تهیه کرده باشند.»

– مشابه، شاید. اما نه خود ماشین.

آقای کاست با لجاجت گفت: «این توطئه است!».

– و کتابچه‌های راهنمای الفبایی که در اتاقان پیدا شده است، چطور؟

– چیزی دربارهٔ آنها نمی‌دانم. تصور می‌کردم داخل آن کارت‌ها جوراب

است.

– چرا کنار اسم خانم آشر در لیست مشتریهای آندوور علامت زده‌اید.

– چون تصمیم گرفتم از آنجا شروع کنم. بالاخره باید کار را از جایی شروع

کرد.

– بله درست است. کار را باید از جایی شروع کرد.

آقای کاست گفت: «منظورم آن نبود! منظورم، چیزی نبود که در ذهن

شماست.»

– آیا شما منظورم را فهمیدید؟

آقای کاست چیزی نگفت، اما می‌لرزید. سرانجام پاسخ داد: «من کاری

نکرده‌ام. کاملاً بی‌گناهم! اشتباهی پیش آمده است. به جنایت دوم در بکس هیل توجه کنید. من در ایست‌بورن دومینو بازی می‌کردم. باید اعتراف کنید!».

پوارو متفکرانه پاسخ داد: «بله، ولی خیلی ساده است که انسان یک روز اشتباه کند. اگر شما مثل آقای استرنج کله‌شق و سرسخت باشید، حاضر به اعتراف به اشتباهاتتان نخواهید بود. او مرد حرفش است... و دفتر ثبت هتل - نوشتن تاریخ اشتباه موقع امضای دفتر کار ساده‌ای است و احتمالاً هیچ‌کس متوجه نمی‌شود».

- آن سب من دومینو بازی می‌کردم.

- تصور می‌کنم دومینو را خیلی خوب بازی می‌کنید.

چهره آقای کاست کمی از هم باز شد و پاسخ داد: «خوب، گمان می‌کنم همین‌طور است».

- بازی مشکلی است. احتیاج به تفکر و مهارت فراوانی دارد. مگر نه؟

- اوه، بازی سرگرم‌کننده و جالب توجهی است. وقتی در شهر زندگی می‌کردم، در ساعت ناهار خیلی بازی می‌کردیم. واقعاً از اینکه چگونه غریبه‌ها در سر این بازی با هم آشنا می‌شوند، تعجب می‌کنید.

سپس خندید و ادامه داد: «مردی را به یاد می‌آورم... او را به دلیل حرفی که زده است هیچ وقت از یاد نمی‌برم... ما هنگام خوردن قهوه آشنا شدیم و بعد شروع به بازی دومینو کردیم. خوب، پس از بیست دقیقه احساس کردم که تمام عمر آن مرد را می‌شناختم».

پوارو پرسید: «او به شما چه گفت؟».

آقای کاست گفت: «واقعاً مرا دگرگون کرد. درباره اینکه تقدیر هر کس کف دستش نوشته شده است، حرف می‌زد و دستش را نشانم داد با دو خطی که

نشان دهنده دو فرار از غرق شدن است و گفت که واقعاً دو بار از مرگ گریخته است. بعد دست مرا دید و چیزهای جالبی گفت. گفت که پیش از مرگم یکی از مردان مشهور انگلستان خواهم شد. گفت همه مردم کشور درباره من حرف خواهند زد. ولی گفت...» و بعد ساکت شد.

— خوب؟

نگاه پوارو جذاب بود. آقای کاست به او نگریست؛ نگاهش را برگرداند. اما دوباره مانند خرگوشی جذب شده، به پوارو نگاه کرد و گفت: «گفت... گفت شاید مرگم خشن و دردآور باشد. بعد خندید و گفت: «گویی بر روی سکوی اعدام می میری.» بعد باز هم خندید و گفت که شوخی می کند...».

سپس ساکت شد. نگاهش را از صورت پوارو به زوایای اتاق دوخت.

— سرم... سرم خیلی درد می کند و عذابم می دهد... گاهی این درد وحشتناک می شود... زمانهایی وجود دارد که نمی دانم... که نمی دانم.... پوارو به جلو خم شد و با اطمینان خاطر کامل گفت: «اما شما می دانید که مرتکب این جنایتها شده اید، مگر نه؟».

آقای کاست به او نگریست. نگاهش ساده و مستقیم بود. مقاومتش درهم شکسته و حالا دیگر آرام بود.

— بله. می دانم.

— اما مگر حق با من نیست که شما خودتان علت این عمل را نمی دانید؟

آقای کاست سرش را تکان داد و گفت: «نه، نمی دانم.»

۳۴

پوارو توضیح می‌دهد

ما همه با هیجان نشسته و منتظر شنیدن توضیحات نهایی پوارو درباره پرونده بودیم.

او گفت: «من از ابتدای قضیه همواره به علت آن فکر می‌کردم. چند روز پیش هسٹینگز به من گفت که ماجرا به پایان رسیده است و من جواب دادم که پرونده، خود آن مرد است! معما، راز قتلها نبود، بلکه معمای ای. بی. سی. بود. چرا او جنایت را ضروری می‌دانست؟ و چرا مرا به عنوان طرف مبارزه انتخاب کرد؟»

«دیوانگی و جنون مرد نمی‌تواند جواب مناسبی باشد. گفتن اینکه مردی دیوانه به علت جنون این کارها را انجام می‌دهد، از حماقت و کندذهنی حکایت می‌کند. افراد دیوانه نیز مثل انسانهای عاقل در تحلیل مسایل، منطق ویژه خودشان را دارند و دیدگاه خاصی را به نمایش می‌گذارند. مثلاً فردی که اصرار دارد فقط با یک لُنگ در شهر راه برود، کارش بسیار عجیب و غیرعادی به نظر می‌رسد، اما وقتی شما بدانید که آن مرد عمیقاً معتقد است که مهاتما گاندی است، آن وقت رفتارش منطقی و عادی خواهد بود.

«در این پرونده لازم بود که فرض کنیم در ذهن این مرد قتل چهار نفر یا

بیشتر و نوشتن اخطاریه به هرکول پوارو امری ضروری و منطقی است.»
 «دوستم هستینگز می تواند به شما بگوید که از همان ابتدا که نامه اول
 به دستم رسید، ناراحت و سردرگم شدم. به نظرم می رسید که چیز عجیب و
 اشتباهی در این نامه وجود دارد».

فرانکلین کلارک با لحن خشکی گفت: «و حق با شما بود».

پوارو ادامه داد: «بله، اما درست در همان ابتدا مرتکب اشتباه بزرگی شدم.
 اجازه دادم که احساسم - آن هم احساسی قوی - درباره نامه ظن و گمانی
 باقی بماند. با آن به صورت یک الهام برخورد کردم. اما در یک ذهن متعادل و
 متفکر و منطقی چیزی به اسم الهام و حدسی قوی وجود ندارد! البته شما
 می توانید حدس بزنید؛ حدسی که می تواند درست باشد یا غلط. اگر درست
 باشد آن را الهام می نامید و اگر اشتباه باشد از حرف زدن درباره آن پرهیز
 می کنید. اما تعریف صحیح الهام این است، گمانی براساس تجربه و
 نتیجه گیری منطقی. وقتی متخصصی تصور می کند که چیزی در عکس یا اثاث
 اتاقی یا امضای چکی اشتباه و مشکوک است، در اصل احساسش بر پایه
 جزئیات و نشانه های بسیار کوچک مبتنی است، اما حدس نیست، بلکه گمان
 و شکی بر پایه تجربه است.

«خوب. اعتراف می کنم که به نامه اول اهمیت چندانی ندادم، فقط خیلی
 ناراحتم کرد. پلیس آن را بازی و تقلب می دانست، اما من جدی گرفتم. مطمئن
 بودم که بنا بر نوشته، جنایتی در آندوور روی خواهد داد و همان طور که
 می دانید قتل هم روی داد.

«خودتان می دانید که در آن زمان هیچ وسیله ای برای شناسایی فردی که
 مرتکب جنایت شده بود، وجود نداشت. تنها راهی که پیش رویم قرار
 داشت، تلاش برای شناخت شخصیت قاتل بود.

«علایم کوچکی در اختیار داشتم. نامه و نحوه جنایت و مقتول. من باید علت و انگیزه جنایت و انگیزه نوشتن نامه را کشف می‌کردم».

کلارک گفت: «شهرت».

توراگری اضافه کرد: «مسئلاً پیچیدگیهای شخصیتی و جاه‌طلبی دلیل مناسبی است».

پوارو گفت: «البته پاسخ و مسیری آشکار برای تحقیق بود. ولی چرا من؟ چرا هرکول پوارو؟ اگر نامه به اسکاتلندیارد ارسال می‌شد بازتاب مطبوعاتی بیشتری پیدا می‌کرد و فرستادن نامه به روزنامه‌ها می‌توانست نتیجه‌ای از آن هم بهتر داشته باشد. روزنامه‌ها، شاید نامه اول را چاپ نمی‌کردند، اما ای. بی. سی. می‌توانست مطمئن باشد که با دومین جنایت مطبوعات به مسئله توجه فراوانی نشان می‌دادند و شهرتش تضمین می‌شد. پس چرا هرکول پوارو؟ آیا دلیل شخصی داشت؟ البته کمی حس ضد خارجی و ضد اجنبی در نامه وجود داشت، اما نه آنقدر که مرا راضی کند».

«بعد دومین نامه رسید که با قتل بتی بارنارد در بکس هیل دنبال شد. دیگر بنا بر پیش‌بینی من، آشکار بود که جنایات براساس ترتیب حروف الفبا انجام خواهد شد. اما این حقیقت که در نظر بیشتر مردم پاسخی نهایی بود، همان پرسش اول را بدون تغییر در ذهن من باقی گذاشت. ای. بی. سی. چه نیازی به ارتکاب این جنایات و قتلها داشت؟».

مگان بارنارد در صندوقش تکانی خورد و پرسید: «آیا چیزی به اسم شهوت یا تشنگی خون وجود ندارد؟».

پوارو به سمت او چرخید و گفت: «حق با شماست، خانم. چنین چیزی وجود دارد. نیاز به قتل، اما با حقایق این پرونده هماهنگی نداشت. معمولاً قاتلهای روانی تمایل شدیدی به قتل انسانهای بی‌شمار دارند؛ تشنگی

سیری ناپذیری. هدف و تلاش چنین مجرمی پنهان کردن ردپای خود است و نه تبلیغ حضورش. وقتی چهار مقتول انتحابی را در نظر می‌گیرم (یا دست‌کم سه‌تای آنها، زیرا درباره آقای دوتز یا ارلز فیلد چیزی نمی‌دانم) می‌فهمم که اگر قاتل مایل بود می‌توانست بدون ردپا یا شناخته‌شدن، در پشت پرده بماند. فرانس آشرو و یا دونالد فریزر یا مگان بارنارد یا احتمالاً آقای کلارک. اینها کسانی هستند که حتی بدون وجود هر مدرکی مورد سوءظن پلیس قرار می‌گرفتند. در این صورت دیگر کسی به یک جانی روانی فکر نمی‌کرد! پس چرا برای قاتل لازم بود که نظر دیگران را به خود جلب کند؟ آیا گذاشتن کتابچه راهنمای القبایی راه آهن در کنار هر جسد ضرورت داشت؟ آیا اجباری در کار بود؟ آیا گونه‌ای بیماری درونی وجود داشت که با راهنمای راه آهن مرتبط باشد؟

«وارد شدن به ذهن قاتل، آن هم از این جهت باعث شگفتی من شد. آیا بی‌شک این بزرگواری نبود؟ ترس از افتادن مسئولیت سنگینی جنایت بر دوش افرادی بی‌گناه؟»

«گرچه نمی‌توانستم برای پرسش اساسی پاسخی بیابم، احساس می‌کردم چیزهایی درباره قاتل می‌آموزم.»
فریزر پرسید: «مثل؟»

پوارو پاسخ داد: «به عنوان شروع، مغز او منظم و جدولی بود و جنایتهایش ردیفی القبایی داشت و این امر برایش خیلی مهم بود. از سوی دیگر او توجه چندانی به نوع مقتولش نداشت. خانم آشرو و بتی بارنارد و سرکارمایکل کلارک. آنها تفاوت‌های بسیاری با هم داشتند. جنس یا سن نیز اهمیتی نداشت و این خیلی عجیب بود. شخصی که به علت دلخوری یا مقاومت دیگران انسان می‌کشد، بی‌برنامه عمل می‌کند، اما ترتیب حروف القبایی گواه بود که

در این مورد چنین چیزی صدق نمی کند. نوع اول قاتلها معمولاً مقتولان ویژه ای را انتخاب می کنند - که در بیشتر اوقات از جنس مخالف هستند - اما در پرونده ای. بی. سی. نوعی بی برنامه گی وجود داشت که با انتخابهای الفبایی در تضاد بود.

«به خودم اجازه دادم نتایجی بگیرم. انتخاب ای. بی. سی. نشان دهنده مردی با ذهنی منظم و دقیق مشابه برنامه راه آهن بود. چنین چیزی بیشتر در مردان رواج دارد تا زنان. پسر بچه ها علاقه بیشتری به قطار دارند تا دخترها. این می توانست نشان دهنده مغزی کودن و توسعه نیافته باشد.

«مرگ بتی بارنارد و شیوه قتل، نشانه های دیگری به من داد. نکات جالب توجهی در نحوه مرگ او وجود داشت. (آقای فریزر لطفاً مرا ببخشید) او با کمر بند خودش خفه شده بود. بنابراین مسلماً باید به وسیله شخصی که با او رابطه دوستانه یا محبت آمیز داشته است، کشته شده باشد. وقتی شخصیت او را بهتر شناختم تصویری در ذهنم نقش بست.

«بتی بارنارد خیلی اجتماعی و اهل لاس زدن بود. او از توجه مردان نسبت به خودش لذت می برد. بنابراین ای. بی. سی. برای قانع کردن او جهت بیرون رفتن با هم، باید از اندکی جذابیت و پررویی برخوردار می بود. آن مرد باید خوش برخورد و خوش صحبت می بود! می توانم صحنه ساحل را به خوبی تصور کنم: مرد از کمر بند دختر تعریف می کند. بتی آن را درمی آورد و او کمر بند را با شوخی و بازی به گردن دختر می اندازد و شاید حتی به شوخی بگوید: «می خواهم تو را خفه کنم.» دختر می خندد و قاتل کمر بند را می کشد...»

دونالد فریزر از جایش پرید و فریاد زد: «آقای پوارو، محض رضای خدا پس کنید.»

پوارو گفت: «تمام شد. دیگر چیزی نمی‌گویم. تمام شد. به سراغ قتل بعد، یعنی سر کارمایکل کلارک می‌رویم. در اینجا قاتل باز به سراغ شیوه اولش یعنی ضربه به سر می‌رود. همان رعایت ردیف الفبا. اما یک حقیقت مرا نگران می‌کند. قاتل باید شهرهایش را نیز براساس ردیف و نظم ویژه‌ای انتخاب می‌کرد.

«اگر اندوور در ردیف «آ» صد و پنجاه و پنجمین شهر است، پس جنایت حرف «بی» نیز باید در صد و پنجاه و پنجمین شهر یا صد و پنجاه و ششمین شهر و حرف «سی» در صد و پنجاه و هفتمین شهر روی دهد. در اینجا دوباره به نظر می‌رسد که شهرها نیز بدون ترتیب و نظم خاصی انتخاب شده است.» پرسیدم: «پوارو، آیا نسبت به این مسئله خیلی حساسیت نشان نمی‌دهی؟ خودت نیز معمولاً منظم و مرتب هستی. حتماً به این بیماری مبتلا داری.» پوارو پاسخ داد: «خیر، بیماری نیست! اما اعتراف می‌کنم که شاید بیش از اندازه به این نکته توجه کرده‌ام.»

«جنایت چارستون کمک چندانی به من نکرد. ما بدشانسی آوردیم، زیرا نامه دیر رسید و فرصت نکردیم خودمان را آماده کنیم.

«اما در هنگام جنایت حرف «دی»، سازمان دفاعی خوبی پایه‌ریزی شده و آشکار بود که ای. بی. سی. نمی‌تواند مدتی طولانی به جنایاتش ادامه دهد.

«و در این وقت بود که سرنخ جورابها به دستم رسید. کاملاً آشکار بود که حضور یک نفر جوراب‌فروش در نزدیکی همه صحنه‌های جنایت نمی‌تواند تصادفی باشد. پس، این فروشنده باید قاتل باشد. باید بگویم توصیفی که خانم تورگری از این فروشنده دوره‌گرد به عمل آورد، با تصورات من از مردی که بتی بارنارد را خفه کرده بود اصلاً هماهنگی نداشت.

«حالا به سرعت از مراحل بعدی می‌گذرم. جنایت چهارمی روی داد. قتل

مردی به اسم جرج ارلز فیلد. فرض شد که او اشتباهاً به جای مرد دیگری به اسم دونز که هیکلی مشابه مقتول داشت و در نزدیکی او نشسته بود، کشته شده است.

«و سرانجام بخت برمی گردد و اوضاع به ضرر ای. بی. سی. دگرگون می شود. او پس از شناسایی و تعقیب سرانجام به دام می افتد. و همان طور که هستینگز گفت، پرونده بسته می شود!»

«تا جایی که به اجتماع و مرد بستگی دارد، این حرف کاملاً صحیح است. مرد در زندان است و بدون شک به حبس ابد محکوم خواهد شد. و قتل دیگری روی نخواهد داد. خروج! تمام!

«اما نه برای من! من هنوز هیچ چیز نمی دانم! هیچ چیز! چرا؟ برای چه؟
«و یک حقیقت مزاحم کوچک نیز وجود دارد. کاست برای جنایت بکس هیل شاهد دارد».

فرانکلین کلارک گفت: «این مسئله باعث نگرانی من بوده است».
پوارو گفت: «بله. مرا نگران کرد، زیرا این شاهد اصیل است و نمی تواند اصیل باشد مگر اینکه - خوب حالا به دو فرضیه جالب توجه می رسیم».
«فرض کنید کاست درحالی که مرتکب سه جنایت ای. سی. و دی شده است، واقعاً مرتکب جنایت «بی» نشده باشد».
- آقای پوارو. این ...

پوارو با نگاهی مگان بارنارد را ساکت کرد و ادامه داد: «ساکت باشید خانم. من به دنبال حقیقت هستم! دروغهای بسیاری شنیده ام. می گفتم فرض کنید که ای. بی. سی. قتل دوم را انجام نداده باشد. یادتان باشد که آن جنایت در ساعتهای اولیه روز بیست و پنجم، یعنی روزی که او برای جنایت به آنجا رفته بود، اتفاق افتاد. فرض کنید شخص دیگری پیشدستی کرده باشد؟ در

این صورت او باید چه می‌کرد؟ مرتکب جنایت دوم می‌شد و یا از این هدیه بهره می‌برد و کاری نمی‌کرد؟»

مگان گفت: «آقای پوارو، این فکر خیلی عجیب است! زیرا تمام جنایتها باید به وسیله یک نفر انجام گرفته باشد.»

پوارو توجهی به حرف دختر نکرد و به سخنش ادامه داد: «این فرض یک حقیقت را روشن می‌کرد - بین الکساندر بناپارت کاست (که هیچ‌گاه دوست دختری نداشته است) و قاتل بتی بارنارد تفاوت شخصیتی وجود دارد. نمونه‌هایی یافت می‌شود که گاهی مظنونهای به قتل از جنایت دیگران استفاده کرده‌اند. مثلاً جک جنایتکار مرتکب تمام آن جنایتها نشده بود. تا اینجا همه چیز خوب است.

«بعد به مشکلی اساسی برخوردیم.»

«تا زمان قتل بارنارد هیچ مطلبی درباره جنایتهای ای. بی. سی. در اختیار مردم قرار نگرفته بود. جنایت آندوور توجه اندکی را جلب کرد. وجود کتابچه راهنمای الفبایی قطار اصلاً به اطلاع مطبوعات نرسیده بود. پس به این نتیجه می‌رسیم که کسی که بتی بارنارد را کشت، به حقایقی دست یافته یا آشنا بوده که فقط در اختیار افراد اندکی قرار داشته است - یعنی خودم و پلیس و تعدادی از خویشان و همسایه‌های خانم آشر.

«به نظر می‌رسد که این خط تحقیقاتی به دیواری سیاه ختم می‌شود.»

چهره‌هایی که به او نگاه می‌کردند هم گنگ و گیج به نظر می‌رسیدند.

دونالد فریزر متفکرانه گفت: «خوب، پلیسها هم انسان هستند. خوش

قیافه هم هستند...» و با حالتی پرسشگرانه به پوارو نگریست.

پوارو سرش را به آرامی تکان داد و گفت: «خیر. خیلی ساده است. به شما

گفتم فرض دومی نیز وجود دارد.

«فرض کنید کاست مسئول قتل بتی بارنارد نباشد. فرض کنید شخص دیگری او را کشته باشد. آیا ممکن است که آن شخص دیگر مسئول بقیه جنایتها نیز باشد؟»

کلارک فریاد زد: «اما این بی‌معنی و غیرممکن است!»

پوارو گفت: «راستی؟ پس از آن من به دنبال کاری رفتم که همان اول باید انجام می‌دادم. نامه‌ها را از دیدگاه کاملاً متفاوتی مورد بررسی قرار دادم. از همان اول احساس کرده بودم که چیزی اشتباه و غیرعادی در این نامه‌ها وجود دارد. دقیقاً مثل عکاسی که متوجه وجود اشتباهی در عکس می‌شود...»

«من فرض کرده بودم که نکته غیرعادی این حقیقت است که نامه‌ها به وسیله مردی دیوانه نوشته شده است و متأسفانه توجه چندانی به این مسئله نکردم.»

«حالا دوباره آنها را بررسی کردم. و این بار به نتیجه کاملاً متفاوتی دست یافتم. مشکل نامه‌ها این بود که آنها در اصل به وسیله مردی عاقل نوشته شده بود!»

فریاد زد: «چی؟»

پوارو گفت: «بله، دقیقاً همان که گفتم! آنها نیز مانند بعضی از عکسها، تقلبی و دروغی بود! آنها تقلیدی از نوشته‌های فردی روانی و دیوانه بود، اما در حقیقت اصلاً این طور نبود.»

فرانکلین کلارک گفت: «اصلاً قابل فهم نیست.»

پوارو پاسخ داد: «اسان باید فکر کنند، دلیل بیاورد. دلیل و هدف نوشتن آن نامه‌ها چه بود؟ تا نظرها را به نویسنده و جنایتها جلب کنند. این کار در ابتدا بی‌معنی به نظر می‌رسید. و بعد من نور را دیدم. آنها برای جلب نظر به سوی چندین جنایت بود. دسته‌ای از قتلها... آیا شکسپیر نگفته است: «به خاطر

جنگل نمی‌توانید درختان را ببینید؟».

من جمله ادیبانه پوارو را تصحیح نکردم. کوشیدم نظرش را بفهمم. چیزی در ذهنم درخشید.

او ادامه داد: «چه وقت سوزن را نمی‌بینید؟ وقتی که در جعبه سوزنها باشد! چه زمانی متوجه جنایتی ویژه نمی‌شوید؟ وقتی که آن قتل داخل رشته‌ای از جنایتهای مشابه قرار گیرد.

«من با جنایتکاری باهوش و متفکر و بی‌پروا و با جرئت و قماربازی حرفه‌ای رویارو بودم، نه آقای کاست! او اصلاً توانایی انجام دادن چنین جنایتهایی را نداشت! خیر، باید با مردی کاملاً متفاوت طرف می‌شدم. با مردی با روحیات پسرانه (به گواه نامه‌های تحریر شده و کتابچه‌های راهنمای راه‌آهن)، مردی که برای زنها جذاب باشد و مردی که اهمیتی به زندگی دیگران نمی‌دهد؛ شخصی که مسلماً باید نفعی اساسی در یکی از جنایتهای داشته باشد!

«فرض کنید زن یا مردی کشته شده است. پلیس چه سؤالی می‌پرسد؟ زمان قتل. در زمان جنایت هر فرد کجا بوده است؟ انگیزه و محرک. چه کسی از مرگ مقتول بهره‌مند می‌شود؟ اگر انگیزه و زمان قتل کمی آشکار شود، قاتل احتمالی چه باید بکند؟ غیبت از محل وقوع جرم - یعنی درست استفاده کردن از زمان. اما این شیوه همیشه خطرناک است. قاتل در پرونده ما به شیوه بسیار عجیبتری روی آورد. خلق یک جانی روانی!

«حالا باید دوباره قتلها را بررسی می‌کردم تا شخص مجرم را پیدا کنم. جنایت آندوور؟ مهمترین فرد مظنون فرانس آشر بود، اما امکان ندارد که او بتواند چنین نقشه پیچیده‌ای طراحی کند و دست به جنایتی برنامه‌ریزی شده بزند. جنایت بکس هیل؟ دونالد فریزر احتمال خوبی بود. او مغز و توانایی و

ذهنی منظم و حسابگر داشت، اما انگیزه اش برای جنایت فقط می توانست حسادت باشد - و حسادت نمی تواند به جنایت از پیش طراحی شده منتهی شود. در ضمن متوجه شدم که او در اوایل اوت به تعطیلات رفته است. در نتیجه به نظر نمی رسید که او به جنایت چارستون مربوط باشد. به جنایت چارستون می رسیدیم و فوراً احساس می کنیم که پایمان بر زمینی محکم و امیدوارکننده قرار دارد.

«سر کارمایکل کلارک مردی بسیار ثروتمند بود. چه کسی اموال او را به ارث می برد؟ زنش که به زودی می میرد و این پول به برادرش یعنی فرانکلین می رسد.»

پوارو به آرامی چرخید تا آنکه نگاهش بر فرانکلین کلارک افتاد: «دیگر مطمئن شدم. مردی را که مدتها در ذهنم به نام ای. بی. سی. می شناختم دقیقاً همان فرانکلین کلارک بود! شخصیتی پر جرئت و ماجراجو و متحرک. علاقه ویژه ای که به انگلستان دارد، در رفتار ضد خارجی تا اندازه ای مشهود است. رفتاری آزاد و ساده. هیچ کاری برای او ساده تر از آشناسدن با دخترها در کافه ها نبود. ذهنی منظم و برنامه ریزی شده داشت. او حتی یک روز در اینجا فهرستی تهیه کرد که رسیدگی به جنایات ای. بی. سی. در صدر آن قرار داشت. خلاصه ذهنی پسرانه داشت که خانم کلارک و ذوقش در خیالپروری گواه این مطلب هستند. کاملاً مطمئن بودم که باید در کتابخانه او کتابی به اسم بچه های راه آهن اثر «ثبیت» وجود داشته باشد. دیگر در ذهنم تردیدی نداشتم که ای. بی. سی.، یعنی شخصی که نامه ها را نوشته و مرتکب جنایتها شده است، همان فرانکلین کلارک است.»

ناگهان کلارک با صدای بلند خنده را سر داد: «واقعاً عالی است! پسر دوستان کاست که با دست خونین دیده شده است، چه می شود؟ خون روی

کتش چه می‌شود؟ و چاقویی که در خانه‌اش پنهان کرده بود؟ او شاید انجام دادن جنایتها را تکذیب کند...».

پوارو حرف او را قطع کرد و گفت: «اشتباه می‌کنید. او به جرم خود معترف است.».

کلارک با سردرگمی گفت: «چی؟».

— بله، همین که با او حرف زدم متوجه شدم که او معتقد است که گناهکار است.

کلارک گفت: «و حتی این هم آقای پوارو را قانع نکرد؟».

پوارو گفت: «خیر. زیرا همین که او را دیدم پی‌بردم که او نمی‌تواند مجرم باشد! او نه اعصاب و نه جرئت این کار را دارد. حتی می‌توانم بگویم که مغز این کار را هم ندارد! از همان ابتدا متوجه دوگانگی شخصیتی قاتل شده بودم؛ اما حالا به خوبی ترکیب را می‌شناسم. دو شخص در این ماجرا درگیر بوده‌اند — قاتل حقیقی، زیرک و باجرئت — و قاتل نمایشی، احمق و تهی، با شخصیتی که به سرعت تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

«آقای کلارک، معمای آقای کاست در همین امر نهفته است! طرح نقشه جنایتهای سری و متعدد برای گمراه کردن دیگران نسبت به یک قتل معین برای شما کافی نبود. باید مجرمی هم خلق می‌کردید.

«تصور می‌کنم این نظر برای اولین بار هنگام برخورد با شخصی در یک کافه به ذهنتان رسید. او نامهای عجیبی داشت. شما در آن زمان مشغول بررسی شیوه‌های مختلفی برای قتل برادرتان بودید.».

— راستی؟ برای چه؟

پوارو گفت: «زیرا شما خیلی نگران آینده بودید. نمی‌دانم آیا خودتان متوجه شده‌اید که با نشان دادن نامه برادرتان به من در اصل میچ خودتان را

برایم باز کردید؟ او در آن نامه به وضوح علاقه‌اش را به خانم توران‌گری بیان کرده است. علاقه او پدرگونه بوده و یا دست‌کم این‌گونه تصور می‌کرده است؛ اما این خطر وجود داشت که برادران پس از مرگ همسرش به دلیل تنهایی و برای یافتن همدرد و آرامش به این دختر جوان روی بیاورد که معمولاً در چنین مواردی پیرمردها تمایل شدیدی به ازدواج پیدا می‌کنند. آشنایی شما با خانم گری ترس‌تان را افزایش داد. به نظر من شما در شناخت شخصیتها توانایی ویژه‌ای دارید. شما تصور کردید که خانم گری، دختری جوان و در حال پیشرفت است و شکی نداشتید او آمادگی دارد فوراً جای خانم کلارک را بگیرد. برادران فردی ثروتمند و سالم بود و احتمال بچه‌دار شدن آنها، شانس شما را برای به‌ارث بردن آن ثروت و دارایی از بین می‌برد.

«گمان می‌کنم شما در تمام عمرتان ناراحت بوده‌اید. شما همیشه در سفر بودید و پول اندکی به دست آوردید، بنابراین نسبت به ثروت برادران شدیداً حسادت داشتید.

«تکرار می‌کنم، شما در ذهنتان مشغول بررسی راههایی برای قتل برادران بودید که ملاقات با آقای کاست نقشه خوبی را در مغزتان شکل داد. نامه‌های بزرگ و حرفهای درباره فراموشیها و سردردهایش او را واجد شرایط اجرای برنامه‌ها تان ساخته بود. امضای کاست نقشه‌القبایی را به ذهنتان رساند و شروع شدن اسم برادران و شهر اقامتش با حرف «سی» هسته برنامه بود. شما حتی به مرگ ناخوشایند و دردآور کاست نیز اشاره‌ای داشتید، گرچه تصور نمی‌کردید که آن اشاره بتواند میوه‌ای هم به بار آورد.

«برنامه‌تان عالی بود. شما به اسم کاست تقاضای مقدار فراوانی جوراب کردید و خودتان تعدادی کتابچه راهنمای القبایی در بسته‌ای مشابه برای او فرستادید. سپس نامه‌ای برایش تحریر کردید و به او پیشنهاد کار با حقوق و

مزایای خوب را دادید. نقشه شما آن قدر دقیق بود که حتی نامه‌های مورد نیاز را نیز از قبل با ماشین تحریر تهیه کردید و بعد همان ماشین تحریر را برایش فرستادید.

«حالا باید به دنبال دو نفر می‌گشتید که نامشان با ای. بی شروع می‌شد و در شهرهایی زندگی می‌کردند که با آن اسامی هماهنگ باشند.

«آندوور جای مناسبی برایتان بود و بالاخره مغازه خانم آشر را به عنوان اولین محل جنایت انتخاب کردید. نام او به وضوح روی پنجره مغازه‌اش نوشته شده بود و متوجه شدید که او بیشتر اوقات در مغازه‌اش تنها است. قتل او به اعصاب و جرئت و قدری شانس احتیاج داشت.

«برای حرف «بی» باید شیوه‌تان را تغییر دادید. شاید تا آن وقت زنهای تنهای مغازه‌دار آمادگی مقابله با شما را به دست آورده باشند. تصور می‌کنم شما برای صرف چای به تعدادی کافه و چایخانه رفتید تا با دخترها صحبت و شوخی کنید و نام آنها را پیرسید و پی بردید که اسمشان با چه حرفی شروع می‌شود.

«شما شخصیت مورد نظرتان را در بتی بارنارد یافتید. یکی دو بار با او بیرون رفتید و به او گفتید که متأهل هستید و ملاقاتهایتان باید در محل‌های خلوت صورت گیرد.

«وقتی نقشه‌های مقدماتی تکمیل شد، کارت‌تان را شروع کردید! لیست آندوور را برای کاست فرستادید و از او خواستید در روزی معین به آنجا برود و بعد نامه ای. بی. سی. را برایم پست کردید.

«در روز تعیین شده به آندوور رفتید، خانم آشر را کشتید - بدون آنکه صدمه‌ای به برنامه‌تان وارد شود.

«جنایت شماره یک با توفیق به انجام رسید.

«پروای جنایت دوم برای رعایت احتیاط عملاً یک روز زودتر دست به اقدام زدید. من مطمئن هستم که بتی بارنارد مدتی پیش از نیمه‌شب روز بیست و چهارم جولای کشته شده است.

«حالا به قتل شماره سه می‌رسیم که از نظر شما مهمترین قتل و اصل کار محسوب می‌شد».

«و در اینجا باید هستینگز را تحسین کنم که به چیزی ساده و آشکار اشاره کرد، اما هیچ کس به گفته او توجهی نشان نداد.

«او نظر داد که نامه سوم عملاً دچار تأخیر شده است!

«و حق با او بود!...»

«در آن حقیقت کوچک، پاسخ سؤالی نهفته بود که ذهنم مدتها به دنبال آن می‌گشت: چرا نامه‌ها به هرکول پوارو نوشته شده بود، یک کارآگاه خصوصی، و نه به پلیس؟

«به اشتباه دلایلی شخصی را پیش خود تصور می‌کردم.

«اما این طور نبود! نامه‌ها به این دلیل برای من ارسال می‌گردید که یکی از آنها باید گم و دچار تأخیر می‌شد، اما نامه نوشته شده به اداره آگاهی اسکاتلند یارد هیچ وقت گم نمی‌شود! برای این امر نشانی خصوصی مورد نیاز است. مرا به علت شهرتم انتخاب کردید؛ شخصی که حتماً نامه‌ها را به پلیس می‌داد. و در ضمن از اهانت به فردی خارجی لذت هم می‌بردید.

«نامه‌تان را به جای وایت‌هون، به وایت هورس فرستادید. اشتباهی بسیار ساده و هوشمندانه. فقط هستینگز بود که ظن و گمان را کنار گذاشت و مستقیماً به سراغ امر آشکار رفت!

«نامه باید گم می‌شد! پلیس باید وقتی اقدام می‌کرد که جنایت با توفیق انجام گرفته باشد. پیاده‌روهای شبانه برادران بهترین فرصت بود. وحشت از

ای. بی. سی. چنان ذهن مردم را پر کرد که هیچ‌کس به شما بدگمان نشد. «پس از مرگ برادران، دیگر به هدف رسیده بودید و تمایلی به انجام دادن جنایتهای بیشتری نداشتید، اما اگر قتلها ادامه پیدا نمی‌کرد شاید شخصی متوجه حقیقت می‌شد.

«قاتل ساختگی شما، یعنی آقای کاست چنان خوب نقش نامریی را بازی کرده بود که هیچ‌کس متوجه حضور او در حول و حوش محل‌های سه جنایت قبلی نشده بود! با دلخوری دیدید که حتی مراجعه او به خانه‌تان نیز مطرح نشد. این مسئله کاملاً از ذهن خانم گری گریخته بود.

«با جرئت بسیار تصمیم گرفتید که جنایت دیگری مرتکب شوید، چون آن را لازم می‌دانستید، اما این بار باید ردپای مناسبی باقی می‌ماند.

«دونکاستر را برای جنایت بعدی انتخاب کردید.

«نقشه‌تان خیلی ساده بود. با توجه به اوضاع، خودتان می‌توانستید در اطراف محل باشید. کارخانه به کاست دستور می‌دهد تا به دونکاستر برود. برنامه‌تان این بود که او را تعقیب کنید و منتظر فرصت شوید. همه چیز خوب انجام یافت. آقای کاست به سینما رفت. این کار را خیلی ساده کرد. با چند صندلی فاصله از او نشستید. وقتی بلند شد برود، شما هم بلند شدید. لغزیدید و به جلو خم شدید و چند ضربه چاقو به مرد نیمه‌خوابی در ردیف جلو زدید و کتابچه راهنمای الفبایی را زیر صندلی انداختید و ترتیبی دادید تا هنگام خروج به آقای کاست تنه بزنید. چاقو را با آستینش پاک کردید و آن را به داخل جیبش انداختید.

«شما به مردی که نامش با حرف «دی» شروع شود اصلاً احتیاجی نداشتید. هر شخصی می‌توانست هدف خوبی باشد! به درستی فکر کردید که دیگران این را حمل بر اشتباه خواهند کرد. مسلماً باید در آن نزدیکی

شخصی که اسمش با حرف «دی» شروع می شد، وجود داشته باشد. همه تصور می کردند که او مقتول انتخابی بوده است.

«اما حالا اجازه بدهید که ماجرا را از دیدگاه قاتل ساختگی، یعنی آقای کاست بررسی کنیم.

«جنایت آندوور هیچ معنایی برای او نداشت، اگرچه از جنایت بکس هیل متحیر و ناراحت می شود - زیرا خودش نیز آنجا بوده است! بعد جنایت چارستون و تیرهای درشت روزنامه ها فرا می رسد.

جنایتی در آندوور هنگامی که آنجا بوده است، بعد قتل بکس هیل و باز قتل در نزدیکی... سه جنایت و او در نزدیکی همه آنها حضور داشته است. بیماران مبتلا به صرع و سردردهای شدید گاهی اعمالشان را به یاد نمی آورند و به یاد داشته باشید که کاست فردی عصبی و روانی بود.

«بعد دستور سفر به دونکاستر به او داده می شود.

«دونکاستر! و قرار بود جنایت بعدی ای. بی. سی. در دونکاستر باشد. لابد احساس می کرده که همه چیز تصادفی و تقدیر است. اعصابش برهم می ریزد. تصور می کند صاحبخانه اش به او مشکوک شده است و در نتیجه می گوید به چلتن هام می رود.

«او برای انجام دادن کارش به دونکاستر سفر می کند. بعد از ظهر به سینما می رود و نگرانی مبهمش به اطمینان خاطر تبدیل می شود.

«او خودش قاتل است! او به یاد سردردها و فراموشیهایش می افتد. کاملاً مطمئن می شود که خودش، یعنی الکساندر بناپارت کاست، یک جانی روانی است.

«رفتارش پس از واقعه شبیه حیوانی زخم خورده است. به خانه اش در لندن برمی گردد. در آنجا شناخته شده و ایمن است. آنها گمان می کنند او در

چلتن هام بوده است. هنوز چاقو را به همراه دارد. کاری کاملاً احمقانه. آن را در پشت بوفه هال پنهان می‌کند.

«یک روز به او خبر می‌دهند که پلیس می‌آید. این پایان کار است! آنها می‌دانند!

«حیوان اقدام به آخرین فرار و مبارزه می‌کند...»

«نمی‌دانم چرا به آندوور رفت. شاید تمایلی درونی برای دیدن محل جنایت اول بوده است. جنایتی که خودش مرتکب شده است، اما به یاد نمی‌آورد...»

«پولی برایش باقی نمی‌ماند. خسته است... پاهایش بدون اراده او را به اداره پلیس راهنمایی می‌کنند.

«اما حتی یک حیوان محاصره شده هم مبارزه می‌کند. آقای کاست کاملاً مطمئن بود که قاتل است، اما اظهار می‌کند گناهی ندارد و برای جنایت دوم به آن شاهد متوسل می‌شود. دست‌کم آن جنایت به او نخواهد چسبید.

«همان‌طور که گفتم وقتی او را دیدم فوراً متوجه شدم که او نمی‌تواند قاتل باشد و اسم من برای او بی‌معنی بود. پی بردم که او تصور می‌کند که قاتل است!

«پس از اعتراف او، نسبت به فرضیه‌ام بیشتر متقاعد شدم.»

فرانکلین کلارک گفت: «فرضیه‌تان احمقانه و بی‌معناست!»

پوارو سرش را تکان داد و گفت: «خیر، آقای کلارک. شما تا وقتی ایمن بودید که کسی به شما بدگمان نشده بود، اما به محض وجود ظن، فراهم کردن مدارک کار ساده‌ای بود.»

— مدارک؟

— بله. من چوبی را که در جنایت آندوور و چارستون مورد استفاده قرار

دادید در کمندی در خانه‌تان پیدا کردم. چوبی عادی با دسته‌ای محکم. بخشی از چوب تراشیده شده و جای آن با سرب پر شده بود. کسانی که سینما را ترک کرده بودند، عکس شما را مورد شناسایی قرار دادند، در حالی که شما باید در محل مسابقه اسب سواری می‌بودید. میلی هیگلی و دختر پیشخدمتی در رستورانی که با بتی بارنارد شام خوردید نیز شما را شناسایی کردند. مهمتر از همه اینکه بی‌احتیاطی بزرگی به خرج دادید، اثر انگشتان را بر روی ماشین تحریر کاست باقی گذاشتید. اگر بی‌گناه بودید، نباید اثر انگشتان روی آن ماشین تحریر باشد.

کلارک برای دقیقه‌ای ساکت نشست. سپس گفت: «عالی است. بی‌نظیر است! آقای پوارو، شما بردید! اما ارزش آزمایش را داشت!».

سپس با حرکتی ناگهانی و سریع اسلحه خودکاری را از جیبش درآورد و به سرش نشانه رفت.

من در حالی که منتظر صدای شلیک بودم، فریادی کشیدم، اما صدای شلیک نیامد. آنچه شنیده شد صدای ماشه بود.

کلارک با حیرت و تعجب به اسلحه نگریست و ناسزایی نثار آن کرد. پوارو گفت: «خیر آقای کلارک. شاید متوجه شده باشید که امروز پیشخدمت جدیدی دارم. او دوستم است و در جیب‌بری تخصص دارد. وی اسلحه‌تان را دزدید و خشابش را خالی کرد و بدون آنکه بفهمید به جای اولش برگرداند.

کلارک با چهره‌ای سرخ و عصبانی فریاد زد: «خارجی کوتوله خودخواه!».

— بله، این احساس واقعی شماست. خیر آقای کلارک، مرگ ساده‌ای نخواهید داشت. به آقای کاست گفته بودید که از غرق شدن گریخته‌اید. شما معنی آن را می‌دانید؛ اینکه تقدیر شما چیز دیگری است.

— تو... .

دیگر نتوانست چیزی بگوید. صورتش سخت و مشتانش گره شده بودند. دو کارآگاه اسکاتلندیارد از اتاق دیگر بیرون آمدند. یکی از آنان کروم بود. او جلو آمد و جملات همیشگی خود را بیان کرد: «به شما هشدار می دهم که هرچه بگویید به عنوان مدرک بر ضد شما استفاده خواهد شد.»

پوارو گفت: «به اندازه کافی حرف زده است.» سپس به کلارک گفت: «شما خودبزرگ بین، ولی تنگ نظر و کوتاه بین هستید. به نظر من جنایتهای شما نه از نوع انگلیسی، بلکه کاملاً عادی و متوسط بود. اصلاً سرگرم کننده و جذاب نبود...».

۳۵

متأسفم باید بگویم همین که فرانکلین کلارک از اتاق خارج شد، خنده‌ای عصبی سردادم.

پوارو با اندکی تعجب به من نگریست. به او گفتم: «به این دلیل می‌خندم که به او گفتم جنایت‌هایش سرگرم‌کننده و جذاب نبوده است.»

— راستش را گفتم. آنها تنفربرانگیز بود. نه قتل برادرش، بلکه بیرحمی او در محکوم کردن مردی بدبخت به زندگی مرگبار. گرفتن روباه و در جعبه گذاشتنش و اجازه فرار به آن ندادن! این اصلاً منصفانه نیست!

مگان بارنارد آه عمیقی کشید و گفت: «باورم نمی‌شود. اصلاً آیا واقعاً راست است؟»

پوارو به فریزر گفت: «خانم مگان از همان اول از این می‌ترسید که شما مرتکب جنایت دوم شده باشید.»

دونالد فریزر گفت: «خودم هم به خودم مشکوک بودم.»

پوارو گفت: «به دلیل خواب‌هایت؟» سپس سرش را جلو برد و با آرامی و محرمانه گفت: «خواب شما توضیحی منطقی و طبیعی دارد. شما متوجه شدید که درحالی‌که تصویر یک خواهر از ذهنتان محو می‌شود، خواهر دیگر

جایش را می‌گیرد. خانم مگان در قلب شما جای خواهرش را می‌گیرد، اما از آنجا که نمی‌توانید تصورش را کنید که به این زودی نسبت به بتی بی‌وفا شده‌اید، سعی می‌کنید آن فکر را بکشید! این توضیح آن خواب است.» فریزر به مگان نگریست.

پوارو با مهربانی گفت: «از فراموش کردن نترس. بتی چندان هم ارزش به یاد ماندن را نداشت، اما از هر صد دختر فقط یکی مثل مگان می‌شود. او برای شما عالی است.»

چشمان دونالد فریزر درخشیدند: «گمان می‌کنم حق با شماست.» همه به دور پوارو جمع شدیم، درحالی که نکات کوچکی را از او می‌پرسیدیم:

— پوارو، از آن سؤالا که از همه پرسیدی. آیا هدفی داشتی؟

— بعضی از آنها صرفاً نمایشی بود، اما به چیزی که می‌خواستم پی‌بردم. فرانکلین کلارک هنگام پست کردن نامه اول در لندن بوده است. در ضمن می‌خواست قیافه او را هنگام پرسیدن آن سؤال از خانم تورا بینم. او تسلط بر اعصابش را از دست داد. من خشم و جنون را در چشمانش دیدم.

تورا گری گفت: «شما اصلاً به احساسات من توجهی نکردید.»

پوارو با لحن خشکی پاسخ داد: «خانم، تصور نمی‌کنم که شما جواب درستی به من داده باشید. حالا انتظار و تصور دوستان نیز بر باد رفت، فرانکلین کلارک پولهای برادرش را به ارث نخواهد برد.»

تورا گری سرش را بلند کرد و گفت: «آیا لزومی دارد اینجا بمانم و مورد توهین قرار بگیرم؟»

پوارو در را مؤدبانه باز کرد و گفت: «خیر. ابداً.»

من متفکرانه گفتم: «پوارو، آن چیزها درباره‌ی اثر انگشت. وقتی آن را گفتی،

او کاملاً خرد شد.»

— بله، اثر انگشت خیلی مفید است.

سپس متفکرانه ادامه داد: «دوست عزیز، آن را برای خوش آمد تو گفتم.»

با هیجان گفتم: «پوارو. یعنی آن حرف راست نبود؟»

— اصلاً.

در آخر باید اندکی هم درباره ملاقات با آقای کاست بگویم. او چند روز بعد نزد ما آمد و پس از دست دادن با پوارو و تلاشی بیهوده و ناموفق برای سپاسگزاری، سرانجام گفت:

— می دانید، روزنامه‌ای پیشنهاد کرده است که برای زندگینامه‌ام صد پوند

— صد پوند — پردازد. نمی دانم چه کار کنم.

پوارو گفت: «من بودم صد پوند قبول نمی کردم. قاطع باشید. تقاضای

پانصد پوند کنید و خودتان را هم به یک روزنامه متعهد نسازید.»

— یعنی واقعاً تصور می کنید... که من...

پوارو با لبخندی گفت: «باید بدانید که شما الان مرد مشهوری هستید.

شاید امروز مشهورترین مرد انگلیسی باشید.»

آقای کاست سینه‌ای جلو داد. شادی و شعف در صورتش موج می زد.

گمان می کنم حق با شما باشد! شهرت! در تمام روزنامه‌ها. آقای پوارو، به

توصیه شما عمل خواهم کرد. به پولش نیاز دارم. باید به تعطیلات کوچکی

بروم... بعد هم می خواهم هدیه ازدواج خوبی به لی لی ماربزی بدهم. که واقعاً

دختر بی نظیری است.

پوارو مشوقانه دستی بر پشت او زد و گفت: «حق با شماست. لذت ببرید.

راستی، یک نکته دیگر. چرا نزد چشم‌پزشک نمی روید؟ احتمالاً دلیل

سردردهای شما نیاز داشتن به عینک است.»

— یعنی به نظر شما دلیل سردردم در این همه سال، این بوده است؟
— بله.

آقای کاست به گرمی به او دست داد و گفت: «آقای پوارو، شما مرد بزرگی هستید».

پوارو طبق معمول توجهی به این تعریف نکرد. حتی نتوانست قیافه‌ای بگیرد.

وقتی آقای کاست رفت، دوست دیرینه‌ام به من لبخندی زد و گفت:
«هستینگز، پس دوباره به شکار رفتیم. مگر نه؟ زنده باد روحیه ورزشی».